

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>



O

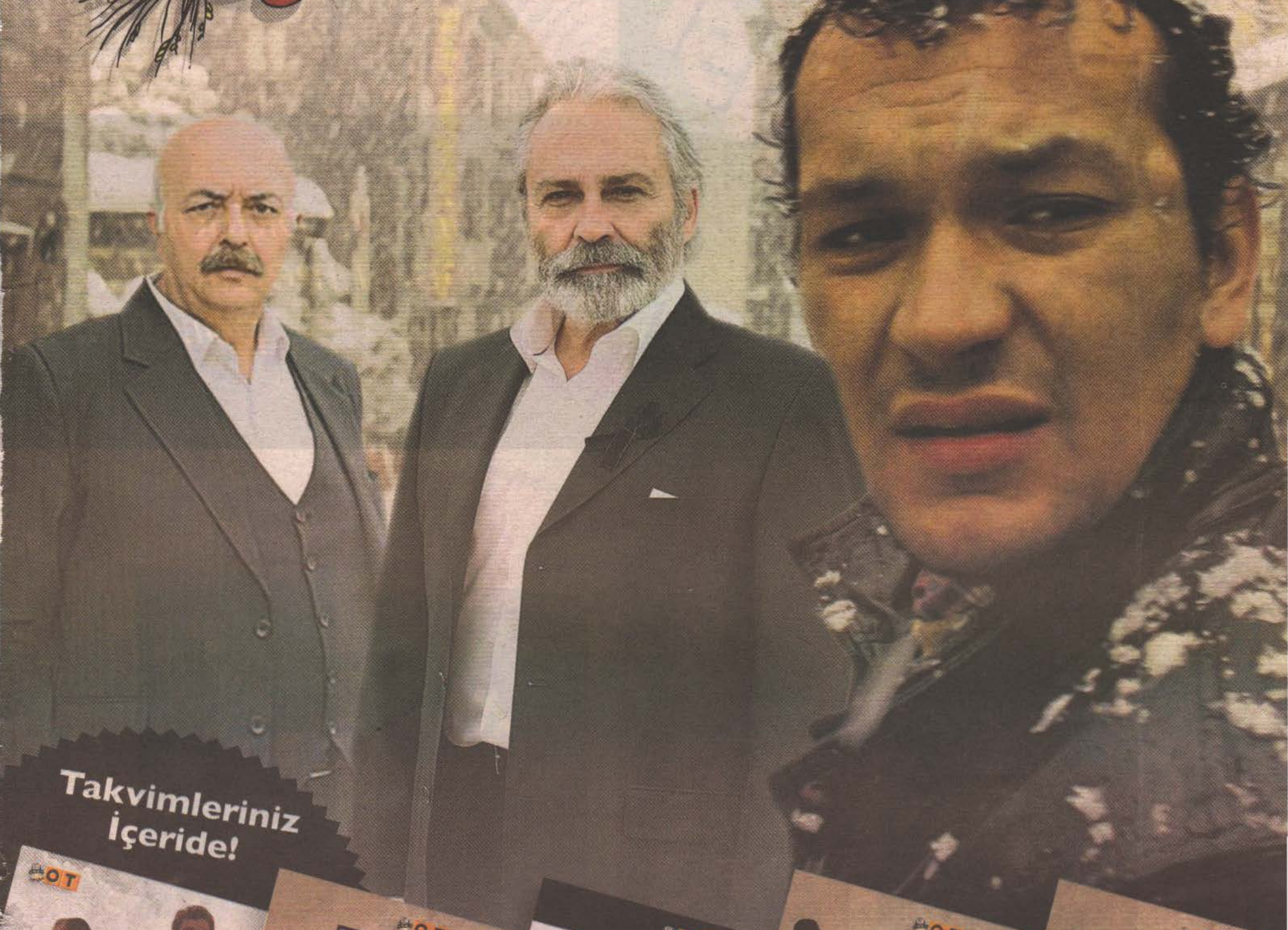
T

SAYI 22
ARALIK 2014
FİYATI 6 TL
KİTAP FİYATI 6.75TL

ISSN 1306-450-X



9 771308 450002

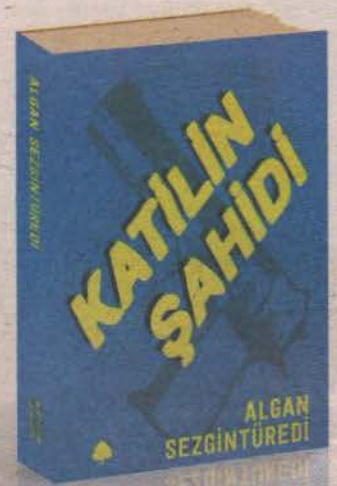
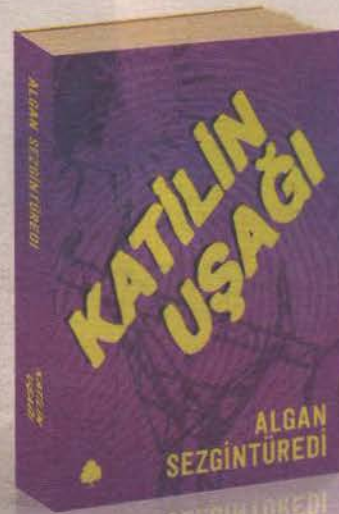
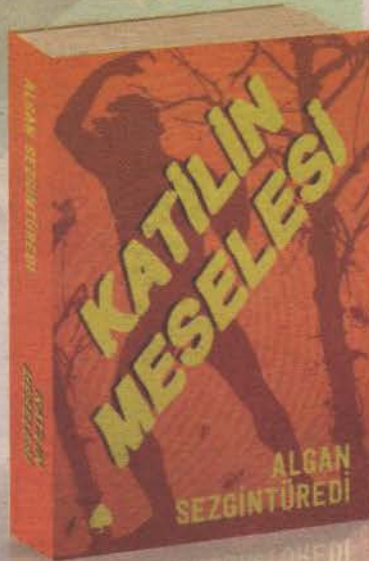
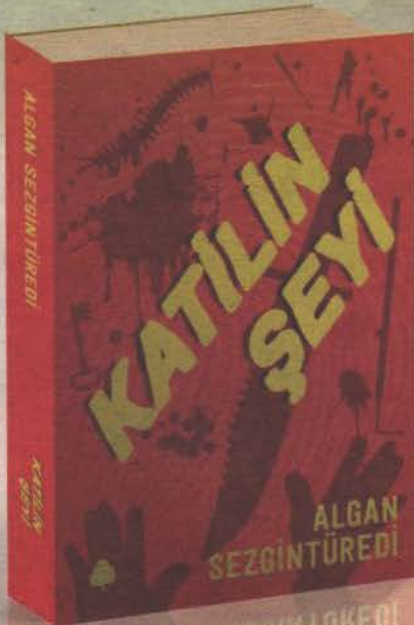
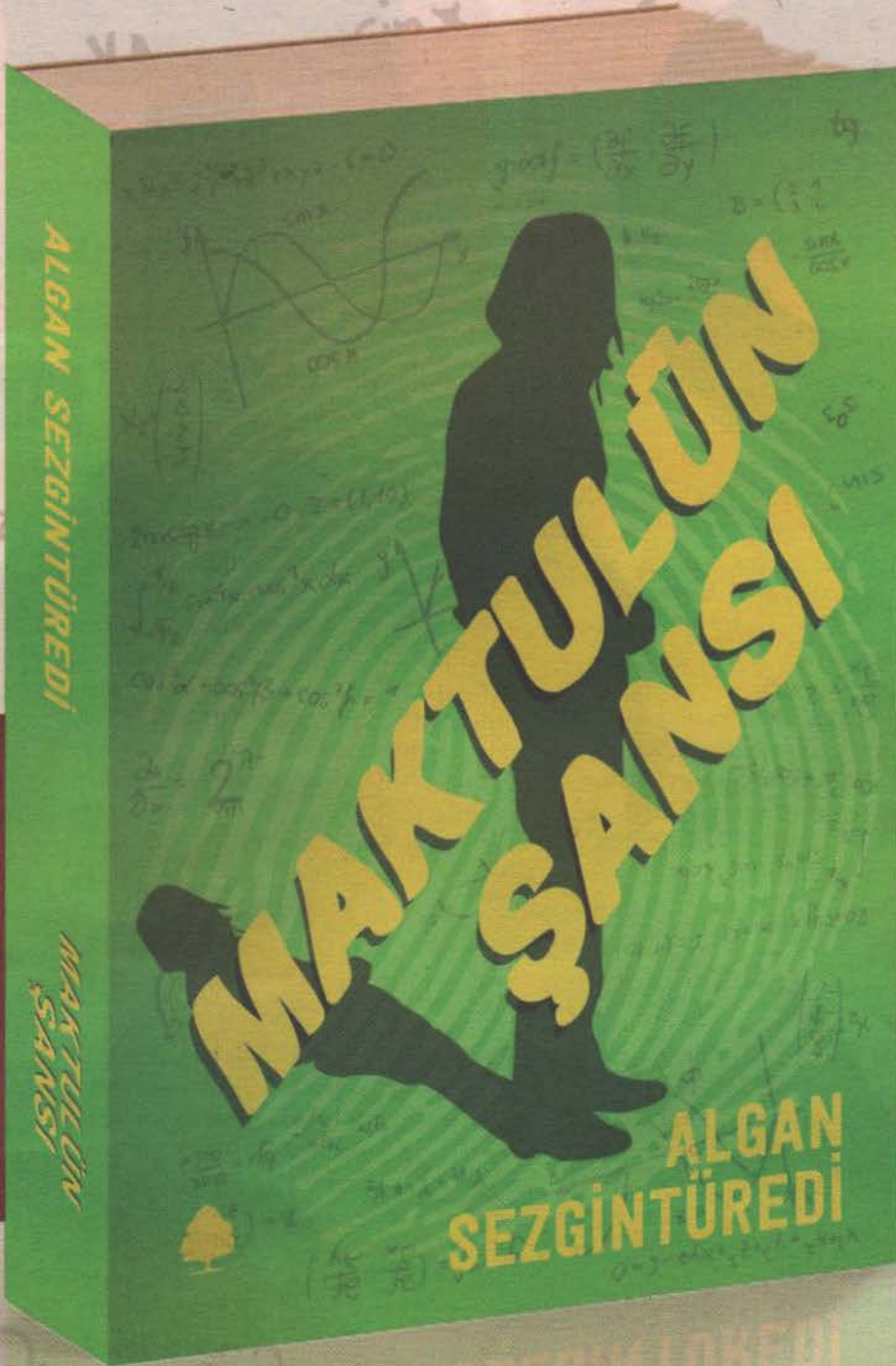


**Takvimleriniz
İçeride!**



ALGAN SEZGİNTÜREDİ

*Katilin kim olduğundan
fazlasını merak ettiren
polisiyeler.*



A P R I L

“PEKİ YA SEVGİ?.. PEKİ YA SAYGI?.. PEKİ YA SEKS?!” *

İnsanların, kendilerini ilgilendiren asıl meseleleri konuşmaktan ödün kopuyor. Fakat bir 'dava' uğruna nasıl da kahramanca savaşıp ölüyorlar. (GEORGE BERNARD SHAW)

Yaksulken daha mutluyduk ve daha gençtik. (CHARLES LAMB)

Seksle ölüm arasındaki fark: Birini yalnız yaparsın ve kimse seninle dalga geçmez. (WOODY ALLEN)

Bilgisayar bozuldu. Tamire götürdüm. Daracık bir dükkân. Tamirci genç baktı. "Hallederiz" dedi, "bekleyin, uzun sürmez." Dükkânda bir müşteri daha var. 75-80 yaşlarında bir bey. O da bilgisayarını tamire getirmiş. Bana sırtı dönük. Masadaki bilgisayarına bakıp, iki de bir "Açılmıyor namussuz!" diye söyleniyor. Neredeyse sinirden ağlayacak. Bir bakıyorum, yaşlı bey'in bilgisayarında bir porno sayfası açık! "Herhalde virüs girmiş" diye düşünüyorum. Bekledikçe, ihtiyar beyefendinin aslında, arzu ettiği porno sitesine ulaşamamaktan şikâyet ettiğini anlıyorum. Tamirci gence fısıldıyorum: "Hey, neler oluyor burada?" Gür sesiyle "Yaa, bu dede lezbiyen pornosu istiyor tamam mı?! Birkaç gün girememiş! Bizi esir aldı!" diyor! Şoktayım. Nasıl bir yere düşüm ben? Utana sıkıla, kısıksesle "Şey, tamam, ben gideyim, sonra gelirim" diyorum. Kalın sesli tamirci: "Abi, akşama kadar bunlarla uğraşıyoruz! Sen görünce rahatsız oluyorsun, benim her gün tepemdeler!" Yüzüm kızarıyor. Tamirci gülüyor: "Merak etme! Duymaz!"

Soruyorum: "Bak, ben yazarım, tamam mı. Doğru mu anladım? Yaşlı insanlar sık sık size gelip bu tür sitelere girmenin yollarını mı soruyorlar?" Sağ elinin parmaklarını birleştiriyor, tane tane izah ediyor: "Bak abi, bunlar kafayı yakmış. Vallahi hepsi süzme sapık. Günde 3-4 tane kesin damlıyor. Neler neler istiyorlar bilsen fittırırısın. Bu dede ne ki? Masum bu. Oyuncagını geri isteyen çocuk..." Başlıyor saymaya. "Dur, tamam, yeter, ben kaçtım, müsait zamanda gelirim" deyip, makineyi kapttım gibi tıyuyorum. Merdivenleri ikiye inerken, dedenin sesini duyuyorum: "Çalışmıyor namussuz! Bıyıyorum bu düğmeye, gene de açılmıyor kahpe!..."

PO – PO – POPÜLER

Paper dergisinin 2014 kış sayısının kapağında Kim Kardashian'ın bir fotoğrafı var. Elinde şampanya şişesi, "neticesinin" üstünde kadeh. Patlayan şişeden şampanya fışkırıyor ve arkadaki kadehe doluyor... Tüm dünya, haftalardır bunu konuşuyor. İnsanlık, bir kadının poposu etrafında kenetlendi...

AŞIRILIK HAKKINDA ŞAKA YAPABİLİRSİNİZ

Kardashian'ın pozu neden medyada büyük bir olay haline geldi? Bu fotoğrafta ilgi uyandıran şey ne? Seksilik mi? Espri mi? Absürtlük mü? Sanırım, Batı'nın ilgisiyle Doğu'nun ilgisi farklı gerekçeler içeriyor. Batı, ipince olmadan da seksi kabul edilme arayışında.

Kardashian'ın oradaki popülerliği; bir diyet, beden, cazibe tartışmasından ileri geliyor. Doğu ise, kamusal alanda, cinselliğe dair konuşabilmek için bir vesile buldu bu fotoğrafta. Ve küresel normallik zeminine geçiş bileti.

BEMBEYAZ PERDE

100 yıllık sinema tarihine baktığımızda, 1990'lardan itibaren, Amerikan film ve dizilerinde porno hakkında konuşmaya başladığını fark ederiz. Genç bir çocuk, babasının 'dergi' zulasını patlatır: Ne bileyim, X Files'daki Molder'in 'kaset' arşivi vardır. Yani sıradan gençlerin, memurların pornoyla haşır neşir olmaları normal addedilir.

Ünlü yazar - yönetmen Kevin Smith'in 2008 yapımı 'Zack and Miri Make a Porno' adlı filmi bizde 'Garip Bir Aşk Öyküsü' adıyla gösterildi. "Edepli" diyebileceğimiz bir anlatıma sahip film, hem çok ilgi gördü, hem de beğenildi. '8 Milimetre'deydi sanırım, genç bir adam, porno derginin arasına sakladığı kitabı okuyordu. Ryan Gosling'in rol aldığı Lars and the Real Girl'de [2007], şişme kadın, romantik bir figür olarak sunulur. Bu yıl vizyona giren 'Sex Tape'i (bizdeki adı 'Kaset İşi') hatırlayın. O da 'normal' görünümüne bir akışa sahiptir fakat pornoyu konu eder. Filmin mesajı "Utanılacak bir şey yok"tur.

**Ermenek'te
evladını kaybetmiş,
mazlum bir babanın
üç kuruşluk
kara lastiğindeki
delikten bakınca,
saraylarınız
daha net
görünüyor!**

EN ZOR KONULARI KONUŞMAK

Konuşma, diyalog, müzakere, teati... toplumsal gelişmenin vazgeçilmez unsurlarıdır. Batı, her şeyi konuşulabilir kılma yolunda ilerliyor. Bunu yapabilmek için de, sanatı yani sinemayı, tiyatroyu, edebiyatı... kullanıyor.

EDEPSİZ MASUM vs. EDEPLİ SAPIK

Her ne kadar gençler şakasını yapsa da, ortalama Türk vatandaşı, Kim Kardashian'ın Paper'a verdiği poza "Cık cık cık, utanmaz!" diyor. Öte yandan terörü, cihat, silah, mertlik alameti; ökeyle bağırma; yetkinlik, liderlik sanıyoruz. Edepli olmaktan yanayım. Fakat 70-80 yaş geçince, kulağı sağır, gözü kataraktlı amcalarımız, fellik fellik lezbiyen pornosu peşinde koşuyor! İhtiyarların haline "kepazelik" deyip geçemeyiz. Arkasındaki acıyı, gençlik enkazını, umutsuzluğu görmek zorundayız. Sevişme sezonunda ayazda kalan bir milletin, hayat damarları kopuyor, beyninin yayı fırlıyor! İnternet kullanıcılarının % 53'ü, porno izlediğini beyan ediyor. Ve biz bu mevzuyla açamıyoruz. Herkesin bildiği bir sır! Dürüst olamıyoruz. Açık, net, şeffaf, normal, sakın, güleç, rahat, müşfik olamıyoruz.

CÖMERTLİK VE ŞEFKATİN CAZİBESİ

Paul Zak'e göre "İstiap haddini aşan testosteron, empatiye geçit vermiyor." Dolayısıyla başkalarının iyiliğini düşünmüyor; kimseye iyi gözle bakmıyor, gençleri kışkırtıyor. Üstelik çok cimri ve açgözlü. Asgari ücret bunun kanıtı. Milletin emeği, zamanı, neşesi, istikbal, umudu, inancı... çalınıyor, sömürülüyor. En büyük cazibe cömertlik ve şefkattir; bilmiyoruz.

“ÖTEKİ” AHLAKSIZ MI?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Sakince düşünelim: Utanç, 'ilk günah', bekaretin yüceltilmesi, cinselliği şeytanileştirmek, manastır terbiyesi... aslında ortaçağ kilisesinin malzemeleridir. Garip bir biçimde biz bu malzemeyi kendi soframıza taşıyıp yıdık. Cinselliği bastırıyor; tecavüze, enseste göz yumuyoruz. Konuşmayı yasaklıyor, cinayete yol açıyoruz. Vahşi ikiye bölünmüş zifiri suskunluğu; kutsal mahremiyet veya edep, iffet, namus adına savunuyoruz. Uzaya gitmekten vazgeçtim. Ermenek'te ölen işçiler, öğlen yemeklerini madenin içinde yiyorlardı. Kendi ceplerinden. Çünkü patronun zamanı değerliydi. İşçilerin molasını çalan patron için "vakit = nakit", yani değer zannettiği tek şey para! Maden faciasında eşini kaybeden bir genç kadın, sadece 1 lira için, ekmek alabilmek için kapı kapı gezdiğini söylüyor. 1 liraya muhtaç olmayı da tartışmıyoruz. Ahlakı yalnızca cinsellikte arıyoruz. İş ahlakı, siyaset, bilim, sanat, medya ahlakından sual eden yok. Ve kabul edelim ki, bizim safımızdakilerin ahlaksızlığını da, ötekinin ahlakını da görmüyoruz. Ve unutmayalım ki, ahlaksızlar kimseye itimat etmez. Güvensizlik de toplumsal refahı engeller, yoksulluğu kökleştirir. Biz, itimadın yerine korkuyu, yakınlaşmanın yerine utancı, empatinin (diğerkamı) yerine açgözlülüğü, ahlakın yerine de sahtesini, yalanı koyduk.

“GENÇLİĞİMİ YAŞAYAMADIM”

İşte... yoksullar ekmek parası uğruna çabalarken öldürülüyorlar. "Türkiye'de herkesin zamanı değerli" diyebildiğimizde işler düzelecek ancak. Çünkü bu, "Hayat değerli" demek. Trafikte, Halk Ekmek kuyruklarında, memur sınavlarında, tayin sıralarında, mitinglerde... bekleyen, bekleyen, bekleyen bir halk. "Zamanım değerli" diyemeyen milyonlarca insan. En yaygın, her ağza uyan lafımız şudur: "Gençliğimi yaşayamadım."

POLİTİK PORNOGRAFI

Sanatın, sözün hakkını veremiyoruz. Binlerce şair çıkarmış, aruz vezniyle, heceyle, pıriltılı imgelerle milyon sayfa doldurmuş bir toplum, meramını anlatamıyor. Bırak cinselliği edeplice hikaye konusu edebilmeyi; kendi evladiyla, komşusuyla, vatandaşıyla herhangi bir konuda konuşamıyor. Muktedir; evladını suç ortağı, komşusunu düşman, vatandaşını şamaroğlanı olarak konumlamış. Kalabalık da liderini şehvetle, "Ona dokunmak ibadettir" sözleriyle, "Atamızdır, babamızdır", "Onunla nikahlı gibiyiz" diyerek seviyor. "Karizmatik, uzun, sesi güzel, ne yapsa yakışır..."

Bunlar, aslında siyasetin pornografisidir. Osmanlı'da, ud çalıp beste yapan III. Selim'e "Cihan pehlivanı" denilmiştir! Batı, Kim Kardashian'ın her konuda saçmalamasını hoş karşıyor. Çünkü onun ısıltısı, parlaklığı popoda. Peki biz sözüm ona "akıl insanların", büyük ustaların, koskoca bir medyanın zirvalarını ne adına sineye çekiyoruz? O popoda dengeye gelen kadehi ağzına sürmeyenlerin, sözünde ayar yok!

Tüm manşetlere, köşe yazılarına bakın. Siyasilerin tüm demeçlerine, nutuklarına bakın. Yalalaklık, yalan, sıgık... namına ne ararsan var. "Kıyıyla dağ devirmek" deyimine cuk oturuyor. Batı'da, 'reality show' ünlüleri şampanya kadehiyle denge kuruyor. Bizde, koskoca adamların iktidar karşısında gözettiği denge, pornografik akrobasi tadı veriyor!

MEHMET EMİN TOPRAK

Kasaba filminin çekildiği dönemler.. Tatil için yola çıkmıştım. Filmi epey merak ediyordum. "Bakayım ne yapılıyor?" diye içimden geçirerek sete uğradım. Üç beş gün kalır, yola devam ederim diyordum ama epey zaman sette kaldım. İlk kez o zaman tanıştık Mehmet Emin ile.

Çok neşeli, çok heyecanlı bir adamdı. Aklındakileri coşkuyla, bağırarak anlatırdı. Sürekli etrafını gözlemleyen, gözlemlerinden komik enstantaneler çıkaran, bunları da anlatıp kahkahalar patlatan bir adam... Neşesiz olduğunu çok az gördüm. Sıkıntılı zamanlarında bir köşeye çekilir, kendini göstermez, konuşmaz ve suratını asardı. Bana biçtiği rol de abilik rolüydü bir nevi. Filmlerdeki çalışmalar esnasında beni sevip sayar, sözüme kıymet verirdi.

Ankara Film Festivali'nde seçici kurul ikimize birden özel ödül verecekti. Ben zaten Ankara'da yaşıyordum, ama tantanadan çok hoşlanmadığım için festivale pek takılmıyordum.

Mehmet Emin'in Ankara'ya geldiğini biliyordum. Festivalin son günlerinde, ölümünden iki gün önce, eşiyle birlikte bize oturmaya geldiler. O akşam her zamankinden daha neşeliydi. Festivalle ilgili komik şeyler anlatıyor, ardı ardına kahkahalar patlatıyordu. Biraz takılayım dedim Mehmet'e. Daha önce Antalya Film Festivali'nden de bir ödül almıştı, o ödülün de desteğiyle Mehmet'i biraz rahatsız etmek istedim "Nedir bu hâlin? Bu ödüller seni uçurdu be Mehmet!" dedim. "Abi", dedi: "Sabahtan beri ben ne anlatıyorum, dalga geçiyorum bu festivallerle, bu komedilerle, duymuyor musun?"... Mahsustan açtığım bir konuydu ama çok güzel savunmuştu kendisini. Mehmet ödüllerin büyüüne kapılıp, havalara girecek bir adam değildi. O gece de bana bu durumu çok güzel izah etti. Ödüllerin gelip geçici olduğunu biliyordu. Memleketinde bir işi vardı, seramik fabrikasında çalışıyordu ve yaşadığı kasabayı da seviyordu. Kasaba filmindeki Kahraman gibi "Ben çıkayım, büyük şehre gideyim" gibi bir derdi yoktu.

Epey oturduk o akşam evde, üç beş saat kadar... Kalkmaya yakın "Ne zaman dönüyorsunuz?" diye sordum. Yarın bütün gün festivalde olduklarını, gece de yola çıkacaklarını söyledi. "Sabaha da eve varırız abi" dedi. O an içim cızz etti, içimde tuhaf bir korku ve ürperti hissettim. Kasaba ve Mayıs Sıkıntısı'nın çekimlerinde fark etmiştim; Mehmet'in arabalara karşı büyük merakı vardı. Araba kullanmayı çok seviyordu. Fakat bana göre; son derece atak ve kötü araba kullanıyordu. Zaman zaman benden araba istediğinde, isteksizce verirdim arabamı ve uyarırdım Mehmet'i: "Mehmet sen hiç hoş araba kullanmıyorsun, dikkatsiz kullanıyorsun, lütfen daha dikkatli ol!" diyerek. İçimde her zaman bir korku vardı. O akşam da "Gece araç kullanacağım" deyince, yeni de araba almıştı, sanki içime doğmuş gibi "Yapma, uykusuz uykusuz bu kadar yol gidilir mi? Bütün gün yorgun olacaksın, gitme!" deyivermişim.

Aradan iki gün geçmişti ki, öğlen vakti telefonum çaldı. Sadık İncesu arıyordu: "Haberin var mı?" dedi, "Yok" dedim. Sesi çok kötüydü. Kötü bir haber vereceği içime doğmuştu. "Ne oldu?" diye sordum. "Mehmet Emin" dedi, başka da bir şey demedi. "Trafik kazası mı yaptı?", "Evet", "Yaşıyor mu?", "Hayır" dedi, Sadık.

O an iki gün önce evimizde yaptığım konuşma aklıma geldi. Mehmet'e gösterdiğim tepkiyi düşündüm. Malum kaza gerçekleşikten sonra yıllar geçse de, o an hep aklımda kaldı. Kendime sorup durdum: "Neden Mehmet'i vazgeçirmek için daha fazla çaba göstermedim?" diye... Cenazesi için Yenice'ye gittik. Epey bir kalabalık vardı. Defnedildikten sonra herkes dağıldı. Sonra başkalarından duydum, mezarının başında genç bir arkadaş; başını ellerinin arasına almış, çömelmiş, uzun süre de kalkmamış mezarı başından. O kişi Mehmet Emin'in Ankara'dan dönüşte arabada birlikte seyahat ettiği çocukluk arkadaşımış. O da o sırada Ankara'daymış, Çan'a dönmek için birlikte yola çıkmışlar. Mehmet dönüşte eşini eve bırakmış. Arkadaşı "Ben giderim" diye ısrar etmesine rağmen, Mehmet onu Yenice'deki evine bırakmak istemiş: "Buraya kadar beraber geldik, seni evine ben bırakacağım." demiş.

Mehmet Emin çok dost canlısı, arkadaşları için fedakarlık yapmayı seven bir çocuktur. O gece de "Yorgunsun, eve git" ısrarlarına rağmen, arkadaşını Yenice'deki evine bırakmış. Dönüşte de yorgunluktan uyuya kalmış ve malum kaza işte böyle gerçekleşmiş.

Mehmet Emin dostları için yaşayan, cesur ve gözü pek bir çocuktur. Küçüklüğünde de mahallede kendisinden yaşça küçük olanların hamiliğini yapar, onları koruyup kollarmış. Bana hep anlatırdı; Balıkesir'de iki yıllık pazarlama bölümünde okurken en büyük derdi arkadaşları için girdiği kavgalarını, daha çok da kız arkadaşlarını korumak için kavgalara girermiş. Silah ve bıçakların çekildiği kavgalar anlatmıştı bana, ciddi ciddi başını belaya soktuğunu da söylüyordu. Anlattığına göre bütün bu kavgalara da, çevresine abilik yaptığı için giriyordu.

Uzak filminin çekimleri sırasında, sahnemin olmadığı bir akşam yanıma geldi. Hafif buruk ve sıkılmış bir hâli vardı. "Ne oldu Mehmet?" dedim. "Abi sorma, öyle bir sahneydi ki altından kalkamadım." dedi. Bahsettiği sahne tramvaydaki taciz sahnesiydi; tramvayda yana oturduğu kıza bacağıyla sürtünmesi gerekiyordu. Çekimler esnasında çok rahatsız olduğunu, sürekli terlediğini söyledi ve: "Bugüne kadar rol aldığım en zor sahneydi." dedi. Çünkü Mehmet Emin'e çok tenst bu tip şeyler...

Mehmet Emin söz konusu olunca "Neden o gece tembellik yaptım da Mehmet Emin'i caydıramadım?" diye düşünürüm. Yıllar geçse de, o an içimde hep acı bir keşke olarak durur.



CEMAAT, ŞEHVETİN PENÇESİNDE

Ekranlarda, Adnan Hoca'ya "Çok şahane bir erkeksiniz inşallah" deniliyor. İtirazım yok. Fakat dini bir cemaatin, bu enteresan, Kim Kardashian esintili hali üzerine düşünmek gerekmiyor mu? Kur, cilve, erotizmin bir cemaatin üslubu oldu! Ya harem – selamlık ya da fingirdeşme. Ortası bulunamıyor.

Peki şuna ne demeli: Medyatik bir imam "7 yaş altı da olsa, kız çocuğuna el öptürmeyin" [Ekim 2012] buyurdu! Kimse bu dinsel – cinsel sapkınlığa dur demeyecek mi? Bir diğeri, milletin karşısında sürekli ağlıyor; aralık durdurulmuyor; öyle gidecek besbelli. Acaba hormonal bir dengesizlik mi?

Duygu sömürsünün aranan ismi olmuş bir ilahiyatçıya genç kız soruyor: "Odama, Justin Bieber'in posterini astım, çalız midir?" Bir başka soru: "Sevdiğime kavuşmak için dua ediyorum. O da kendi sevdiğine kavuşmak için dua ediyor. Kimin duası kabul olur?" Din işleriyle gönül

işleri; devlet işleriyle şehvet işleri karışa karışa zıvanadan çıkmışlar. İslam'ın izzeti: bir yanda terörle, beri yanda bu müebbet ergenliğin şımarıklıklarıyla ayaklar altına alınıyor.

Dindar - laik ayırmak zor. Meclisteki sövgü dolu, yumruklu kavgalar mesela, cinsel bir intikam arayışı tadı veriyor. Sanki sevişme, soğuk yenen bir yemek! Tüm şehirlere çok kadı fallık semboller dikiliyor. Vatandaşın cebindeki sigaraları alıp kırmalar, psikanalizde ne anlama geliyor? Sürekli bir erillik, erkeklik gösterisi Bitmeyen bir sembolik iğdiş etme operasyonu. Okullarda, meydanlarda, sahillerde, otayollarda, dağlarda, göklerde... her yerde taciz, tecavüz.

KONUŞURKEN AĞZIMIZDAN RESİMLER ÇIKSA...

Sade vatandaş, küfür etmeden cümle kuramıyor. Sinemada en çok küfürlere gülüyor. Evden işe giderken, yol boyunca trafikte küfrediyor. İşten dönerken, eve varıncaya küfrediyor. Konuşurken ağızımızdan resimler çıksa, Türkiye semalarında dünyanın en pornografik tabloları uçuşurdu! Soralım: "Hocam, bu memlekette bereket olur mu?" Her gün, 'kilitli' trafikte milyonlarca kişi zaman kaybediyor. Bu, yüzlerce insanın ömrüne eşittir. Araç uzunluğu ile yol uzunluğunu denkleştirmeyen, mühendislik bilmeyen, yalanlarla toplumu kandıran, "soyan" ve öldürenler yüzünden! Hayattayken yüzüne bakmadığı gençler madende can verince, siyasetçi, o gençlerin cesetlerini severek, okşayarak gözyaşı döküyor. Carl Gustave Jung buna ne der? "Sulugözlülük, gaddarlığı ördebas eden otomatik bir davranış kalıbıdır!"

KARA LASTİKTEKİ DELİK

Halkın cesetleriyle bütünleşenler; fantezilerini şatafatlı saraylarla açığa vurup, "Liderimiz hiç beş yıldızlı otele gitmedi" yalanlarıyla gizleyenler... Şimdi... Ermenek'te evladını kaybetmiş, mazlum bir babanın üç kuruşluk

kara lastiğindeki delikten bakınca, saraylarınız daha net görünüyor! Tatminden kaç kaç deliliğe toslamış, doymak bilmeyen kimselerin transparan örtülü pornografisi bu. Amerika'da 'kaset' konulu romantik komedi; bizde kaset şantajı, itibar suikastı, intihara azmettirme...

Pornografinin özü, açık saçıklıktan ziyade "ihlal"dir. Türkiye'de değerli şeyler saklanmıyor, korunmuyor. İnanç, onur, cömertlik, sır... bunları kimse kendine saklamıyor. Zulüm, saldırganlık, açgözlülük, suç perdeleniyor; hepsi bu. Cinsellikte, cinselliği koşturmakta, hikayeleştirilmedi utanılacak, korkacak bir yön yok. Asıl utanç verici ve korkunç olan, pornografinin ve terörün; politik, sosyal hayatımızın standardı haline gelmesidir.

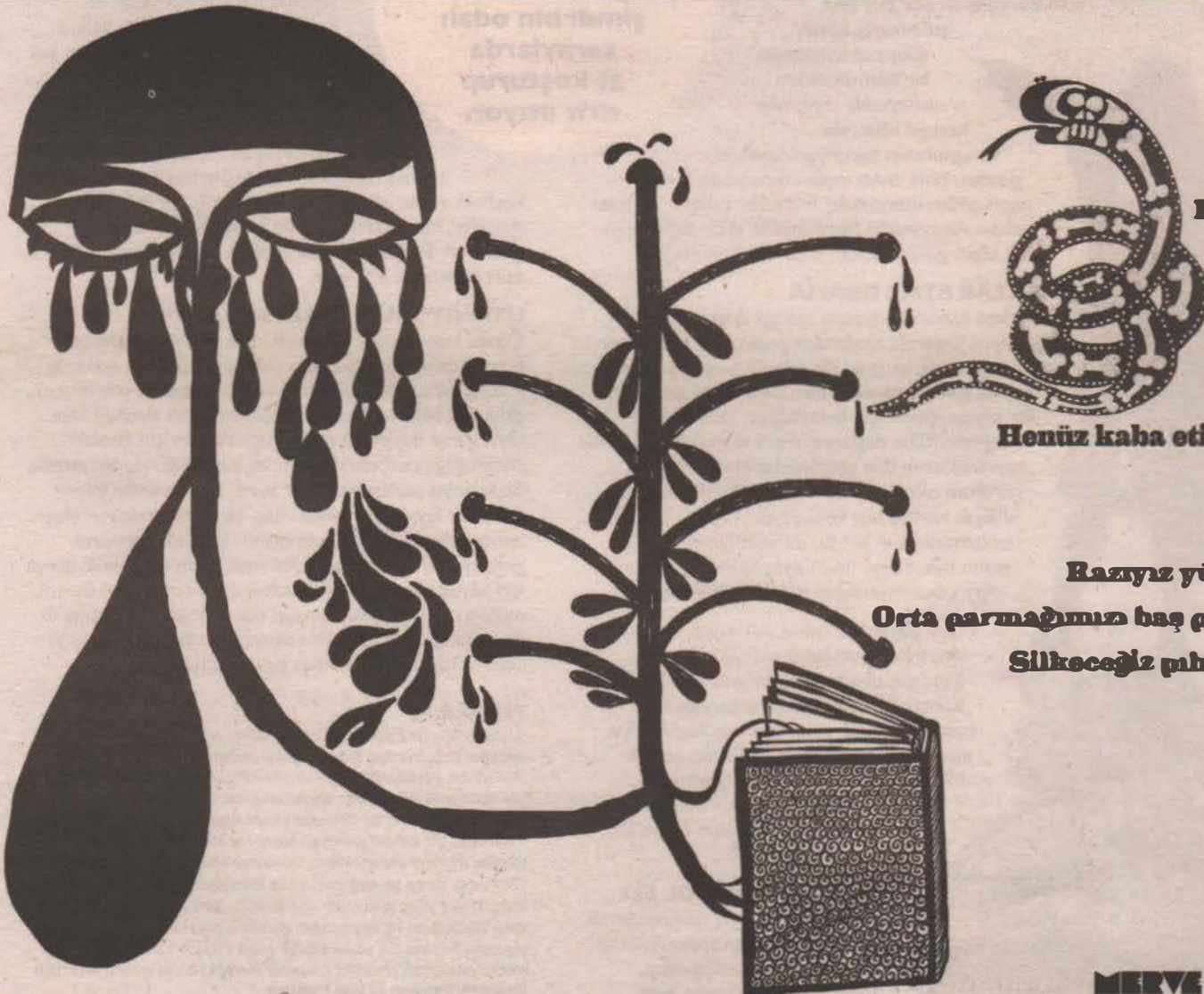
TERÖR CİNAYETİ DEĞİL, KORKUTMAYI ÖNCELER

Terör "g. korkusunu kitleye yaymak" şeklinde tanımlanabilir. Terörün önceliği cinayet değil, korkutmadır. Popoya mesafeli iktidar, kitleye bu g. korkusunu yaşıyor! Yandaşı da, muhalif de korkuyor! Huzat, boyun eğme, tapınma... derken iş sapıklığa varıyor.

Eh, şaka yapamazsan, zor konuları konuşamazsan; en kolay mevzuları bile, barışı, eşitliği, haklı, hukuku insana yakışır şekilde gündeme getiremezsen olacağı bu. Neşet Ertaş'ın sözü hepimiz için geçerli: "Almadım eyvah! Muradını kaldı!" Böyle böyle insanlıktan çıkıyoruz, görmüyor musunuz? 70 yaşına kadar sevgi saygı, iffet, edep diye üfürürsün, sonra da tozuttur, "Peki ya seks?!" diye haykırırsın!

Ha, sizi tenzih ederim. ✨

* Gülse Birsel'in yazdığı Yalan Dünya dizisinden bir replik.



Durdun durdun
En olmsayacak zamanda
Peydab oldun
Biz henüz hazır değildik
Hiç bir zaman da olmsayacaktık
Akşamlarda büyüdün
Büyüdüm
Büyüdün
Artık hazırın patlamsaya.
Henüz kaba etine yaraşır bir iğne bulamadın.
Hoyocanla bekliyoruz
Öyle ki
Bazıyız yüzümüze dışlayacak sakatatına
Orta parmağımızın baş parmağımıza sürtmek suretiyle
Silkeceğiz pıhtılarını calsadımızla omzondan
Hadi ceddadına yandığımıza
Acele et
Nasılca senin gidecek
Öbür dünyaların var.

SARAYLIDAN KÜBALIYA KARDEŞ OLUR MU?

Pasaportum masanın üstünde. Biletler hazır, bavula birkaç şey daha tıkıştırılacak. Aceleyle hacet yok, daha zaman var. Açıkçası biraz heyecanlıyım. Küba'ya evvelce de gitmiştim ama turist olarak. Bu defa başka; hem daha uzun kalacağım, hem de ilk defa Kübalılara romanımı okuyacağım. Beğenecekler mi, nasıl tepki verecekler etkinliğin yapılacağı yazar evi lüzumlu müsaadeleri almak için metni önceden istemişti. Komünist Parti deneyiminden mi geçtim yani şimdi, acep okuma gecesine de gelirler mi, gelirlerse eskiden Andımız'a kaldıran okul müdürü gibi kalk Enternasyonal'i bir oku bakalım derler mi, ulan sahiden derler mi, ne olur ne olmaz şu Enternasyonal'e çalışsam mı biraz acaba, hatta elim değmişken Hasta Siempre'yi de ezber geçsem mi... Aquí se queda la caraaa... Of, bu yumurta değmiş sesle de Kübalı kardeşlerime ayıp olacak.

Bir yandan bu minvalde sürüp giden nezih bir zihin jimnastiği yapıyor; öbür yandan benden bir süre evvel Havana'ya gidip ev tutma vs gibi işleri halleden Joan'la (bizim efendi) mesajlaşıyorum. Joan fotoğrafçı, Küba'da bulunacağımız süre zarfında, nazarı diktatöri celbeden konularda çekim yapmayı planlıyor. Bir süredir Havana'daki Müslümanlardan ve onlarla alakalı da bir çalışma yapmak istediğinden bahsediyor. Olur, belki ben de röportaj filan yaparım, Kübalı Müslümanlar, fena konu değil Allah için...

MAĞRUR OLMA KRISTOF

Derken şak! Önüme malum haber düşüyor. Bir lahza boş durmayan, ömür deryasının her damlasını milletinin istikbali için konuşarak geçirmeyi şiar edinmiş devletli başkanı, bu defa tutmuş Latin Amerika açılımı yapmış. Salsaya kalk Latin Amerika, talih kuşu başına kondu! Başkan, Amerika'yı Kolomb'dan evvel Müslümanlar'ın keşfettiğini, mahdumuna anlatır gibi tane tane, tatlı tatlı, ıgıl ıgıl anlattıktan sonra, dilinin altındaki leziz baklayı çıkarmış: "Kristof Kolomb, anılarında Küba kıyılarında dağın tepesinde bir caminin varlığını bahseder. Ben şimdi Kübalı kardeşimle konuşurum. O dağın tepesine bir cami bugün de yakışır. Yeter ki izin versinler, olur desinler."

KÜBALI KARDEŞLERE DAİR MİNNACIK BİR NOT

Valla benim bildiğim, Kübalı kardeşler Santiago de Cuba sek rom içer, sert içkidir. Ama o bile böyle kafa yapmıyor. Ve yine Kübalı kardeşler pırl pırl içsindir. Bin odalı sarayı olana sanmam ki kardeşim desinler. Geçen sene gittiğimde, Uruguay Devlet Başkanı'nın son günlerde sosyal medyada dolaşan fotoğrafına çok benzer bir sahneye tanık olmuşum Havana'da. Kaldığımız otelden şen şakrak bir adam çıkmış, içinde sıkışık oturmış beş kişi olan dökük bir arabanın direksiyonuna geçmişti. Yanımdaki Kübalı bana dönüp,

"Bu kim biliyor musun?" diye sormuştu.
"Yoo, kim?"
"Küba'da Raul'dan sonraki ikinci adam!"

Böyle yani. Kübalı kardeşler, saray sevseler kendileri otururlardı. Saraylı sevseler, bunca yıllık ambargolara yiğitçe direnmek yerine, Beyaz Saray'dakilerle komşuculuk oynarlardı. Ama yapmadılar. Yapmadılar. Onların ne sarayları ne de kalbe ağır gelen ayakkabı kutuları var. Açıkçası yemekleri bile ancak karınlarını doyuracak kadar. Ve fakat ömrü hayatımda gördüğüm en güler yüzlü halk da onlar. Yoksullar evet, ama onurlu ve mutlu. Bilmem anlatabiliyor muyum?

YETMİŞ İKİ MİLLETİ HAYRAN BIRAKTI
Neyse efendim, ben cami bahsi şaka mıdır ciddi midir anlamaya çalışırken, devletli başkanımızın vizyon sahibi sözleri İspanya semalarında dalga dalga yayılıyor. Evvela sosyal medyada mavrası yapılıyor, sonra da buraların en büyük gazetesi El Pais'e kadar haber oluyor.

Bakıyorum, İspanyollar şaşkın ve dahi referandum yorgunu Katalanlar ve hatta soğukkanlılığıyla tanınan Basklar da. Açıkçası yedi düvel, yetmiş iki millet şaşkın. Daha doğrusu bu yetmiş ikiden Türkiye halklarını çıkarın (zira biz böyle şeylere şerbetliyiz) geri kalanların tekmili hayretler içinde. Şaşırın ey milletler, garbin afakı dünya lideri görsün!

Gazeteler evvela Kolomb'un günlüğünde Küba dağlarında zuhur eden bir caminin bahsi geçmediğini yazıyor. Meğer dönemin filozof ve din adamlarından Bartolome de las Casas, Kolomb ile ilgili olarak yazdığı bir hikâyede Küba için "Bir dağ gördüm, dağın üzerinde zarif bir camiye benzeyen ufak bir tepelik var" demişmiş. Yani cami meselesi Kolomb'un beyanı değilmiş de, bir din adamının yazdığı öyküde kullandığı teşbih sanatından ibaretmış. Bak bak bak. Sizi gidinin kokmuşları! Güya yalancı çıkaracaklar benim başkanımı. Ama yemezler. Valla hiç kusura bakmasınlar, biz tarihi onlardan öğrenecek değiliz. İnşaatı hiç!

GERÇEK BİR DÜNYA LİDERİ

Neyse efendim, sonra buralardaki gazeteler, malumada yetinmeyip, bizim başkanın gerçeklikle bağıni sorgulayan manidar yorumlar yazmaya başladılar. Finlere de tıpkı Türkler gibi üç çocuk önerdiği günleri hatırlatıp tatlı tatlı, gıdış gıdış eğleniyorlar filan. Açıkçası yurt dışında yaşayan bir Türkiyeli olarak koltuklarını kabarıyor. Yani evet, işte nihayet, bütün dünyanın konuştuğu bir lider, diktatleri üstümüzde toptamayı, herkesi hakkında konuşurmayı beceriyor! Sayesinde gündem bizi, disko toparları tepemizde, neon ışıkları üzerimizde! Fransızlar çatlasın, İngilizler patlasın, Amerikalılar hamburgerle efkâr dağıtsın; gün artık bizim günümüz, kim tutar seni Yeni Türkiye!

NAZAR ETME OBAMA

Derken haber medyadan sokağa doğru hızla yayılıyor. Dışarıda havamdan geçilmiyor. Mahallenin manavı mesela, otuz iki diş tekmili birden sırtarak, "sizinki yine formunda" filan diyor beni görürce. Bir şeyler içmek için bulduğum arkadaşlar, "Hayırdır; Küba dağlarını imara açmışsınız" diyerek hayranlıklarını dile getiriyorlar. Her defasında gururum okşanıyor elbet. Allah'ım, ne şahane, nihayet herkes bizi konuşuyor! N'aber Obama, bozulmuyorsun ya? Bu da sana Times kapağı olsun bak. dünya lideri öyle değil böyle olunur! Ayy, çekemeyenlerin nazarı değmez inşallah.

Ertesi gün Joan Havana'dan arıyor. Oralarda internet erişimi kısıtlı olduğu için haber biraz geç ulaşmış ama nihayetinde ulaşmış. Kübalılar bu cami teklifine karınlarını hoplata hoplata gülüyorlarmış. Allah'ım işte şimdi büsbütün mesudum. Çünkü gerçek Müslümanlık budur! Yüzleri güldürmek, kalplere neşe vermek. Hem on numara Müslümanız hem de bütün dünya bizi konuşuyor. ne saadet!

CERVANTES'İN SOL ELİ

Yalnız bir ara aklıma takılıyor. Şimdi malum beyanattan sonra Küba'da Müslüman peşine düşersem, adamlar beni misyoner sanıp

kovalamasın sakın. Ya da İnebahtı Deniz Muharebesi'nde esir aldığı Cervantes'i Kılıç Ali Paşa Camii'nin inşaatında çalıştıran şanlı ceddin gibi, tutup beni camiye duvar işçisi yapmasın! Tamam, havaya girmenin âlemi yok, elbette bir Cervantes değilim. Onun bahşi geçen harpte kaybettiği sol eli bile olamam. Ama herhalde bizim Küba dağlarında yükselişini tasavvur ettiğimiz minare de bir Kılıç Ali Paşa değildir zaten. Gerçi olabilir. Malum, zamanında bin adı akınlarda dev gibi orduları yenen ceddimin yeni sürümü şimdi bin odalı saraylarda at koşturup cirit atıyor. Atta, silahta ve dahi sarayda her zaman büyük düşünüyorsunuz.

KOLOMB'UN SPONSORU

Hazır tarihin örümceklili sayfalarını aralamışken, tarihçi değilim ama bir rivayeti de aktarivereyim. Cenovalı Kolomb, Amerika'nın keşfine neden olacak o büyük seyahate çıkmazdan evvel, bugünün deyimiyle yolculuğa sponsor arıyor. Evvela kendi ülkesine gidiyor, beş kuruş alamıyor. Sonra dönemin en büyük devletlerinden Osmanlı'nın kapısını çalıyor; lakin herhalde bu yolculuğun bir işe yarayacağına ikna olmuyor ki Sultan II. Bayezid de zırnık koklatmıyor. Derken İspanya'dan yardım istiyor Kolomb. Fikir o zamanki İspanya Kraliçesi Isabella'nın aklına yatıyor. Girona şehrinden sürdüğü Yahudilerin evlerine, paralarına el koyuyor. Kolomb'un giderlerini işte bu paradan karşılıyor. Kolomb'un yaptığı yolculuk sonunda varılan topraklar zaman içinde kolonileştiriliyor; böylece sadece koca bir imparatorluk haline gelen İspanya'nın değil, dünyanın kaderi de değişiyor. Beyaz adam, kendisini hediyelerle karşılayan yeni kıta yerlilerine dünyayı dar ediyor. Yolculuğa sponsor olan İspanya'nın dili, dünyanın en çok konuşulan ikinci dili haline geliyor. Ha, Osmanlı Kristof'un yol harcırâhını verseydi, o dil meselesi, toprak meselesi ne olurdu, tarih nasıl yazılırdı, orasını bilemem. Ama şu kadarını söyleyeyim, İspanya halklarının azımsanamayacak bir kısmı bugün Kolomb'un keşfinin vesile olduğu sonuçlardan gurur değil hicap duyuyor. Misal Barselona'da parmağıyla Akdeniz'i gösteren devasa Kolomb heykeli, Katalanların sinirlerini aşırı derecede bozuyor.

UTANIYORUM ÖYLEYSE VARIM

Çünkü hükmetmek, büyümek, daha çok para, daha çok toprak, daha çok talan, daha çok rant, daha çok ayakkabı kutusu, daha çok bina, daha çok kesmek, daha çok dikmek, daha çok öldürmek ve daha çok, daha çok akıtmak kanı... Öyle gurur duyulacak şeyler değil bazıları için. Bazıları çünkü, göğsünün altında, yumruk büyüklüğünde bir yarada, başkalarıyla paylaşmadığı her kuruş için utanmayı biliyor. Pahalı bir kıyafet giymekten, lüks bir restoranda yemekten, ihtiyacından büyük bir evin odaları arasında gerinerek gezinmekten haya ediyor. Utanmak, bizim için küçük, dünya için büyük mesele; insanlık yolculuğunda muazzam menzil, mühim merhale. Allah kimseyi utandırmasın. Ama daha da önemlisi. Allah kimsenin ar damarını çatlatmasın, kimseyi utanma hasletinden yoksun bırakmasın. Amin.

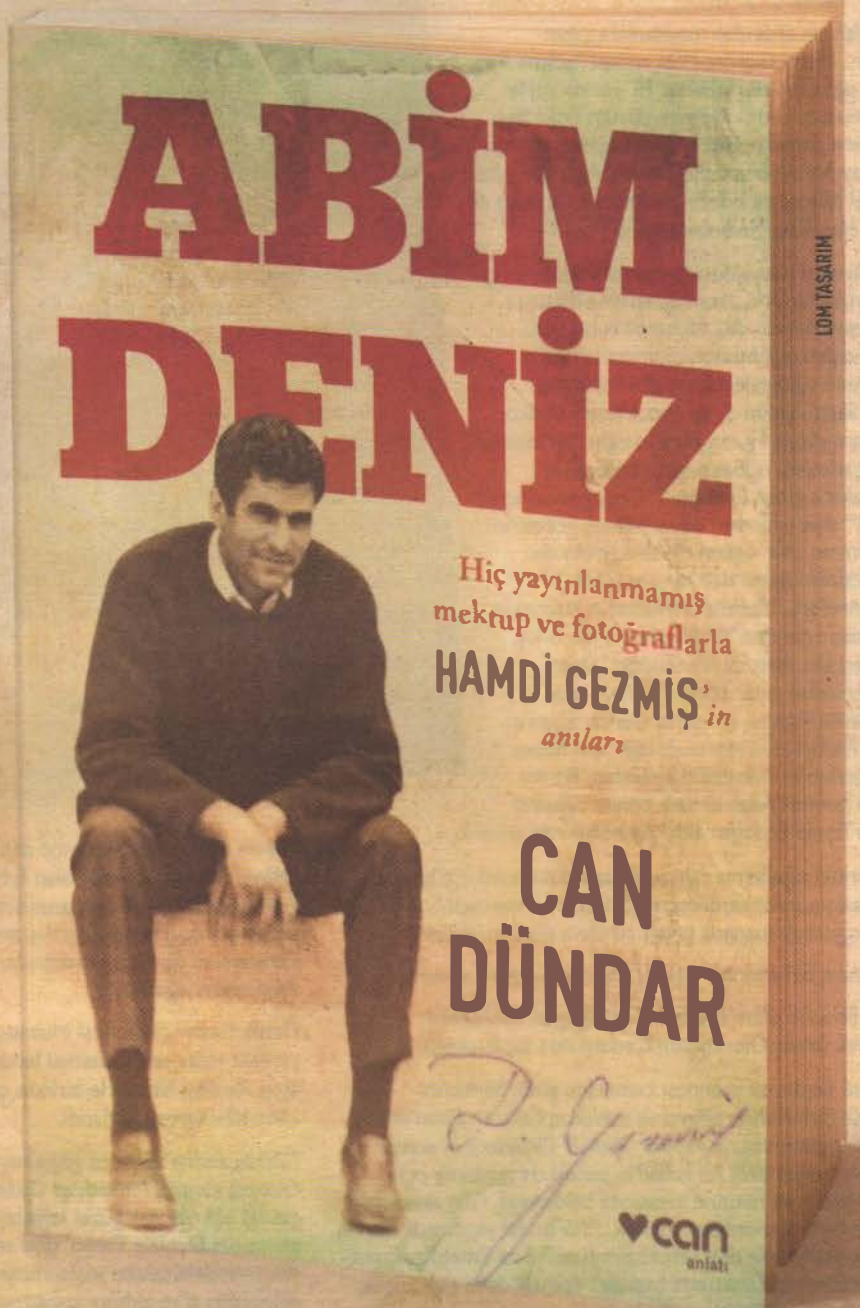
TEŞEKKÜR

Geçen ay, Mardin Ezidi Kampı'nda tanıştığım öğretmen arkadaşımı anlatmaya çalıştığım yazıdan sonra arayan, e-posta yazan ve bahsi geçen kişilere nasıl yardım edebileceğini soran siz güzel insanlar... Çok param yok ama işte elimden ne gelirse diyen öğrenci arkadaşımı, üç aylığını aldıktan sonra yardım kolisi hazırlamayı planlayan emekli dayım, evdeki bakliyatı torbalara doldurduğu gibi kampa yollamayı kâşan hakikatü kodır, başkalarının yarasına mehem almaya çalışan hiç ummadığım bütün güzel dostlarım... Sizinle aynı havayı soluduğum için, bilin ki bahşıyorum. Bu kanet dünya hâlâ dönebiliyorsa şayet, galiba sizin sözünüzde. Kalbiniz dünyamı kendisinden daha büyük. Bana hiç ummadığım insanlarla gurur duyuma zevcini yaşattınız. Hepiniz çok yazdınız! Bahşi geçen yazıdaki Ezidi kampına yardım göndermek isteyenler için adres: **Kabala Yolu üzeri, Mardin Merkez Otogan (Ezidi Kampı)**

ABİM DENİZ

Hiç yayınlanmamış mektup
ve fotoğraflarla

HAMDİ GEZMİŞ'in
anıları



DENİZLERİN DALGASI DEVLETİN BOYUNU AŞIYOR

Denizlerin Gümerek'te yakılanması, Yusuf Aslan'ın kasığından vurulmasıyla ilgili Şarkışalı kadınların yaktığı ağıt: "Aslan senin anan hanı?" derken, Yusuf Aslan'ın annesi yerine de üzülen kadınlar... Memleketimizin üç tarafı Deniz'lerle, dört tarafı başka oğullar için de acı çeken anaların yaktığı ağrılarda çevrilidir.

Yıllardır evlatları için hesap sorarken birbirlerine yaslanan Cumartesi Anneleri 500 küsuruncü haftasında. Her hafta başka bir evlatın akıbetini soruyor, faili meçhul yahut kayıp diyenleri itham ediyorlar. Birbirlerinden başka destekçileri de vardı kuşkusuz ama yine de, İstiklal Caddesi'nin ortasında, onlardan gözlerini kaçırarak yürüyenlerin kalabalığına yalnızlardı.

Yıllar sonra askerde öldürülen Sevag Balıkcı'nın annesi Ani Balıkcı, oğlunun Ermeni olduğundan ırkçı cinayete kurban gittiğini kanıtlamak için hukuk mücadelesi verirken, evlat acısıyla birbirine kenetlenen Cumartesi Anneleri'yle tanışacak, "Berfo Ana'dan çok etkilendim" diyecekti. "Oğlu gelirse tanıyamaz diye yıllarca evini boyatmamış."

Gezi'de tutuklananların aileleri cumartesi günleri yaptıkları eylemlerde, Cumartesi Anneleri'yle buluşacaktı.

Çocuklarının ardından meydanlara çıkan anneler... Metin Göktepe'nin annesi Fadime Ana, polisin oğlunu öldürmesinin 15. yılında şöyle konuşmuştu: "Evde oturmak çözüm değil. Ben eylemlere gitmeseydim, bağırmasaydım, solağa çıkmasaydım ne olurdu? Ağlardım. Ağla ağla biter mi bela? Mücadele edecek, bağıracağsın. Hem de kararlı olacaksın. Kadınların görevi çok."

Gezi Direnişi'nde öldürülen gençlerimizin anneleri, birbirlerine kenetlenerek evladlarını savunmaya devam etti. Ali İsmail'in bir yılda 10 yaş yaşlanan; Abdullah Cömert'in hâlâ pencerede oğlu gelecekmış gibi bekleyen, Ethem Sansülük'ün diğer çocuklarıyla birlikte eylemlere giden, Hasan Ferit'in oğlu için kurulan adalet çadırında nöbet tutan, Medeni'nin Diyarbakır'a giden Erdoğan'ı "Çocuğumun katili sizsiniz!" diye protesto eden, Ahmet Atakan'ın "Allah'ım ne olur oğlum rüyama gelsin de nasıl öldürüldüğüne dair bir şey söylesin" diyen anneleri... Mehmet Ayvalıtaş'ın, Ahmet'in ölümünün ardından "Ahmet'le birlikte 6 kişi olduk, bu aile daha da büyümesin" diyen, çok geçmeden evlat acısına dayanamayıp ölen annesi, Fadime Ayvalıtaş. Berkin Elvan'ın aylarca hastane koridorunda oğlu için nöbet tutan, Berkin'in ölümünün ardından "Benim oğlumu benden Allah almadı, benim oğlumu benden Tayyip Erdoğan aldı" diye haykıran annesi...

Birbirlerinin oğullarına sahip çıkmaya devam ediyorlar. Şehir şehir dolaşıp, evlat saydıkları çocukların mahkemelerine katılıyor, gerçek manada ortak bir dava sürdürüyorlar.

Öncesinde, birbirlerinin oğullarının cenazelerini kaldırdılar.

Berkin Elvan'ın ölüm haberinin geldiği gün, cenazesini beklemek üzere Okmeydanı Cemevi'nde toplanılmıştı...

Ali İsmail Korkmaz'ın annesi cemevine girdi, Berkin'in annesiyle birbirlerine ağlayarak sarıldılar. Gülsüm Elvan'ın ilk sözü: "Yavrularımıza ne yaptılar böyle!" Birbirlerinin acısını yakından tanıyorlardı. Ali İsmail'in annesi de günlerce oğlu uyanır umuduyla hastane kapısında beklemişti. Güç almak için oğlunun kırmızı montunu giyerek... "Ali İsmail yapamadı; Berkin yapabilir, yaşayabilir diye umudanmışım." dedi Emel Korkmaz. Gülsüm Elvan ağıt yakmaya başladı: "Yavrum daha çok küçük. Ali İsmail abisi sahip çıksın Berkin'e..."

Berkin'in cenazesi cemevine getirildikten sonra... Yan yana oturup taziyeleri kabul ettiler: Ethem Sansülük'ün annesi, Ali İsmail Korkmaz'ın annesi, Berkin Elvan'ın annesi, Hasan Ferit Gedik'in annesi, Mehmet'in babası aynı zamanda Fadime

Ayvalıtaş'ın kocası. Az ileride Berkin'in abaları, Edhem'in abileri, Abdullah'ın abisi, Mehmet'in abisi aynı zamanda Fadime Ayvalıtaş'ın oğlu. Alt katta Berkin'in dayısı, Hasan Ferit'in dedesi... Devletin eksilttiği canlarını birbiriyle tamamlamaya çalışan bir ailemiz var bizim.

Deniz Gezmiş'in abisi Hamdi Gezmiş ve Can Dünder'in birlikte hazırladığı Abim Deniz kitabından (Can Yayınları) öğreniyoruz; Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın babaları da oğullarının idam edilmemesi için birlikte mücadele vermiş. Ortak dilekçeler yazıyorlar, oğullarıyla ilgili kararları birlikte takip ediyorlar, idam kararına itiraz için senatörlerden imza topluyorlar...

Deniz, Hüseyin ve Yusuf'un asılacağı gece sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş... Üç baba ağlaya ağlaya çocuklarının cenazesini taşımış. Yardım edecek kimseleri yok. O an mezara koydukları oğulları ve birbirlerinden başka yakınları yok. Oğullarının idam edilmesinin ardından da birbirleriyle ailecek görüşmeye

bir sersemlik geçirmiş. Bunun üzerine arabacı, 'hoop delikanlı dikkat etsene, atı perişan ettin' diye bağınmış. Annem zaman zaman bu olayı da gülerек anlatırdı."

Mukaddes Gezmiş'in dalgınlığını aabessümle anlattığı evladı, yıllar sonra bir cezaevi ziyaretinde ona götürdüğü kazağı görünce: "Anne kısmet, bakalım kışa çıkar mıyız" diyecekti.

Deniz Gezmiş mektuplarında babasına 'annemi aaselli etmek sana düşecek' diyor hep... Mukaddes Hanım oğlunun idam edildiğini radyodan öğreniyor; kocası Cemil Gezmiş, Deniz'i defnedip geldikten sonra soruyor:

- Gördün mü çocuğumu?

- Gördüm, sanıldım.

- Nasıldı?

- Boynunda bir morarmışlık vardı. İp izi...

Mukaddes Gezmiş günlerce ağlıyor.

Deniz, Hüseyin ve Yusuf idam edildikten sonra mezarlığa getirildiklerinde, gömülmeleri için aralarında üçer

"Hükümete düşürmesin
Allah sevdiği kulunu
Gümerek'te çevirmişler
Deniz Gezmiş'in yolunu

Nolaydım nolaydım
Okur yazar olaydım
Deniz Gezmiş'i savunan
Avukatı olaydım...

Kalçasından değmiş kursun
Harıl harıl akar kanı
Gelen giden tekmeliyor,
Aslan senin anan hanı?

Yurdun düzeni bozuldu
Yolumuz uğradı kışa,
Tarihiye kayıt olsun,
Nihat Erim geçti başa

Gece Elmali'da kalmış,
Hamama Ali'yi sormuş
Uzatmalı itin biri
Aslanı gafletten vurmuş

Yaşa Türk ordusu yaşı,
Ben de şaştım böyle işe,
Ordu madalya göndermiş
Yusuf'u vuran çavuşa"

devam etmişler. Birbirlerine aile olmuşlar. Denizlerin idam edilmesinin yıl dönümü olan 6 Mayıs'da, aileleri, ziyaretçilerin çokluğundan kendi oğullarının mezarı başına varmakta zorlanıyordu. Hamdi Gezmiş, anımlarda 'ben Deniz'in kardeşiyim' diye yol istediğinde, karşısındaki 'ben de Deniz'in kardeşiyim' diyordu...

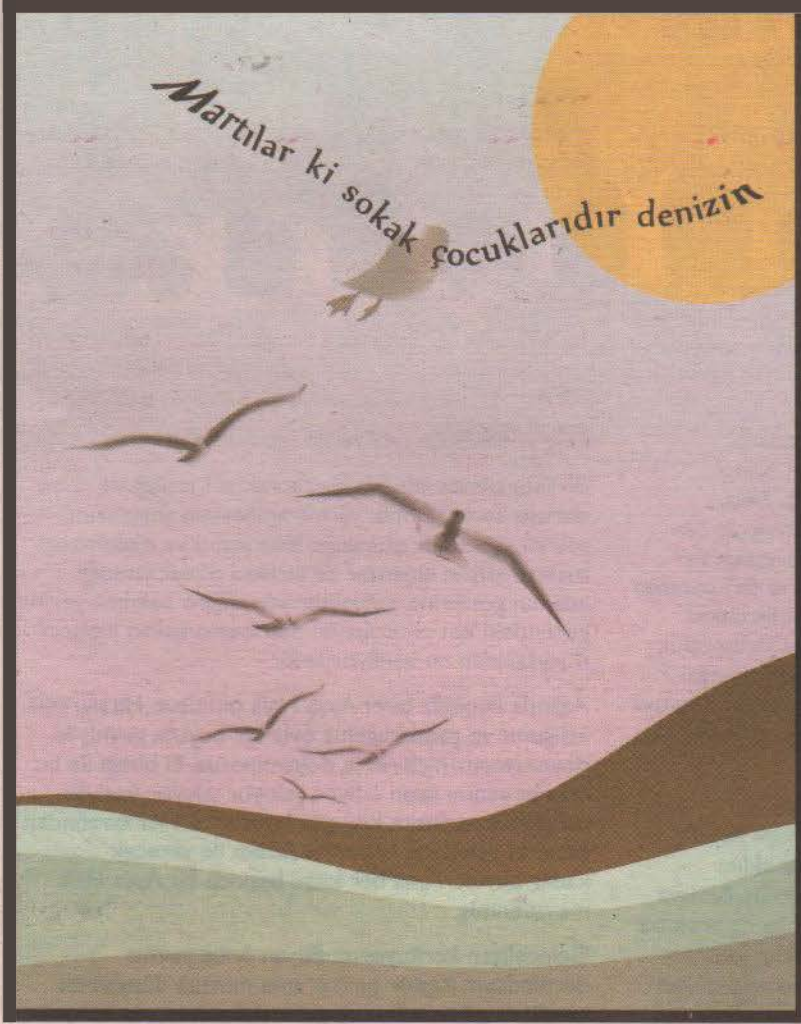
Deniz Gezmiş'in annesi Mukaddes Gezmiş, Kasım sonunda 94 yaşında vefat etti. Cenazesi hınca hınç doluydu. Evladını evladı, abisi, kardeşi bilenler le birlikte çektiği acının ardından, kendisini anne bilenlerce uğurlandı.

"Deniz abime sanılınca göğsüne gelirsiniz" diyor Hamdi Gezmiş kitapta. Mukaddes Gezmiş'in sarıldığına göğsüne geldiği oğluyla ilgili güzel anıların anlatıyor ilkin kardeşi; annesinin Deniz'e 'Deno' diye seslendiğini, ilk gençlik dönemindeki (zaten yaşlanmasına fırsat vermediler ya) dalgınlığını ti'ye aldığını anlatıyor: "Annemin bize anlattığı başka bir dalgınlık hikayesi de şu: Bir gün ikisi beraber alışveriş için Üsküdar Meydanı'na inmişler. O dönem taşıma işinde kullanılan at arabaları vardı. Deniz abim yine yolda yürürken dalmış ve arabayı çeken atla çarpışmış. Tabii uzun boylu olduğu için atla suradan birbirine tokuşmuş ve at kısa süren

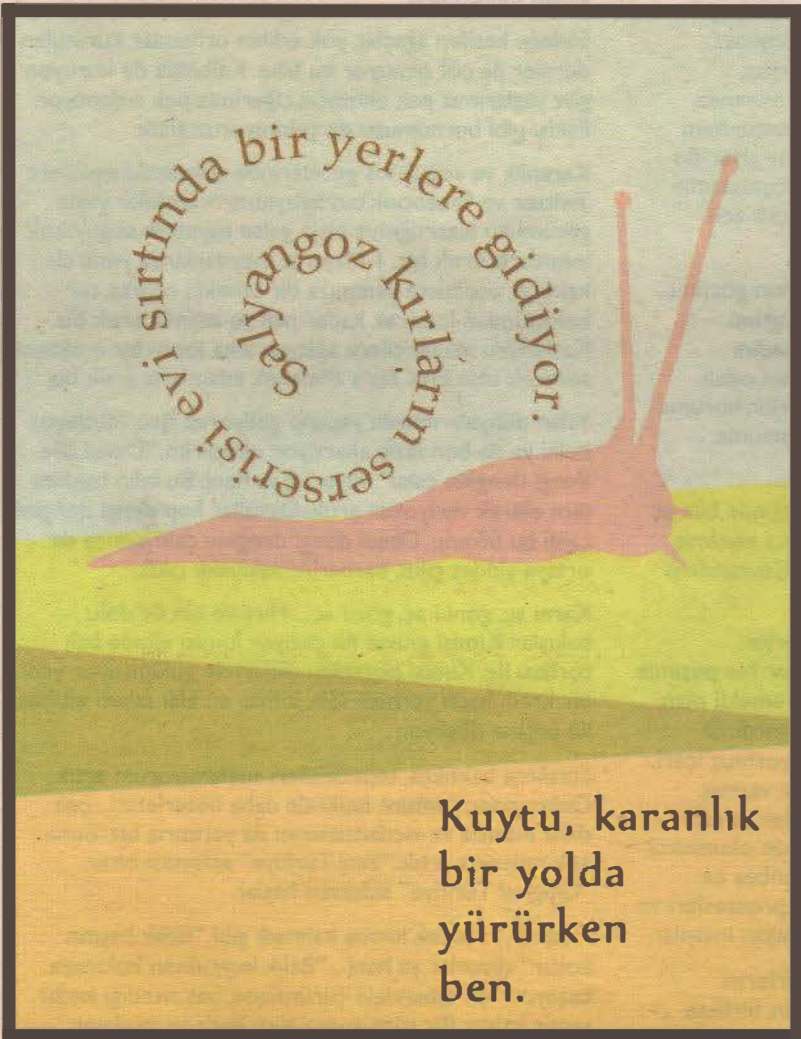
tane boşluk bırakılmış üç mezar göstermiş görevliler. Deniz'in babası isyan etmiş: - Yahu bunlar öldükten sonra, üçü bir araya gelip komite mi kuracaklar, nedir bu korkunuz? - Efendim emir böyle.

Deniz'in babası haklı... Denizlerden korkmaya devam ediyor devlet. Çünkü Deniz'in dalgası devletin boyunu aşıyor. Deniz, babasına yazdığı bir mektupta, "Biz bugün suçlanıyoruz ama şüphesiz ki yarın tarih bizi beraat ettirecektir" diyordu... Gezi Direnişi'ne ilişkin soruşturma yürüten savcılık, 42 yıl önce idam edilen 25 yaşındaki Deniz Gezmiş'in de ismini 'şüpheli listesine' ekledi. Deniz, şüphesiz ki Gezi'deydi...

Kendi öldürdüğü çocukların ölümsüzlüğünden korkuyor devlet. Berkin'den korkuyor ki Erdoğan, Gülsüm Elvan'ı meydanlarda yuhallattırıyor. Edhem'den korkuyor ki, Sansülük ailesi cana kasttan yargılanıyor. Abdullah Cömert'ten korkuyor ki abisi Zafer Cömert sebepsiz yere iki kez gözaltına alındı. Devlet, vurduğu çocukların mahkemelerini oradan oraya taşıyor ki destekçisi az olsun. Biz bugün devleti suçluyoruz, şüphesiz ki yarın tarih devleti beraat ettirmeyecektir.



Can Yücel'in "MARTILAR KI" şiirinden



Kuytu, karanlık
bir yolda
yürürken
ben.

Ahmet Erhan'ın "DOĞAN" şiirinden

BABALAR

Öğrenci velilerinden gelen soğanı, köy yumurtasını, kalemi, kaşkolü, çakmağı, bir kutu sigarayı vs. reddetmekten helak olan öğretmenler tanıdım. Babam da onlardan biriydi...

Bir öğretmenin hikâyesini dinlemiştim: Mardinli bir velinin çocuğuyla gönderdiği koca bir torba sıcak midyeyi ne yapacağını kestirememiş, sonunda sınıftaki çocuklara dağıtmış. Dersler bitince de kısıtlı bütçesine epey darbe vurmasına rağmen midyelerin parasını öğrencisine vermiş. Hikâye burada biter mi hiç: Ertesi gün hediye parayla mukabele edilmesine gücenen veli öğretmenin yanına gelmiş, aralarında kavganın eşliğine varan sert bir tartışma yaşanmış, ikisini zor sakinleştirmişler...

İki göz gecekonduda, engelli iki çocuğunu kahvede ocakçılık yaparak yaşatmaya çalışan emekli bir polis tanıdım. Bir emekli polis de çalıştığım otelin restoranında sabahlara kadar korumalık yaparak üç kızını okutmaya gayret ediyordu. Patronun hoyratlığına dayanamayıp bir gece ceketini aldı, birkaçımıza veda kelimeleri mırıldandı, yaşarmış gözleriyle ve çökük omuzlarıyla karanlığa karışıp gitti. Dürüstlüğü dini, imanı, siyaseti olduğuna inanmam, inanmak istemem, ama iki polisin de eski pol-der'li olduğunu not düşeyim...

Emekli ikramiyesiyle bir ev dahi alamayıp kira parası denkleştirmeye çalışan, on yıllarca çalışmaktan pestili çıkmış, envai çeşit araza yakalanmış ihtiyar işçiler tanıdım. Günde on iki saat izbe tekstil atölyelerinde iki büküm ter döküp eve döndüğünde konuşmaya bile mecali kalmamış genç işçiler tanıdım. Sabah tuvaletlerde sarhoş kusmuşu temizleyen, öğlen onlarca masanın alengirli servislerini hazırlayan, gece yarısına kadar her daim ayakta boş toplayan, yatağına uzandığında ağrıyan ayaklarının altına üst üste iki yastık koymadan uyuyamayan komiler, garsonlar tanıdım...

Tarlabası'nda dört katlı bir binanın ikinci

katında bir göz bir oda tutmuştum. Arka penceresi bir çamaşırhaneye bakıyordu. Çamaşırhanenin altında, karanlık bir bodrum katı vardı. Orada, sabahtan akşama ütü yapan, çamaşır katlayan, sadece birkaç saatliğine dışarı çıkıp dolaşabilen, gecesinde de aynı bodrumda, çamaşırların yanına serdikleri ince şiltelerin üzerinde uyuyan siyahlar tanıdım. Bir gün boş olan alt kattan lağım suları sızmaya başladı dışarıya, binaya berbat bir koku yayıldı. Karşı tarafta, küçük bir torna makinesinde bütün gün, ne olduğunu hiç anlamadığım küçük metal parçalar yapan karizmatik usta, bir telefon verdi. Aradık. İki adam geldi ve tuvaleti tıkanıp lağım dolan alt katta tam on iki saat çalıştılar. On iki saat, dizlerine kadar bokun sidiğin içinde, sadece 50'er liraya...

Bir camide, öleyazan insanlar hakkında yalan söylemeyi reddettiği için sürülen dar gelirli müezzinler; cebindeki son onluğu dolmuşa verip gazdan ve sudan boğulacağını bilerek Taksim'e çıkan öğrenciler; çocuklarının yanında maskenin kapattığı yüzlerinin ortasında

daha da güzelleşen gözlerini dosdoğru polise diken, kim bilir kaç cumartesi bir meydanın ortasında kaybolan canlarının akibetini soran anneler; yakılmış köylerden canını zor kurtarıp güç bela sığındığı şehirlerde her sabah evden akşam çocuklarını nasıl doyuracağını bilemeden, tedirgin adımlarla çıkan dünya güzeli babalar gördü bu gözler...

Ve şimdi başka babaları da görüyoruz: Para istifleyen oğulların babalarını; hepsi koca bir zulüm tarihinin baş aktörleri olan babaları; 'vatan millet sakarya'yı, 'din iman kitap'ı ağızlarından hiç düşürmeden hakkımızı yiyen, yüzlerinden kibir, dillerinden yalan, ruhlarından riya akan babaları...

Ve aslında biliyoruz: Yukarıdaki hikâyelerin kahramanları olarak bir araya gelip bu babalardan zulmün, yalanın ve sahtekârlığın hesabını sormadıkça hiçbirimize rahat yüzü yok. ✿



KOKUYORUZ

Karadeniz'e uzanan ormanların tam sınırında olan her tarafı çam, ardıç, kayın ağaçları ile sarılı; önünden dere geçen toprağa iki kazma vursan su, bereket fışkıran bir köyde geçti çocukluğum. Köy meydanının ortasında bir pınar. Pınardan bilek kalınlığında akan bal şerbet bir su. Bu suyun yol yapısı sıra sıra dizilmiş bostanları, bahçeleri suladığı tarifsiz bir yeşillik.

Mutlu bir köy olmamız lazımdı. Ankara ve İstanbul'a verdiğimiz göçler yüzünden olanı biteni yirmi hane kalmış köyden çok, bir mezra'ya dönmüş nufusu elli, bilemedin altmış tane çoğu yaşlı ve birbirleri ile akraba olan haneler kalmıştı.

Mutlu bir köy olmamız lazımdı. Hepimize yetecek kadar su, yeşillik, ağaç bereket vardı. Mutlu bir köy olmamız lazımdı. Tabiat ana ne istersek fazlası ile vermişti.

Mutlu bir köy değildik. Her gün kavga, dövüş, bağırıtı eksik olmazdı. Bir gün derenin kenarındaki otuz kadar kavak için kavga çıktı. Ali dayı bu kavakları babası ile diktiğini iddia ederken, Veli dayı onu yalancılık ile suçladı. İdris dayı da kavakların kendisi ile dayısının diktiğini bağırdı köy meydanında. Sonra sopalar ile birbirlerine girdiler. Birinin kafası yarıldı, birisinin kolu kırıldı. Ertesi akşam uyandığımızda, kavakların geceden dibten kesildiğini gördük. Kimin kestiği bulunamadı. Olan kavaklara oldu, halbuki dere kenarında yüzlerce daha sahipsiz kavak ağacı vardı. Rahmetli dedem çok kafa yordu. "Bu kavaklardan ne istediler? Yakacak desen; ormanın içindesin, her taraf kuru ardıç, çam... Satacak desen; kavak ağacı para ertmez"... Sırf inat uğruna, aç gözlülük uğruna, kin ile nefret ile kıymışlardı garibim kavaklara.

Bir gün köyün kadınları birbirine girdi. Yirmi dört saat durmadan akan pınarın suyunu paylaşamadılar bir sonbahar günü. Bahçe sulama kavgası ettiler. Birbirleri'ne girdiler. Ağza alınmayacak küfürler tehditler... Sonra, köylü sıra ile pınarın başında nöbet tuttu bir süre, kavak ağaçlarının başına gelen pınarın başına gelmesin diye.

İçlerinde en gözü kara olan Ayşa Hala'ydı. Cevval bir kadın, tuttuğunu koparan. Hırslı ve gözü kara, kan kustururdu köye. Kadın, erkek, çocuk, yaşlı Ayşa Hala'nın gazabından pek bir korkardık. Elinden gelse, tüm köy ahalisini sürgüne gönderir, her şeye sahip olurdu. Kavg, dövüş ve zaferler ile geçti uzun ömrü. Sadece benim değil, köyün kabusuydu.

Yıllar geçti. Biz Ankara'ya göçtük. Her yaz, güz koymak için gedik köye okullar tatil olunca. Bir yaz sabahı annem saçlarımı taradı. Şaşkın şaşkın baktım yüzüne. "Misafirliğe gidiyoruz" dedi. Dedem, ebem, annem, ben, halam, yengelerim ve yaşlılarım toplandık Ayşa Hala'nın evine gittik. Epeydir hastaydı. Yaşı epey ilerlemiş.

Ayaklarım geri geri gitse de annemin gazabına yakalanmamak için gittik hasta ziyaretine. Kapıyı, küçük gelini açtı. Bitkin ve yorgun bir yüz. Baktı bize tükenmişcesine "buyur" etti. Avludan geçip eve girdiğimiz de sobanın kenarında bir hasta yatağı ve artık insanlıktan çıkmış, korkak bakışları ve ferî sönmüş gözleri ile Ayşa Hala her zamanki gibi kin ile baktı yüzümüze. Bir ağır koku. Nasıl anlatsam. Çürümüşlük kokuyordu oda. Sadece ben değil, hepimizin midesi ağzına geldi. Koşarak çıktım dışarı, dayanamadım. Avluya indiğimde ahıldan gelen tezek kokusu bile gül kokusuna dönmüştü.

Akşam dedem mırıldandı, "Allah canını alsa da kurtulsa"... Ayşa Hala yatağının altına ekmek peynir, yemek saklıyormuş ölüm döşeginde. Hırs, aklını almış. Sakladığı ekmekler, yiyecekler çürümüş. Almaya kalktıklarında ağılıyor, çıldırıyormuş. Ev halkı da artık bir an önce ölsün diye Allah'a dualar etmekte. Sanırım altı ay kadar sonra da öldü. Ölenin arkasından konuşulmaz da... Ne yaşarken ne ölüm döşeginde huzur bulabildi Ayşa Hala.

Bu çok kötü çok acı bir tecrübe oldu bana. Bunun gibi onlarca hikayeye şahit oldum ben. Gözü doymaz, gönlü doymaz, ruhu doymaz, bedeni doymaz... Hırsı tükenmez, nefreti geçmez. Hem kendine hem çevresindekilere hayatı dar eder. Bu nasıl bir lanettir ki! Allah düşmanımın başına evlat acısı ve böyle açlık acısı vermesin derim.

Bu lanet öyle karartır ki insanoğlunun gözünü. Ülkesinde soğuktan donan bebekler, çocuğunu ısıtamadığı için ölen anneler, evladının cesedini çuvalda taşıyan babaların memleketinde bin odalı saraylar, milyar dolarlık uçaklar, helikopterler; koruma ordusundan bile; bir damla vicdan azabı, utanma, arlanma duymaz.

Bu lanet o kadar kötüdür ki... Ölüm döşeginde bile aç kalma korkusu ile titretir insan oğlunun taş kesilmiş yüreğini. Bu lanet öyle de bulaşıcıdır ki... Çevrendeki akbabaları da ortak edersin ziyafetine.

Belki duymuşsunuzdur; Alanya'da Danimarka prensesinin bir evi var. Sesizce gidip geliyor: Ne peşinde bir koruma ordusu ne şakşakçıları. Şimdi emekli olan ama elektirik dairesinde çalışan bir abim vardı. O anlatmıştı evi. Fatura okumak için girebiliyormuş içeri. Bir tane koruma ve bir tane de yardımcısı varmış prensesin. Komşularından brisi, belediyeden emekli yaşlı bir çift, bir tanesi de halen üniversitede okumakta olan genç bir çocuk. Toplamda on ya da onbeş ev varmış, hepsi de Danimarka vatandaşı ve prensesleri ve prensleri ile tatile gelen, selamlaşan, şakalaşan insanlar.

Bize ne kadar uzak bir hikaye... Hoş, birbirlerini götlerindeki kot markasına göre yargılayan, birlikte olacağı insanın karakteri, kişiliği, adamlığından önce; oturduğu semte, okuduğu okula ve kullandığı parfüme göre seçen bir ülke insanı için sadece bir hayal olarak

kalır prenses ile aynı yerde tatil yapmak.

Birlikte olmak istediği kızı; karakteri, kişiliği ve duruşu ile etkilemek yerine arabasının anahtarını, marka sigarasını, oturduğu lüks semti ve diplomasını masaya koyan erkekler ile birlikte olmak istediği adamın gözlerine, gülüşüne, adamlığına bakmak yerine götündeki kot pantolonun markasına bakan kızların dünyasından ne bekliyoruz ki?

Aslında hepimiz birer Ayşa Hala olmuşuz. Hırslarımız, açlığımız ve gaddarlığımız öyle bir boyuta gelmiş ki doymuyoruz hiçbirimiz, doyamıyoruz. El birliği ile bu cennet vatanı talan ediyor, yakıyor yıkıyor, kesiyor parçalıyoruz. Bizim köy gibi koca ülke. Her tarafından bereket fışkırıyor, hepimize fazlası ile yetecek kadar büyük. Ama her köşe başında bir Ayşa Hala mevzilenmiş.

Gelecekte korkuyoruz. Bir an önce yırtma derdindeyiz. Kendi pırlıtlı ama mutsuz dünyamıza kendimiz gibi mutsuz ve gelecek korkusu ile kafayı sıyırmış aç gözlü, aç insanları ortak ediyoruz. Kısaca. "Her yer çöl olmuş, hepimiz de kendisini kutup ayısı sanan bedevileriz"

Sadece kesilen ağaçlar, yok edilen ormanlar, kurutulan dereler ile çöl olmuyor bu ülke. Kalbimiz de kuruyor, göz yaşlarımız pek akıyor, ciğerimiz pek sızlamıyor. Eskisi gibi burnumuzu da çekmiyoruz artık.

Karanlık ve soğuk kış gecelerinde sokaktaki evsizlere Twitter ve Facebook'tan ağlayıp, aynı evsizler yazın götümüzü kızarttığımız plaja gelse hayattan soğuyacak insanlar artık biz. 1 Mayıs'ta meydanlarda yumruk kaldırıp, otobüste yanımıza bir emekçi otursa, ter kokusundan kusacak kadar naif ve zalim artık biz. Katledilen madencilere ağlayan ama kızını bir madenci sevecek olsa Erol Taş'a dönecek adamlarımız artık biz.

Yalan dünyalarımızda yaşayıp gidiyoruz işte. Mutluyuz belki ya da ben fazla abartıyor olabilirim. "Davul bile dengi dengine çalar" diyoruz ya hani. Bu lafın hakkını tam olarak veriyoruz artık. Davullar hep dengi dengine çaldı bu ülkede. Davul dengi dengine çalmayınca da ortaya şiddet çıktı, barbarlık, eşkiyalık çıktı.

Karnı aç, gönlü aç, gözü aç... Hırs ve kin ile dolu bakışlar. Kimisi gravat ile geziyor kimisi elinde bali torbası ile. Kimisi porselen dişleri ile gülümsüyor yeni bir kredi kartı vermek için, kimisi en afili takım elbisesi ile peşine düşüyor.

Etrafıma baktıkça, tepedekileri suçlamıyorum artık. Onlar gider, yenisini, belki de daha beterlerini, çok daha insafsız ve vicdansızlarını da yaratırız biz. Buna çok müsaaitiz artık. "Yeni Türkiye" safsatası biter. "Gıpgıcır Türkiye" safsatası başlar.

Kızacak, küsecek kimse kalmadı gibi. "Balık baştan kokar" diyorlar ya hani... "Balık kuyruktan kokmaya başlıyor" en tabandaki çürümüşse, baş istediği kadar temiz kalsın. Bir süre sonra tüm bedene yayılıyor çürümüşlük kokusu. Hepimiz birer Ayşa Hala olmuşuz, tüm ülke iğrenç kokuyoruz. 🌿

**Sokaktaki evsizlere
Twitter ve
Facebook'tan ağlayıp,
aynı evsizler yazın
götümüzü kızarttığımız
plaja gelse, hayattan
soğuyacak insanlarız
artık biz.**

HER ŞEYİN BİR TARİHİ
VAR. DÜŞÜNCELERİN,
ALİŞKANLIKLARIN,

DOĞAÜSTÜ

VARLIKLARIN,

GİZLİCE SEYDİĞİMİZ,

KORKTUĞUMUZ

ŞEYLERİN AŞINA

OLUNAN AMA

BİLİNMEYEN TARİHİ.

BAŞROLÜNDE

SAVAŞLARIN,

DEVLETLERİN,

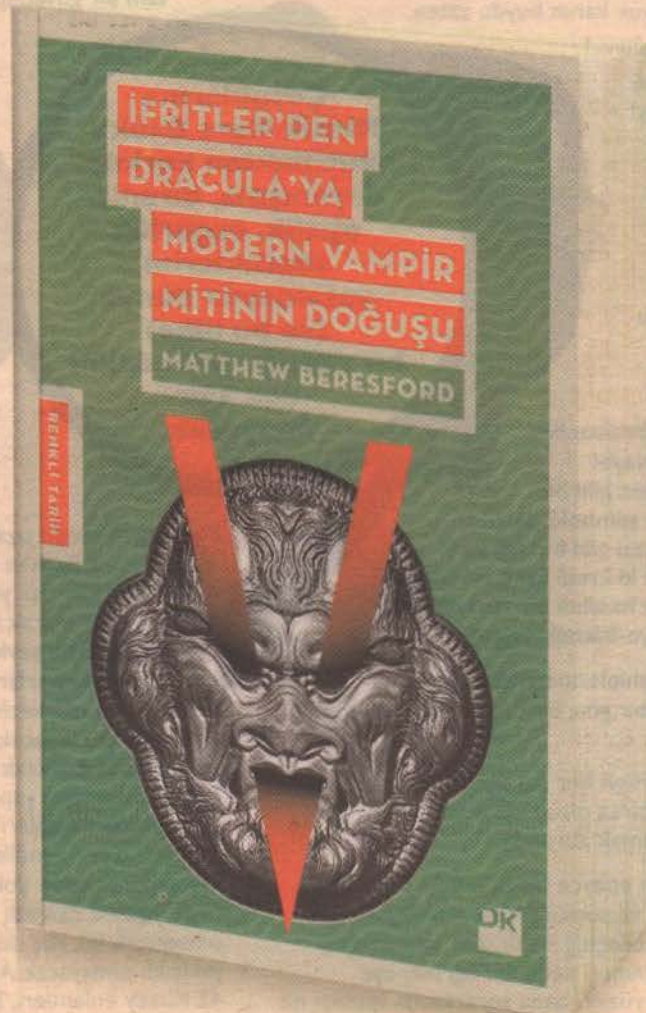
BÜYÜK ADAMLARIN

OLMADIĞI BİR TARİH.

KARŞINIZDA

YEPYENİ BİR DİZİ:

RENKLİ TARİH



İKİ BALIK, BİR KUŞ VE İSYAAAAAN!

Biz büyürken balığın adı Küçük Kara Balık'tı. Büyük denizi merak ettiği için belinde bıçağıyla, tek tabanca denize açılıyordu. Zalimle karşılaşınca -Küçük Kara Balık pelikanın kesesinde bir sürü küçük balıkla birlikte mideye indirilmek üzere beklemektedir- çareyi dayanışmada buluyordu. Kesedeki balıkları örgütlüyor ve hep birlikte pelikana direniyor; nihayet özgür kalıyorlardı. Çünkü kitabın yazarı Samed Behrengi böyle bir hayata inanıyordu. Eşitlik, özgürlük, adalet ve dayanışma istediği için İran Şah'ı tarafından nehirde boğdurulmuştu. Bizler Küçük Kara Balık'ı okurken kitabın başında bu "gerçeği" de görüyorduk. İnsanın direnirse başına neler gelebileceğini...

Yeğenlerim 7,5 ve 5,5 yaşında. Onlar büyürken balığın adı Nemo oldu, "Kayıp Balık Nemo". Hollywood öyle güzel bir dünya ki küçük balığa pelikan yardım ediyordu. Kurtuluş ise ancak şansınızın yaver gitmesine bağlıydı. Ve evet ha ha ha her şey hep komikti. Küçük Kara Balık'ın tersine Kayıp Balık Nemo'un yaratıcıları para ve güç sahipleri tarafından bir nehirde boğdurulmadılar, bunun yerine milyon dolarlara boğuldular. Hikayenin pelikanla ilgili kısmında bir yamukluk olduğunun en büyük kanıtı buydu zaten.

Şimdi büyüyecek çocuklar için de bir kuş var: Alaycı Kuş! "Açlık Oyunları" adlı çok satan kitaptan yapılan yüksek gişeli film serisinin yeni devam filminde izleyeceğimiz konu önceki devam filminden belliydi: İsyaaaaan! Bu kez filmimizin genç kahramanları isyan edecekler! Neye? Alayına! Ya da bunun gibi bir şey... Bu isyaaaaan'ın sembolü de alaycı kuş. Halil Sezai gibi bir şey yani. Yani öyle bir isyan ki kredi kartı reklamıyla da uyumlu, yüksek hasılatlı bir Hollywood filmiyle de. Sermaye-friendly-isyan!

(Kelimeleri esas sahiplerinden çalanları cezalandıracağız bir gün, bir cezası olmalı bunun, evet!)

Ezcümle, biz büyürken her şey kendine benziyordu. Şimdi ise her şey biraz olsun adını andırmak için görsel efekt kullanmak zorunda...

Geçtiğimiz yüzyılın epeyce bir bölümü -1. ve 2. Dünya Savaşları ve sömürgecilik sebebiyle- insanoğlunun yapabileceği kötülüğün sınırsızlığına hayret ederek ve bunun nedenini öğrenmeye çalışarak geçti. Bu yüzyıl -bana sorarsanız- insanın ne kadar uzun süre hiçbir şey yapmadan durabileceğine hayret ederek geçiyor. Bizim memleket de bu yeni yüzyılın en iyi izlenebildiği kadrailardan birini sunuyor; alıcılarınızı 36-42 Kuzey enlemleri ve 26-45 Doğu boylamlarına ayarlarsanız Zeitgeist'i çok net görebilirsiniz! Ermenek'teki maden katliamından sonra yırtık gislaletlerle oğlunun cenazesinde bir mazlum heykeli gibi duran baba kendini bir yerde

patlatmıyor mesela. Aç ve çıplak dilenci çocuklar açık araba camlarından içeri saldırıp insanların yüzünü gözünü parçalamıyorlar. Suriye'den gelip günde üç işte çalışan ve elinde işkembe çorbalarıyla uykusuzluktan sallanan garson çocuk bir müşteriyi rehin alıp çıldırmıyor. Oturmaları, tuvalete gitmeleri bile yasaklanan kasiyer kızlar market sahibinin kafasına sıkıyor. Yoksulluk karşısında sahip oldukları yüzünden duydukları utançtan kalbi kömür olmuş orta sınıf mensupları bu kahırdan kurtulmak için silahlı bir örgüt kurmuyor. Alışveriş merkezleri yağmalanmıyor, bankalar soyulmuyor, rezidanslara saldırılmıyor. Kaybedecek hiçbir şeyi olmayan dünya, kendini kaldırıp zengin dünyanın üzerine çullanmıyor. Bu yüzyıl, evet, insanın hiçbir şey yapmadan, tonlarca vicdani yükü ne kadar durup durabildiğine hayret ederek ve bunun nedenini anlamaya çalışarak geçiyor. Bu öyle sınırsız bir kabulleniş ki kudret sahiplerini bile şaşırtıyor. O yüzden olmalı, basıncın tehlikeli düzeyde artmasından endişe eden muktedir arada bir gaz almak için yüksek hasılatlı isyan filmleri üretiyor. İzliyor ve başımıza bir şey gelmeden evlerimize gidiyoruz. Evlerimizde "geceyi aç geçirip de kılıcına davranmadan yaşayanların" sağduyusuna tam bir güven içinde uyuyoruz.

**Çocuklarına
Küçük Kara Balık'ı
okutmaktan korkup,
dayanışma, direniş,
eşitlik, özgürlük
sözcüklerini
yasaklayan dünya
(ve bu ülke)
bu yaptığının bedelini
çok ağır
ödeyecek.**

Bana öyle geliyor ki bir şeyler olacak. Gezi gibi "karnavalesk" şeyler değil. Hiç estetik şeyler değil, çok daha sert şeyler. Hiç friendly olmayan bir tür isyan. Öyle bir isyan ki o kelimeyi kullanmaya bir daha cesaret edemeyecek reklamcılar, öyle bir isyan. Ve epeydir büyüyen çocuklar da dayanışma

denen bilgiden uzak oldukları için bu hiç de Küçük Kara Balık'ın sonu gibi bitmeyecek. O TOKİ'ler filan var ya, oralardan bir şey gelecek. Öyle şeyler olacak ki oralardan geçemeyecekler arabalar. Öyle şeyler ki aç çocuklardan korkacak insanlar. Duvarları yükseltecekler rezidanslar ve alışveriş merkezleri. Öyle şeyler olacak yani. Bir şey de demeyecekler, bir şey de istemeyecekler, sonsuz şiddet olacak sonunda. Zenginliği paylaşmayı, bunun pazarlığını yapmayı reddedenler karşılarında artık konuşmayanları bulacaklar. "Bizimle masaya oturun" diyen sendikacılar filan değil, masayı paramparça eden yoksullarla karşılaşacak dünya. Öyle yüksek hasılatlı filmi yapılacak bir isyan olmayacak bu. Hiç de şık olmayacak görüntüsü, yakışıklı olmayacak. Alıcılarınızı ayarlayın: 36-42 Kuzey enlemleri, 26-45 Doğu boylamları! Gördükleriniz bulanık olacak. Alıcınızın ayarlarıyla oynamayın.

Çocuklarına Küçük Kara Balık'ı okutmaktan korkup, dayanışma, direniş, eşitlik, özgürlük sözcüklerini yasaklayan dünya (ve bu ülke) bu yaptığının bedelini çok ağır ödeyecek. Sözcükleri olmayan bir isyan gelecek... En kötüsü bu olacak. Yakında bence. Bir his bu. İnce, keskin bir his... Konuşmayanlar gelecek... ✿

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BİZE NE LAZIM

Bize bizden
yakın olanlar lazım
Selamsız sabahsız
geçenler değil

Bize sevgi dolu yürekler lazım
İnsanı insandan seçenler değil

Bize altın başaklı
buğdaylar lazım
Ambarı tüketen sıçanlar değil

Bize kardeş sevgisini
sunanlar lazım
Kurşunu sıkıp kaçanlar değil

Bize deniz gibi dalgalar lazım
Sandalı dağılmış kürekler değil
Bize yarınları yazanlar lazım
Halkın emeğini çalanlar değil

DE Kİ BİR ALT EŞOFMANDAN

De ki sen en fazla iki metrelik çul çaputtan mamûl bu kumaş parçası için adeta can verecek haldeydin. Dokumasından dikişine, lastiğinden ipine, bayılıyordun her şeyine. En çok rengine. Petrol yeşili mi, ördek başı mı, işte öyle bir şey, hani güneşli havalarda yanar döner görünenlerden insanın gözüne. Hele yanlarındaki sarı şeritlere! Bel lastiğinden aşağıya doğru yol alan, sonra aniden şaşıp yoldan çıkan ve uzanıp sanki boynuna dolanan bu şeritler seni adeta soluksuz bırakıyordu. Bilhassa bu anlarda maazallah aklın yitirecek gibi oluyor, ona dokunabilmenin, ona sürtünürvermenin küçücük bir imkân ya da ihtimaliyle kıvranıp duruyordun. Ne zamandır. Son bir aydır.

Pazarcıydın. Oğlunun evinde kalıyor, haftanın iki günü pazarda tezgâh açıyor, civar köylerden arabarla taşıdığın zerzevatı sergileyip satıyor, sair günlerde bir mecburiyetin yoksa evden dışarı adım atmıyordun. Hep onun yanında, yakınında olmak istiyordun da ondan. Aklına fikrine zapt olamıyordun. Bazen ona sarılmayı, her santimetrekaresine yüz sürmeyi, hatta yüzün onun apış arasına gömüp ağlamayı hayal ediyordun. Düpedüz ona âşıkydın.

Allahtan tek taraflı değildi bu aşk. O da sana kendini beğendirmeyi istiyor, zaman zaman akordiyon misali büzülüp geriliyor, kıvrılıp bükülüyor, keskin virajlar alıyor, kapanıp açılıyor ve tüm bunlara hep mahcup bir tavır eşlik ediyordu. Bu yüzden âşıkydın ya ona.

Akşamları sana şenlikti. O televizyon karşısına kurulup dizi mizi seyrediyor, çekirdek mekirdek çitliyorken sen de tam karşısındaki bir kanepeye uzanıyor, sanki için geçmiş de uyuyakalmışsın gibi gözlerini hafiften yumuyor ve başlıyordun kirpiklerinin arasından seyretmeye. Onu. Yeşil zehrini yüreğine salan. Sarı oklarını yüreğine saplayan. O da sana önce göz kırıyor, sonra karanlık kimi bölgelerini açık ediyor, neredeyse tam karşılıklı flörte başlayacağınız sıra "Baba kalk, yatağına git," diyordu evdeki lüzumsuzlardan biri. Mecburen kalkıp gidiyordun.

Sevmediğin huyları da vardı. Gün ortası banyo adeti başta. Rahatsız ediyordu bu seni. Köpüklü sularla kırklana kırklana yıkanmasına, ön bahçedeki ipe serilip rüzgârda salınmasına bir mana veremiyordun. Seni kıskandırmaya çalıştığını düşünüp sinir

oluyordun. Yine de cam önüne oturup, elini çenene dayayıp, onu seyre dalmaktan kendini alamıyordun. Mahalle piçlerinin futbol topu bahçeye düştüğü an fırlayıp yerinden ayağa, basıyordun küfürü. Yanına kimseyi yanaştırmak istemiyordun.

Kirli sepetine değersiz bir nesneymişçesine fırlatılıp atıldığını gördüğün gün yüreğin ortadan çatlayacak oldu. Etrafı kolaçan ettikten sonra eğilip nazikçe aldın, dünyayı umursamaksızın ona hasretle şöyle bir sarıldın, sonra hemen toparlanıp ihtiyatlı adımlarla odana koştun. Birinin çat kapı içeri girebilme ihtimaline karşın da hemen yorganın altına girdin. Onunla beraber.

Onu hemen elde etmeye kalkışacağını, ona çılgınca sarılacağını sananlar yanılıyor. Ona dokunmaya kıyamadın sen. Cesaret edemedin. Tutup onu rahat ettirmek istedin. Yatağının geniş kısmını ona verdin. Rahatının yerinde olup olmadığını sordun. Daha da konuşmadın. Ona sarıldın ve uyudun. Sabah uyandığında elin apış arasındaydı. Ne zamandır bunca huzurla uyanmadığını düşündün. Pazara çıkmadan önce onu yatağının altına sokuşturdun ve bir daha hiç ayrılmayacağını söyledi. Sonra da işine gücüne verdin kendini. Gün boyu mutluydun. Artık istediğin saat, istediğin dakika onunla yorganın altına girebilecek, her santimetrekaresine dokunabilecek, elin apış arasında huzurla uyuyabilecektin.

Eğer evdeki lüzumsuzlar tam da o gün bahar temizliğine kalkışmamış olsaydılar! Eğer yatağı yorganı havalandırmak için balkona, kapı önüne atmamış olsaydılar! Eğer sen eve girdiğinde senin koklamaya kıyamadığın yeşil manolyanı ellerinde bir paçavra gibi sallaya sallaya yatağının altında ne aradığını sormamış olsaydılar!

Sinirlendin. En çok kendine. "Ne bileyim, kendiniz koymuşsunuzdur!" deyip bir afra bir tavra gerisin geri çıktın evden. Yavuz hırsızlık ettin ki üstüne gelemesinler. Zaten onu kaybedişin, zaten onu elde tutamayışın kederinden boğulacak gibiydin. Onu o

sabah bir torbaya koyup yanında götürmeyi akıl edemediğin için pişmandın. Sen bundan sonra onsuz ne yapacaktın, sen onsuz olamazdın, nefes bile alamazdın, "pardon" dedin çarptığın birine, "pardon" dediğin eşekler çoğaldı" dedi o, üstüne yürüyesin, tokat içinde bırakıp dövesin geldi, yapmadın, yürüdün aklında onu ele geçirmenin planlarını yaparak.

Felaketler üst üste gelir ya, onu tam dolaptan kaçırmaya teşebbüs ettiğin bir gece oğlunla yatakta bastın. Alt üst oldun. Miden bulandı. Döndün odana. Bağına taş basıp onu unutmaya karar verdin.

Günleri evden uzak geçirmeye başladın. Kahveden çıkmaz oldun. Kendini kumar değilse de bitmeyen kağıt oyunlarına vurdu. Onu unutmaya çalıştın. Zor olsa da üstesinden gelmek üzereydin ki bir

akşam karanlığında çıkıp geldi pazara. Sen tezgâhı topluyordun. Kalan kıvrıkclar kasaya, çürük marullar çöpe... Ona hayranlıkla baktın. Serpilmişti çünkü görmeyeli. Kanlanıp canlanmıştı. Rengi, ampüllerin solgun ışığı altında bile parlamaktan geri durmuyordu. Kasığında bir kıvrım oluşmuştu. Arka taraftaki dokumanın gerginliği göz kamaştırıcıydı. Yeterince değerlendiremediğine hayıflandın.

Tezgâhı toplamana yardım edeyim mi deyince şaşaladın. Sana işve, sana cılve yaptığını düşündün. Oğlunun ona dokunduğunu, sürtündüğünü, onu okşadığını da. Son kasayı da kucaklayıp arkaya attıktan sonra geçtin şoför mahalline. Yan koltuktaydı. Bastın gaza. Ona istediğini verecektin.

Buralar hep böyleydi. Kışın domuz, yazın çekirge basar, civar köylüler odun kesmenin dışında hiç uğramazdı. Arabayı kenara çektin, Onunla konuşmaktı niyetin. Ondan özür dileyecektin. Ona sahip çıkamadığın için kendinden utandığını, fakat oğlunla yatmasını da kabullenemeyeceğini söyleyecek, bir sulha bağlayıp belki de onunla güzel bir gece geçirecektin.

Seni tersledi. Kapıyı açıp kaçmaya çalıştı.

Kan beynine sıçradı senin. Pazara ayağıyla gelmemiş miydi! Her şey ortadaydı. Tabii oğlun gençti. Onu tercih edecek, seni reddedecekti. Kahpe demediysen de bastın tokadı. Birdenbire saçma sapan konuşmaya başladı. "Baba dur yapma, torunun hakkı için yapma ne olur!" Gülmüş geçtin bu laflara toktu karnın. Onca maziden sonra nafile çırpınışlardı bunlar. Ona hak ettiği gibi davranacaktın. Elin onun beline gitti. İpin ucunu yakalayıp varkuvetinle çektin. Yılan gibi akıp geliverdi eline! Naylon ipten gevşekçe örülmüş, iki milimetre çapındaydı. Etrafta gece kuşlarının sesleri duyuluyordu. Gökte ay tabak gibi parlıyordu. Arabadan indin sakince. Kucaklayıp onu da indirdin. Ormanın fazla derinlerine gitmeye lüzum görmedin.

Derin olmayan bir çukur açtın. Üzgündün. Onun o kaygan, onun o yumuşacık teninin soğuk toprağa değmesini istemeyecek kadar. Etraftan gözüne çarpan çalı çırpıyı toplayıp salladın çukura. Bu andan sonra tüm hamlelerin tamamen isteğinin emrine amade oldu. Onu gömdün. Dokumasıyla dikişle, lastiğiyle ipliyle, seni nefessiz bırakan sarı şeritleri ve diğer bayıldığın her şeyiyle.

**Üzgündün.
Onun o kaygan,
onun o yumuşacık
teninin soğuk toprağa
değmesini
istemeyecek kadar.**



HALUK BİLGİNER ile bir akşam, Kadıköy'deki tiyatrosunda buluşmak üzere sözleşmişim. **MET ÜST'**e "Mutlaka sen de gel abi" dedim. Birlikte yola çıktık; met üst yol boyunca yıllar önce Haluk Bilginer ile yaptığı tren yolculuğundan bahsetti. Oyun Atölyesi'nde muhteşem bir tiyatro oyunu seyrettikten sonra Haluk Bilginer geldi ve met üst'ü görünce şaşırdı, hasretle sarılarak: "Daha dün o tren yolculuğunu anlatıyordum arkadaşlara, ne güzel sürpriz oldu be met üst" dedi... Ve muhabbet ilerledi... Yeri geldi memleketin durumuna hüznünlendik, yeri geldi güldük eğlendik. İşte Haluk Bilginer'in o gece bize anlattıkları.

ÖLMİYİ DE HAK ETMEK LAZIM



Çocukluğumda, İzmir'deki tiyatro biletlelerinin arkasında "12 yaşından küçük çocuklar temsillere katiyen alınmazlar" yazısı vardı. Ben işte o biletteki uyarı yüzünden oyuncu oldum. Oyunlara gitmek istiyordum ama izin vermiyorlardı. "Baba ben de tiyatroya gideceğim" diyordum, babam henüz on yaşında olduğum için gidemeyeceğimi söylüyordu. O yasaklar yüzünden tiyatro izleyemediğim sahneye, sekiz yıl sonra oyuncu olarak çıktım ve üç oyunda oynadım.

Çocukluğumda lakabım "Meraklı"ydı.

Oyunculuk kanıma girmeden önce doktor olmak istiyordum. En sevdiğim oyuncuğım da mikroskoptu. Babam sigortacıydı; ama oyuncu olmayı çok istermiş rahmetli. Oğlunun oyuncu olduğumu görünce de çok mutlu olmuştu ve sağolsun beni hep destekledi. Aileler oyuncu olmak isteyen çocuklarına genellikle karşı çıkar. Benim babam bana dedi ki: "Gerekirse ceketimi satar; yine de okuturum seni. Oyuncu mu olmak istiyorsun? Ben seni İngiltere'ye göndereceğim." İngiltere'ye babamın bursuyla gittim. Vefatından iki yıl önce, hâlen daha İngiltere'deydim. Beni ziyaret etmek için Türkiye'den yanıma geldiler annemle birlikte. O sıralar İngiltere'de çok popüler bir dizide oynuyorum. Ailemle sokakta yürürken insanlar yanıma geliyor, fotoğraf çektiyip imza istiyorlardı. "Vay bel!" dedi babam: "Benim oğlumu İngiltere'de tanıyorlar." Beni öyle görmek, annemi ve babamı çok mutlu etmişti...

İngiltere'de yaşadığım dönemde sayısız işe girip çıktım. Günlük beş Pound'a ev taşıyordum, bugünün parasıyla günlük 20 liraya; buzdolabı, çamaşır makinası, koltuk taşıdım bir nakliye firması için, karnımı doyurmak, otobüse binmek ve yaşamak için... Ve sadece oyuncu olabileyim diye yapıyordum tüm bunları. Hissetmediğin, anlamadığın şeyi yapamazsın. Yaparsın yapmasına ama artistlik olur onun adı. Bazen, özellikle bir de film için yurtdışına gittiğinde olur bu; aradan bir izleyici çıkar ve "Neden Kürt sorunlarını inceleyen filmler yapmıyorsunuz?" diye sorar. "Esağfurullah" diye cevaplıyorum öyle soruları. Sonuçta ben küçük burjuva bir şehirliyim; siz bunu bana değil bir Kürt arkadaşınıza sorun Allah aşkına. Benim haddime mi öyle bir film yapmak? Ben o acıyı yaşadım mı? Sadece uzaktan bakarmı, içim yanar, içim kanar ama bilemem. Çünkü içinde değilim. Yaparsam da yalan olur, sahtekârlık olur. İşte bunun ayırımına varmakta güçlük çekiyorlar.

Bu ülkeyi kurtaracak olan şey mizahtır. Biz bunu yakın zamanda Gezi'de gördük. Gezi Türkiye Cumhuriyeti'nin milâdıdır. Biz yarın öbür gün öleceğiz, fakat bundan 50, 75 ya da 100 yıl sonra Gezi mutlaka anılacaktır. Öncesinde ve sonrasında ne olursa olsun; hiçbir şey hatırlanmaz ama Gezi hatırlanır. Mozart

zamanında kimdi kültür işleriyle uğraşan? Peki o dönemin kralını hatırlayan var mı? Mozart'ı hatırlıyoruz ama değil mi? Nazım Hikmet zamanında Kültür Bakanı kimdi? Hatırlayan var mı? Ama Nazım Hikmet'i hatırlarsınız. Gezi de böyle hatırlanacak ve asla unutulmayacak. Türkiye gençliğine dair umudunu kaybetmiş bir yaşlı adam olarak Gezi'de umutlarım tekrar yeşerdiği için çok mutluyum. Ben yaş günümü Gezi'de kutladım. Oradaki çocukların hâli, o dayanışma, o birliktelik; Müslümanlar namaz kılıyor, sosyalistler başlarında nöbet tutuyordu kimse onları rahatsız etmesin diye. Al sana Türkiye'nin geleceği! Ve Gezi'de gördük ki; herkes hep bir ağızdan "Yahu bu arkadaş Müslüman, namaz kılın, ben de nöbet tutayım, kimse rahatsız etmesin." diyebiliyor. Bu muhteşem bir şey! Beni heyecanlandıran ve umutlandıran bir şey. Bunlara tanık olduğum için çok mutlu oldum.

Hissetmediğin, anlamadığın şeyi yapamazsın. Yaparsın yapmasına ama artistlik olur onun adı.

Türkiye'nin bir an önce, her türlü bağnazlıktan kurtulmaya ihtiyacı var. Bizi bağnazlıktan kurtaracak tek şey de mizahtır. Çünkü mizah bizim değişik düşünmemizi sağlıyor. Bizi daha önce düşünemediklerimizi düşünmeye, daha önce göremediklerimizi görmeye itiyor. Gezi'de çıkıp "Kahrolsun Bağzı Şeyler" diye slogan atıldığı zaman, ben buna hayran oluyorum. "Helal olsun!" diyorum. Hakikaten de kahrolsun bağzı şeyler! O cümleye dikkat edin; hiçbir biat yok, herhangi bir şeyin peşinden koşturmak yok. "Benim canımı sıkan, benim özgürlüğümü kısıtlayan bağzı şeyler kahrolsun!" diyor. Bu slogan ne sağın ne solun ne de milliyetçilerin sloganıdır. Bu slogan haysiyetli ve gururlu insanların sloganıdır. İşte bu yüzden önemlidir Gezi; hiçbir bayrağın altında olmadığı ve hiçbir şeye biat etmediği için.

Biz bir şeyleri bugüne kadar hep inkâr ede ede gelmişiz; yok saymışız, görmemişiz. Örneğin dini bütün insanları inkâr etmişiz. Bu ülkede türbanlı kızlar festivallere gidiyorlar, sinema dergileri çıkarıyorlar; gelip benimle röportaj yapıyorlar. Öngörüsüzlükten, körleşmişlikten; kısaca bağnazlık diye de özetleyebiliriz bütün bu saydıklarımı. Bağnazlığın her türlü zararlı. Siz onları görmezseniz, onlar da kendilerini eğitir, okur, çalışır, iş üretirler. Sonra bir bakarsınız: "Aaa ne diyor bu ya? Ben bunu sadece Euzu Billahi Mineşşeytanirracim der zannedirdim." diye şaşıp kalırsınız. Siz sonra tüm bunları görüp "Vay başıma gelenler!" demekle yetinirsiniz. Peki sizin aklınız nerdeydi bu zamana kadar?

Yıllar önce, AKP'nin ikinci kez iktidar olacağı seçimlerden iki gün önce, bir turne için şehir dışındaydık. "Haluk Bey siz ne düşünüyorsunuz?" diye sordu kaldığımız otelin sahibi. Ailecek Cumhuriyet Mitingi'nden yeni dönmüşlerdi otele. "Hanımefendi bu defa %45'le geleceksin." dedim. "Aa Haluk Bey siz öyle söylemişsiniz değil mi?" diye sordular. "Evet, Hanımefendi, öyle söylemişim."

gördüğümü söylüyorum, benim gördüğümü siz neden göremiyorsunuz?" Ve nitekim az söylemişim, AKP o seçimde %47 oyla iktidara geldi. Ben bir oyuncu olarak bu durumu görebiliyorum da, bu ülkede siyaset yapanlar, mesleği politika olanlar bunu nasıl göremiyor? Toplumunu tanıyamamak, kimin ne yaptığını bilememek, antenlerini kapatmak işte böyle bir şey.

Bizim toplumumuzun en büyük dertlerinden biridir; sürekli mızımlanırız, isyan etmeyi bilmeyiz, boyuna şikayet ederiz. Meyhanede, iş yerinde, arkadaş toplantılarında şikayet ederiz ve kimsenin aklına isyan etmek, "Yeter bel!" demek gelmez. Bu da Türkiye toplumunun bugüne kadar nasıl düzenlendiğiyle ilgili. Mesela aile; aile çok faydalıdır iktidarlara. "Gezi'ye gidenlerin kaçısı aile ve çocuk sahibiydi?" diye sorsanız yüzde ondan fazlası değildir. Yüzde doksanı, kızı olsun erkeği olsun bekar delikanlılardı; bekar ve özgürdüler. Kimse onlara; çocuğun okul taksidi, buzdolabı, çamaşır makinası, evin kirası demedi. Onlar zaten öğrenciyken nasıl yaşıyorlarsa, hâlen daha öyle yaşıyorlardı. Ama toplum mühendisliği şunu gerektirir: "Aile ol koçum, evlen, borçlan, hatta kredi al, üç çocuk yap." O çocukların türlü türlü derdi var, bebekken bezleri var, okulları, üniversiteleri var. Peki tüm bunlar niye var? Sen Taksim'e çıkıp isyan edemiyessin diye var! Bu yüzden ki; aile çok faydalıdır iktidarlar için. İktidarlar hep aile kurmamızı isterler, sürekli aileleri öne çıkarır ve yüceltirler: "Aile kutsaldır, aile şöyledir, aile böyledir, üç çocuk şart" dır. Çünkü onlar zararsızdır, çünkü onlar isyan edemez, çünkü onlara sorumluluk verisin; hepsinin bakması gereken bir eşi ve çocukları vardır. Kadın olan evde çocuklara bakıyordur, erkek de bir yerlerde çalışıyordur. Sorumluluk duygusunun insan üzerinde yarattığı baskı: "Çocuklar ne olacak? Ya bu çocuklar aç kalırsa?", "Krediye kim ödeyecek?" diye düşünürsün. Ülkemizde herkes artık küçük bir işletme hâline gelmiş: "İşler iyi gidiyor mu abi? Faizler iyi mi? Arabamın taksidini ödeyebiliyor muyum? Dükkâna şu kadar kira veriyorum, onun üstüne 2000 lira daha kazanabiliyor muyum? Dokunmayın abi bana, iyiyim ben, iyiyim." İnsanlar sadece bu gündelik konfor için isyan etmiyorlar artık.

Sol siyaset hiçbir şeye dokunmuyor çünkü; ezberledikleriyle konuşuyorlar, etraflarına bakmadan, 1800'lü ve 1900'lü yıllarda yazılmış kitaplardan okudukları ve duydukları şeyin gerçekleşebileceğini umuyorlar. Bu iş ezberle olmaz, bunun adı bağnazlıktır. Allah aşkına Atatürk Milliyetçiliği'ni tarif edebilecek bir insanoğlu var mı bu dünyada? Atatürk Milliyetçiliği nedir? Kimse bilmez. Ama Atatürk Milliyetçiliği için insanlar ölüyor bu ülkede, Atatürk Milliyetçiliği için darbeler yapıldı geçmişte. Ben hiçbir şey bilmiyorum mesela bu konuda ve birinin beni aydınlatmasını bekliyorum. Ezberlenmiş, hiçbir derinliği olmayan, kimsenin ne anlama geldiğini anlatamayacağı cümlelerle gidiyor. Bize altı yaşımızdan beri her sabah "Varlığım Türk varlığına armağan olsun" diye bağırma

öğrettiler okulda. Bir gün bile düşünmedik bu söz ne anlama geliyor diye. Benim varlığım neden Türk varlığına armağan oluyor? Anlamıyorum. Benim küçücük kızımın varlığı Türk varlığına armağan olacaktı ha? Benim kızım, altı yaşındaki meleşim: "Varlığım Türk varlığına armağan olsun" diye bağırarak ha? "Allah korusun" diye bağırıyorum arkasından, beklerken her seferinde okuldan çıkmasını. Ve gün geliyor; "Andımız yasaklansın" diye bir kanun çıktığında önce solcular itiraz ediyor; çünkü AKP istedi ya, böyle bir şeyi. Koca koca insanlar meydanlara çıkıp Andımız'ı okudular. Anlamını bile bilmedikleri bir şeyi, altı yaşından beri bağırarak bir şeyi yeniden bağırıyorlar.

Luciano Pavarotti 1963'te Türkiye'den kovulmuştu iyi tenor değil diye. Ankara Devlet Operası'na gelmişti ve "Bu iyi tenor değil." denilerek ülkesine gönderilmişti. Daha sonra ise Luciano Pavarotti oldu adam. Biz maalesef her şeyi geç algılıyoruz ve bu uğurda çok bedel ödüyoruz; kötü olan da bu. Çünkü bizim ödediğimiz bedel rahatsızlık ve sıkıntı değil; biz her şeyin bedelini insan hayatıyla ödüyoruz, gencecik delikanlılarımız ölüyor. Kırk bin kişi öldü yahu Güneydoğu'da. Peki siz bundan beş yıl sonra Diyarbakır'da hangi havaalanına ineceğinizi biliyor musunuz? "Abdullah Öcalan Havaalanı'na inişe geçtik, kemerlerinizi bağlayın" diyecek hostes. Yalan mı? Peki kırk bin kişi neden öldü? Neden öldük biz? Bizim çocuklarımız neden öldü? Biz şu an İzmir'de hangi havaalanına iniyoruz? Adnan Menderes. Peki biz ne yaptık Adnan Menderes'e? Astık. Bunu görmek için Einstein olmak gerekmiyor; nohut kadar beyin yetiyor.

Türk olsun, Kürt olsun fark etmiyor; 20 yaşındaki delikanlılar yaşamadan ölüyor ve bir anne çıkıp da "Vatan sağolsun, bir çocuğum daha olursa onu da gönderirim." dediği zaman kafamı duvarlara vurmak istiyorum. Bir anne bu cümleyi kuramaz ya da biz sadece öyle diyenleri izliyoruz, sadece onlar gösteriliyor bizlere. Geçtiğimiz yıllarda bir annenin evlatları ölmüştü Güneydoğu'da. Anne dedi ki: "Benim oğlum şehit filan değil! Ne idüğü belirsiz bir cinayete kurban gitti." O kadının sözlerini de sansürlediler zaten, bir daha da görülmedi.

Hitler'in seçimle geldiğini de hiç kimse unutmamasın; Hitler seçimle geldi Almanya'nın başına. Herkes unutuyor bunu ve Hitler'i diktatör zannediyorlar. Hitler'i bizzat koşa koşa, halk getirdi. Şu anda o döneme tanık olup da halen daha yaşayan Almanlar varsa, işte onların hepsi Nazi sempatisanıydı o zamanlar.

Erkeklerin çok ciddi sıkıntıları var. Bizim omzumuza yüklenen, taşıyamayacağımız kadar büyük bir yük var. Biz malûlüz, bizim rahmimiz yok, üretmiyoruz. "Rahmin kadar konuş!" derler adama. Kadın içinden başka bir insan çıkarıyor, sen çıkarabiliyor musun? Ve sen, kadındaki bu yeteneğe hayranlık, kıskançlık ve öfkeyle bakıyorsun. O yüzden kadını aşağılıyorsun, dövüyorsun, öldürüyorsun. O yüzden kolay öldürebiliyorsun üstelik;

asker olabiliyorsun. Kadın ordusu kurabilir misin? Kuramazsın. Kadın doğuruyor çünkü; insanın ne olduğunu biliyor. Kadın sadece yavrusu tehlikedeysen öldürür ve kimse tutamaz onu. Ama aynı kadın kahramanlık olsun diye kimseyi öldürmez.

Kış Uykusu muhteşem bir tecrübeydi benim için. Nuri Bilge ile çalıştığım için çok mutlu oldum. Filmi bana ilk teklif ettiklerinde üç kez reddettim; çünkü tiyatro oyunlarım vardı. Nuri Bilge ile çalışmayı çok istiyordum, henüz senaryoyu bile okumamıştım ama teklif geldiğinde "Yapamam" dedim. Nuri "Sadece bu filmi seninle çekmek istiyorum." dedi, tiyatrom olduğu için reddettim. Bir gün tiyatroya geldiler ve "Sen bize programını ver, biz senin programına uyacağız." dediler. "Peki, dedim. Senaryo geldi, oyunum bittikten sonra eve gittim, gece 03.30'da bitirdim senaryoyu ve Bilge'ye: "Son derece dürüst, çok namuslu ve çok güzel bir senaryo." diye mesaj attım. Çünkü herkes çuvaldızı kendine batırıyor. Nuri Bilge, Ebru Ceylan'la birlikte o çuvaldızı kendine batırabilen ender insanlardan biri. Fiziksel olarak Kayseri, Nevşehir, İstanbul arası git geller benim için yorucu oldu ama filmi görünce "İyiki de yapmışım." dedim. Üzücü olan ne biliyor musunuz? Cannes'da Altın Palmiye aldık ve ülkemizde yalnızca 200 Bin kişi seyretti filmimizi. Fransa'daki seyirci sayısını biliyor musunuz? Türkiye'nin tam beş katı! Almanya'da, İngiltere'de keza öyle. Türkiye tarihinde ikincidir bu ödül; 1972'de Yılmaz Güney, 2014'te Nuri Bilge. Cannes'da Altın Palmiye alıyorsun ve ülkende seni yalnızca 200 Bin kişi seyrediyor...

Zeki Demirkubuz'la çalışmayı da çok severim. Ne yazık ki Masumiyet'ten sonra bir daha çalışma şansımız olmadı, keşke olsa. Masumiyet'teki meşhur tirad vardır ya; senaryodan önce sadece o tirad vardı. Zeki o tiradı tek sayfaya karalamıştı ve o tirad üzerine yazmıştı senaryoyu. O sahneyi çekmek için şaryo kuruldu ama arazi çok engebelydi, kamera titreyip duruyordu. Işık gidiyor, gün bitiyor, negatif çekiyoruz, filmin kutusu 150 dolar, para sıkıntısı var diyemem çünkü paramız yok. Zeki koydu kamerayı. "Haluk kamerayı buraya koyuyorum, istediğimizi yapamadık, ışık gidiyor, anlat." dedi ve anlatmaya başladım; tek plan, tek açı. Herkes o filme inanmıştı; Zeki inanmış da yazmış, ben Zeki'ye inanmışım, Güven inanmış, kameraman inanmış; herkes aynı şeye odaklanınca zor da olsa oluyor işte. O kadar basit bir şey ki aslında; büyük kadrolara ve bol sıfırlı masraflara ihtiyaç yok. Tek ihtiyaç inanmak, yaratıcılık, kafa ve ortak enerji.

Ben Yılmaz Güney'in bazı filmlerini çok severim. Mesela Umud'u... Umud'ta ağlayan çocuğun suratından yoğun yalayan köpeği çok severim. O an artık filme hapsedilmiştir ve yüz yıl sonra da hatırlanacak. Alınandan

öpeyim seni Yılmaz Güney; böyle bir sahneyi çektiğin ve filmde kullandığın için. Yolda ve Sürü filminde oynamak isterdim. Yol'da Halil Ergün'ün, Sürü'de ise rahmetli Tuncel abinin rolünü oynamak isterdim.

Tiyatroların durumu hiç iyi değil, fakat tiyatro yapmak çok iyi. Çünkü tiyatro hayattan daha gerçek. Akıl sağlığını koruyan bir şey. Çünkü hayatta göremeyeceğimiz şeyleri sahnede görebiliyoruz. Çünkü hayat yalan dolan ve maskelerle dolu. Sosyal yaşamda belirli maskeler var; anne maskesi, baba maskesi, öğretmen maskesi, patron maskesi, işçi maskesi... Ama tiyatrodan böyle bir şey yok. Hayatta kaçırdığımız her şeyi görebilme imkânımız oluyor Tiyatro'da. Basit bir örnek vereyim; bir Cumhurbaşkanı'na ya da bir Genelkurmay Başkanı'na karısının söylediği aşağılayıcı bir sözü duyma imkânımız var mı gerçek hayatta? "Sen de Cumhurbaşkanı oldun diye bir halt mı oldun, git adamlarına bağır, bana ne bağırıyorsun?" demiştir bir Cumhurbaşkanı'nın karısı. Bizim bunu duyma ihtimâlimiz var mı? Hayır. Ama sahnede duyuyor; çünkü gerçektir. Eşi Genelkurmay Başkanı'na: "Başlarım senin omzundaki yıldızlara, git askerine bağır! Otur oturduğun yerde, geliyor çorba!" demiştir yahu. Demez mi bir kadın kocasına? İşte biz bu gerçeği yalnızca sahnede görebiliriz. Bunun içindir ki; tiyatro asla hayatın aynası değildir, hayat olsa olsa tiyatronun kötü bir taklididir. Tiyatrodur gerçek olan. Beni iyileştiren, akıl sağlığımı koruyan da bu. Tiyatrodan beş kuruş kazanmadığım gibi, tiyatroma eşek yüküyle para yatırıyorum. Kimse hayâllere dalmaz; Türkiye'de tiyatrodan para kazanan yok. Ben televizyondan kazandığım paraları tiyatroma harcıyorum. Açıkçası mecbur olmasam televizyonda da çalışmam. Televizyon diye bir sanat yok ki. Televizyon reklam arasına eğlence ürettiğimiz bir sektör; reklamlar daha çok seyredilsin diye televizyonda çalışıyoruz. Ben oynarken anıyorum, seyirci izlerken anıyor. Seyircinin "Benim de aslında zaman zaman böyle düşündüğüm oluyor, ailem de böyleydi, bu anı ben daha önce yaşamıştım." demesi bana yetiyor. Çünkü sahnede sahici bir şeye dokunuyorsun. Gerçek hayatta ise sahici bir şeye dokunamıyorsun, çünkü hayatta her şey yalan! Çünkü sosyal yaşamda var olabilmek için yalanlara sığınmak zorundasın. Bu da bilinçli bir seçim değil, organizmanın zorunlu seçimi. Bu vücut yaşamayı, bizse ölmeyi istiyoruz. Çünkü öleceğini bilen tek yaratık insan. Ne köpek biliyor öleceğini ne de yılan. Bir tek insan biliyor elbet bir gün öleceğini. Ama her şeye rağmen ölmeyi de hak etmek lazım...

Doğayla uğraşmayı çok seviyorum. Hayvandı, topraktı... Güvercinlerim, kuşlarım, kuzularım var. 8 yaşında tatlı bir kızım var ve kızımı da köye götürüyorum. Maalesef ki günümüzde çocuklar hafta sonlarını AVM'lerde geçirir oldu. Kızımı da hafta sonları köy evime götürüyorum, elinde sopayla tarlada dolaşıyor, güvercinlerimizi gezdiriyor. Bunu yapabildiğim için de çok mutluyum; hiç değilse şehirde, beton içinde hafta sonu AVM'lere gitmeyi teklif edip atari oynamıyorum. Birlikte çınar ekim, toprakta oynuyor; yaprakların içine atıyor kendisini...

Kimliğimdeki doğum tarihim 1954; ama ben 25 yaşındayım hâlâ. Yaş denilen şey benim için yalnızca bir rakam. Bazen şaşıyorum "Ben ne zaman 60 oldum, niye oldum?" diye iç geçirerek. Bir de insan yaşını biliyorsun; 80 yaşını görürsen iyi yaşamış oluyorsun, 100 yaşını görürsen "Oha!" diyorlar. Ben çoğunu geçmişim, çok azı kalmış aslında. Ama ben hiç öyle düşünmüyorum. Tarlam var köyün birinde; hâlâ fidan ekıyorum büyüsün diye. Belki yarın öleceğim, belki 20 yıl, belki 30 yıl sonra. Ama asla emekli olamayacağım ki ben? Olmayayım da zaten.

Oğuz Atay'ın "Oyunlarla Yaşayanlar" oyunu 10 yıldır aklımda. Neden yapmıyorum biliyor musunuz? Oğuz Atay'ı çok sevdiğim için korkuyorum. Türkiye Cumhuriyeti'nin bugüne kadar çekilmiş en güzel fotoğrafıdır o oyun. Ama bir gün mutlaka yapacağım o oyunu. Yıllar önce birkaç kişiyle konuştum bu oyunu yönetmeleri için. Çok eski buldular oyunu. Nesi eski yahu? Cumhuriyetin daha güzel bir fotoğrafı çekilmedi şimdiye kadar edebiyatta. Oğuz Atay çocuk denecek yaşta ölmüş. 43 yaş yahu? 43 yaşında ölünür mü?

Tiyatroların durumu hiç iyi değil, fakat tiyatro yapmak çok iyi. Çünkü tiyatro hayattan daha gerçek.

KAYIP

"İyiidik / İkinci tokatları kültürel fark kuramıyla açıklıyorduk / birincisi doğaçlamaydı zaten / üçüncü tokat ama insan haklarına aykırı"
(Osman Konuk)

Onsekiz yaşındaydım, sakallıydım, üniversitede felsefe okuyordum, derslerden kalan zamanlarda Beyoğlu'nda, Tarlabası ve Asmalımescit'in ara sokaklarındaki konfeksiyon atölyelerine bobin iplerden sanyordum, amfi 10'un önünde arkadaşlarımla çay içiyordum, sigaraya başlama alıştırmaları yapıp uzun uzun yürüyordum, Nuri Pakdil'i, Kafka'yı bir de Tüdaya'yı çok seviyordum.

Yaşama direncim ve cesaretim artsın diye Pakdil'i, hayatın uzun uzadıya kıvrılan karanlık, tekinsiz ve rutubetli koridorlarında kapana kısılmışken kaçabilecek bir kapı bulmak için Kafka'yı okuyup canımın yanmasına, yarımın sızlamasına daha fazla dayanamayıp ağlamak için de Tüdaya'yı, şarkılar içinden en çok "Canımdan Can İste"yi dinliyordum.

Abdülvahap abinin Tarlabası'ndan Dolapdere'ye inen yolun üzerindeki ara sokaklardan birinde çalıştırdığı atölyeye gittim. Sipariş ettiği altı bobin ipi bırakıp oradan İstiklal Caddesi'ne çıktım. Cadde her zamanki gibi, benim kimseyi görececek halim yok. Ama işte birini gördüm. Belki de hiç görmemem gereken biri vardı ve ben etrafımdaki binlerce insan arasından onu gördüm.

Hayatla başı pek hoş olmayan adamlar için böyledir; binlerce insan arasından görmemen gereken o kişiyi şıp diye bir bakışta bulur, görürsün, gitmemen gereken yere cebren götürür ayakların, farkına bile varamazsın, söylenmesi tehlikeli olan hangi kelimeyse, pat diye dilinden fırlayiverir sen ağzını sıkı sıkıya kapatsan da.

Kalp ağrısı, kimi bulacağını en iyi kendisi bilir.

İstiklal Caddesi'nde yürüyordum ve o adamı gördüm. Çünkü hiç de dostça olmayan bakışlarla o da bana bakıyordu. Caddeyi dikine kesen araç yolunda bir minibüs dura kalka ilerliyordu ve adam şoförün yanındaki koltukta oturuyordu. Yürürken bir anda kafamı kaldırdım ve adam ön camı açmış kolunu sarkıtmış bir halde dikkatle beni süzüyordu. Onca kişi arasından beni. Kısacık bir an içinde, karşılıklı göz göze geldik.

"Ne bakıyorsun lan?"

Böyle söyledi ve öfkeyle yüzüme baktı, insan selinin arasında ağır ağır ilerleyen minibüsün ön koltuğunda oturan bıyıklı adam.

Onlar arabada dört kişiydi, ben yalnız başıyaydım, onlar bilmediğim bir yere gidiyorlardı, ben çalıştığım dükkana

gidiyordum, adam bıyıklıydı, ben sakallıydım. Kafamı çevirip yoluma devam etmem gerekiyordu. Hikayem izin vermedi. Hikayem dediğim, dertti başım, ağırlı kalbim, isyankar sakallarım.

"Sen ne bakıyorsun lan?"

Böyle söyledim ve adamın yüzüne bakmaya devam ettim. Minibüs, o kalabalıkta yürüyen birine çarpmışçasına aniden durdu ve kapıları açıldı. Şoförün dışındaki üç adam öfkeyle, hırsla aşağı indiler ve üzerime doğru yürümeye başladılar. Bıyıklı olanı, yüzüme bakan demek istiyorum, aralarında en irisiydi, boğazıma sarıldı. Diğerinin silahını tam o esnada fark ettim.

"Senin a.a koyanm lan artist!" deyip minibüsün içine doğru sürüklemeye başladı. Telsiz seslerini de tam oesnada minibüsün içinde duydum. Verdiğim cevaptan pişmandım ama artık çok geçti. Zaten neye pişman olduysam hep geç kaldım; bir gün pişman oldum ama o kadın dönmedi, bir gün pişman oldum ama kaybetmiştim, bir gün pişman oldum ama yeniden başlayacak gücüm yoktu. Telsiz sesleri'ni işte o an minibüsün içine doğru ittiklerinde duydum. Üçü de vuruyordu. Yüzümü ellerimle kapatmaktan başka bir şey yapamadım. Gerçi kapatmak için de biraz geç kalmıştım. Vurmaya devam ettiler. Diğer adamın sesini de vururlarken duydum.

"O sakallarını yediririm sana lan kitapsız!"

Ben sakallıydım, onun sakalı bıyığı yoktu. Minibüs ilerlemeye başladı ama onların öfkesi dinmiyordu. Ama vurmaları biraz olsun seyrekleşmişti.

"Seni bir kaybederim yedi sülalen gelse bulamaz!"

Böyle söyledi bıyıklı adam. Minibüsün açık olan ön camından dışarı doğru adımı soyadımı bağlamak istedim ama geç kaldım. Şimdi daha تنها sokaklarda ilerliyordu minibüs. Ön taraftaki bıyıklı adam arada dönüp bir tane daha vuruyordu. Elimde ağızımdan mı burnumdan mı geldiğini anlayamadığım kan vardı. Bir yerde durduk; Büyükparmakkapı'nın arkalarında bir yerde. O zamanlar oralar tenhaydı, insanlar sivil polis araçlarına çok dikkatle

bakmıyorlardı. Hava hemen hemen kararmıştı. Minibüsten aşağı indirdiler ve tekrar vurmaya başladılar. Sonra bir apartmanın önünde bıraktılar.

Ayağa kalkmayı denedim birkaç sefer ama başaramadım. Ayağa kalkmak bir yana gözlerimi açmaya güç yetiremiyordum. İçimde yine de garip bir sevinç vardı; "kaybederlerdi ve yedi sülalem bulamazdı" diye teselli veriyordum kendime. Adam öyle söyledi ve haklıydı. Bir yandan da "ya yeniden gelirlerse!" diye korkup bir an önce oradan uzaklaşmaya çalışıyordum.

Birisi geldi. Onlardan biri değildi. Kim olduğunu göremiyordum. Elleriyile yüzümü yıkıyordu. Şefkatle.

Acıyan yerleri mi, ağzıma burnuma bulaşan kanı.

"İyi misin?" diye sorunca yanıma gelenin genç bir kadın olduğunu anladım. Sakallıydım ve genç kadınlar yüzüme dokunmuyordu. Kadın, ilk dokunduğunda çok acıyan yerlere bir kere daha dokunduğunda artık acımıyordu. Acıtmayacak şekilde dokunuyordu ikinci seferinde. Fark ediyordu, hissediyordu, anlıyordu, artık her nasılsa acıyı görebiliyordu yüzümde. Bir yaraya nasıl dokunulacağını bilen kadınlar hiç acıtmazlar. Bir de acıtmak için dokunanları vardır. Onlar başka.

Gözlerimi hafifçe aralamayı başardım. Koluma girdi ve yavaşça ayağa kaldırdı.

"Gel benimle" deyip girişi berbat görünen apartmandan içeri doğru çekmeye başladı. Ağır aksak adımlarıma eşlik edip daire kapısına kadar omuz verdi. Sonra tek eliyle beni tutup diğer eliyle de dairenin kapısını açtı. İçeri girdik. İkili koltuğa yavaşça yatırdı.

"Çok sert vuruyorlardı, gördüm" dedi odadan çıkarken. "Hastaneye gidelim bence bir kafa filmi çekmek lazım" diye seslendi içeriden. Geri geldiğinde elinde bir bardak su vardı.

"Gerek yok."

"Mide bulantın var mı?"

"Biraz."

"Bak, iç kanama olabilir. Gel gidelim Taksim İlk Yardım'a. Rapor alırsın. Şikayetçi olursun. Peşini bırakmayalım."

Kafam zonkliyordu. Elimle olmaz anlamında işaret ettim. Gözlerimi kapadım. Hafifçe kafamı kaldırıp bir yudum su verdi. Onun kadar cesaretli değildim. Cesareti, sesinin, kelimelerinin anlamını yükseltiyordu.

"O zaman burada kal. Gözleyelim durumunu biraz."

O andan itibaren on dakikada bir, yirmi dakikada bir benimle konuştu. Basit sorular sordu. Cevaplarımı tekrarlattı, sürekli kontrol etti. İki üç saat geçince toparlandım ama ne kadar ısrar ettiysem de gitmeme izin vermedi. Bir ara kapı çalındı, irkildim. Kapıyı açtı. Kapı önünde bir adamla bir iki dakika bir şeyler konuştu ve geri döndü. Adam gitmişti.

"Benim namaz kılmam gerekiyor da. Seccade gibi bir şey var mı?"

"Seccade yok da böyle örtü gibi bir şey olur mu?"

"Temiz bir örtü varsa olur. Zahmet olacak ama."

Yeni yıkanmış tek kişilik bir çarşaf getirdi. İkiye katladı. Kibleyi kafamdan tahmin etmeye çalıştım. edemedim. Batı da, doğu da Allah'ındır deyip rastgele bir yöne doğru serdim ve namaz kılmaya başladım. Uzandığım koltukta ara ara uyudum ama o uyumadı. Göz kapaklarımı kaldırıp gözlerime bakmaya, ara ara sorular sormaya, bilincimi kontrol etmeye devam etti. Sabah erkenden ayrıldık. Ayrılırken elini uzattı, tokalaşmakta bir an tereddüt ettim sonra ben de uzattım. Kısacık bir tereddüttü. Güldü. Çok güzel güldü. Lacivert bir gülümseymeydi.

"Aslında tokalaşmıyorsun değil mi?"

O zamanlar kadınlarla tokalaşmıyordum. Ben de güldüm. Teşekkür ederek yanından ayrıldım. Sonra, iki üç yıl sonra, bir fotoğrafını gördüm. Bir bültende. Kötü baskılı bir bültende, başka kadın ve erkeklerin fotoğraflarının arasında.

Kaybolmuştu. Kayıp etmişlerdi. 🌿



ayrıntılar önemlidir



Bitti Bitti Bitmedi

Vedat Türkali



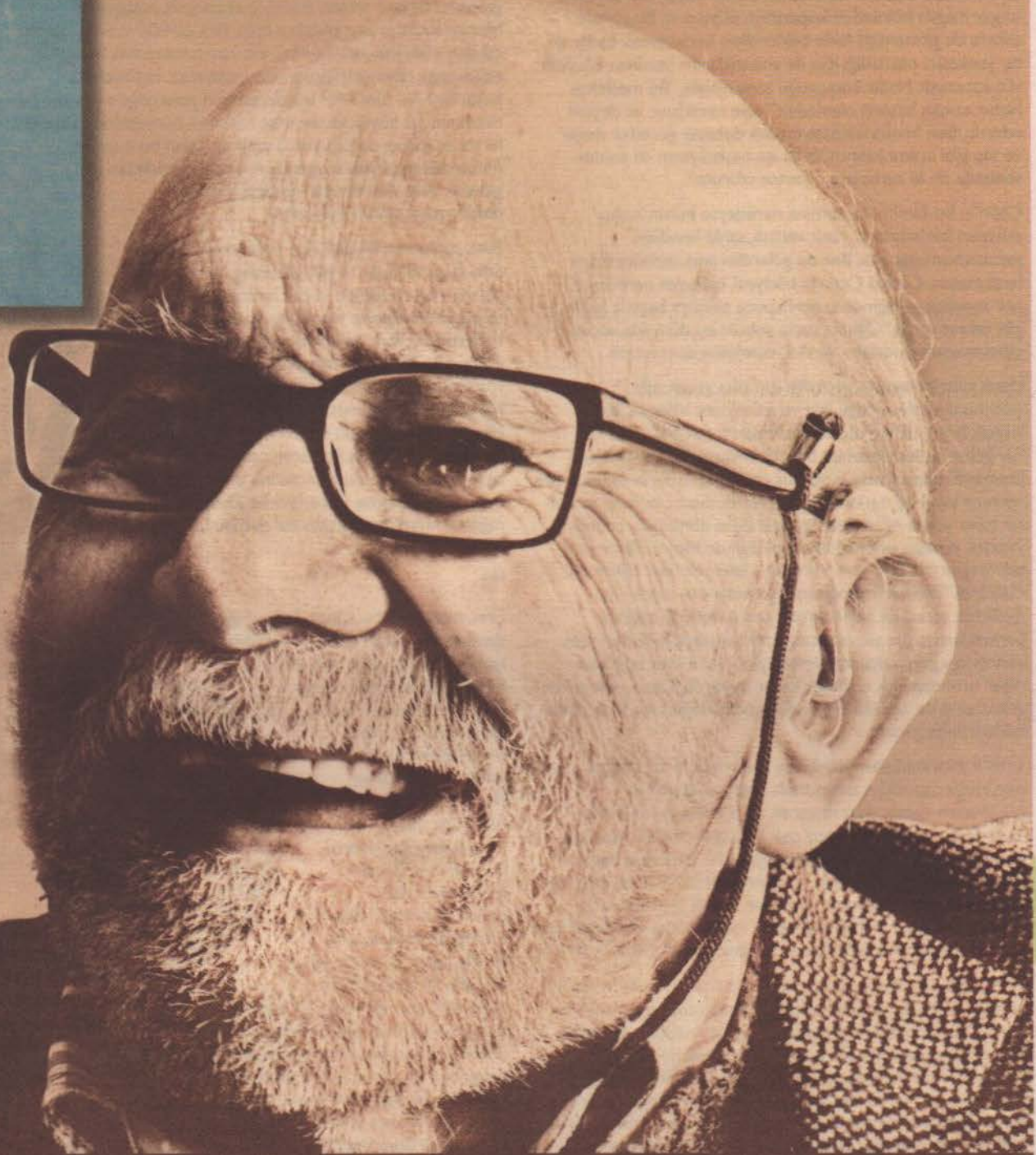
Türkçe Edebiyat Özeti

Büyük Yazarın Yeni Romanı!

Romanlarında bugüne dek, işçisiyle, öğrencisiyle, akademisyeniyle, solcusuyla, kadınıyla, modern Türkiye'nin kentli sınıflarının mücadelesini anlatan Vedat Türkali, "Daha söyleyecek çok sözüm var" diyor.

Yeni romanı, **BİTTİ BİTTİ BİTMEDİ**'yle Türkiye'nin çok sancılı bir döneminde, Ermeni Soykırımı ve Kürt sorunu etrafında yaşananları, gerçek kişi ve olaylara dayanarak anlatıyor usta yazar.

Yazan, düşünen ve mücadeleyi hiç bırakmayan koca yürekli ustaya sevgiyle...



İstinye Mah. Cemal Nadeir Sk. No: 3 Çarşıoğlu / İSTANBUL
T: 0212 312 35 00 pda T: 0212 312 35 11
M: info@ayrintiyayinlari.com.tr W: www.ayrintiyayinlari.com.tr



İsmail Kültür
PUNTO

Kitaplarımız tüm

PUNTO KİTAP-HİZ. A.Ş.
Çubukçesme Mah. Aray Sk. No: 8 Yenibosna 34096 / İstanbul
T: 212 496 10 50 F: 212 551 50 13 E: punto@puntokitap.com

D&R mağazalarında!

SUÇ

“Mahpushane çeşmesi gülüm, bir ehvan geçit, gelene açılır gülüm, gidene kilit”

Hapishanede yatanlar için yakılmış bir ağıttır bu ama memleket dair pek sıkı bir gerçekliği, olanca çıplaklığıyla tek cümlelerin içine sığdırmayı da başarır aynı zamanda. Sağmalcılardaki kafiler koğuşunun gedikli Çetin, bet sesine rağmen bu anonim türküyü çok zalim söylediler. İleride iyi bir yankesici olabilsin diye henüz bebek yaşta sağ elinin başparmağını kökünden koparmıştı büyükleri. Bu sayede askere de gitmemişti lakin beklentileri karşılayacak kadar iyi bir yankesici olamadığı için de anlatıklarına bakılırsa ailesinin yüz karasıydı. Nadir konuştuğu zamanlarda, “Bu meslekte hiçbir zaman başarılı olamadım” diye mırıldanır ve devam ederdi: “Ben henüz işe başlamadan dolunay geceden doğar ve sap gibi açığa kalırım.Ya da işe başladysam da eninde sonunda illa ki zarbolarla piyastos olurum.”

Çetin'in bu samimi anlatımına neredeyse bütün koğuş sakinleri kahkahalarla yanıt verirdi, sanki kendileri yakalanmamışlar gibi. Ben de gülerdim ama temkini elden bırakmadan. Çünkü Çetin'in hikâyesi, babamın neredeyse her ziyarete geldiğinde sanki hapis olmanı başıma kaler gibi tekrar ettiği, “Oğlum, suçlu yoktur bu dünyada, suçunu gizleyemeyen budalalar vardır,” cümlesini anımsattı.

Uzun yıllarını hapis geçirdiği için olsa gerek, ağır mahpushanecilere özgü jest ve mimiklere hâkimdi fakat kısacık boyu, tıknaz vücudu, üzerine ya çok bol ya da çok dar gelen lacileriyle adem babaların karşısına dikilip racon kesmeye kalkıştığında, büyümüş de küçülmüşlerin önünde bile zerrece saygınlığının olmadığını anlardı.Yapılacak daha manalı bir işiniz yoksa eğer, Çetin'in cıgaralığın döndüğü ortamlara yavaşça yanaşır sıra kendisine geldiğinde heyecanlanarak tek ayağını pat diye yere vurmasını izlemek hayli eğlenceli olabilirdi. “Ben hırsız doğmuşum, dumandan öleceğim” dedikten sonra da büyüklerinin ona bahsettiği sağlam parmaklarıyla sıkı sıkıya tuttuğu tek kağıdıya öyle derinden asılırdı ki, ağzının ucunda şimşek gibi çakan ateş, koğuşun diğer ucundan fark edilecek kadar büyürdü. Çetin, çok çekti çekmesine de arzulağı gibi dumandan değil, beyazdan gitti; ışıklar içinde yatsın.

1980'li yılların başlarındaydık ve Çetin gibi hırsız doğup, özgürlüğü cıgaralığın zıvanasında ararken, artık hiç çekilmeyen damın dört duvarını, dört kollunun üzerinde 'overdose' ile aşanlar henüz çok kalabalık değildi. Ama aynı zaman kesitinde, herkesin geleceğini dibe batıracak kadar yaygınlaşan uyuşturucunun ve giderek daha da artan hırsızlığın, yolsuzluğun öngörülemez derecede büyük bir toplumsal çürümeye neden olacağını görerek mücadeleye giriştikleri için suçlu ilan edilip kodese tıkılanların sayısı ise bir hayli kabarıktı.

Cunta koskoca toplumu tarumar edip iktidara iyice yerleşmiş, bireyler birey olmanın ne müthiş bir şey olduğunu keşfetmiş, düne kadar toplumun çimentosu sayılan dostluk, arkadaşlık, komşuluk, dayanışma gibi kavramlar, zorbaların elinde üç kuruşa kurban edilmiş; velhasıl her şey baş döndürücü, mide bulandırıcı bir hal almıştı. Başka bir ifadeyle, inanılmaz bir hızla ilerleyen ama nihayetinde başladığı noktaya geri dönen roller coaster misali, ülke çağ atlamıştı. Sonra da malumunuz yeni Türkiye tesis oldu ve hırsızlarla, gaspçıların nüfus içindeki oranı, mayalanma süresi geçmiş hamur misali kabardıkça kabardı.Ve ne tesadüf, tacirlerin değiştiğini müdeler gibi ot ve beyaz piyasadan çekilirken, hastanelerin acil servislerini bu kez gencecik 'bonzai' müptelaları doldurmaya başladı.

Türkiye, cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayısı 155 bine yaklaşmış bir ülke artık ve üstelik bu büyük kapatılmanın esrarını son yılların bütün 'yeni'liklerinin mucidi olan AKP iktidarında ararsak hiç de yanılmış olmayız. Çünkü AKP'nin ilk iktidara geldiği dönem olan 2002'de tutuklu ve hükümlü sayısı 60 bin bile değilken; saltanat sahipleri aynı zamanda suç üretme fabrikası gibi çalıştılar ve bu sayede cezaevlerinin nüfusu 12 yılda yaklaşık yüzde 300 oranında arttı. Meydana gelen bu devasa artışta, özellikle ekonomik nedenlerle işlenen suçların payı oldukça fazla.Yani, pembe tablolar içinde takdim edilirken asla üzerine toz kondurulmasına müsaade edilmeyen; cumhurbaşkanından başlayarak, başbakanın, bakanların ve tüm AKP bürokrasisinin yere göğe sığdıramadığı dünyanın 16. büyük ekonomisi, hastalıklı bünyesinden sürekli hırsız ve gaspçı doğuruyor. Üstelik az çalan bu insanlar, muhemenen büyük soygunların ortağı olmadıkları için, giderek daha da kabaran sayılarla koğuşları doldurmaya devam ediyorlar.

Evet, toplumsal ilişkilerimiz, evvel emir ama en çok da şimdilerde büyük götürme hamlelerine yol verirken, özellikle küçük hırsızlıkları ağır ve güçlü cümlelerle yasaklıyor, hapse atıyor, toplumdan tecrit ediyor. Büyük soyguncular ülkeyi yönetirken, hırsızlar, gaspçılar bu toplumun bağrından çıkmış değil de sanki başka bir yıldız kümesinden gelmiş muamelesi görüyorlar. Çünkü bu memleketin muktedirleri kendilerini, sistemin kodlarını çekirdek aileden başlayarak bebelerin bilinçlerine işlemekte öylesine ustalaşmış hissediyorlar ki, buna rağmen hırsızlar ortalıkta kol geziyorsa, tez başları ezile!

Evet, şaka değil bu. İçinde bulunduğumuz verili ilişkiler, belki Çetin'in yaşadığı kadar acımasız değil ama bizleri de hiç sezdirmeden çocuk yaşlardan itibaren hem suçla hem de suçun bedeli olan cezayla tanıştıyor. Suçu ve cezayı kavırken, asıl olarak da mülkiyetin kutsallığını öğreniyoruz, hem de “mal sahibi, mülk sahibi, hani bunun ilk sahibi?” diye sormadan. Mesela birini dövüp, ağzını burnunu kırsak bile affedilebileceğimizin; buna mukabil cebindeki bir lirayı aldığımız takdirde ağır bedeller ödemek zorunda kalacağımızın ayrımları çok erken yaşlarda varıyoruz.Yardsız birkaç adım atıp, anlaşılır kelimeler etmeye görelim, dünyayla kurduğumuz tek taraflı, saf, hesapsız ilişkiyi büyük bir hızla terk etmeye zorlanıyoruz. Misafir odasının kapalı kapısını açıp içerideki eşyaları kanıştıramayacağımızı, ziyarete gelen komşu çocuklarının oyuncaklarıyla oynayamayacağımızı hızla öğrenmeliyiz. Oysa bir çocuğun ilkin ağzıyla kurduğu dış dünyayla ilişki, daha sonra elleriyle devam ediyor ve bunu yasakladığınız takdirde, hiç uzağa gitmeye gerek yok, tam da bu ülkede sık sık karşımıza çıktığı üzere, embesil sayısındaki dramatik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

artış kaçınılmaz oluyor. Zaten terbiye adı altında her şeyi yasak eden büyükler; bununla yetinmeyip çocukların kendi aralarında kurdukları saf ilişkilere de müdahale ediyor; yeni tanımlar getiriyorlar. Bu durum, insanlar arasında zaten var olan duvarları daha da yükselterek iyice aşılmaz hale getiriyor: Önce 'cık cık' sesleriyle yasaklar başlıyor, ardından 'hayır', 'yapma', 'otur' emir kipleri kuşatmayı daraltıyor. Bu kuşatmayı iplemeyenlerimiz için bir de bakıyoruz ki, ayplar; günahlar çığ gibi büyümüş, handiyse suç ve ceza mevsimi açılmış.

Uymaya mecbur kıldığımız kurallar toplamının içine doğduk ve bize bunları benimseyip benimsemediğimizi soran dahi olmadı. Reddeddiğimiz takdirde başımıza nelerin gelebileceğini ise hızlandırılmış eğitim yöntemleriyle gözümüze soktular: Mesela bir arkadaşımızı sınıfın köşesindeki çöp kutusunun yanında dersin sonuna kadar tek ayak üzerinde gördük bazen; suçu karşı çıkmaktı. Bazen de çok sevdiğimiz bir şeyi yasakladılar, itiraz ettüğümüz için.Yani deyim yerindeyse horoz şekerinden mahrum kalmayı öğrenirken, zorunlulukların esaretine birkaç adım daha yaklaştık. Ama kurallar o kadar fazlaydı ki hepsini akılda tutmak, çocuk enerjimizi her an basıp hazır oldu yaşamak olası değildi. O yüzden kabahatlerimiz üst üste birikti. Sonra haylaz diye aşağılarken bir yandan, bir yandan da 'zaten bu çocukken de böyleydi' diyerek gözden çıkardılar: Uzayan boyumuza, zamanla siyah bir örtüyle kaplanan koltuk altına bakıp her türlü cezayı hak ettiğimize karar kıldılar.Ve karşılaştığımız ilk suçlamada, duvardaki yazıyı okutup tanrının değil asıl olarak paranın önünde eğilmek gerektiğini kafamıza vura vura öğrettiler: Adalet mülkün temelidir!

Kuşkusuz buradaki mülk sözü Osmanlı'da 'devlet' anlamına geliyordu. Ama günümüz mahkemelerinin işlevine nasıl da cuk oturuyor değil mi? Yargıçların asıl işi küçük mülklere el uzatanların ellerini, belki eskiden olduğu gibi kadı efendi misali bileğinden kesmek değilse de tutup içeri atmak... Pekü, büyük mülklere el uzatanlara ne mi oluyor? Elbette ki hiçbir şey. Çünkü sırtlarını mülke dayamış olan kara cüppeliler; zaten deveyi hamutıyla yutanların düzeni devam etsin diye varlar. Nasıl ki bu düzeni sevmeyenler ve bu düzenin sevmedikleri, yaşadığımız topraklara potansiyel birer suçlu olarak geldi; henüz tamamlanmamış haliyle bin odası olan saraylarda oturanların sıfırlaması imkânsız boyuttaki çalıntı paralarının hesabının asla sorulmayacağı; bırakın suçlanmayı aksine böyleleriyle her daim

Bakmayın partilerine öyle affı isimler koymalarına; daha fazla kâr uğruna insanın canına kıyan bir sistemden ne adalet çıkar ne de kalkınma.

topluea gurur duyulacağı da eşyanın tabiatı gereğidir.

Bu memlekette sesi çok çıkan züğürtler korosunun, sadece parası olan muktedirlerle gurur duymakla yetineceğini sanmak büyük bir saflık olur. Her daim katiller de pek sevimli göründü bu sefillerin gözüne. Çat kapı infaz için girdiği evlerin balkonunda MP5'leriyle zafer tarakası atan yüzü maskeli katilleri büyülenmiş gibi coşkuyla alkışlamaları bu yüzdendi. Yaşama hakkının ihlalini, işkenceyi, düşünme, ifade ve yayınlama özgürlüğünün önündeki engelleri üretenler hep el üstünde tutuldu bu memlekette ki, dünyada kime sorsan bunların çok ciddi insanlık suçları olduğunu bilir. Kuşkusuz suç varsa ceza da olmalıydı ama 17 bin insanımızın asit kuyularında eritilip yok edilmesinden, kafalarına sıkılıp ormanda imi timi belirsiz kılınmasından, yüz binlerce kitabın yakılmasından ya da kâğıt fabrikalarında hamurlaştırılmasından sorumlu olanların istisnasız tümü ödüllendirildi. Ne kadar çok öldürülse terfi basamaklarını da o kadar hızla tırmandılar genellikle ama ola ki yanlışlık eseri, çok da ciddi olmayan nedenlerle yargılanıp, hafif cezalara çarptırıldılarsa da eğer, krallar gibi ağır lanacakları cezaevlerinin kapılarına kadar, 'Türkiye seninle gurur duyuyor' sloganlarıyla uğurlandılar.

500 hafta Galatasaray Meydanı'nda soğuk, sıcak, yağmur, çamur, kar, tipi demeden oturarak yakınlarını arayan annelerin, eşlerin, kardeşlerin yüzü suyu hürmetine, hiç değilse 100 haftaya bir denk düşmek üzere 5 kayıp izi bulunabilseydi... Hayır, birini bile teslim etmediler. Utanmadan o anneleri ayaklarına kadar çağırıyorlar, umut verdiler, beklentiye soktular, ama yine de çocuklarını vermediler. Her hafta polisin yerlerde sürüklemesine, cop vurup gaz sıkmasına alışmış olan anneler, bu dost görünümüne düşmanın üslubunu çok daha kallesçe buldu. Berfo ana bu yüzden oğlu Cemil'in kokusuna hasret, gözleri açık gitti, tıpkı kahırdan eceli erken gelmiş diğer anneler gibi...

Kayıplar suçluydu, kaybedenler kahraman. Tıpkı gökten yağdırdığı bombalarla çoluk çocuk demeden Roboski'de 34 insanın canına kıyanlar gibi... Bu katliam, yeryüzünde herkes bilir ki insanlık suçudur. Ama bırakın Roboski'nin faillerinin yargılanmasını, bombardımandan tesadüf eseri sağ kurtulanlar suçlanıp ceza gördüler. Tıpkı oğlu öldürülen annelerin, mezarlık önlerinden alınıp hâkim karşısına çıkarılması gibi. Tıpkı Maraş, Malatya, Sivas, Çorum katliamlarında ölenlerin yakınlarının cezalandırılması gibi. Çocuklar öldürüldü bu memlekette, küçücük bedenlerine kâh yaşı kadar mermi boşaltılarak, kâh ağırlıgınca bomba yanı başında patlatılarak, kâh güvercin bakışlı gözlerine gaz bombası saplanarak. Evet çocuklar öldürüldü bu ülkede ama katilleri devlet marifetiyle, hem de hiç zorlanmadan sırta kadem bastılar.

İşçiler öldürüldü bu ülkede, gökdelenlerin tepelerinden düşerek, maden ocaklarında göçük altında kalarak, tersanelerde üzerine devrilen bilmem kaç tonluk levhaların altında ezilerek. En ucuz matiyetli emniyet tedbirlerini bile esirgeyerek çalıştırdığı işçilerin mezarına kazma sallayan kaç patronun cezalandırıldığını duydunuz? Fitrat denildi ama suç denilmedi hiç, önemli olan üretimdi, birkaç insanın canı gitmiş ne ki? Bakmayın partilerine öyle afili isimler koymalarına; daha fazla kâr uğruna insanın canına kıyan bir sistemden ne adalet çıkar ne de kalkınma...

Büyük çalanlara, gökleri delip küpleri dolduranlara, devletin yüksek katlarından temin ettikleri sınırsız cinayet işleme sertifikaları sayesinde durmaksızın vahşet üretenlere söylenecek yeni bir cümle kalmadı artık. Hem zikrettiler defalarca, hem de ispatladılar açıkça ve biz de anladık: Bu kodaman hırsızlar, boğazlarına kadar insan kanına batmış seri katiller hâşâ suçlu değilmiş. İktidar katından bakan, herkesi ezilecek bir böcek sürüsü olarak görür ve bunu da kendine hak bilirmiş.

Oysa dedik ya, suçlu doğanlar var bu ülkede ve bütün günahların bedeli onlar için... TOMA'ların insan bedeni üzerine sürülen tekeri, gaz bombalarının göz çıkaran kapsülü, namlulardan çıkıp yoksulu avlayan kurşunlar, sınır boylarında katledilen 'kader'imiz, hapishane kapılarındaki kilit; yani bütün suçlar ve cezalar; otuz iki kısım tekmili birden, doğuştan suçlu olanlar için...

Çok satan gazeteler, diğer tüm sesleri bastıran gürültüsüyle beynimizi işgal eden televizyonlar, sokaklarda yuvarlanan mangal yürekleri, kurşun yağmuru altında bedeni kevgire dönenleri bölücü, yıkıcı, anarşist, terörist olarak mı belletti size? Oysa onlar bu memleketin gecikmiş geleceğiydiler.

Ya da bu kokuşmuş sistemin ürettiği dolaysız sonuçlara bakmaksızın, doğrudan kurban seçilerek içeriye tıkılmış olan Çetin gibilerin kötü insanlar oldukları ve uzak durmanız gerektiği mi fısıldandı kulaklarınıza? Oysa bilmez misiniz ki onlar, Hazreti Yusuf makamında yatıyorlar ve o dünya güzeli peygamberi de zaten kuyuya, koca koca kenderleri kapatıyorlar...



"Hayat hep böyle zor mu, yoksa sadece çocukken mi?"

Mathilda Leon

"Öldürme yetkisine sahip olup da öldürmüyorsan güçlüsündür."

Oskar Schindler
Schindler's List



"İstedğim tek şey var olmaktır."

Monster
Frankenstein



FUNG HU

"Çocuklar, jimnastik sistemini tamamen değiştiriyorum. İçinde felsefesi olan bir sisteme dönüyoruz. Bütün dünyayı saran, Uzak Doğu'dan çıkan ve felsefesi olan bu sporun adı ne?"

Body Ekrem
Hababam Sınıfı



OĞUZ ATAY DERSLERİNE GİRİŞ

VİZE

BİR: Oğuz Atay'ın Tutunamayanlar'ı filme alınsa Selim Işık'ı, Turgut Özben'i kim oynar; filmi kim yönetir; Nuri Bilge Ceylan'ın ya da Zeki Demirkubuz'un aklından böyle bir düşünce geçmiş midir?

İKİ: Genç okurların nabzını tutan marjinal-ayrıkçı internet sitesi 'Ekşi Sözlük'ün 'Kutsal Kitap' maddesinde, 'Kur'an, İncil ve Kapital'den sonraki dördüncü kitap hangisidir? Gezi Parkı Direnişi'nde, 90 kuşağı delikanlılarına yastık olan Tutunamayanlar; biraz da 'Oğuz Atay bilmeyen adama âşık olunmaz' diyen kızların alınına biriken Selim Işık kuşları mıdır?

ÜÇ: "Keşke, şu an sana güzel bir söz söyleyebilmek için binlerce kitap okumuş olsaydım." sözünü yineleyip duranların içinde, neden her zaman eksik bir Selim Işık vardır?

DÖRT: Türkçenin en uzun şiirlerinden Tutunamayanlar; neden biraz da Ece Ayhan'ın "Sizde eski harf bir Kalp Ağrısı bulunur mu?" dizesine benzer?

BEŞ: Neden, Tutunamayanlar'ı okuyup sindirip benimseyip de tutunan olamayanlar; tutunmayı gururlarına yediremeyenler Selim Işık'a; okuyup sindirip benimseyip her şeye rağmen tutunanlar ise Turgut Özben'e benzetilir?

ALTI: Tutunamayanlar; neden daha çok yanlış okumalarla keşfedilen bir romandır? Neden, Selim Işık'ta kendisini bulanlar; aslında tam da Oğuz Atay'ın eleştirisini yönelttiği kesimden çıkar?

YEDİ: Şimdi; malına, mülküne, makamına, 'tutunduğu' iktidar çeşidine bakmadan her önüne gelenin, kendini Oğuz Atay Tutunamayan'ı sayması bir moda mıdır?

SEKİZ: Okur yazarlığa 1980 sonrası başlayan birçok okur ve yazar için Oğuz Atay, neden bir referans gibidir? Bu kitle, olup bitenin teşhisinde zorlandığı için mi kendisine bir yol gösterici olarak çözüm önermeyen, teşhis eden Oğuz Atay'ı seçer; Atay'ın aydınlattığı yere değil, Atay'ın elindeki ışık kaynağına takılır?

DOKUZ: Oğuz Atay külliyyatı, İkinci Yeni'nin şehirli bulantısını anlamaya çalışanlar için bir ışık kaynağı mıdır? Oğuz Atay külliyyatı; bir bakıma, İkinci Yeni'yi anlama kılavuzu olabilir mi?

ON: Unutulmaya yüz tutan Oğuz Atay'la Ahmet Hamdi Tanpınar'ın 12 Eylül sonrası, edebiyatın gündemine gelmesinde, Tutunamayanlar'ın ya da Huzur'un, sakıncasız bulunmasında, Tutunamayanlar'daki Huzur'suzluğun, kimseyi rahatsız etmemesiyle bir ilişkisi var mıdır?

FİNAL

BİR: Oğuz Atay; 'Korkuyu Beklerken Tehlikeli Oyunlar'a bile Tutunamayan, yine de o Oyunlarla Yaşayan, Geleceği Elinden Alınmış, kurgun, hatta umutsuz, Eylem'ini ve Bilim'ini Günlük'lerine yazan bir isim midir?

İKİ: Oğuz Atay; ikisi eş, biri sevgili olarak hayatına giren üç kadından en çok hangisine bağlanır, hangisine duyduğu aşk, biçim ve renk değiştirerek ömrünün sonuna dek sürer? Kendisinden 9 yaş büyük ilk eşi Fikriye'ye mi, kendisinden 18 yaş küçük

olan ikinci eşi Pakize'ye mi, yoksa, en yakın arkadaşının eski eşi olan Sevin'e mi?

ÜÇ: 25 Nisan, günlük yaşam için neden yarım bırakılmış bir bahardır? Oğuz Atay'ın en iyi dinleyicisinin yerini doldurmak amacıyla satın alarak 25 Nisan 1970'te yazmaya başladığı ve ilk sayfasına onun yokluğundan artakalan boşluğu yazdığı kişi kimdir?

DÖRT: Oğuz Atay'ın yaşarken yok sayılmasının nedeni, biraz da evrensel bir yazgı mıdır? Çağını aşan, dâhi özellikli sanatçıların ortak yazgısı mıdır anlaşılamamak ve dışlanmak?

BEŞ: "Alışkanlıktan başka bir şey bilmedikleri için senin de yokluğuna alışacaklar," dese de bu ülkede yaşanan en büyük 'okur hareketi' olarak kısa sayılabilecek bir sürede nasıl midesir?

ALTI: Oğuz Atay, yasallaşmış statükocu esaretin dışında çıktığı için yalnız kalır? İçinde yaşadığı zaman, onu neden affetmez? Bir öncü, bir tür estetik devrimci olan Oğuz Atay da tüm devrimciler gibi, neden bedel ödemek zorunda kalır?

YEDİ: Korkuyu Beklerken kitabının kapağındaki Oğuz Atay fotoğrafı, birçok okura, neden kitabın ilk öyküsü Beyaz Mantolu Adam'daki kişinin öykü yazarının kendisi olduğunu düşündürür? Öykünün sonunda denize gömülen ve ardından sadece bir hayalet gibi beyaz mantoyu bırakan 'dilsiz' adamla Oğuz Atay arasında nasıl bir özdeşlik kurulur? Oğuz Atay'ın kapak fotoğrafı, okuru garip bir yanlış okumaya sürüklemek için mi konulmuştu? Boğaz'da denize sırtı dönük, elleri ceplerinde, başında şapkası, yüzünde kayıtsız gibi görünen hüznüyle Oğuz Atay'ın Beyaz Mantolu Adam'a birçok yönleriyle benzemesi bir tesadüf müdür?

SEKİZ: Yusuf Atılgan'ın Manisa'nın Hacırhanlar köyünde yaşadığı günlerde, kendisine postadan, ilk sayfası "İlginizi umarak..." diye imzalanmış Tutunamayanlar kitabının çıkması, bir Oğuz Atay inceliği mi yoksa yalnızlığı mıdır? Yusuf Atılgan, kitabı çok beğendiği halde bunu Oğuz Atay'a bildirmek gereğini neden duymaz? Böylesine güzel roman yazarın birinin başkalarını da yazacağını, kendi yargısına gereksinmiyeceğini mi düşünür? Yıllar sonra bir tanıdığından, Oğuz Atay'ın, "Benim için Yusuf Atılgan'ın Aylak Adam'ı bir başyapıtı. Ben Yusuf Atılgan'a kitabımı gönderdim. Ancak, kendisinden tek kelime dahi duymadım. Romanımla ilgilenmedi. Gördüğüm tek kayıtsızlık bu oldu." dediğini duyduğunda, neden ömrünün en büyük üzüntüsünü yaşar?

DOKUZ: 1970'te TRT'nin açtığı yarışmaya 484 sayfalık bir el yazmasıyla katılıp ödül alan, Cumhuriyet döneminde yetişen aydın kuşaklarının biraz sarsak, daha çok da tutarsız, gamlı, trajik-komik tarihini işleyen Tutunamayanlar; neden ilk cildinin yayımlanışında bile gizli bir ürpertiyle, hoşgörülle maskelenmiş atıl bir öfkeyle karşılanır? Neden, kıdem esasına göre düzenlenmiş bir 'edebiyat ortamı'na, okulsuz ve alaysız onun için de okursuz ve alaycı bir konuk geldi sanılır, bu amatör hayaletin nasıl olsa 'tek' kitapta kalacağı düşünülür; gene de bu 'tek' kitapla bile kalacağı fikri kolay kolay sir,dirilemez?

ON: İlk cildi, Sinan Yayınları'ndan 3500 adet basılan Tutunamayanlar'ı ticari başarısızlığı nedeniyle çuvallara doldurulup

Seka'ya satan yayıncı Hayati Asilyıcı şimdi ne kadar pişmandır?

BÜTÜNLEME

BİR: Oğuz Atay'ın efsaneleşmesinde; uzun boylu, yapılı, yakışıklı, karizmatik, sevecen bakışlı, kentli bir görünüme sahip olmasının yanı sıra, asi, dağınık dilli, coşkulu, toplumsal kurumları, yanılırları ince ince eleştiren, övülmekten, övünmekten kaçınan bir görüntü sergilemesinin önemli bir payı var mıdır?

İKİ: Mühendisliği, yaşamının hiçbir döneminde seversen yapmayan, sevedemediği için de mesleğinde pek başarılı olamayan, arkadaşlarıyla kurdukları inşaat şirketi iflas eden, yüksek mühendis ve doçent olmayı zerre kadar önemsemeyen, proje yerine can sıkıntısının resmini çizen Oğuz Atay'ın günlüğü nasıl ortaya çıkar?

DÖRT: Oğuz Atay'ı vazgeçilmez kılan, ciddi bir şakanın sulandırılmış bir gerçekten daha öğretici olduğunu fark eden bir kuşağın bilinçli tercihi midir?

BEŞ: Tutunamayanlar, bazı okurlarca neden Leonard Cohen'in Görkemli Kaybedenler, -Beatutful Lossers- romanıyla yan yana okunur?

ALTI: Tehlikeli Oyunlar, Tutunamayanlar karşısında neden hep sönük kalır; Tutunamayanlar'daki dağınık kurgunun yerine, derli toplu bir anlatımın seçildiği Tehlikeli Oyunlar'daki Hikmet Benol, neden Selim Işık, Turgut Özben kadar, okurun dikkatini çekmez?

YEDİ: Oğuz Atay'ın çok sıkı yakın dostlarıyla birlikte çektiği kısa filmin adı nedir; bu film kimlerin elindedir?

SEKİZ: Kar, neden 13 Aralık gecesi, İstanbul ufkuna kefen beyazı menevişlerden tüller örer? Devinimleri yavaşlayan, sesi güçsüzleşen, tutması için kendisine sessizce elini uzatan Pakize Hanım'a çaresizce bakan, bir ara banyoya girip Pakize Hanım'ın kaygılı bakışları arasında kapıyı kilitleyen, uzunca bir süre banyodan çıkmayan, kapıyı sürekli yokladıklarını bilen içeridekilere, 'Sevinmeyin, daha ölmedim.' karşılığını veren Oğuz Atay, doktorların verdiği bir yıllık sürenin sona ermek üzere olduğunu bildiği için mi son sözlerini bir roman repliği gibi kurmuştur? İçerde kalan süre, dışardaki bekleyişin içerdiği kışkuyu doğrular uzunluğa eriştiğinde kapının kilitli kapısını kıran Altay Gündüz, Oğuz Atay'ın banyodaki küçük halının üzerine derin bir uykuya dalmış gibi kıvrılıp yattığını görünce, neden dakikalarca konuşamaz?

SEKİZ: Oğuz Atay'ın öldüğü, Altay Gündüz'e ait Mecidiyeköy Gür Apartmanı'ndaki evin herhangi bir yerinde 'Oğuz Atay bu evde öldü.' yazısı var mıdır?

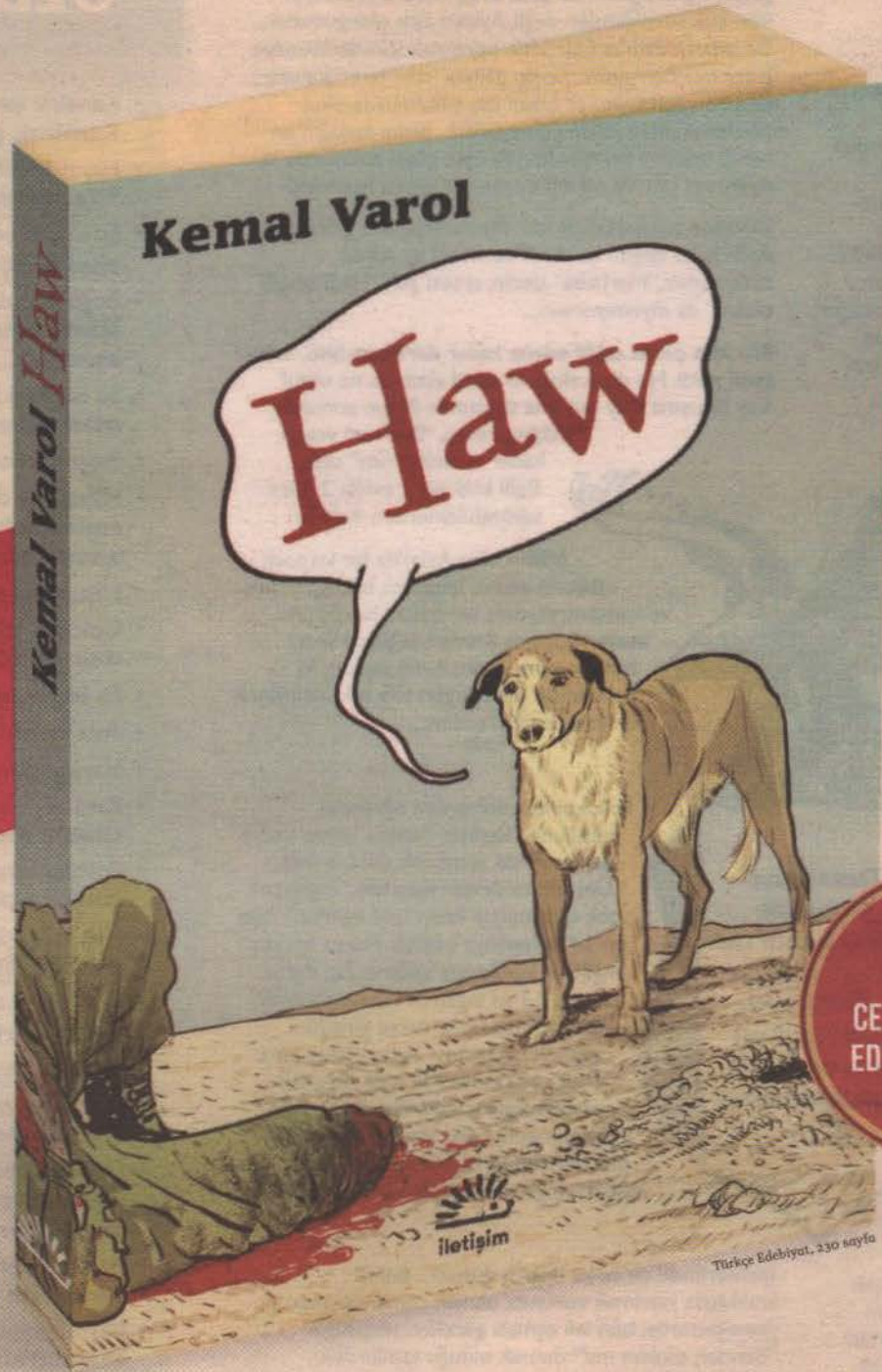
DOKUZ: Oğuz Atay için her 13 Aralık'ta Kastamonu'da herhangi bir etkinlik düzenlenir mi? Kastamonu'da, herhangi bir Oğuz Atay Sokağı, köşesi var mıdır? Cerrahpaşa'dan küçük İskender'in sınıf arkadaşı olan, Oğuz Atay'ın kızı Özge, şimdi nerede doktordur? Herhangi bir 13 Aralık'ta Özge'le yapılmış herhangi bir söyleşi var mıdır?

ON: Tutunamayanlar'ın yazıldığı Beyoğlu Hayriye Caddesi 9 numaradaki evden, Oğuz Atay'ın ölümünden çok sonra, neden balyoz sesleri yükselir? Evin yeni sahibi, bir Tutunamayanlar okurudur. Evi, Oğuz Atay'ın adını yaşatacak biçimde restore ettiren; hayata, erken ölüme geç gelen bir ödül gibi bir borç ödeten bu okur kimdir? Hakkında tuğla kalınlığında kitaplar yazan Oğuz Atay uzmanları, neden bu okurun ardına düşmez?

Keşke,
şu an sana
güzel bir söz
söyleyebilmek için
binlerce kitap
okumuş olsaydım.



2014 Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü'nü kazanan yazarımızı kutluyoruz...



Onun adı Mikasa. Melsa'nın âşığı; uzun ince gövdesi, siyah benekleri var, güzel de bir burnu. Makam Dağı'nın, Papaz Gölü'nün adını biliyor. Güneylilerle Kuzeyliler savaşıyorlar, onu da duyuyor. Alevli Kalpler Çetesi, Kıtmir Hazretleri, Burhan Çağan'ın türküsü, Jandarma Köpek Eğitim Merkezi, güzel bir biftek, mayınlı yollar... Kemal Varol, zamanı aşan bir roman, hüznü bir edebiyat bileti sunuyor bize...

DEVAMSIZLIK SENDROMU

Eğitimde başarının sırrı; dersi derste dinlemek olsaydı ben şu an muhtemelen ilkokul ikiden terk bir kardeşinizdim. İlkokulda sürekli karnım ağırırdı benim... Sonradan öğrendik ki 'psikolojikmiş' Çünkü ortaokulda da ağırırdı... Ta ki lise 1'de bünyeye delikanlılık girip de karın ağrısına "Birimiz burada fazlayız" diyene kadar karnım ağırırdı benim.

*

İlk kez bir psikolog kızdan duymuştum "Sende devamsızlık sendromu var" demişti. Hayatta devam zorunluluğu olan her yer vaziyetten kaçmak için bahane arıyordum... Kız haklıydı. Evvela kendinden biliyordu çünkü. Psikoloğa niye gidersin arkadaş? Derrine derman bulmak için değil mi? Ben de tam olarak o yüzden gitmiştim. Birinci seans derdimi anlattım: 400 TL. İkinci seans derdimi anlattım: 400 TL. Üçüncü, dördüncü, beşinci seans hep ben anlattım... Sonunda canıma tak etti: "Yahu hep ben mi anlatacağım, arada siz de bir kelam etmeniz? Bu doğru, bu yanlış, şöyle yapsan daha iyi deseniz?" -Biz karışmayız, sizin hayatınız. Kararları siz vereceksiniz! İyi de benim derdimi dinleyecek adama ihtiyacım yoktu ki... Bizim çocuklardan kimi arasam yarım saat içinde otururuz rakı masasına, 1 kuruş almadan sabaha kadar anlatırım. Üstüne içtiğimiz rakı, söylediğimiz türkü de yanımıza kâr kalır.

Öyle de oldu. Psikologla 6 seansta (2 bin 400 TL) alamadığımız mesafeyi en yakın arkadaşım Gökhan'la bizi'm Suat'ın balıkçıda bir gecede aldık. Ve o gün anladım ki en iyi psikolog dostunmuş kardeşim. (Bu arada psikologlar kızmazın ama ben psikoloğa gidip, boşanmadan dönen çift görmedim daha...)

*

Ama psikolog kız haklıydı, ben de ciddi bir 'devamlılık' sorunu vardı. İlkokulda Anadolu Lisesi hazırlık kursuna yazdırdılar. 2 kere gittim, bıraktım. Kendim gitmediğim gibi arkadaşlarımı da ayartınca dershanede 'istenmeyen adam' ilan edildim. Beni 'istenmeyen adam' ilan eden o yavşak dershane sahibinin, Robert Koleji kazandığım günkü yüzünü hiç unutmuyorum! Göt oğlanı, sanki bütün yıl beni anneme babama gammazlayan, "Bu çocuktan adam olmaz" şekilleri yapan kendi değilmiş gibi aldı fotoğrafımı astı Kadıköy'deki dershane binasına...

Sonra ortaokulda karate kursuna yazıldım. 2 hafta hiç aksatmadım... Sonra İstanbul'a dünya karate şampiyonu geldi... Gelmez olaydı! Lavuk, Galata Köprüsü'nde balıkçılardan biri'nin istavrit dolu kovanını dökünce kafasında olta kırdılar. O sahneyi görünce karate kursunu da bıraktım. Lise son sınıfta üniversite hazırlık kursuna yazıldım. Biz Kartal'da oturuyorduk. Annem beni Kadıköy'de de şubesi olduğu halde dershanenin Beşiktaş şubesine yazdırdı. Babam, "Yahu hanım, bu çocuk yolda telef olur" dediye de dinletemedi. "Oranın hocaları çok iyi" dedi, kesti attı. Aslında annem haklıydı. Hocalar da dershane de çok iyiydi. Ama gel gör ki o sene Beşiktaş daha iyiydi ve dershane binası ile İnönü Stadı'nın arası sadece 5 dakikaydı. Haliyle

o yıl üniversiteyi kazanamadım! Sağlık olsun, ben kaybetmişim ama Beşiktaş kazanmıştı: O yıl şampiyon olmuştuk.

Ertesi yıl bir daha dershaneye yazıldım... Bu sefer annem insafa gelmişti. Kadıköy'de bir dershane bulmuştu. Hayatımda en uzun süre devamlılık gösterdiğim eğitim kurumu orası oldu. Dershaneyi filan çok sevdiğimden değil, Aylin'e âşık olduğumdan... Bir insan evladı sırf bir kızla bakışmak için dershaneye gider mi? Ben gittim. Garip geliyor tabii bir çoğunuza... Ben 36 yaşındayım ve bizim lise yıllarımızda okul tuvaletlerinden cenin çıkmıyordu! Bizim kuşağın en temel faaliyeti bakışmaktı. Ve öyle güzel bakıyordu ki Aylin, sırf onunla teneffüs arasında o çatı katındaki

kantinde bakışabilmek için dershaneye bile gidilirdi. Aylin'le ha bugün ha yarın derken 4 ay sürdü tanışmamız. "Merhaba" dedin, ertesi gün "Hadi sevgili olalım" da diyemiyorsun...

Ben kıza çıkma teklif edene kadar dershane bitti. Sınav günü geldi. He diyeceksin ki teklif ettin de ne oldu? 4 ay bakışma 4 ay tanışma toplamda 8 ayın sonunda aldığım cevap, "Ben seni yeteri kadar tanımıyorum" oldu. Belli ki 8 aya 2 evlilik 2 flört sığdıranlardan değildi.

İnanın bana Aylin'de bir kıvılcım oluşturamadım ama ona baktığım süre ve konsantrasyonla bir oduna baksaydım, ateşe verirdim. Kısmet değilmiş ama hakkını yemeyeyim. Aylin sayesinde dershaneyi bir tek gün bile sektirmeyince üniversiteyi kazandım...

Fotokopinin üniversite öğrencisi tarafından keşfiyle birlikte üniversiteye katılımım da sembolik düzeye indi. Üniversite devam ederken, "İngilizcen çok iyi olmazsa kesin işsiz kalırsın" diye bir laf dolaşmaya başladı. Hurra herkes İngilizce kurslarına saldırdı. Biz durur muyuz? 2 yıl İngilizce kursuna kayıtlı kaldım. Toplamda derse girdiğim günleri toptasan 1 hafta etmez ama İngiliz hocalarla halı saha maçları, partiler, eğlence derken dersi derste öğrenmedik belki ama bu ortamda mecburiyetten bülbul gibi şakımaya başladık İngilizceyi ve maksat hasıl oldu.

İlişkilerimde de farklı değildi durum... Belirli aralıklarla yapılmak zorunda olunan romantik akşam yemeklerinde, lafın lafı açması gereken sessizliğin "Benden sıkıldın mı?" demek olduğu tatillerden, dostlar birlikte görsün diye katılan davetlerde, sanki yoklamaya tabiiymişcesine gidilmek zorunda olunan sinemalarda - tiyatrolarda - konserlerde, "Ayıp olur" diye her bayram yapılmak zorunda olunan hiç kimsenin sevmeyeceği dedikoducu akraba ziyaretlerinde hep devamsızlıktan kaldım ben...

*

Mutluluğa gelince... Büyük mutluluklar-büyük hüznler... Büyük kavuşmalar-büyük ayrılıklar... Büyük umutlar-büyük hayal kırıklıkları... Hep oldu. Ama şunu gördüm ki; kim olursan ol ya da kiminle olursan ol, bir insanı bedbaht eden devamsızlık değil istikrarsızlıktır! Ve inan bana; istikrarsız bir katılımıyla kıyaslıyorsan eğer, istikrarlı bir devamsız bin kat daha iyi insandır.



ÖZDEMİR ERDOĞAN

- Kendimi tek kelime ile tanımlayacak olursam; **Samimi, şeffaf, hesapsız, korkusuz**
- Hayat felsefemi en iyi anlatan cümle; **"Yaşamın diyetini ödemek lazım"**
- Şu sıralar benim gündemim; **Müzikle ilgili yeni çalışmalar...**
- Bugüne kadar yaptığım en heyecan verici şey; **İçime sinen bir eserin hayata getirilmesi aşaması...**
- Şu hayattaki en büyük hatam; **Bazan kendime olan güvenimde tereddütlerim oluşur.**
- Yaşadığım en talihsiz olay; **Kanser olmam**
- Hayatımın dönüm noktası; **Tedavi sürecinden sonra tekrar üretebilme imkânına kavuşmak.**
- Müzisyen olmasaydım; **Yazar olurdum**
- Çok isterdim ama iş işten geçti artık; **Bu hayata dair ümidimi hiç kaybetmedim**
- En büyük takıntım; **Ülkemin meseleleri**
- Asla kayıtsız kalamam; **Barışa ve özveriye**
- Hayâlimdeki dünyada; **Yapacak çok şey var**
- Bana göre insanlığın en büyük sorunu; **Gücün kullanılması**
- Politika bence; **Ben politikacı olamam çünkü açık sözlü biriyim.**
- Hak ettiği değeri göremediğine inandığım biri varsa o da; **Değer soyuttur.**
- Aşk benim için; **Gerçeklerin dünyasında tatlı bir rüya**
- Kendimi en yalnız hissettiğim an; **Uyku**
- Bence bir insana verilebilecek en anlamlı hediye; **Hatırlamak ve hatırlanmak...**
- O yemeği bir de benden deneyin, parmaklarınızı yiyeceksiniz; **Yemek yapmayı bilmem ama ağzımın tadını iyi bilirim**
- Başucu filmim; **Guguk Kuşu (Jack Nicholson) ve Zorba (Anthony Quinn)**
- Başucu kitabım; **Memleketimden İnsan Manzaraları (Nazım Hikmet)**
- Şarkılarıyla beni en çok etkileyen müzisyen; **Frank Sinatra ve Ray Charles**
- Kendimi en rahat hissettiğim yer; **Evim.**
- Gelecek plânlarımın başında; **Çok çalışıp çok üretmek var.**
- Son olarak söylemek istediklerim; **Her şey gönlünüzce olsun.**



BABAMIN RADYOSU KÖLN RADYOSU

1970'lerin sonları, 80'lerin başları, Almanya! Biz çocuklar hayatı, ev içine kapatılmış anadilin sınırlılığı ile dışarıdaki soğuk Almanca'nın genişliği arasında yeni yeni öğrenirken ebeveynlerimiz vatan dedikleri, memleket diye yandıkları yere, dile, anılarına tutunmuş, her akşam yarım saatlik Türkçe radyo programını bekliyorlardı. Babam, akşama doğru gözü kol ve duvar saatinde, altı buçuğu beklerdi. Biz çocuklar – ablam, kardeşim ve ben - bilirdik ki susma vakti. Burası Köln radyosu diyen o güzel tok erkek sesi daha söze başlamadan, babamın ayinine katılma zamanı. Yemek yenmezdi o yarım saat içinde, ayakta durulmaz, gölge edilmez, yürünmez, ahşap zemin gıcırdatılmaz, kapıların menteşeleri inletilmez, nefes alınmaz, kısaca mutlak hareketsizlik ve sessizlik hükmederdi eve.

Almanya'ya ilk işçi kafilesinden ancak on yıl sonra, ben henüz bebekken girmiş olan babam bir yurt odasını paylaştığı işçi arkadaşları üzerinden keşfetmişti radyoyu. Erkek yurdu ile fabrika arasında geçen birkaç yıllık bekâr yaşamı için "zordu" diye söz ederdi. Çocukluğumuzda kendisi de zor bir adamdı. Öfkeliydi. Göçü sevmemişti. Almanya'nın huyuna suyuna öyle kolay alışamamıştı. Çocuklarını, karısını, köyünü, kasabasını özlemişti o yurtda. Bu sözlerle dile getirmezdi babam ama o radyoya tutunma biçimi ve daha pek çok şey, onun erkek dilsizliğini çözmeye yetiyordu. Ecevitçi babam o bekâr yurdunda arkadaşlarıyla Deniz Gezmiş'in, Yusuf Aslan'ın ve anne babasını memleketten tanıdığı Hüseyin İnan'ın idam edilmesine yanmış; İstanbul'da Boğaz Köprüsü'nün hizmete açılmasına sevinmiş, Karaoğlu'nun Erbakan'la koalisyon kurmuş olmasına kızmıştı. Memleketinin nefesini, tınısını, türkülerini kendisine taşıyan spikerleri tek tek adlarıyla öğrenmişti bu yüzden.

Önce annemi, sonra peyderpey çocuklarını yanına aldıkça geçmiş miydi babamın özlemleri? Bekâr yurdundan ayrılıp kendi evine yerleştiğinde, vatanının sesini radyo üzerinden dinlemeye devam etti babam, çocuklarını da buna ortak ederek. Kuşkusuz artık günlük Hürriyet gazetesi, çok sonraları ise haftalık Cumhuriyet gazetesi girmeye başlamıştı Almanya'daki Türkiyeli göçmenlerin yaşamlarına; ama radyodaki ses başka bir şeydi. Ses bir dildi, nefes alıp veriyordu. Sözün arasına konan bir türkü memleketinin kır kokularını, kavak ağaçlarının hisirtirlerini, gençliğini ve çocukluğunu da getiriyordu babama. Ama sadece bu da değildi: Derdini Almanca'da ancak pat küt anlatabilen babam için Türkçe radyo, dünyaya açılma ve onu bilme aracıydı aynı zamanda.

Biz çocuklarsa bu ortamdan ölesiye sıkılıyorduk.

Çoğu zaman oturma odasının masasında, önümüzde okul defterleri, birbirimize kaş göz ederek sıkıttıdan kurtulmaya çalışıyor, her gün yeni bir suikastı, Maraş katliamını, Abdi İpekçi'nin öldürülüşünü, 1980 darbesini, Türk aydınlarının Almanya'da bu darbeye karşı okudukları bildiriye, Yılmaz Güney'in ölüm haberini, tok sesli spikerlerin seslerinden dinliyorduk. (Bunlar arasında hafızama kazınmış tek haber Yılmaz Güney'in ölümü ve bu haberin evimize getirdiği yas havasıydı. Hatırladığım başka bir şeyse, radyoda Ajda Pekkan ya da Sezen Aksu gibi şarkıcılara yer verildiğinde, sessizliği bozmaya meyleden babama "Baba ya!" diye çıkışarak, bu kez de bizim onu nasıl susturduğumuzdu.)



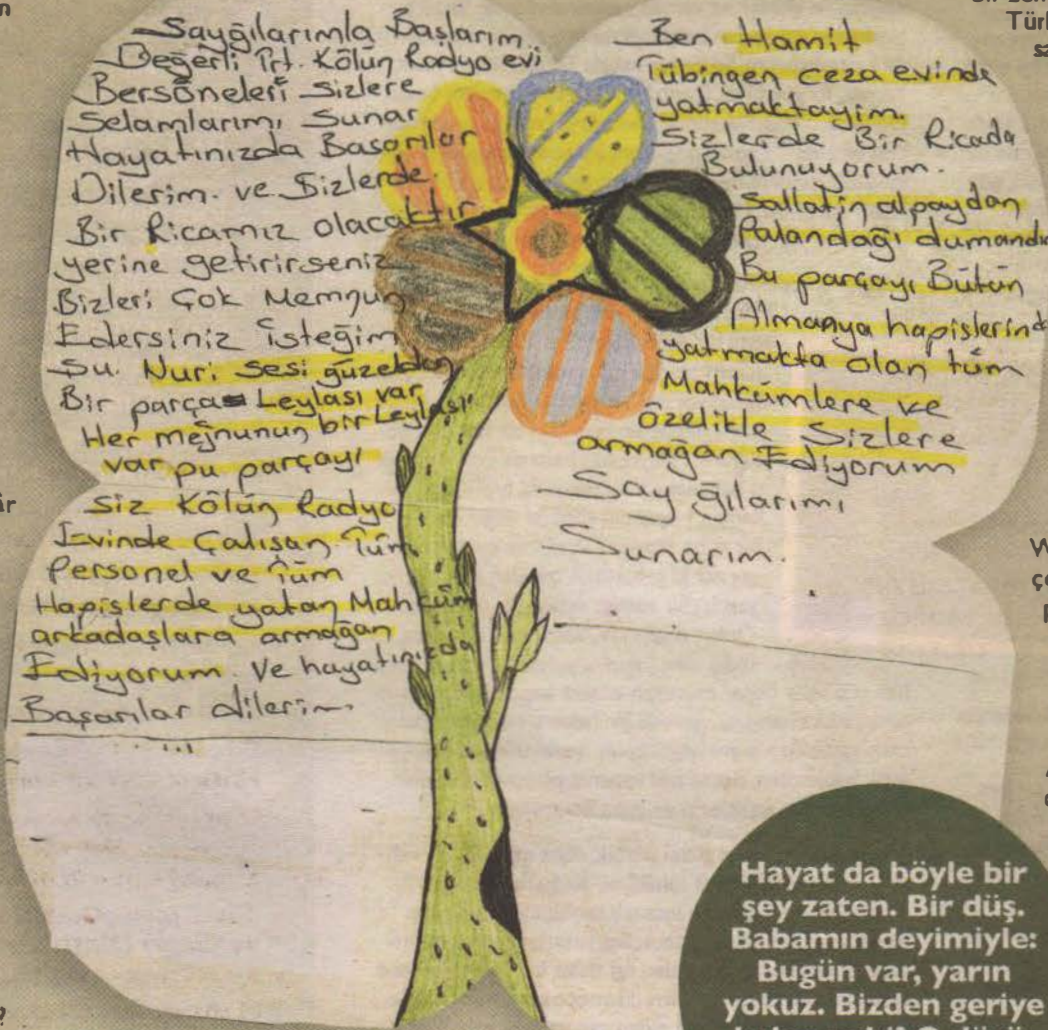
ise uydu antenleri çatılar ve balkonlara kurulup da Türk televizyonları evlere girene kadar devam etti. On binlerce insan babam gibi bu radyonun başında yaş aldı, on binlerce çocuk benim gibi çıt çıkarmadan onun başında büyüdü.

Kasım 1964'te sendikaların bastırması sonucunda WDR radyo ve televizyon (kamu) kurumunda yayına başlayan, Türkiyeli göçmenlerin nasılsa memleketlerine bir gün geri döneceklerine inanıldığı için her an kapatılabilir gözüyle bakılmış olan Köln Radyosu bugün elli yaşında. Dinleyicileri Almanya'ya yerleştikçe o da yerleşti. Ama tıpkı o dinleyiciler gibi hep dikenli bir zeminin üzerinde durarak. An geldi "bu

Türkler Almanca öğrensin, ana dilleri uyum sağlamalarına engel", an geldi "paramız yok, dinleyicisi az", kapatalım şunu dendi. O ise göçmen dernekleriyle, çalışanlarıyla direne direne bugüne geldi. Bugün benim de serbest gazeteci olarak çalıştığım bu radyoda çocukluğumun spikerleri emekli olup yaşlandı, yerini yenileri aldı. O eski spikerler bir zamanlar emir kipinde konuşurlarken yenileri dünyanın dört bir yanındaki gazetecilere, uzmanlara aracılık eden genç ve neşeli moderatörlere dönüştü. Babamın sevdiği türküler daha az çalınır oldu. Yayınları yarım saatti, bir saate çıktı. İnternette, cep telefonlarında dinlenilir oldu. Adını yayın yaptığı şehirden alan, WDR'e bağlı Funkhaus Europa adlı çok kültürlü radyo kanalında Almanca programların yanında İtalyanca, Yunanca, Arapça, Kürtçe gibi 14 yabancı dille birlikte direnmeye devam ediyor.

Ford fabrikasından emekli olduktan sonra annemle birlikte yılın yarısını Almanya'da, yarısını Ankara'da geçirmiş olan, son iki yıldır bütünüyle Almanya'da yaşayan babamın hayatında Köln Radyosu yok artık. Bir zamanlar bu ülkenin bitmek bilmez ölüm haberlerine odaklanmıştı ama geçen yıl canlı yayında İstanbul'dan Berkin Elvan'ın cenaze törenini anlatışımı, Berkin'in annesinin sesine ve ağıtlarına yer verdiğim haberlerimi dinlemedi. Öncesinde, Gezi direnişi sırasında biber gazı ortamında bir savaş muhabiri gibi nasıl çalıştığımı da duymadı hatta belki bilmedi bile. Yaşlandı babam. Ağır işitiyor. Yaşama direnen seksen yıllık gövdesinin dertleri, memleketinin dertlerinin yerini aldı. Bir gün göçecek bu dünyadan. Radyo da olmayacak. Ben de olmayacağım. Hayat da böyle bir şey zaten. Bir düş. Babamın deyimiyle: Bugün var, yarın yokuz. Bizden geriye kalan peki? O düşü, o var'ı anlatabilmek. Dinleyeni olursa tabii ki...

Happy birthday Köln Radyosu! 🌸



Saygılarımla Başlarım
Değerli Ptl. Köln Radyo evi
Bersöneleri Sizlere
Selamlarımı Sunar
Hayatınızda Başarılar
Dilerim. ve Sizlerde
Bir Ricamız olacaktır
Yerine getirirseniz
Bizleri Çok Memnun
Edersiniz İstegim
Su. Nuri Sesi güzeldi
Bir parçası Leylası var
Her meşnunun bir Leylası
var bu parçayı
Siz Köln Radyo
Evinde Çalışan Tüm
Personel ve Tüm
Hapislerde yatan Mahkûm
arkadaşlara armağan
Ediyorum. Ve hayatınızda
Başarılar dilerim.

Ben Hamit
Tübingen ceza evinde
yattıyım.
Sizlerde Bir Ricamız
Bulunuyorum.
Sallatın alpaydan
Palandagı dumandır
Bu parçayı Bütün
Almanya hapislerinde
yattımda olan tüm
Mahkûmlere ve
özelikle Sizlere
armağan Ediyorum
Saygılarımla
Sunarım.

Hayat da böyle bir
şey zaten. Bir düş.
Babamın deyimiyle:
Bugün var, yarın
yokuz. Bizden geriye
kalan peki? O düşü,
o var'ı anlatabilmek.
Dinleyeni olursa
tabii ki...

Babam yarım saatlik bu Türkçe yayının başında yıllarca üzüldü, şaşırıldı, kızdı, küfretti, arada bir Türk Danış adı verilen Almanya'daki göçmenlere yönelik danışma programlarındaki çeşit çeşit sorunların çözümlerini kendisinininkilerle tarttı ve aslında farkına bile varmadan bir hayata yerleşti. Belli bir saate, o saatteki Türkçe radyo yayınına, bir eve, bir mahalleye ve nihayet bir ülkeye yerleşti. Ben on beş yaşında Ankara'daki üniversiteli ağabeyim ve teyzelerimin yanına gidene değin akşamlarımız hep böyle geçti. Babamın ve iki nesil Almanyalı göçmenin Köln Radyosu başındaki bu ayını

Kaptanın Seyit Defteri

ONLAR

• "Amerika Başkanı Reagan yüzlerce odalı Beyaz Saray'da yaşarken nasıl yoksulluk hakkında konuşabilir." (Tupac)

• "Her ümmetin bir fitnesi vardır. Benim ümmetimin fitnesi ise maddi." (Tirmizi.)

• Bir kere de o lisanla konuşalım bu sefer "Bunlar" olarak. On iki senedir her daim tepede, kulaklarda... Duygusal ve yeri geldiğinde fiziksel şiddet, dışlanmaya bürünen; her zaman mağdur tonlu o ötekileştiren, şeytanlaşuran öfkeli dilden.

• Politikacıları, milletvekillerini, yöneticileri, belediye başkanlarını, valileri, çoğu bürokratu, generalleri, genelkurmay başkanlarını, şirket yöneticilerini, sermaye sahiplerini, polisleri, ülkelerin kaderlerini değiştiren birlik, konsorsiyum ve pakt başkanlarını ve daha nicelerini daha çocukken yok etmek gerek. Böylesine bir ülkede yaşamı sanki dünya dışı bir canlı gibi tanımladığında bir tarafta insanlar, öbür tarafta ise "Onlar", yani dönüşüp mutasyon geçiren varlıklar var. Son deneyimlerden edindiğim hissiyata göre bu mutasyon yıllarca süregelen, inatçı ve kanlı bir ruhani yolculuk ile oluşuyor. Onların hepimiz gibi doğmadığına; bakış, konuşma, tavır, duruş, karakter, inanç, seçtikleri cümleler; söyledikleri ile yaptıkları arasındaki derin uçurum ile sanki tabiat dışı suni bir dölleme ve üreme şekliyle bu dünyaya geldiklerine inanıyorsun. Onlara dikkatli baktığında: bizler gibi insan olduklarına, hayatla ısıtılı, taze ve coşkulu bir bağ kurduklarına, şaka yaptıklarına, şaşkınlıklarına, kahkaha attıklarına, tutkuları olduğuna, sevebildiklerine, âşık olup meftun bir rüzgârda savrulduklarına inanabilmek mümkün değil.

• Egemenlikleri ve ezici güçleri; kendilerinin en baş düşmanı olan ve insan kalmaya yemin eden, öyle olmaktan başka çaresi, kaderi olmadığına şükredenleri ezmektir. Yok olması için kısa veya uzun vadede elinden geleni yapmaktır. Becerebilirlerse insanı kendisine dönüştürerek köleleştirmek. Bazen tehdit, çoğu zaman rüşvet ile kendi tarafına çekip; maaş, görev, unvan, rütbe, açlık, hapis... artık nereden yakalayabilirse kendilerine muhtaç etmektedir.

• Şayet, insan kalmakta diretirsen bir daha düşün istersen! Çünkü onların kurduğu dünyayı, çıkarları, anlaşmaları, ihaleleri, sana öngörülen hayatı temelinden sorgulamaya ve hatta karşı çıkma gafletine düştüysen vay haline! Onlar; sahibi oldukları bu topraklar, devlet, milli irade, vatanın bölünmez bütünlüğü, ekonomi, hukuk ve demokrasi için gereği ne ise yapacaktır. İnan; eşi benzeri az rastlanır cömertlik, çabukluk, sürat ve görev bilinci ile seni çembere alacaktır. Kısaca, defterini dürülmüş bil! Genç, kadın, erkek, yaşlı, 14'üne yeni değmiş bir çocuk olman; siyasi duruşun, inancın, sivil olman, itikadın fark etmez.

• İnsanlığını, evini, mahallenini, toprağını, ağaçlarını, haber alma özgürlüğünü, parkını, tabiatı, derelerini, dilini, aileni ve onlara göğüslerini emniyet ettiren emniyetini; şüphesiz



hak ettiğin en büyük cezayı bulacaksın.

• Ağrına mı gidiyor o bilmem kaç odalı saraylar, uçaklar; makam arabaları, sıfırlanan paralar? Maliye bakanının kibarcı, ensenize bastıra bastıra hepinizi "...meye doyamıyoruz" minvalindeki "Aldığımız vergiler yetmiyor" beyanı ve koca bir ülkeyi söğüşleyen çeşitli gücüne gitmesin kardeşim. Aslan, yattığı yerden; lider dediğin, sarayının büyüklüğü, konvoyunun uzunluğu ve makam uçağının kanat genişliğinden belli olur (60.30 m)

• Geçmişten beri gelen bir gelenektir mesela; rüşvet dağıtan ve alanlar ne zaman cezalandırıldı ki? Sadece maddi bir yekünden bahsetmiyorum, çalınan hayatları da kastediyorum. Şöyle bir hatırla Tansu Çiller; Mesut Yılmaz, Turgut Özal, Denizlerin idamına imzasını basan Demirel... "Memleketinde demokrasi ve kalkınma müzesi bile var". Zamanındaki asit kuyuları, faili meçhuller; devletin içindeki uyuşturucu baronları ile al takke ver kühah durumlar, Manisa'daki çocuklar. Parasız eğitim istedikleri için işkenceden geçirilen öğrenciler...

• Oğlunun cerazesine delik kara lastiklerle ile tırtılın baba. "Ülan bir kara lastik kaç para ki, nasıl bir çaresizliktir" diye kendinden utanırken, devletin ayakkabı gönderdiğini öğreniyorsun. Doğrudur, belki de kutusu lazım olmuştur herhangi bir bakanın çocuğuna... Biliyorsun hem de çok iyi, artık o babanın canını dünyada hiçbir şey yakamaz. Hayatının sonuna değin canı artık bir daha acımaz. Yüreğinde öylesine bir acı var ki o babanın, bundan sonraki hayatı hiçbir zaman eskisi gibi olmayacak. Onlar; o amcaya, Soma'daki insanlara, öldürülen evladını yuhalatırdıkları ailey,

her gün üçer beşer ölüveren, cesedi kepece ile ambulansa taşınan insanlara... sadece bir habere bile lütfen konu olan yaşamlara bunu öngördüler. Senin ülkenin bayrağı artık banknotlar. Borsadaki kapanış, piyasadaki likidite. Özelleştirilen mülklerin ve daha neler neler...

• Ama her şey daha güzel olacak; daha azgın ve de vahşi. Tüm dünyaya kişisel cahilliğini "Küba'da cami gördü Kristof efendi" diyerek insanlık tarihini karşısına alıp haykıran; ülkesindeki gazeteciler; yazarlar, hatta araştırmacılar tarafından parlatılan ilgi delisi bir iktidar: Sadece kendi kutsalı ve davası olan düzmece bir demokraside sörf yapan bir erk. Onca giden can varken, hâlâ Topçu Kışlası diyen bir akıl. Tüm dünyaları sadece ayırımçı bir at gözlüğüne sığan; sahte dindar, şeriatçı ve liberal sıvazcılar ile bir yere kadar gidecek bu iş, hepimiz biliyoruz.

• Basınç ne kadar artar, polarizasyon ne denli yükselelirse, yapı o kadar geniş ve çok parçalı biçimde çöker. Göçük başlamadan hemen önce o küçük çatdağı gördüğünde. Yıllardır üzerine örtülen saf kötülüğün, tahakkümün, aşağılanmanın; anlaşıp, diyalog, susma ve korku ile çözümlenemeyeceğinin farkına vardığında. Onunla yüzleşmeye cesaret edebildiğinde, senin için yazılan bu kaderi aşacaksın ve Tanrı sen olacaksın...

• Bir sefer de biz genelim ortalığı, tabii kesinlikle gene haksız, marjinal, acılardan prim yapan oluruz kesin, o da aynı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

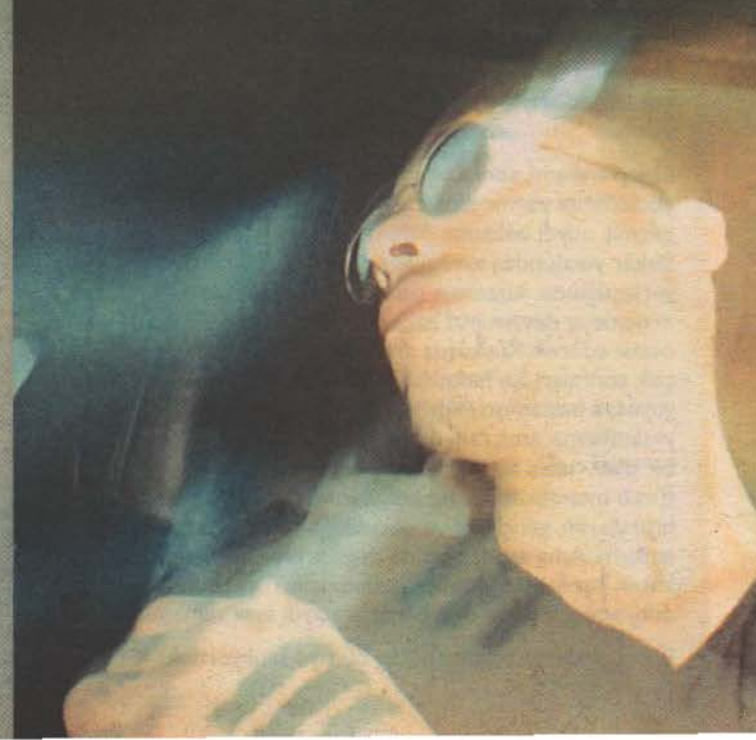
Selam Merhaba.

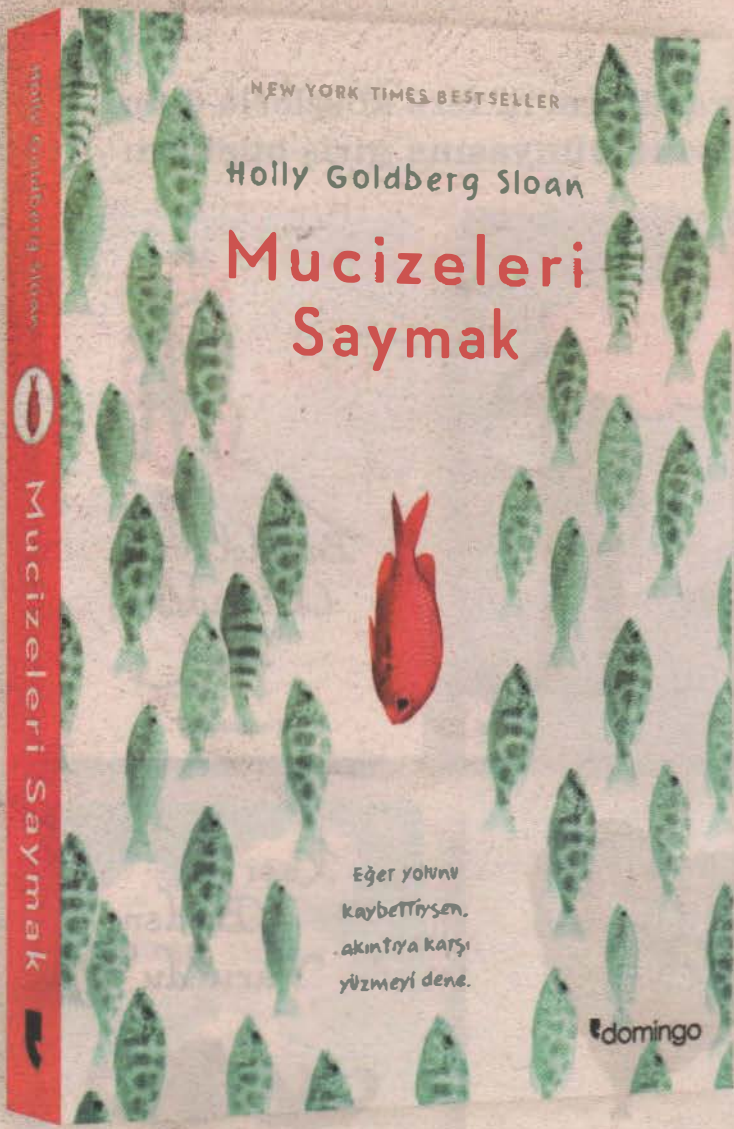
Yeni albüm 'Bulunmam Gerek' çıktı. (Çıkmış olmalı dergi basıldığında.) Söz ve müzikleri bana ait. Umarım beğenirsiniz. Turne takvimi internette, albüm diyenar'da maslak opet'te. Konserlere gelin arayış çok açtık. Görüşmek üzere.

HOMEROS KERE ŞİİR

Özlemek diyorum seni
Bir kurşun kere fırlıyorum sokaklara
Hasret septik bir şok kere
Hırpani ve çok kere
Yani devriliyorum bir banka ölüm oluyorum
Özlemek
Eşe dostu bölüm bölüm çok defa
Matematiksel bir çıkmaza düşmek gibi
Sonra bu işin artışı eksisi
Çarpması bölmesi ölmesi gömmesi
Yani özlemek kere özlemek diye
Kılıçlar yutmak istiyorum ateşler yutmak
Ölmüş bir keleş kanatlarından tutmak
Allah, Allah kere Allah yine çok şükür
Üşüyorum terliyorum sızlanıyorum
Bir poyraz kere esiyorum içerime içeri
Bir çocuğa gazı kaçmış anılar satıyorum
Sadece özledim diye seni
İçim delik delik içim kurşun kere
Elim yara kere kolum bere
Özlemek diyorum özlemek
Boş vermek demektir Amerika'ları
Açılıyorum sahile doğru
Bir tekme savuruyorum rüzgar matiz
Özgürüm söz gelimi aman anlamları
Söz gelimi kulağıma dökmüşüm Otello
Özlemek
Yani mesele sen olunca
Söz gelimi İlyada'yı
Bir sigaram olsun cebimde
Bir kibrit

Yakmak kere yakarım dünyayı





—YILIN EN İYİ ROMANI SEÇKİLERİNDE—

Goodreads • Amazon • NPR

Holly Goldberg Sloan Mucizeleri Saymak

"...O sonbahar beni bir eğitim danışmanına götürdüler, kadın benimle ilgili bir değerlendirme yaptı. Sonra da annemle babama bir mektup gönderdi.

Mektubu okudum.

"Üst düzeyde yetenekli" yazıyordu.

İnsanlar "alt düzeyde yetenekli" olabilir mi?

Ya da "orta düzeyde yetenekli"?

Ya da sadece "yetenekli"? Muhtemelen bütün etiketler birer lanettir.

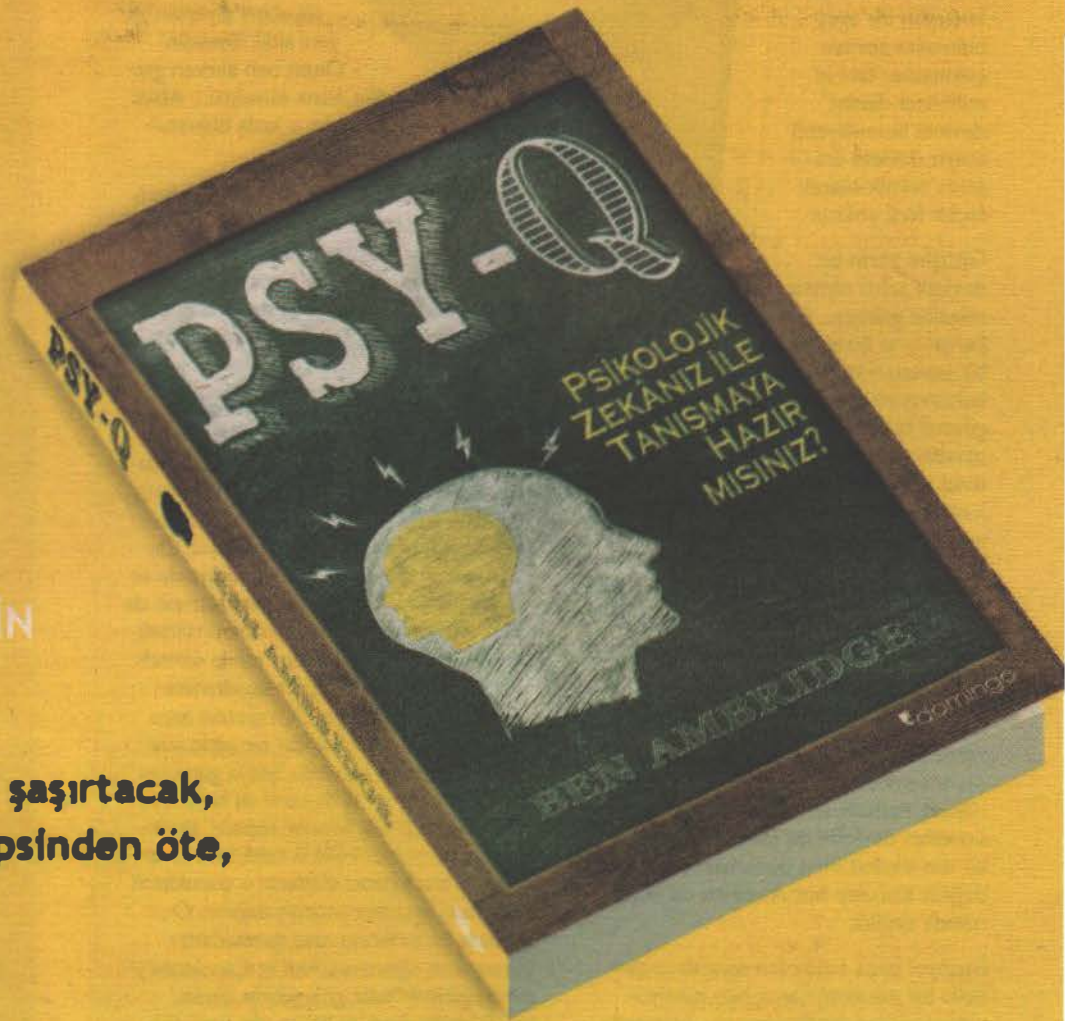
Deterjan kutuları üstündekiler hariç..."

BEN AMBRIDGE

PSY-Q

ZEKÂYI SİMGELEYEN IQ'YU DUYDUNUZ.
PEKİ YA PSY-Q, PSİKOLOJİK ZEKÂNIZ?
SAHİDEN, KENDİNİZ HAKKINDAKİ GERÇEĞİN
NE KADARINI BİLİYORSUNUZ?

PSY-Q "ev tipi" bir psikoloji laboratuvarı. Sizi şaşırtacak, kızdıracak ve fazlasıyla eğlendirecek. Ama hepsinden öte, sizi sizle tanıştıracak.



domingo

AYNI DALDAYDIK

Ben, genç bir adam olup da birazdan anlatacağım sebeplerden dolayı yaşadığım şehri terk ettiğimde annem bana şunu söylemişti. "Oğlum 'devletlilerin' şehrine gidiyorsun, dikkat et. Çevrende her zaman Allah'tan korkan insanlar olsun, onlardan zarar gelmez. "Ve ben, onun korkusunun ne kadar yersiz; güveninin de ne kadar boş olduğunu sonradan anladım.

Annemin dindarlığı her zaman milliyetinin önüne geçmiştir. Bu, 'dörde bölünmüş topraklar'da yaşayanların ekseriyeti için de böyledir. Melleler, medreselerinde kendi dillerinde eğitim verdikleri halde, hiçbir vakit -bazıları müstesna- dört toprak parçasından birini devletleştirme hareketleri içinde yer almamışlardır. Ne var ki, devletlilerde bunun tam tersini görürsünüz. En itibarlı ilahiyatçılarına bakın, konu milliyetçilik, vatan, bayrak oldu mu, soylarını yücelten bir hadis, devlet otoritesini kutsayan bir ayet bulmakta zorluk çekmezler. Yani ki milliyetçi dindar devletli ile milliyetçi ateyiz devletli arasında teknik olarak hiçbir fark yoktur.

Gittiğim yerin bir devletli şehri olması meselesine gelince... Ben zaten dört parçalıların birbirini boğazladığı bir savaştan kaçıyordum. Böyle bakılınca muhtemelen beni daha güvenli bir şehre gönderiyor olmaları gerekti. Zira daha çok dinci dört parçalılarla daha çok milliyetçi dört parçalılar birbirlerini öldürüyorlardı. Aslına bakarsan hepsi aynı ağacın dallarıydı.

Herkesin olduğu gibi benim de her iki tarafın sempati-zanlarından arkadaşlarım vardı. Mahallede, okulda ve sülalede. Bir de kız arkadaşım vardı, bendeniz ise yalnızca onun sempati-zanı idim. Gerçekte, rüyada, mahallede, okulda. Kurulması için savaşılan devletin bir ulus devleti veya bir din devleti olup olmaması umurunda değildi. Kurulup kurulmaması da umurunda değildi.

İspanyol paça, baldırdan sıkmalı kotlar belki bir adı vardır ama ben bilmiyorum- yeniden moda olmuştu. İlçemizde moda pek takip edilmediğinden ve yeni çıkan modeller bulunmadığından, bir'nin Urfa'ya ya da Mardin'e gitmesini bek-

lerdik bir şey aldirmek için. Haftalarca tutuştum. Ta ki Halil diye bir arkadaşım bursluluk sınavına girmek için Urfa'ya gideceye kadar. Bedenlerimiz hemen hemen aynıydı. Siparişi ona verdim. Aynı günün akşamı gelen pantolonu önce heyecanına rağmen on gün sonra giyebildim. Sevgiliyle buluşacağım gün.

Saçıma suyla şekil verdim, yeni kotumu giyip kamuya açık alana çıktım. Yeni bir şey giydiğinizde gözler hep üzerinizde olur sanırsınız ya. İşte ben sanmadım, gözler hep üzerimdeydi. Tamam, biraz dardı, göğüm de karpuz gibi ortadaydı, bunu da fark etmişim ama kamu da heyecanımı göz ardı etmemeliydi yani. Gerçi sevgiliyle buluşacağımı bilseler, tepkileri daha sert olurdu ya, neyse ki çaktırmadım.

Bütün uyanılara rağmen, o pantolonu hafta boyunca her gün giydim. Ta ki gerçek uyarıyı alıncaya kadar. Talihe bakın ki o uyarıyı yapan da Halil'di.

-Olum bu kotu bi daha giyme, tamam mı?
-Niye la?
-Bir Müslüman'a yakışmaz dedi, giymesin dedi abim.
-Sen aldın ya şerefsiz, abine diyeydin ya, yeni aldık diyeydin.
- Olum ben alırken giydim, bana olmuştu... Abim dedi ki bi de, o kıza buluştuğundan da haberimiz var.

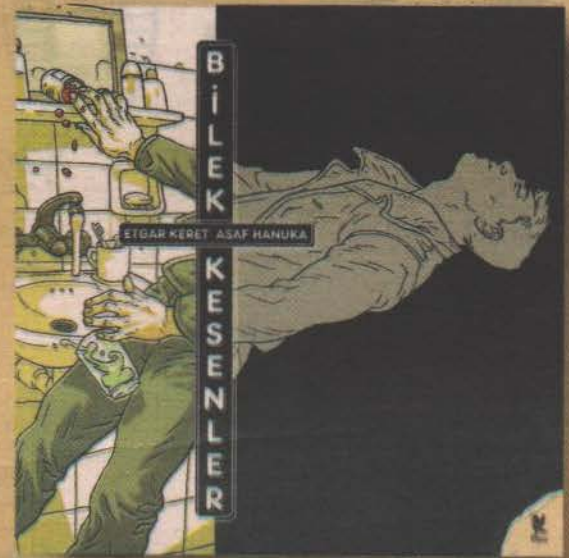
İşte bunun hoşgörüsü olmazdı. Bu, hem uyarı, hem tehdit hem de şantajdı. Memleket normalleşinceye kadar bir seçim yapmalıydım... Dücane hocanın dediği gibi: "Dilediğini isteyebilirsin ama dilediğini yapamazsın." Bir daha o pantolonu giymedim.

Deprem uzmanları televizyona çıktıklarında şunu söylerler: Bu fay hattı bu gerilime fazla dayanamaz. Yakın zamanda büyük bir deprem olabilir. Bizim fay hattı da daha fazla kaldıramadı gerilimi. Lisedeydik. Okul iki gruba bölünmüştü. Ortalık barut gibiydi. Biri ramazan ayında su içse veya biri "Dört parça toprağınızın da canı cehenneme!" dese ortalık birbirine girecekti. Neyse ki bunları yapan olmadı. Amma ki aşkın biri, aşkın da sermest edici tesiriyle olsa gerek, müezzin ezan okurken, yürekler burkan bir şarkı söyleme gafletinde bulundu. İşte o gün olan oldu. Şahit oldum ki iki taraf da birbirine karşı boş değilmiş. Satırlar sopalar zincirler havada uçtu. Hâlâ o ezici, kesici, kan fişkırı, ana ağlatıcı aletlerin o çocukların eline nasıl geçtiğini anlamış değilim. O aletlerle birbirlerine nasıl vurduklarını görseydiniz ağlardınız. Akif'in Çanakkale'yi tasviri gibiydi: "kafa, göz, gövde, bacak, kol..." Halil'i gördüm bir an, diz üstü çökmüş sürünüyordu. Kolundan tutup dışarı çektim. Gözleri donuk bakıyordu. "parmağım," dedi, "koptu, bulamıyorum."

Etgar Keret'in ters köşelerle dolu, büyüdü dünyasına giriş biletleri:



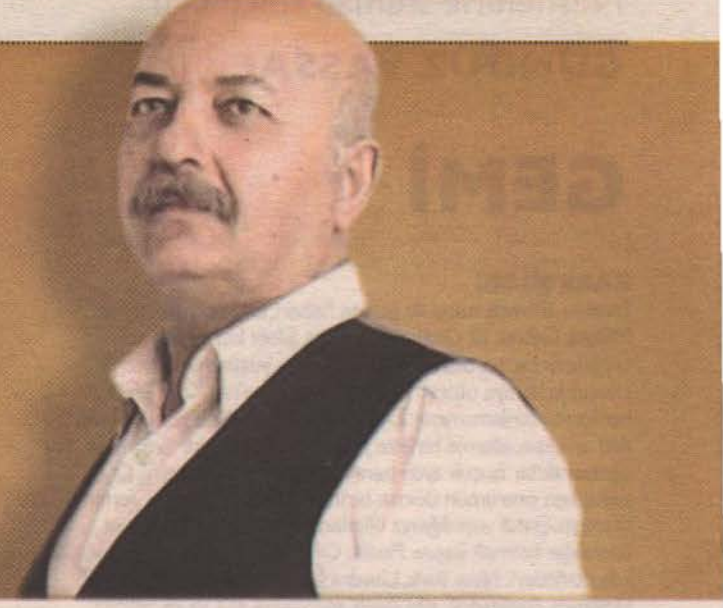
Avi Pardo'nun çevirileriyle, şimdi Siren'de!



**"İki tür insan vardır; duvar yanında uyuyanlar ve onları yataktan aşağı iten birinin yanında uyuyanlar."
- Etgar Keret**

Bir gün kafamıza esti ve SETTAR TANRIÖĞEN'in köydeki evine gittik. Baba, bize kendi elleriyle türlü türlü yemekler hazırlamış, belki de o güne kadar yediğimiz en leziz köfteyi yapmıştı. Bağlama çaldı, türküler söyledik. O anlattı, biz dinledik...

HAYATIMDA EV ÖDEVİ YAPMADIM



Annem evlendiğinde on dört yaşındaymış. babam ise on yedi yaşında. Abimle annem arasında yalnızca on beş yaş var. Yani çocukluklarını yaşamadan çocuk sahibi olmuşlar. Çok rahat bir çocukluk geçirdim. Zengin ne demek bilmiyordum; herkesi bizim gibi fakir zannediyordum. Ben ilkokul dörtten beri travmatik şişmanım. "Adın ne?" diye soranlara "Şişman" diyordum. Ne zaman ismimi sorsalar: "Bana buralarda şişman derler" diye cevap veriyordum. Adımı unutmuştum bir nevi; şişman aşağı, şişman yukarı. Hayır "Adım Settar" desem, yine şişman diyecekler. İyisi mi ben baştan söyleyeyim de kurtulayım diye düşünüyordum. Lisede âşık olunca süzıldüm tabii; yemeden içmeden kesildim. Bir manıtam olsun diye hayatta zayıflamadım ama, aşık olduğum zaman da yemek içmek umrumda olmazdı.

Babam işi emekliydidi; fitil ustalığı yaptığı Sümerbank'tan emekli oldu. Ben duvarlara yazı yazmayayım diye de bir dükkân açtı. Fırınlarda çalışarak öğrendiğim pıdencilğe, babamın dükkânında devam ettim. Askerlik sorunu baş gösterince de okuyasım tuttu ve akşam lisesine kaydoldum. O dönem akşam lisesinin mezun ettiği, üniversite okuyan tek öğrenciyim. Tiyatroya da o dönemde başladım. Ama oyuncu olmak istiyorsam, bir gün mutlaka büyük şehre gitmeliydim.

Çocukluğumda oyunculuk gibi bir hayâlüm yoktu ama çevremdeki insanlar hep "Settar tiyatrocucu olacak" diyordu. Bense ihtimâl dahi vermiyordum bu işe. Çünkü tiyatroculuğu, seçkin bir grubun çocuklarının yaptığı bir meslek olarak görüyordum. Denizli Halk Eğitim'de tiyatro yaparken, bölgeye geçmişte Ankara Sanat Tiyatrosu'nda kursiyerlik yapan bir Türkçe öğretmeni tayin edildi. O öğretmen ahababım oldu ve daha sonra kanıma girdi benim. "Ankara'da olsan, profesyonel bir tiyatrodan çalışabilirsin" deyince; madem öyle diyerek Ankara'nın yolunu tuttum. Ankara'daki hocalarım epey sıkılmışlardı benden. Baktılar ki bu çocuk oyuncu olacak, başka da bir şey olmayacak: "Bunu gönderelim gitsin." dediler. Böylelikle atılacağım diye gittim okuldan mezun oldum. Daha sonra da İstanbul'a gelip Ferhan abiyile tanıştım...

Ferhan abiyile tiyatro yaptığım dönemde, aynı zamanda Kadıköy Salı Pazarı'nda köftecilik yapıyordum. Pazara

her çıkışında en az otuz kilo köfte satıyordum. Zabıtalarla sıkıntı baş gösterince; köfteden vazgeçtim, seyyar sandviç döndürdüm işi. Köfteleri Kadıköy'de sandviçleri ise Bostancı civarında satıyordum. Sabah 05.00'te uyanırdım, 07.00 gibi de satışlara başlardım. Çok da güzel kazanıyordum kazanmasına ama ünlü olunca bu işi yapamaz oldum. Eşkiya'da oynamamla sandviç işinin bitmesi bir oldu. Biri çağırıyor mesela, ben sandviç alacak zannediyordum. "Filmde Uğur Yücel Yeşim Salkım'la yattı değil mi abi?" diyor. Yahu konumuz bu değil arkadaşım, görüyorsun sandviç satıyorum burada. Baktım ki bu iş daha fazla yürümeyecek, çaresiz biraktım sandviç işini.

Hiç unutmuyorum; pazarda müşteriye ilk sütlaç verdiğim an, heyecandan elim ayağımla titriyordu. Orada rol yaptım bir anlamda; fırlama satıcıyı oynadım. Bir zaman sonra; müşteriyle göz göze geldiysek, sütlaçımın yememesine imkân yoktu. Birakiyordum sütlaç müşterinin önüne, beğenirsen verirsin parasını deyip gidiyordum. O dönemde hiç para sıkıntısı çekmedim. Bir Renault Toros aldım kendime, hatta bir köfte dükkânı açıp batırdım. Ama her şeye rağmen kârdaydım. "Meşhur Salı Pazarı Köftecisi" diye ünlenince, biz bu köfteyi nerde olsak satarız diye düşünerek dükkânı açtım. Ama öyle olmuyormuş. Bunu fark ettiğimde dükkân batılı çok olmuştu...

Köydeki evim yaşanır hâle geldikten sonra, ne zaman "Yarın köye gideyim" diye düşünsem birileri arıyordu ve gidişimi sürekli ertelemek zorunda kalıyordum. İstanbul'daki evimde uzanıp tavana bakıyor, bir yandan da kara kara düşünüyordum. En sonunda "Bu böyle olmayacak, en iyisi İstanbul'daki evi kapatıp toptan köye yerleşeyim." dedim. İşim olduğunda nasıl olsa İstanbul'a gelirdim. Ertesi gün ikinci elciyi çağırdım; özel eşyalarım hariç evde ne kadar eşyam varsa "Buyur kardeşim" dedim. Sazları kılıflarına, giysileri çöp poşetlerine, kitapları kolilere yerleştirdim; sonra hepsini kamyonetime yükleyip köye getirdim. Köye geleli dört yıl oldu. Böylesi gayet iyi. Komik olan ne biliyor musunuz? Dizi çekimlerine İstanbul'da yaşayan Bülent İnal'dan daha çabuk gidiyorum.

Sabah kalkar kalkmaz, güne buradaki bütün hayvanları doyurarak başlıyorum. Bize var, onlara yok, olur mu öyle şey? Elli litrelik bir kazanım var, topladığım kemikleri kazana doldurup kaynatıyorum. Herkese yetecek kadar yemek var. Önceleri tavuklarım vardı ve bahçe işleriyle uğraşıyordum ama bu sene işten güçten pek vakit ayıramadım.

Burada dana da besledim, keçilerim de vardı. Ticaret değil de; bir süt içebilseydik, bir peynir yiyebilseydik ya da on altı toşundan bir tanesi bize kalsaydı çok güzel olacaktı. Ama olmadı. Çünkü sistem kendi yağında kavrulmanı istemiyor, sürekli zarar ediyorsun. Buraya ilk geldiğimde köyde yedi hane vardı mandacılık yapıp kaymak satan; şimdiyse yalnızca iki hane kaldı.

Köy hayatı emek istiyor. Suyunu kendin çekiyorsun, ocağını kendin yakıyorsun ama sistemini oturtursan zor değil; yalnızca efor sarf etmen gerekiyor. Bunu yapmasan, gidip iki yetmiş tavanın altında, koşu bantlarında yürüyeceksin. O da spor mu Allah aşkına? Böyle saçma sapan bir şey olabilir mi? Sistem daha çok para kazanmak için, sana rezidansta oturmayı, kredi almayı, lüks araba almayı dayatabilir. Peki insan hiç kendini düşünmez mi? Ticaret ve paranın korkudan beslendiğini düşünüyorum. İnsanlar kendilerini güvende hissetmek için bol güvenli rezidanslara sığınıyorlar. Ama bu köy evi, İstanbul'daki rezidansların hepsinden daha güvenli. Bugüne kadar kapımı hiç kilitlemedim ve hiçbir şey de olmadı. Geceleri de kapım açık yatıyorum. Evde elektrik yok çünkü buraya şebeke vermiyorlar. Direkleri sen dikersen, kabloları sen çekersen elbet olur. Köyün içinde elektrik var ama bana sekiz yüz metre kalana kadar var. Ordan itibaren kendi paramla direk dikip, kablo çekmem gerekiyor. Üstüne bir de evin önüne trafo koymalıyım. O da bayağı maliyetli bir iş. Aslında devletle olan bütün ilişkiyi kesmek istiyorum ama bir türlü olmuyor. Bu yüzden de eve elektrik bağlamak yerine güneş enerjisi paneli kuracağım.

Köylüler beni köyden biri olarak görmüyorlar, dışarıdan biri olarak görüyorlar. Ben de köyden biri olmayı istemiyorum açıkçası, kendi hâlimde takılmayı ve kimseye bir zararımın olmamasını istiyorum. Ahalinin malum bir röntgenci merakı vardır ya; tanınmış biri de olduğum için, ilk zamanlar epey merak ediyorlardı beni. Ne zaman bir misafirim gelecek olsa, hemen ardından traktörle bir köylü gelir ve "Misafirler hoş geldiniz" derdi. Bir anda misafir kendiymişçesine eve girer ve kalkmak bilmezdi. En sonunda "Abi biz bir toplantı yapacağız." diyerek izah ederdim durumu... Öyle çok acayip durumlar olmuyor aslında; bazen gece uyurken domuz geçiyor, öğlen ve ikindi hariç her ezanda çakallar uluyor. Burayı ilk aldığım zaman çadırda yatıyordum. Bahçemizde mısırlar vardı. Bir gece çadırda uyurken, domuz geldi, çatırtı diye kıldı mısırı, daha sonra da yürüdü gitti. Yerimden bile kalkmadım. Çünkü yaban hayvanı yanına gelmez, senin kokunu aldığı anda çekip gider. Hiçbir yaban hayvanı insanla karşı karşıya gelmek istemez. Dene bakalım tilkiyi yakalayabilecek misin? Kaçar senden. Domuzu sürerken mesela, rüzgârı komuşlarına alıyorlar. Çünkü rüzgâr arkadan gelirse domuzu asla göremezsin, kokuyu aldığı anda kaçıp gider. Anca çok aç kalacak, her yeri kar kapatacak, yiyecek hiçbir şey bulamayacak da belki o zaman çıkar karşına...

Domuzu yaralıyorlar, yaralı hâlde sürüyorlar; ürktüyorlar; danayı da ürktür bakalım önünde durabilecek misin? O kadar ürktürsen hayvanı, seni karşısında bulduğu

zaman ezip geçmek hakkıdır tabii. Bütün gece sürmüşsün, ürkütmüşsün, yetmemiş ateş edip yaralamışsın, o hayvan seni karşısında görünce saldırmaktan başka ne yapsın? "Domuzu niye vuruyorsunuz?" diyor, "Mahsule zarar veriyor" diyorlar. "Abi Allah aşkına, sen ne ektin bu sene?" diyor, "Ama çoğalıyor, çoğalırsa ne olacak?" diyorlar. Çoğalır tabii abi, dedim: "Zamanında kurt vardı burada, hepsini vurup öldürdünüz, kurt bitince domuz çoğalmaz mı? Tavuğu itlaf edince kene çıkmaz mı?" Aslına bakarsanız domuzları sevmiyorlar çünkü dinimizce haram olarak görüyorlar.

Ayrık otu bir de sansar; odar soğanların, sansar ise kazlarını kökünü kuruttu. Bir gece kümese girip bütün kazları boğmuş sansar. Kazların tüyleri bile duruyor hâlâ aşağıda. Gırtlaklarından yakaladığı gibi bitiriyormuş işlerini. Av köpeği hariç bütün köpekleri de kandırabiliyormuş.

En tuhafı da ne biliyor musunuz?

Kapitalizm bizden daha iyi biliyor bu köyü. Biz kendimizi kapitalizmin tanıdığı kadar tanışık bu sistem ayakta duramaz. Hayatımızdan çıkarmamız gereken o kadar çok çöp var ki; aynı evde dört tane televizyon olur mu? On iki yaşındaki çocuğun cebinde son model cep telefonu olur mu? Yorgunluk yahu tüm bunlar. "Hastasin" desem, "Sensin hasta!" derler. Bu olay benim başıma geldi. "Ben kendimi biliyorum ve hasta olduğumun farkındayım" dedim. Bu yüzden ormanın içinde yaşıyorum, bu yüzden oyuncuklu yapıyorum, bu yüzden ağaç kesip çivi çakıyorum. Hasta olduğunun farkında varamayan ise sensin! İnsan deli gibi çalışır ve deli gibi tüketir mi yahu? Hastalık değil mi bu? Daha fazla, daha fazla, daha fazla! Ve insanlar hasta olduklarının farkında bile değiller çünkü normal olanın bu olduğunu zannediyorlar. Önerine yaşamaları için düzmece bir hayat konuluyor, halbuki hayat bu değil ki; bizim kötü dizi senaryoları gibi tamamen bir uydurma. Parayı elinde tutanlar ne olacağını çok iyi biliyor; çünkü hayatımızı onlar plânlıyor. Köyün ağası peyniri Bim'den alıyor, kime ne konuşacaksın ki? Ama her şeye rağmen hayat güzel. Bir de o zamanı bu zamanı yok; dünya hep böyleymiş. Meyhaneler bu yüzden oluşmuş, sıra geceleri bu yüzden. Hayat darlandırdığı yerde insanlar nefes alacak yeni alanlar bulmuşlar kendilerine. Bizim için de, herkes için de bu böyle. Urfalının dediği hesap: "Halimiz itten beter, keyfimiz beylerde yok"

Tanıdıkça, gördükçe anladım ki dünyanın her yerinde insanların derdi aynı. O yüzden kendine dair bir kaygı, samimi bir dille anlattırsan, insan dünyanın neresinde olursa olsun anlıyor seni. Duygular bölgelere göre değişmiyor çünkü. "Bu söylediklerimi Finlandiya'daki bir insan anlar mı?" düşüncesi çok saçma geliyor bana.

Çünkü insan her yerde aynı insan. Sinema için de böyle bu; bir film ne kadar yerel olursa, bir o kadar da evrensel olur. Ben sinemada birileri kırılacak diye düşünmem. Bir filmin yapılması gerektiğine inandığım noktada tüm imkânlarımı seferber ederim. Selim Evcı diye genç bir yönetmen var mesela; üçüncü filmini çekti. "Kaç para vereceğiz sana abi?" dedi. "Ne para vereceksin oğlum? Paran var mı da vereceksin?" dedim. Olur da kazanırsan verirsın elbet. Biliyorum ki o çocuk, çektiği filmde para kazanamayacak, kazansa bile kendi hayatını anca döndürür. O para da o çocuğun yaşaması için gerekli olan para. Zeki Demirkubuz'dan ne alacaksın ki? Kırıyor, sarıyor, film yapıyor adam. Derviş Zaim'den ne parası isteyebilirsin ki? Gişe mi yapacak onun yaptığı film? Ne olur en fazla; on bin kişi izlerse yaptığı filmi, üç beş kuruş para kalır; o parayla da hayatını sürdürür, yeniden film çekmenin yollarını arar...

Bir insan ne bırakabilir ki çocuğuna; tek mirasım o filmler işte, bir de çocuğuma güzel davranışlar kazandırabiliysem ne mutlu bana.

Sinema benim için duygusal değil, gerçekçi bir alan. İnsanlara lazım olanın sinema olduğunu düşünüyorum. Yalnızca sinema değil edebiyat da lazım, müzik de lazım. Ben inandığım için sinema yapıyorum. Kızıma miras olarak da filmlerimin kalmasını istiyorum. Başka da bir şey bırakabileceğimi düşünmüyorum. Bir insan ne bırakabilir ki çocuğuna; apartman dairesi mi bırakacağım? Çiflik mi bırakacağım? Bankada iki milyon dolar mı bırakacağım? Tek mirasım o filmler işte, bir de çocuğuma güzel davranışlar kazandırabiliysem ne mutlu bana.

Film yaptığın kafayla dizi yapamazsın. Dizi yapmak bir anlamda zorunluluk; hayat benden para istemese neden gidip dizilerde çalışayım? Ama şu da var ki; yaptığım her işte bir şekilde mutlu oldum. Çok kötü işlerde de çalıştım çalışmasına ama hep mutlu oldum. Çünkü ev ödevi duygusuyla hiçbir şey yapmadım şu hayatta. Dizi senaryosu olsun, film senaryosu olsun; hiçbir şeyi ev ödevi duygusuyla okumadım...

Uzun dizi süreleri setleri olumsuz etkiliyor. Beni sete götürüp getiren yapım elemanı uykusuzdu mesela. Ben de uykusuzdum ama onun kadar değil; çünkü set arasında, iki sahne boşum olduğunda kenardaki kanepeye kıvrılıp yatabilme imkânım var. Hissediyordum şoför çocuğun uykusuz olduğunu: "Zorlama" diyordum. Bu yüzden iki üç sefer ben kullandım arabayı çekimlere giderken. Allah muhafaza o yolda her şey olabilir. Direksiyon başında uyursun ve hayatın biter.

Bizim halkımız trafik kurallarına ne kadar uyuyorsa, hukuka da o kadar uyuyor; hukuk ve adalet derken gerçek hukuk ve adaletten bahsetmiyorum. İşleyişte

olan ve senin kabul etmek zorunda olduğun kurallar bütününden söz ediyorum. Hiç kimse kural tanımıyor. Herkes "Ben işimi görürüm, rüşvetimi veririm, hakimiyi de satın alırım" düşüncesiyle hareket ediyor. Böyle bir şey olur mu? Oluyor çünkü hakimiyi de satın alabiliyorsun, polise rüşvet de verebiliyorsun ve bunun aşağılık bir şey olduğunun bir türlü farkına varamıyorsun. Masaya yumruğunu vuran adamı seviyor bizim millet, onun her dediğine inanıyor. O adam da o kadar kendinden emin "Bu böyledir!" diye konuşuyor ki, ne derse o oluyor, her dediği meşrulaşıyor.

Biz toplum olarak, düşünceden çok duygularla hareket ediyoruz. Bu çok tehlikeli bir şey. Tabii ki insansın, duygusuz olmaz ama uygu ile düşünce at başı olmalı ve duygulardan bir adım önde olmalı düşünce. Çünkü duyguyla girdiğin her yerden patlayıp çıkarsın.

Ortaokulda bir mandolfinim vardı. Müzik hocamız Erol Büyükburç'u okula davet etmişti; Erol Büyükburç yüzlerce mandolin hediye etti okuldaki öğrencilere. Dersten çıkar kantinde mandolin çalardık. Eve döndüğümdeyse kendi kendime parçalar çıkarmaya çalışıyordum. İlk sazımı kendim yaptım. Su kabağının üstünü kestim, arkasını deldim, üstüne kapak taktım, sap taktım. Teli gerince Hallac'ın yayı gibi oldu ama; iyi kötü bir süre çaldım o sazı. Dükkânımızın üst katında mobilya cilacısı Celal Usta vardı. Hep bir şeylere heveslenir üç gün sonra da vazgeçerdi. Gürgenden oyma bir saz almıştı kendisine; biraz kursa gitti, biraz tıngırdattı, daha sonra da sıkıldı. "Bu sazı bana sat" dedim. "Aldığım paraya veririm." dedi. O zamanın parası 1500 liraya aldım o sazı. Celal Usta'nın zaten bizim dükkânda hesabı vardı, yemek yedikçe sazın parasını düştük hesabından. Öyle başladı saz ile ilişkim...

Hayrola Karyola'yı oynarken Ferhan abi: "Canlı müzik olması lazım bu oyunda." dedi. Gitarci bir çocuk bulundu. Ferhan abi: "Ekte de enstrüman çalabilenler varsa güzellik olur" dedi. Ben biraz bağlama tıngırdattığımı söyledim. "Bu parçalar basit parçalar, biraz çalışsam çalabilirim." dedim. Ferhan abi epey bir bozuldu, kendi bestelemiş çünkü o parçaları. Depodan bir saz getirtirdi; o sazla oyun parçalarını çalıyordum. Turnelerdeki aralarda da kendi başıma tıngırdatıyordum. Bir Demet Tiyatro döneminde, konuk olacağım bir programdan önce eşimi aramışlar, ilgi çekici bir özelliğimin olup olmadığını sormuşlar. Eşim de saz çaldığımı söylemiş. Melih Kibar'ın bir programı vardı Trt'de. "Gel saz çal" dediler. Programdan önce bir saz bulup geldiler. "Program başlayana kadar çalışırım, beğenirsem çalarım, çalmazsam da kusura bakmayın" dedim. Program başlayana kadar Yozgat Sürmelisi'ni çalıştım; iyi kötü kurtardım teklemeden. O programdan sonra da sazla anılır oldum. Ama Olgun Şimşek kadar iyi saz çalamam hayatta; o hem güzel çalıyor hem de güzel söylüyor. Yavien'de oynadığım adam gerçek bir adam; gerçek ve yalnız bir adam. Akşamları rakıdan başka dostu yok. Neşet Ertaş'ın yaptığı gibi yapmaya çalışıyor, yapamıyor ama alkış başlayınca, alkışı kendi alkışçasına seviniyor. O meşhur sahne için de epey çalıştım ama, ne kadar çalışırsan çalış Neşet Ertaş gibi çalamazsın. Çünkü taklit edilemez bir tavır var adamın.

Bu hayatta neyin zor neyin kolay olduğunu henüz ayırt edebilmiş değilim. Bana kalırsa kolay olan hiçbir şey yok. Şans diye bir şey varsa, şanslı biri olduğumu düşünüyorum. Ben hayat kaygısı ve gündelik meselelerle kendimi germekten hoşlanmıyorum. Bu yüzden parayla ve eşyayla ilişki mi yok denecek düzeyde tutuyorum. Bir durumun içine girdiğimde ne yaparım demekten çok, ne yaparım da o durumun içine girmem diye düşünüyorum. Şu an yaşadığım köy evinde iki sene hiç dışarı çıkmadan kalabilirim ve bir memur maaşıyla rahatça geçinebilirim. Yıllar geçtikçe şuna karar verdim; insanı diğer canlılardan ayıran tek özellik elleriyle eşya yapabiliyor olması ve başına bela olan da bu. İnsan zeki filan değil; bilakis aptalın önde gideni. Şahane yaşayabileceği bir hayatı ıskalıyor. Eşyasız tabii ki olmaz ama en azından bunu bir ihtiyaç düzeyinde tutarsın. Günümüzde insanlar birbirlerine göstermek için eşya ediniyorlar; en çok da o eşyalar yoruyor insanları, hasta ediyor. Teknolojiyi daha rahat, daha konforlu yaşamak için kullan, bunu kabul ederim. Ama para nedir yahu? Paranın ve eşyanın tutsağı olunmuş bir hayat; böyle gelmiş, böyle gidiyor...



ŞEVKET'İN NEŞ'E-İ UHRÂSİ

Şevket köyün en güzeli. Belki. Sanmıyorum. Görünüş olarak? Yok yok, öylesine güzel, kalbi temiz manasında. Kimisi için değil. Köyün en ilginç insanı. Yüzü başı iki tutam yün yumağı, saç ve kıl. Başka da bir şey yok. Kafasında yaz kış tarım şapkası. Üstündeki reklam değişse de şapkanın modeli değişmiyor. Yazın güneşten, kışın yağmurdan koruyor o şapka Şevket'i. Belli ki hiç yıkanmıyor. Renginin değişimi dört mevsim güneş yemesinden.

Benden on yaş büyük Şevket. Ben birinci sınıftayken Şevket birinci sınıftaydı. Ben beşinci sınıfa giderken Şevket birinci sınıftaydı. Ben ortaokulu bitirdiğimde Şevket halen birinci sınıftaydı. "Birinci Şevket" kaldı adı. Sigara içmez ama masaya çağırırsan düğünlerde, rakıya hayır demez. On senede bir köyden ya çıkar ya çıkmaz. Biri hamallık için götürürse, ilçeyi görür. Hayatında iki kez doktora gitmiş Şevket, birinde amcası götürmüş, ikincisini biraz sonra anlatacağım, durup durup anlatıyor ilkin, ilgili ilgisiz hem de. Kahvede oturuyorsunuz mesela, okey oynuyorsunuz, Şevket oturuyor yancı olarak, ki oyuncu olarak oturmasının pek mümkünü yok, tam okeyi atacaksınız, havadan sudan konuşuyorsunuz rakiplerinizi oyalamak için, meseleye giriyor Şevket, "Peki, mide yanması var mı sizde?" Mal mal bakıyorsunuz Şevket'e. "Bende vardı. Doktora gittim, böyle ağzımdan aşağı doğru boru salladılar," diyor parmağını midesine doğru döndüre döndüre götürerek.

Şevket'in vasfı yok. Köydeki bütün pis işleri ona yaptırırlar. Ahır temizletirler mesela ya da fosseptik çukuru açtırır. O açar, siz sıçarsınız. Bir keresinde köylülerden birinin altın kolyesi düşmüş fosseptik çukuruna, sıçarken, derhal Şevket'i bulmuşlar. Yirmi lira karşılığında beş yüz liralık altın için bütün boku karıştırmış Şevket. Bulmuş da. Teslim etmiş gururlu gururlu, beş yüz liralık kolyeyi, vermiş sahibine, almış yirmi lirasını.

Bütün bayram seyranlarda köyün bakımsız mezarlığında Şevket. Elinde bidonla bekler. Mezarlığa gelen birini görürse hemen koşar, onlar dua ederken mezarı sular, büyüyen otları temizler. Kimi yüzüne bile bakmaz, kimi beş on lira tutuşturur avucuna Şevket'in. Yüzü öyle güler ki, sanırsın dünyaları bağışladın.

Çenesi düşüktür Şevket'in. Anlatır da anlatır. Beş lira veren, Şevket'in bir yıldır neler yaptığını öğrenir. Genelde köy dışından, ilçeden ya da ilden gelenler Şevket'i dinler. Yılda bir iki kez gördükleri için bir nevi katlanırlar. Babasının mezarını gösterir gelenlere, "Bak babamın

mezarı," der. Demesine gerek yok aslında, köyün en bakımlı mezarıdır Şevket'in babasının mezarı. En çok ona bakar. Her gün bakar. Sular, otlarını temizler. Babasının kendisi için önemini anlatır her seferinde. Dedim ya, köyde yaşayanlar dinlemez, katlanamazlar çünkü Şevket'e, "Çen çen konuşuyor lan bu," derler. Orada olmayan adamdır Şevket, görmezden gelinendir. Oradadır ama kimse görmez. Yaşadığımız ülkenin özetidir köylünün Şevket'e davranışı. Her türlü pis işi yaptırır ama görmek istemez. İş düştü mü çağırır, iş bitti mi yüzüne bakmaz. Bir keresinde bir köylü "Ulan Şevket, seni bir tek sıçarken hatırlıyorum," demiş kahvede otururken. Başka biri de "Lan valla benim de sana bakınca sıçasım geliyor" demiş üstüne. "Tuvaleti o yaptı, ondandır," demiş bir başkası. Gülmüşler, Şevket de gülmüş teneke bardakta çayını içerken. Kahveci bile Şevket'e metal tasta verir çayını. Neden 'bile' ve 'metal tasta' yazdım? Başkasının bardağıyla karışın istemez çünkü.

Şevket bir gün hastaneye düşmüş. İkinci bu işte. Babam söyledi, "benim isim var, sen bir git gör," dedi. Çok da gönüllü gittim sayılmaz. Yine de küçük bir Sabri Tuncer kolonyası, bir kutu Tamek meyve suyu aldım kantinden babamın verdiği parayla. Kantinci siyah bir poşete koydu kolonyayla meyve suyunu. Siyah poşeti sallaya sallaya girdim odaya. İçeride birkaç köylü vardı. Şevket beni görünce doğruldu, tam bir şey diyecekken hemşire geldi, serumunu değiştirdi, ilaçlarını verdi. Ben elimdeki poşeti

başucundaki komodine bırakıp bir sandalyeye oturdum. Hemşire çıktı, ben yine konuşmadan içeriye köylülerden birkaçı daha girdi. "La Şevket ne adamsın la," dedi biri. "Yaşyon mu lan?" dedi diğeri. "Vallahi şanslı adamsın ha," dedi bir başkası. En son giren sadece gülüyordu. Ahırını temizleten oymuş. Ne geldiyse onun ahırında gelmiş Şevket'in başına. Ben merakla bakarken selam verdiler. Halimi hatırlımı sordular benim. Şevket'in değil. Ben "Neyin var?" diye sordum Şevket'e. Şevket'in yerine ahırında çalıştığı adam cevap verdi, "Yav ne olacak? Şevket işte. Mal, bildiğin mal. Mal da değil, mal değneği. Bayram geliyor ya, evde temizlik yapıyor hanım. Ahır da temizletek dedik, çağırdık bunu. Bizim ahır ince uzun, gördün mü bilmiyorum. Kapiynan pençerenin arası on metire. Dedik gübreyi pençereden at, sonra römorkundan da oradan alıncı. Sen gübreyi pençereden at at at, sonra da kapiya kadar gitmeye üşen. Neymiş kapı uzak kalmış. Bir de kapıdan çıkınca bahçe duvarını da dolanmak

gerekıyor. Eee? Sen git pencereden çık. Tabii gübrenin üstüne düş. E gübre olmuş iki metire, cup diye içine batmış bu boğazına kadar. Ayakları yere deyse gene iyi, çıkayım diye çırpınırken boğazından da aşmış, iyice batmış boka. Ben de evde yemek yiyorum, bağırtıya koşunca gördüm. Yav hemen el atıp çıkaramıyom da. Koştum dirgeni getirdim, zorla eline tutturup uzaktan ağrı çeke çeke çıkardım. Bahçe musluğunu açıp uzaktan su tuttum üstündeki gübre gitsin diye. İnancın olsun, bir yandan su tutuyom, bir yandan istifra ediyom, ne yediysem çıktı valla. Bunun ağzı yüzü bile yemyeşil. Sonra da aldım buraya getirdim. Midesini yıkadılar bilmem ne derken, ilaç, serum, üç gündür burada."

Köylünün kakkahası hastaneyi inletiyor. Bir yandan gülüyorlar dinlerken, bir yandan Şevket'e bakıyorlar. "Demek boğazına kadar boka battın lan, tövbe tövbe." Şevket başını eğiyor. "Ulan Şevket, bir bok yemediğin kalmıştı ha." Şevket bakıyor. "Tadı nasıldı Şevket?" Şevket gülümsemiyor. "Ulan bok yoluna gidiyormuşun ya ucuz kurtulmuşun ha." Şevket susuyor. Uzun süre devam ediyor takılmalar. Uzun süre devam ediyor kakkahalar. Hemşire geliyor sese, parmağını dudaklarını götürüp "Lütfen sessiz olun, hastane burası," diyor. Çıt çıkmıyor kimseden. Hemşire çıkıyor ardından. Sonrası derin bir sessizlik. İçten içe gülerken gülerken Şevket'e bakıyoruz. Şevket şehla bakıyor. "Tabii," diyor, "garibana herkes güler." Şevket'ten beklemiyor kimse böyle bir söz. Şevket devam ediyor, "bir zengin düşeydi buraya, bok yemekten değil ha, nezleden," ahırında çalıştığı adama bakıyor, "biliyom, sen nezle olduğunda herkes geldi evine, hemi de meyvelerlen," diğerlerine bakıyor, "hepinizin suratından düşen bin parça olurdu değil mi? Geçmiş olsun derdiniz, üzülürdünüz. Ne bakıyorsunuz? Yalan mı? Biriniz bile geçmiş olsun demedi amina koyim. Garibanız ya, gülmeye geldiniz değil mi?" Kimseden ses çıkmıyor. Kimse gülemiyor da. Şevket lafinin devamı varmış gibi bir süre bakıyor bize. Herkese tek tek bakıyor ama bir şey demeden. İçinden ne küfürler ediyor kim bilir. Herkes sessizce çıkıyor odadan. En son ben de kalkıyorum, "Babamın selamı var," diyebiliyorum utana utana. "Baban bayramda gelecekti dedi, anasının babasının mezarını temizletti," bakıyorum sessizce, "söyle, paramı karıma versin," diyor ardından. "Kaç lira?" diye soruyorum, "İkisi on lira." diyor. "Bayramda buradaymışım, doktor dedi. Mezarlığa gidemeyecem, karıma lazım olur." Tamam der gibi başımı sallıyorum. "Sizin için bir şey değil belki ama on lira büyük para," diyor. Yutkunuyorum. "Şu getirdiğin kolonyayla meyve suyunu da götürsün köye, çocuklar içer." Siyah poşeti alıp, sessizce çıkıyorum odadan.

Konuşmadan geçiyorum köylülerin önünden. Herkes başka bir yöne bakıyor... Kulağımda Şevket'in sözleri, içimde boktan bir hal. O an fark ediyorum, ben de geçmiş olsun demedim odaya girince. Ne farkım var ki bokunu temizletenden?



*SEL YAYINCILIK

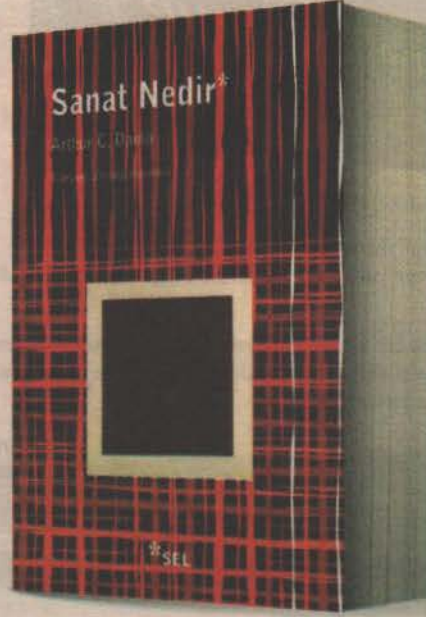
www.selyayincilik.com | [selyayincilik](#) | [SelYayincilik](#)



Amerikan Rüyası Norman Mailer

Türkçesi: Ahmet Ergenç

Yayınlandığı dönemde sert dili ve alışılmadık içeriğiyle büyük tartışmalar yaratan *Amerikan Rüyası*'nda Mailer, İkinci Dünya Savaşı sonrası toplumsal yapıya yıkıcı bir eleştiri yöneltirken, insanın karanlık yönünü de açığa çıkarıyor.



Sanat Nedir Arthur C. Danto

Türkçesi: Zeynep Baransef

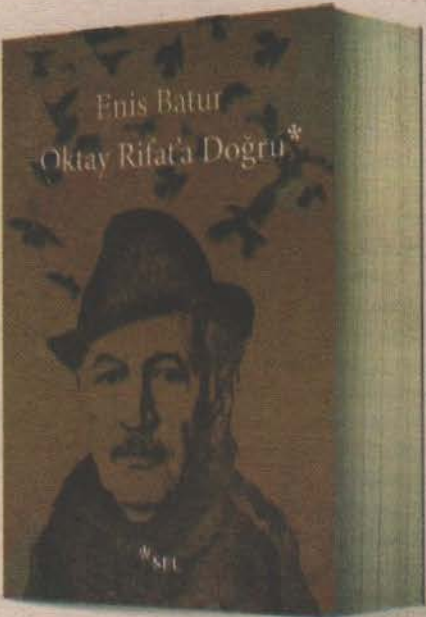
Bir sanat eserini sanat eseri kılan nedir? Danto bu çok temel ve bir o kadar da karmaşık soruya yanıt arıyor ve sanatın tanımlanamaz bir kavram olduğu yönündeki yaygın kanıya meydan okuyarak evrensel anlamı meydana getiren niteliklerin peşine düşüyor.



1001 Bıyık Allan Peterkin

Türkçesi: Zeynep Baransef

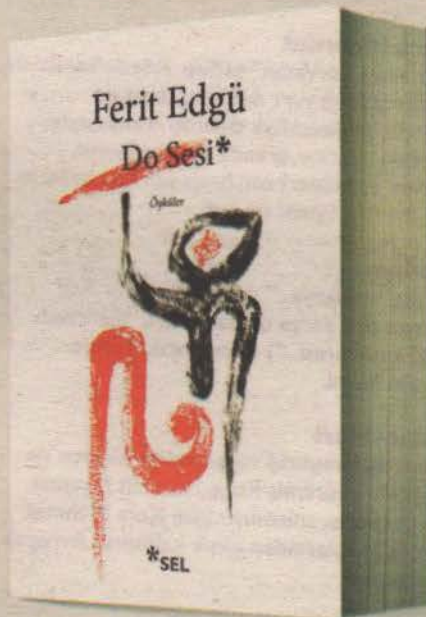
Allan Peterkin, *1001 Sakal*'dan sonra bu kez dudakların üstündeki "iki tutam kıl"a odaklanıyor. Bıyık sevenlerin, sevmeyenlerin ve "iki tutam kıl"a yüklenen çeşitli anlamları merak edenlerin ilgiyle okuyacağı eğlenceli ve bilgilendirici bir çalışma.



Oktay Rifat'a Doğru Enis Batur

Bu yıl, Oktay Rifat, doğumunun 100. yıldönümünde anılıyor. Enis Batur, yıllar önce "Türkçe Şiirin Doruğunda" konumladığı Oktay Rifat'ın şiirini bir defa daha okumaya girişti. Büyük ustaya bir saygı duruşu.

Akşamsefası



Do Sesi Ferit Edgü

Do Sesi'nde Ferit Edgü, az sözle çok şey anlatmanın, anlatıda tutumluluğun, etkinin yoğunlaştırılarak aktarımının en güzel örneklerinden birini daha sergiliyor. Azla yetinmeyi bilen okur için bir okuma eylemi...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>



Boş Zamanlarım Italo Svevo

Türkçesi: Neyyire Gül Işık

İnsanın Esas Gerçekliği: Tembellik

Kazimir Maleviç

Türkçesi: Ender Keskin

AMA VAZİFEM ÇOKTUR

Popüler müziğimizin en yetenekli, en yaratıcı isimlerinden Bora Ayanoğlu yeni bir albüm çıkardı: "Söz-Müzik". Bu olağanüstü albümde, Ayanoğlu'nun, bir kısmı pop müziğimize büyük katkı yapmış, önünde yollar açmış şarkıları yer alıyor. "Fabrika Kızı", "Güller ve Dudaklar", "O Yaz" ve başka çok sayıda şarkı.

Hiç şüphesiz bu albümden önce de Bora Ayanoğlu'nun müziğimiz için ne ifade ettiği biliniyor ve altı çiziliyordu. Ama bu albüm, fazladan şunu da yapıyor: Bu şarkılar yan yana (ya da alt alta) gelince akıldan geçen ilk şu oluyor: "Meğer Bora Ayanoğlu ne kadar çok iyi, ne kadar çok güzel şarkı yapmış."

Tiyatroya büyük katkısı olmuş bir ismin, Sami Ayanoğlu'nun oğludur. Bu nedenle de tiyatroya çok erken yaşlarda gönül verdi.

Ama 60'lar bitmek üzereyken esmeye başlayan "Fabrika Kızı"nın rüzgârı, sanatçının bir karar vermesine sebep oldu ve müziği, yani şarkı yazmayı ön plana aldı. Tiyatro (ve daha sonra gelecek sinema) macerası ikinci plandaydı artık.

"Fabrika Kızı" bir ihtilaldir pop müziğimizde. Karın tokluğuna ve bir esir gibi çalışanlar işçilerin/ücretlilerin hikayesi, hem de bir kadının üzerinden anlatılır. Bu şarkı yazılana kadar ne işçi/ücretli umurundaydı (marş yazmışlar hariç) şarkı yazarlarımızın, ne de kadın. Herkes değil ama çoğunluk aşkın meşkin peşindeydi. Sömürüden henüz kimse bahsetmemişti.

GÜLLER VE DUDAKLAR

Sonradan gelen "Adım Kadın", (adı üstünde) doğrudan doğruya kadınların durumu üzerine alenen söz aldı. Bu alanda uygulanan (ve büyük çapta halen süren) ayrımcılık da ilk defa bu şarkıyla birlikte taşındı pop müziğimizin içine.

Toplumca kalpleri paralayarak her meselenin peşine düştü Bora Ayanoğlu. Almanya'ya çalışmaya giden "erkek"lerin, orada gününü gün ederken buradakileri tamamen unuttularının yürek paralayıcı hikayelerini ("Kara Mehmet" ve "Recep") anlatmakta ilk onun aklına gelmiştir. Mehmet ve Recep'in çekiciliğine kapılıp Türkiye'ye gelmiş Alman kızı Rose-Mari'nin yaşadıklarını da aktaran odur.

KUKLALAR

Ve daha ne şarkılar. Hepsini de "emsalsiz" nitelemesini hak eden şarkılar. Gönül Akkor'un dillere destan "Güller ve Dudaklar"ı, Zerrin Özer'in "O Yaz"ı, "Kırık Aynalar", "Kuklalar", "Sevgi Ve Ya" ve diğerleri.

Bu şarkıların bir kısmını Ayanoğlu'nun sesinden hiç duymamıştık.

Hem bunlar hem de daha önce yaratıcısının sesiyle karışımıza çıkmış ama 45'liklerin üzerinde unuttuğumuz



(konu ettikleri meseleler nedeniyle "Adım Kadın", "Kara Mehmet" ve "Recep" hariç) bu şarkılar, şimdi tek albümde.

Paha biçilmez bir albüm bu. Bora Ayanoğlu'nun varlığının, pop müziğimizi daha ciddiye alınır bir yerlere taşıdığının da ispatı aynı zamanda.

EN GÜZEL BORA AYANOĞLU ŞARKILARI

1- Fabrika Kızı

Bir mavi yakalının, pop müziğimizden (en azından adlı adınca) ilk geçişi. Alpay'ın sesinden yayıldı memlekete.

2- Adım Kadın

Pop müziğimizde kadından yana ilk şarkımız. Hümeysa seslendirdi. Yıllar yıllar sonra ("Başucu Şarkıları" için) Zuhal Olcay ve ("Güldünya Şarkıları" için) Emel Müftüoğlu da söyledi.

3- Kara Mehmet

Bir "Almanya Acı Vatan" şarkısı. Köyde/kasabada ailesini bırakarak yurt dışında çalışmaya girmişlerin, zevke/sefaya dalarak arkalarında bıraktıkları üzerine, arkada bıraktıklarının gözünden düştikleri zor, hatta perişan hallerin şarkısı. Nesrin Sipahi söyledi.

4- Recep

Bir başka "Almanya..." şarkısı. Bu sefer Asu Maralman (bir parça da daha sert: "Gelirsem valla iki kaşın arası...") aktarıyordu geride kalanların halini.

5- Rose-Mari

Almanya'da tanışılmış ve iş ciddiye binince de memlekete getirilmiş Rose-Mari'nin hikayesi. Bizzat yaratıcısı anlatmış bize Kara Mehmet ve Recep'in eşlerinden eksik kalmayan Avrupalı kızın dramını.



RENDE (Dişil) HAVUÇ (Dişil) HIYAR (Eriil)

(Adam cinayeti, kadın cinayetinin bittiği yerde başlar.' Kadın, yıllar boyu hiyar kocasından keyfi aralıklarla dayak yer. Hem çalışır evi geçindirir, hem kızını büyütür on altı yaşına kadar getirir. Yemek, temizlik, yatakta kadınlık, sokakta adamlık... Kaynanasının ettikleriye cabası! Acıları güçlenir, çelik gibidir artık. Bir gün eve geldiğinde kocasını, kızını dikizlerken görür. 'Damama basılan kadının gözü başka karadır!'. Sessizce mutfğa girer, alır et bıçağını sonunda öldürür kocasını. Küçük parçalar halinde doğrar önce, sonra parçaları mahalle meydanına bırakıp teslim olur. Kızıl saçlı, yeşil gözlü, çil sevimlisi sülün gibi kız! Sosyal Hizmetler alır, anneyse malum cezaevine... Uzun zaman travmayı atlatabazlar. Kadın buz keser konuşmaz olur, kız onu parmaklıklar ardında görmekten paramparça... Annenin içi pas tutar, kız ise erir günden güne. Sonunda güzel kız asar kendini kanlı mahalle meydanında. Babasına inat, annesine tokat!..)

- Hiyarın kokusu dışardan pek bi' güzel de yesen tatsız tuzsuz bir şey işte!
- Rende mutfak işlerinde pek iyi be anam!
- Rende de havuç da sert ve sağlamdır; hiyaryısa kabuğu korur. Soyunca kabuğunu, gider tüm kabadayılığı.
- Havuç yeşil başlı gövel ördeği gibidir, hiyarın erişemediği...
- Rendeyi atsan kırılmaz ya, ondandır hep hor kullanılması.
- Hiyara salatalık demek, şerefsiz beyefendi demeye benzer.
- Hiyarın üstündeki o çamur kokusu defalarca yıkasan yine geçmez.
- Havuç rendeyi köreltir, hiyar her deliğine nüfus eder renderin. Tıkar önü sonu.
- Hiyar havucu sulandırır, tadını kaçırır.
- Rendeyi yıkarın kiri geçer. Delik değişiklik, yara bere baki...
- Üçü birlikte uyumsuz bir aile temsildir, her ferdi ayrı yerde güzel... O yüzden birbirlerine karışmaz varsa yoksa saçılırlar.
- Hiyarı saksıda da büyütürsün de havuç için bostan lazım, geniş ve özgür.
- Hiyar güzellikte, havuç sağlıkta, rende... Aman ha keser!
- Hiyarı rendelersen içi dışına çıkar; suyu ayrı, çekirdeği ayrı...
- Rendelenen hiyar o saatten sonra olsa olsa cacık olur. Kokusundan geçilmez!
- Havuç depo eder gövdesinde, saklar içinde tüm yaşamışlığını.
- Havuç serttir sert olmasına da rendeye girdi mi parçalanır, o da yetmez etrafa saçılır.
- Rende çelikse zor pas tutar.
- 'Hiyar gibi el geldi', 'Kafam cacık gibi oldu', 'Sen gel benim hiyarımı ye'. Ulan hiyar! Rendelediler bak işte sonunda!

TARİHTEN BİR ŞAPLAK

"Fabrika Kızı"nın yakın mercek altına alan isimlerden biri de Radikal İki'nin müzik eleştirmenlerinden N. Buket Cengiz olmuştur. Yazar, Kadir Has Üniversitesi çatısı altında yaptığı bir incelemede, "Fabrika Kızı"nın geçtiği yolları şarkı üzerinden takip etmiş ve bu şarkının neden çok önemli olduğunu dair verdiği sonucun aktarmış.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://irantey.org>



KENDİ HİKAYESİNİ
KENDİ YAZAN ŞARKI
FABRIKA KIZI

1957 yılında, beş çocuklu bir ailede doğdu. Babası hamallık, annesi ise süpürgecilik yaparak büyüttü onu. Babası erken yaşta vefat edince, ailesine bakmak için çalışmak zorunda kaldı. Tütün ve çimento fabrikalarında işçilik yapan, hemşehrisi Ayten Hanım ile evlendi. Gerçek adı Ahmet olmasına rağmen, akordeonu çok hızlı ve kıvrak çaldığı için, hayatı boyunca Bulgaristan'ın meşhur arabası CİGULİ adıyla anıldı. Sessiz sedasız bu dünyadan göçen Ciguli'yi, SUZAN KARDEŞ ve HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ anlattı...

CİGULİ

Ufacık tefecik ama çok enerjik, gözleri çok parlak bakan ve devamlı gülen, gülmeye çalışan bir adam. Yorgun bir adamdı Ciguli; yorgun ve hastaydı. Her şeye rağmen hayata tutunup yaşamaya ve müzik yapmaya devam ediyordu. Para kazanması gerekiyordu. Çok geç gelen bir şöhreti vardı ama dünyada da çok iyi biliniyordu.

Şebnem Sönmez'le bir televizyon programına katılacaktık, Ciguli de farklı bir program için oradaydı. İlk kez orda tanıştık, fotoğraf çektirdik, ona olan hayranlığımı dile getirdim. Daha sonra kendisini bir konserime davet etmek istedim, ne yazık ki tarihlerimiz uyuşmadı. Türkiye'de bilinenden öte, farklı bir Ciguli olduğunu gösterme derdim vardı benim. İnsanların gerçek Ciguli'yi tanımlarını istiyordum.

Daha sonraki yıllarda Enver Aysever'in programına konuk olacaktım. Enver "Seninle birlikte kim olabilir programda?" deyince, hemen "Ciguli" cevabını verdim. Enver, Ciguli ismini duyunca şaşkınlığını gizleyemedi ve "Nasıl olur?" dedi, "Nasıl olacak, mükemmel olur." dedim. Hakikaten de mükemmel bir program yaptık Ciguli ile birlikte...

Daha sonra TRT Müzik'te "Balkanlardan Esen Rüzgâr" adlı bir televizyon programı yapıyordum. O programa Ciguli'yi de davet ettim ve kendisiyle ilgili kurduğum hayalleri anlattım. Programın normal akışında; ben çıkıp bir şarkı söylüyordum, daha sonra davet ettiğim konukum çıkıp bir şarkı söylüyordu. Ciguli'yi öyle ağırlamak istemedim. Dört beş tane şapka aldım onun için. Dedim ki: "Ben seni bir de böyle görmelerini istiyorum, izin verir misin bana?" "Ben sana güveniyorum, sen nasıl istersen." dedi. Çok tatlı bir kasket giydi, süzme bir ışığın altında, başında kasketi, göğsünde akordeonuyla sahneye çıktı. Tam da hayâl ettiğim gibi çok güzel bir program yaptık birlikte. Bulgarca şarkılar söyledim Ciguli'ye, onu kral gibi bir tahta oturttum ve o bizim için değil biz onun için şarkılar söyledik, hatta Binnaz'ı bile o bize değil, biz ona söyledik...

Programa gelmeden önce kalp ameliyatı olmuştu. Kolunda hâlen daha, takılan serumların morlukları vardı. Ona rağmen beni kırmamış, programıma gelmişti. Bir ara asılsız bir ölüm haberi duydum; aradım, "Yok öyle bir şey" dedi. Çok sevinmişim yaşadığına. Son ölüm haberine de "Acaba yalan mı?" diye yaklaştım, ama maalesef ki gerçekte.

Öldüğü gün "Djelem Djelem" şarkısının klibini açtım. O şarkıyı kimse onun kadar güzel okuyamaz. O klipteki Ciguli de herkesin bildiği Ciguli değildir; o klipteki Ciguli gerçek Ciguli'dir. Romanların milli marşı kabul edilen bu şarkı, Ciguli'ye yakıştığı kadar kimseye yakışmamıştır. ✨

Akşamsefası

Balkanlarda, Ciguli ve onun gibi birçok Türk kökenli müzisyen var. Zamanında Türkiye'ye göç etmemişler, orada yaşıyorlar ama Türkçe konuşuyorlar, Türk müziğiyle çok alâkalılar. Balkan müziğiyle Türk müziğini çok iyi harmanlamışlar. Ciguli de bu insanlardan bir tanesi; belki de en renklisi. Bulgaristan'da da çok sevilen, Türkiye'de de hem sevimliliği hem de müzisyen kimliğiyle önce müzisyenlerin, daha sonra da halkın gönlüne girmiş bir adam...

Türkiye'ye ilk geldiğinde Kumkapı gibi, Nevizade gibi birçok farklı yerde çaldı. Daha sonra da Balkan ve Roman düğünlerinde çalmaya başladı. Onu keşfeden ünlü isimler, sahnelerinde Ciguli'ye yer verdiler. Karakter olarak çok renkli bir adam olduğu için; kendine has ışığıyla müzikal yeteneği de bir araya gelince, televizyon programlarına çıkmaya başladı. En sonunda da Balkan müziğiyle aramızda büyük bir köprü oldu.

İstanbul'a ilk geldiği dönemde zor günler geçirdi ama daha sonra vaziyeti toparladı. Biz ilk kez, birlikte çalışacağımız bir düğünde tanıştık. O düğünden sonra da epey zaman birlikte takıldık. Düğünlere birlikte gidiyorduk; müzik grubu gibi olmuştuk bir nevi. Ben ders almak, bir şeyler öğrenmek için insanların karşısına pek oturmam. Ciguli'nin Bulgar ve Balkan müziklerinde, beni karşısına oturtup yardımcı olduğu anlar gelir gözümün önüne. Çok kısa bir dönem de olsa hocalık yapmıştır bana.

Çok fırlama, heyecanlı ve kıpır kıpır bir adamdı. Onunla birlikteyken mutlu olurdunuz. Ama tüm bu renkli kişiliğinin ötesinde duygusal bir tarafı da vardı; her an ailesini düşünüyor, bir anlamda da ailesi için yaşıyordu. Maalesef ki şöhret onu da olumsuz etkiledi. Yaptığı ilk albüm çok başarılı olmasına rağmen, maddi ve manevi anlamda o albümün geri dönüşünü alamadı. Sanat camiası çok da faydalı olmuyor herkese.

Ciguli'nin de müzikal olarak verdiği emeklerin karşılığını aldığını düşünmüyorum; ne albümlerinde ne de sahnelerinde. Onun müzikâl kalitesini herkes anlamadı. Herkes Ciguli'yi Binnaz ile tanıdı ama aslında albümlerinde çalıp seslendirdiği duygusal şarkılar da vardı.

Ölmeden önce sürekli sağlığı ve ne yaptığıyla ilgili haberler alıyordum ortak arkadaşlardan. Kör ölür zeytin gözlü olur ya; bu hep yaşadığımız bir şeydir ülkemizde.

Bir insanı kaybedince kıymetini anlarız, herkes kendince o insana sahip çıkar, sonra da unutup gideriz işte. Ciguli için de "Keşke sadece kendi memleketinde mi kalsaydı?" diye sorup durdum kendime. Çünkü Türkiye onu yıpratmış, hasta etmişti. ✨



F tipi hapishanelerle siyasi tutsakları yalıtmayı hedefleyen devlete karşı direnen isimlerden MÜNEVVER KÖZ AŞÇI, 19 Aralık "Hayata Dönüş" operasyonunu anlattı.

TECRİTE ve KATLIAMA DİRENENLER

İsmim Münevver. 49 yaşıdayım, evliyim. Siyasi örgüt üyesi olmak iddiasıyla 94'te tutuklandım. 94 Aralık'ından 19 Aralık 2000'e kadar İstanbul Bayrampaşa Hapishanesi'nde tutsak kaldım. 22 Ocak 2002'de Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi'nden tahliye oldum. Devlet devrimcileri, sosyalistleri her zaman tehlike olarak görmüştür. Demokrasi, faşizmin görüntüsünü flulaştırmak için başvurulan bir oyun olmuştur.

80 sonrası toplama kampları yaratıldı hapishanelerde. Her gün operasyona maruz kalan, "tek tip" giymeye zorlanan ve hücrelerde tecrit edilen devrimciler varlık-yokluk mücadelesi verdi. Direnişlerimiz sonucunda "siyasi tutsak" statüsü devlete kabul ettirildi, "özgür tutsak" kimliği yaratıldı. 96 yılında "tabutluk" olarak tanımlanan hücre sistemini gündemleştirdi devlet. O yıl, tescilli kontrgerilla şefi Mehmet Ağar, Adalet Bakanlığı'na getirilmişti. Tutsakları tek tek hücrelere yerleştirmeye çalışıyorlardı. Birçok siyasi yapının tutsaklarının kararıyla Direniş Cephesi oluşturuldu. 69 gün süren ölüm orucu direnişi sonuç verdi ve tabutluklar kaldırıldı.

Hücre tipi hapishaneleri yeniden dillendirdiler 99'da. Medyada "cezaevlerine devletin hakim olamadığı" propagandası yayıldı. Bu sırada Ulucanlar Hapishanesi'nde tutsakların, aşırı yoğunluktan kaynaklı koğuş talebini bilinçli olarak karşılamamışlardı. Tutsakların direnişi başladı. 26 Eylül'de Ulucanlar'a büyük bir operasyon yapıldı. 19 Aralık katliamının her anlamda provasıydı. Kimyasal gazlarla saldırıldı, tutsakların boyunları hızar makinesiyle kesildi, akıl almaz işkenceler yapıldı. Bu vahşetten bir gün sonra dönemin başbakanı Ecevit, katliamı savunan açıklamalar yaptı ve ABD'ye gitti.

19 Aralık'ın 1 yıl önceden planlandığı, operasyon sonrası açılan davalarda ortaya çıktı. Yurdun birçok bölgesinde F tipi cezaevlerinin yapımına başlanmıştı. Halkın muhalif kesimlerini susturmak ve örgütsüzleştirmek istiyorlardı. Devrimcilerin hapishanelerde tecrit edilmesi fiili olarak teslim alınmalarını sağlayacaktı. MGK, bu planı 1 yıl önceden hazırladı. Bayrampaşa'daki operasyona "TUFAN" adını vermişler. Büyük operasyona da ironik olarak "HAYATA DÖNÜŞ" diyeceklerdi.

Nasıl direnebileceğimizi tartıştık aylarca. Operasyonu bekliyorduk. Ciddi bir demokrasi oluşturduk, bir eğitime dönüştürdük tartışmaları. Direnecektik. 20

hapishanede ölüm orucu ekipleri oluştu. Ölüm orucunda olmayan tutsaklar süresiz açlık grevini dönüşümlü olarak sürdürecekti. "TAYAD'lı Aileler" de tutsak yakınları olarak dışarıda ölüm orucu başlattı. 20 Ekim 2000'de F tiplerine karşı direniş ilan edildi. 7 yıl sürerek 122 devrimcinin hayatını kaybettiği, yaklaşık 600 devrimcinin sakat kaldığı ve dünya direniş tarihine geçen bu büyük direniş başladı.

"Hayata Dönüş"ten 9 gün önce Adalet Bakanlığı, F tiplerinin 6 ay ertelendiğini açıklayarak direnişin bırakılmasını istedi. 14 Aralık'tan itibaren taleplerimizin görüşülmesi için Bayrampaşa'ya bir heyet gönderildi. Heyette Mehmet Bekaroğlu, Oral Çalışlar, Yücel Sayman, Kaya Gönenç yer almaktaydı. Görüşmeler olumlu devam ederken bakanlık, heyeti Ankara'ya çağırdı. Hükümetin niyeti ortaya çıkmıştı. Bu durumu, operasyon sonrası Mehmet Bekaroğlu "Bakanlık tarafından kullanıldık. Tutsakları ve toplumu oyalamak için bizi kullandılar" diye açıklayacaktı.

Operasyon günü Bayrampaşa Hapishanesi C1 Kadınlar Koğuşu'nda 27 kadın tutsaklık. DHKP/C davasından yargılanıyorduk.

Sabah 5'te koğuşumuz tarandı. Pencerelerin kenarlarına siperlendik. Pencereden baktık, onlarca silahlı asker ateş ediyordu bize. Onlarca gaz bombası atıldı. Sloganlarımızla, marşlarımızla karşılık veriyorduk. Bizim silahımız bunlardı. Erkek tutsakların da slogan sesleri geliyordu.

Tavandan açtıkları deliklerden bomba atıyorlardı. Camları kırdık nefes alabilmek için. Kalorifer peteklerini kırarak

sularını boşalttık ve havlularımızı ıslattık bombalardan korunmak için. "Hepinizi geberteceğiz. Hepinizi kebab yapacağız." diye bağıyorlardı. Tavandaki deliklerden bakarak kahkaha atıp "Sizi gebertmeye geldik orospular" diyorlardı. Bombalar ateş topu gibi geliyordu. Tavandan 50 cm'lik demir kafesler sarkıyordu. Bu kafeslere değişik bombalar atıldı. Yeşilimsi, kötü kokulu, boğucu gazlar yayıldı. Saat 12.30 gibi havalandırmaya da gaz atıldı. Biz koğuşun ikinci katındaydık. Değişik bir kimyasal bomba vardı ki o başkaydı... Soluyunca kontrolümüzü kaybettik, istemsiz kasılma ve titremeler başgösterdi, çığlıklar attık. Soluğum durdu. Kırk pencereye yapıştım ve nefes almak istedim. Bir süre sonra bilincim açıldı. Koğuştan sadece inilti ve "Ölüyoruz" sesleri geliyordu. Bir yoldaşım "Yakıyorlar bizi, aşağı inelim" dedi. Döndüm. Koğuş yanıyordu.

Koğuştan çıkmak için hareketlendik.

Özel giyimli ve maskeli katillerin, içeriye metal çubuklu hortumlarla koyu yeşilimsi bir gaz sıktıklarını gördük. "Yanıyor hissettiren" gazdı bu. Kıyafetlerimiz yanmıyordu ama sanki her tarafımız yanıyordu. Koğuştan çıktıktan sonra gerideki arkadaşlarımızın çıkmasına yardım amaçlı geri döndük. Bir dakika gibi bir süre geçmişti. Kapıdan bir arkadaşım çıktı. Yüzünden, kollarından derileri sarkıyordu. Plastik gibi erimmişti. Birsen Kars'ı ismi. Kucakladım ve aşağı indim. Ona su döktüm. Sonra 4-5 arkadaşımızı daha bu şekilde yanmış bir halde çıkardık. Yangın yükseliyordu. Bazılarımız arkadaşlarımızı çıkarmak isterken yandı. 13 arkadaşımızı yangından kendimiz çıkardık. Sonra "Eksik var mı" diye birbirimize baktık.

6 yoldaşımız eksikti. Gülseren Yazgülü Öztürk, Nilüfer Alcan, Şefinur Tezgel, Özlem Ercan, Gülser Tuzcu ve Seyhan Doğan Günyel... Onları da kurtarmak için ikinci kata çıktık. Göz gözü görmüyordu. Bağırdık ama ses yoktu. Askerler hâlâ çatılardan ateş ediyordu. Kafalarımızın üstünden mermiler geçiyordu. Ranza ile kapı arasına sıkışmış Gülser'i fark ettik. Ölmüştü. Yanıyordu. Onu çıkarmak istedik, çektik, çektik ama sıkışıkta, çıkaramadık. Yangını nedeniyile içeri giremiyorduk. 6 arkadaşımız yanıyordu, onları nasıl bırakırdık. İşte en büyük işkence buydu. Etkilenmemek mümkün mü? Gözümüzün önünde yoldaşlarımızı diri diri yaktilar.

Ayakta zor duruyorduk. Havalandırmaya çıktık. Bu kez de ayaklarımızı ateş ediyorlardı. Onlara bağırdık, korkmadığımızı söyledik. Ardından, yaralı arkadaşlarımızı kucaklayarak direniş halayı çektik... Şaşırdılar. 4 itfaiye hortumundan basınçlı su tırtular. Suyun basıncı hepimizi havalandırmanın dip duvarına sürükledi. Bir buçuk saat bize su sıktılar. Koğuşun demirleri yanmaktan eğildi ama oraya bir damla su sıklmadılar. Havalandırmaya girdiler komutanları ile, Toplu şekilde karşılarında durduk. Operasyonu yöneten Binbaşı "Hadi tek tek gelin, teslim olun" dedi. Cevabımız netti: "Siz katilsiniz. Asıl siz teslim olun."

Teslim alamadılar. Tecrite karşı direniş içeride ve dışarıda 7 yıl sürdü. Çok ağır bedeller ödendi. Ama direnen tutsaklar teslim olmadı. Tutsakların siyasi iradesini hücrelerde de kıramadılar. Tek kişilik hücreler kaldırıldı. 19 Aralık'ta 28 devrimci tutsak katledildi. Bayrampaşa Hapishanesi'nde 6 kadın tutsak diri diri yakılarak, 6 erkek tutsak da kurşunlanarak katledildi. Operasyon sonrası tutsaklara "isyan çıkarmaktan" dava açıldı. Bu dava zaman aşımına uğratıldı. Tutsakların başvurularına ise 10 yıl sonra cevap verildi. Bayrampaşa Operasyonu'nda görev alan erlere göstermelik dava açıldı. Devlet bu sefer de katliamının üstünü lepatmanın üçkağıdına soyundu.



"Hepinizi geberteceğiz. Hepinizi kebab yapacağız. Sizi gebertmeye geldik orospular" diye bağıyorlardı.

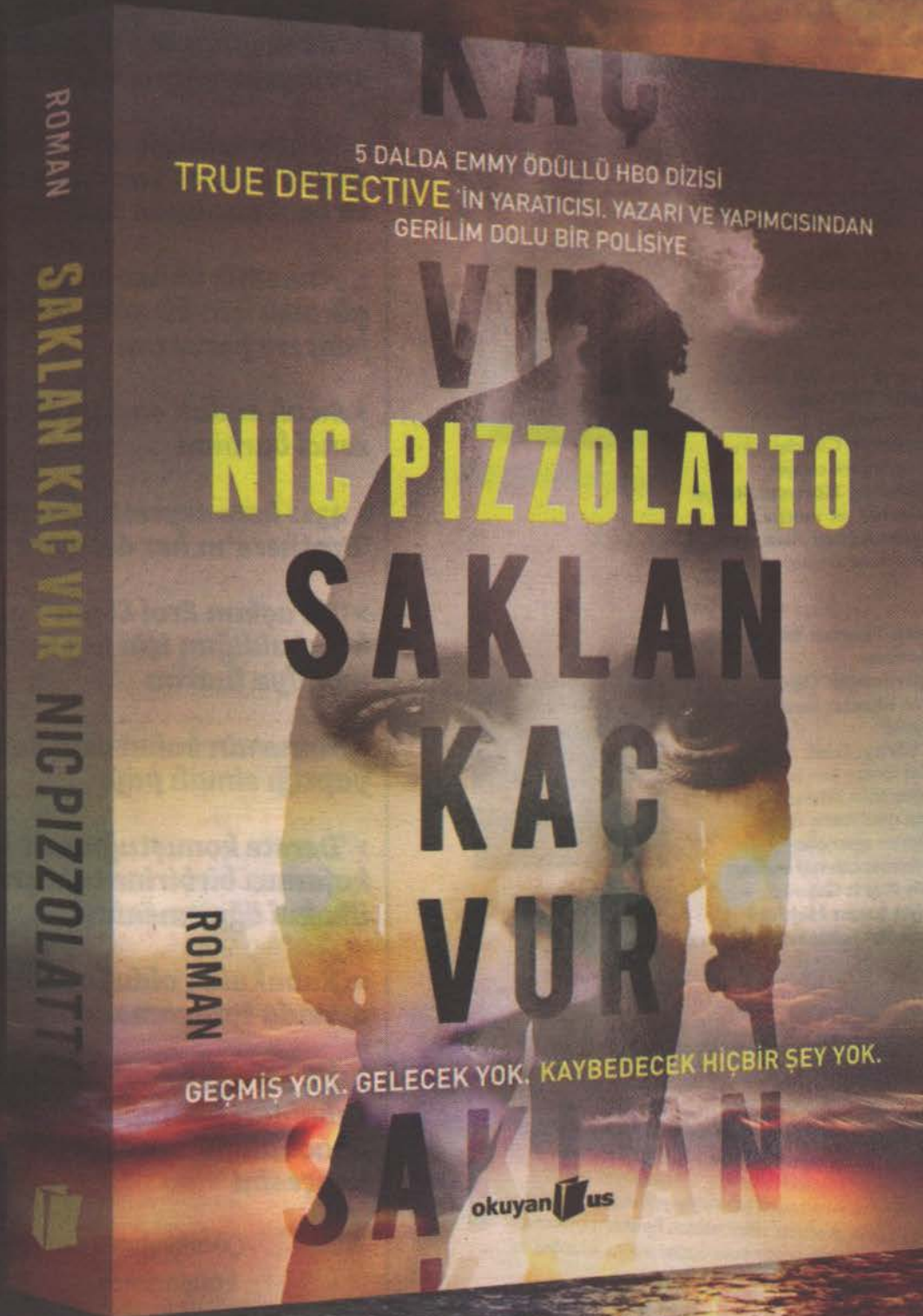


5 DALDA EMMY ÖDÜLLÜ HBO DİZİSİ
TRUE DETECTIVE 'İN YARATICISI,
YAZARI VE YAPIMCISINDAN GERİLİM DOLU BİR POLİSİYE

"Sert bir adamın lirik sesinden sersemletici bir kara roman." — The Dallas Morning News

"Simsıkı dokunarak yazılmış. Benim için haftanın kitabı." — San Francisco Book Review

"Alt dünyalara ait göz kamaştırıcı bir rüya, dayanılmaz bir güzellik...
Kırılmışlara, hiç olmamışlara, kaybolmuş, ama birinin -herhangi birinin- gelip onları bulmasını bekleyenlere bir ağıt."
— The New York Times Book Review



TÜM
KİTAPÇILARDA!

okuyan.us.COM.TR

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>



@okuyanus



/okuyanusyayinevi



/okuyanusyayinevi
/dizustuedebiyat
/ucgunlukdunyaedebiyati



@okuyanus
@dizustuedebiyat
@ucgunlukdunyaed

BİR DİRENİŞ DESTANI: 34 OTO SANAYİ

Onlar, Baba ZuLa olarak 1996 yılından beri müzik sahnesinde. Malumunuz, öncesinde ZeN (1988) vardı. Ama bizim miladımız asıl Baba ZuLa ile başladı. Yani müzik dostduğumuz ve söylediklerimiz doksanların sonuna telakül eder. Aynı dönemin çocuklarıyız. Özelinde beni, genelinde kuşağımı, yaşadıklarımı(zı), biriktirdiklerimi(zı) temsil eden ve bugüne taşırken dönemin ruhuyla yorumlayan bir grup Baba ZuLa. Otolayısıyla o günlerden bugüne uzanan ve hiç taviz vermeden devam eden uzun soluklu üç beş isimden biri onlar. Şimdi yeni bir kuşak var: Müzikte, sanatta başka başka tavırlar ve usuplarla gelen. Bir değişim söz konusu. Sadece sanatın değil, hayatın dili de değişti. Değişim iyidir! İleriye sıçratırsa. (Ki sıçratan isimler de yok değil.) Ama başka bir durum da var: Her şey son hızla eskiyor ve eriyor. Son on yıldır yaşanan hız ve geride bıraktığımız her duygu, bugüne başka bir şekilde evrilmiyor aksine biteriyor, yok ediyor. Bugün "yeni" diye tarif edilen şey, aslında çok bildik bir gelenek; yok ederek inşa etmek. Geriye dönüp baktığınızda toz ve duman hakim. Bugün de öyle. İşte tam da durumlar böyleyken, her şey karşını ve hatta aslını bile yok ederken, dimdik ayakta duruyor Baba ZuLa. Ayakta durma meselesinin üzerine koydukları çok önemli bir şey var; sanat yapmaktan vazgeçmemek. Sanatın aynı zamanda bir direnme biçimi olduğunun bilinciyle müziklerine kattıkları değerle, evrenseli yakalamış olmaları da yatıyor. Bu paha biçilmez bir durum. Bu dönem her şey unutturulup yok edilmeye çalışılsa da, onlar şarkılarında söyledikleriyle tekrardan hatırlatıyorlar. Söyledikleri şeyler çok temel meseleler: İnsanın sömürülüşü, doğanın katledilişi, yoksulluk ve her türlü ayrımcılık Baba ZuLa'nın müziğinde hep başat unsur oldu. Onları farklı ve özel kılan sadece anlatımları değil, anlatma biçimleri de önemli. Öncelikle size sizinle oldukları duygusunu hissettiriyorlar. Yani ait olduğunuz bir duruşun (bu müzik diliyle olabilir; sinema veya edebiyat diliyle olabilir) haklılığıyla taçlandırıyorlar. Sonra size kim olduğunuz duygusunu kimlikler üzerinden değil de, çoklu kültür zenginliğiyle hatırlatıyorlar. Evet duyduklarınız İstanbul'un türküsü, ama tüm Anadolu'yu da kucaklayıp önünüze koyuyorlar. Bu topraklara dair ne varsa; hem melodisi hem duygusu hem de isyanıyla buradalar.

Ana akımın içinde değiller ve müzikal anlamda çok yukarıdalar. Tavrı olarak kıyıda durmayı tercih ediyorlar; bir karşı kültür direnciyle. Ezilenler onların şarkılarında asıl karakterler olarak yer alıyor. Mesela; kadınlar! Yeni çalışmaları 34 Oto Sanayi albümünde Hatice Meryem'in benzersiz çalışması Sinek Koca Kocam Olsun Başında Bulunsun kitabına, Sinek Koca şarkısıyla gönderme yaparak kadından yana tavrını ilk grupları ZeN'den itibaren devam ettiriyorlar.

Baba ZuLa'nın şarkılarında mekan duygusu yok. Bir önceki albümleri Gecekondu ve yeni çıkardıkları 34 Oto Sanayi



isimlerine takılmazsanız eğer, melankolik duygusunun modern seyyah olmalarıyla ilişkisi var. Tüm bu coğrafyanın hissiyatını sırdanarak, gezginliklerine bilgeliği de katıyorlar. Bu tavrındaki melankolik duygusu başka apdan bakışımızda mülkiyet algısına da telakül ediyor. Ortak alanların, özel mülkiyete dönüşümüne çabasının yarattığı kaygıyı hissediyorsunuz şarkılarda.

Baba ZuLa'nın 34 Oto Sanayi adlı albümünün bıraktığı etki bu mirvalde. Yani sistem devam ediyor; yeni bir şey yok! Ancak anılarımıza ve belleğimize sahip çıkabiliriz. Baba ZuLa da bunu yapıyor: Şarkılarıyla yaşadığımız kenderin içindeki doğal ve kültürel dokuyu unutturmamaya çalışıyor. Ortak alanları koruma, hafızamızdaki o ilk resmi ve algıyı diri tutma çabası bu. Kısacası onlar uzun soluklu bir direniş destanına imza atıyorlar. ✎

Serbest Vuruş

Jülde Özçelik

Makul Şüphe: Sivil.

faşizmin ayak sesleri.

Ebola: Panik değil,

dikkat gerekli.

Tango: Tırkunun dans hali.

Cıgull: Bakı kalan

hoş bir renk.

Ermenek: Çıkarlar uğruna

göz göre göre cinayet.

Validebağ Korusu: Her yer

şantiye, her yer rantıye...

Zeytin Ağacı: Alma ağacın ahını,

çılar aheste aheste.



Marsis- Korhan Özyıldız

Evrin Teorisi: Yerçekimi

Aldatmacası.

İş güvenciliği: "Öğün

yüzme bitmezdi, suyun içinde

ne yapı?"

Ak Saray: Laleli.

Erdal Eren: Son bakıştaki

o gözler kaldı aklınızda.

Yırcı muhtarı: Dağ

taşı zeytin ağacı olan

memleketimizin naif muhtarı.

Musa Kart: Cesare.

Dünya İnsan Hakları

Günüz: Yok hükmündeki 30 madde.



Neler Gördüm?

> Anneannemin yazlığındaki ahşap rengi yer muşambalarını

> Çok ısrar edip yediğim soğumamış dondurmayı

> Beyaz mum boyayla minik çarpılar koyduğum komşu evini

> Ortadan bölünene kadar sal gibi kullandığımız eski sörf tahtasını

> İlk doğumgünümde tavandan sarkan kırmızı süsleri

> Tahterevallide sallanırken düşüp kolunu kıran arkadaşımı ve beni suçlayan babaannesini

> Annemle babamın gelişini görmek için bir saat beklediğim pencere pervazını

> Sıcak sudan saçları bozulmuş zenci barbimi

> 4312 kere seyrettiğim 'Blues Brothers'ın her detayını

> İlk aşkım Erol Eugin'i görünce kalakaldığım için kaybolduğum mobilya fuarını

> Annemin kalan ekmeklerden yaptığı elmalı payı

> Derste konuştuğumuz için kafamızı birbirine tokuşturan ilkokul öğretmenimi

> Kabakulak olduğumda aynada tanıyamadığım suratı

> İlk bir ay boyunca sabahları kustuğum anaokulunun bahçesini

Çocukluğumu karıştırırken



Bakangör

METE ÖZGENCİL'İN BAŞ UCU ŞARKILARI

YALAN (Candan Erçetin)

Nakarati açık bir Türkçe ile söylenmiş bu Özbek şarkıya söz yazmam istendi. Söylenen hiç inanmadığım bir sözdü. "Dünyada Ölümün Başkası Yalan" Ben de, nakarati aynı tutarak geride kalan bölüme, bu sözü hakedecek insanın itiraflarını yazdım. Albümde, nakarat cümlesinin yanına asteriks koyarak Yıldız Usmanaova'ya ait olduğunun belirtilmesi şartıyla yayınlandı. Sevildi tabii :) Ama

anlaşıldı ki bir sürü insan ya korsan almış albümü ya sadece dinlemiş, çok azı kartonete dikkat etmiş.

KANAT (Hande Yener)

Tayland'ın bir adasında, kırsalın en ucunda bir palmiyeğin gölgesinde otururken aklıma bir söz geldi "Yalnızlık Özgürlüğün İki Hırçın Kanadıdır". Anladım ki hız yapmamalıyım. Akıl bazen hevesiyle yazar-çizer keyfini sürer AMA bu arada akımda olanı ıskalar. Bıraktım öylece gerisini nasılsa zaman düşünür. Bir sene kadar sonra İstanbul'da devamını yazdım.

ZOR DEĞİL (Mabel Matiz)

Mabel gitarıyla geldi bir gün. Bir ritim vardı aklımda. Kendi kendine başladı çalmaya ve "Sallıyorum" dedi melodisiyle, "Boi Keseden" dedim melodisiyle, "Sağa Sola" dedi melodisiyle. Onbeş dakika sonra şarkı bitti. Ve nelere denk geldi.

ESRAR KAHVELERİ ve NEYZEN TEVFIK'İN YEMENLİ ÜÇ BİTİ

Şimdilerde pek yok, varsa da eskisi gibi halka açık değil, ancak yakın döneme kadar İstanbul'un aşağı yukarı her semtinde bir esrar kahvesi bulmak mümkündü. Eski keyifçiler kafalarını kırmak isediklerinden bu kahvelerden birine uğrar, birkaç duman aldıktan sonra diğer bir esrar kahvesine doğru yollar ve bu böyle beş altı kahve gezene ve nihayet birinde baylına kadar devam ederdi.

Esrar kahvelerinin en ünlüleri, gayrimeşru işlerin en çok döndüğü Beyoğlu, Tophane, Tavukpazan, Tahtakale, Aksaray, Üsküdar, Bozdoğan, Silivrikapı, Langa, Kumkapı gibi semtlerdeydi. Bu kahveleri gayrimeşru âleme ve mensuplarına hâkim tipler işletir; bunlara da "kıdemli dede" denirdi. Balıkhane Nazırı Ali Rıza Bey, belli ki okuyan kimse özenip de bu kahvelerin müdavimi olmasın diye biraz da abartarak esrar kahvesi işletenleri şöyle anlatır:

"Başlarında havı gitmiş, yağ tıpesine kadar çıkmış bir fes ve fesin kenarına simsiyah olmuş bir sarık sarılmıştır. Tımkaları hiç kesilmemiş, yıllarca traş olmamış, yüzleri gözleri kıllar içinde kalmıştır. Vücutları hamam görmediğinden tenlerinde kalın bir kir tabakası hasıl olmuştur. Giydikleri gömlekler siyah bir muşamba haline gelmiş, sırtlarındaki lime lime abalar yağ içinde kalmıştır."

Esrar kahveleri bildiğimiz kahvelere benzemezdi, içinde sadece bir ocak, bir iki kerevet, su testisi, mangal ve tükürük tokkası bulunurdu. Genelde pislik içinde, örümcek ağları bağlamış, duvarları isten simsiyah olan bu tekkelerin berduşlar ve ayakta kımı dışında zengin müdavimleri de olurdu; bunlara "muhip" adı verilir; özel bir ilgiyle ağırlanırlardı. Muhipler ekmek ile çaydan başka bir şey ikram edilmeyen bu mekânlarda fazla kalmaz, alışverişlerini yaptıktan sonra şöbiyetlerin gelip şekerparelerin gittiği evlerine doğru uğurlanırlardı.

Bu kahvelerde esrar nadiren sarılarak içilir; genelde hindistancevizinden yapılan ve kabak da denen bir nargileyle verilir. Kahveye giren bir kabak ismarlamak ve bu kabağı üç kişiyle paylaşmak durumunda kalırdı. Üç kişilik bir esrarlı nargileye genelde "üç baş" denir, ocakçı parayı aldıktan sonra nargileci ismarlanan kabağı yakar, bir iki nefes çekip harladıktan sonra üstüne bugünün üçkâğıtlısı kadar bir esrar kırarak müşteriye verir; yeni gelen müşteri bir duman aldıktan sonra diğer müşterilere uzatır ve bu iş kabak bitene kadar devam ederdi.

Aynı zamanda batakhane de olan esrar kahvelerindeki maceralar daima hülyalı bir kafa ile son bulmazdı elbette. Mustafa Tolga adındaki bir genç, onu hapishaneye kadar sürükleyen maceralarına zamanın ünlü esrar kahvelerinden olan, Tophane'deki Doktorun Kahvehanesi'nde başlar. Batakhane'ye düşen her enayinin başına örülen çorap onun da başına örülür; başlarda kazanır; sonra nasıl olursa olur ve bahtı kapanır. Mustafa Tolga, gayrimeşru hayatının bu ilk macerasını şöyle anlatır:

"Sınıfta kalırsam babam beni eve almayacağına yemin etmişti, karnemi alıp da sınıfta kaldığımı görünce eve gidemedim. 1943 yılı, 17 yaşındayım, cebimde 1,5 liram vardı; gece yarısına kadar Beyoğlu'nda serseri dolaştım. Sonra Köprü altında gecelermeye karar vererek Boğazkesen'den aşağı inerken karşıma benden kabaça bir serseri genç çıktı. Durumumu anlattım, beni Yamalı Hamam Sokağı'nda Doktorun Kahvesi'ne götürdü. Bir buçuk liram olduğunu öğrenince zar atarak birkaç yüz lira kazanabileceğimi söyledi. Kahve ocağının arkasından küçücük, gizli bir kapıdan bitirim yeri denilen bir yere girdik. Dört beş kadar kumarbazın arasına katıldık, zar atmaya başladım. 1,5 liram



Neyzen'in burada kimsenin oturtulmadığı özel bir kereveti vardı. Dilediğinde çiftkâğıtlısını sarıp içtiği, dilediğinde şiir okuyup ney üflediği.

hemen 30 lira oldu, 10 liraya indi, 100 liraya çıktı, sonra hiç param kalmadı. Esrarlı sigara vermişlerdi, para hırsım kabarmıştı, biri ayakta balarım. 10 lira verince hemen kumara koydum, gitti. Böylece beni kumarda soydular; çoraplarıma kadar alarak bir atlet ve bir donla bıraktılar. Ağlamaya başladım, polise şikâyet edeceğimi söyledim, soyunlar kaçtılar. Benim gibi sözde kaybeden bir adam, 'Ortalık ağarmak üzere, hamama gidelim, orada ben sana bir pantolon, mintan bulurum' dedi. O bitirim yerinden çıkıp külhan kapısından Yamalı Hamam'a girdik. O gün öğleye doğru üstümde pis bir gömlek ve pantol, leş gibi bir pantolonla yalınayak ve artık kendim kıyafetinden kirli sokağa düştüm. Başımın geçen ve beni türlü ahlaksızlıklar ile hırsızlığa, hapishaneye kadar sürükleyen maceralar Doktorun Kahvesi'nde başladı."

Doktor'dan başka o zamanların en ünlü esrar kahvecileri, Galata'da Hacı Mihran; Feriköy'de Eyüplü; Kadıköy'de Kulaksız Alaaddin ile Acem Ali Bey; Tophane'de Arabacı İsmail ile Madam Katina; Yeniceami arkasında Gavran Mustafa ile Arnavut İsa; Kumkapı'da Leon Ağa; Tavukpazan'da İsmail Ağa; Vefa'da Nuri Çavuş'tu. Kaynaklarda genelde esrar kahvecileri veya kıdemli dede dedikleri aslında günümüz torbacılarıdır; kahve denen yer de torbacıların mekânı. Anlatılan kahveci tiplerine benzeyen, Gedikpaşa'da sayacılık yapan Antepli bir Ahmet vardı. Atölyesine gider, alışverişinizi yapar; kendi sigaranızdan bir tane sarar; varsa bisküvisi, tatlısı yiyip kalkardınız. Eskilerin ayılıp bayıldığını yazdıkları haneberduşlar da bir sigara yapıp kalkamayanlar olmalı. Onlar da ceplerindeki parayla bira, kayın vesalr alıp aylana kadar mekâna hizmet ederlerdi. Yazılanlara göre, esrar kahvelerinde bir tek kâğıtlı içip kalkmanın bedeli 5 kuruştur; üç kuruş esrar; kalan iki kuruş da ekmek ile çay bedeliydi.

İşte bu kahvelerin en ünlü müdavimlerinden biri, berduşlar ve kâğıtlar Arşın - <https://arşın.org>

Neyzen Tevfik'ti. Bektaşî tarikatına bağlı olan ve ömrü boyunca 1868 okta rakı içip üç dört ton esrar yediği söylenen Neyzen'in müdavimi olduğu Gavran Mustafa ile Arnavut İsa'nın mekânlarının ikisi de Mısır Çarşısı'nın arkasıydı. Salah Birseli'nin anlattığı bit hikâyesinin geçtiği Gavran Mustafa'nın kahvesi, yukarıda anlattığımız kahvelerden biraz farklıydı, zira kahvenin esrar içilip kumar oynanan bitirimhanesine ayrı bir kapıdan girilirdi, ön taraf ise normal bir kahve görüntüsündeydi. Ancak pislik açısından bitirimhanenin diğer esrar kahvelerinden farkı yoktu, Salah Birseli'nin tabiriyle bitir tüm müdavimlerinin kirkpiklerine varıncaya kadar bağdaş kurmuştu.

Ney üfleyip şiir okusun diye defalarca yalılara ve konaklara davet edilen, ancak hiçbir seferinde bu kahvelerdeki huzuru ve haneberduşlarla yaptığı muhabbe'nin tadını bulamayan Neyzen'in burada kimsenin oturtulmadığı özel bir kereveti vardı. Dilediğinde çiftkâğıtlısını sarıp içtiği, dilediğinde demlendiği, dilediğinde muhabbete katıldığı, dilediğinde şiir okuyup ney üflediği bu kahvelerde "Baba" diye anılan Neyzen, saltanatı kısa sürse de hayli hoş tutulmuştu. Kahve sahibi Gavran Mustafa "A be godoşlar, ayırasız babanın manosunu" dediğinde, müdavimler arasında toplanan bir avuç bozukluk Neyzen'in minderinin altına sokuşturulur; böylece ercesi günlük yoluğu çıkmış olurdu.

Neyzen, el üstünde tutulduğu bu iki kahvede geçen günlerini şöyle anlatır: "Bir imparatorumd. Palasparelere bürünmüş o yarı çıplak insanlara ney üflediğim zaman yüreklerini bir mıknaş gibi çekip topladığımı duyardım. Şişesi daima ısıli bir tavan lambasının abajuru, benim şırvanı gizemli bir karanlık içinde bırakırdı. Ney üflerken hizmetime bakan Yakup adında bir pırpır oğlanın gözlerinde, o karanlık içindeki gözlerinde pırl pırl parlayan gözyaşlarını zaman zaman hatırlarım. Hatırladıkça da ağlarım."

Her saltanatın bir sıkıntısı olur elbet, Neyzen'in sıkıntısı da bittin yanadır: Kahvede cezvelerin içine kadar her yer bitle doludur. Herkes neresini kaşıyacağını bilmez bir haldeyken Arap Yalel adında bir kasa hırsız Neyzen'e yasağı: Önceki gece üflediği neyden çok etkilendiğini, onu memleketinin çöllerine götürdüğünü, diğerleri gibi para vermek isediğini anek işlerinin kesat olduğunu söyler ve az veren candan diyerek Neyzen'in aynasını uzatmasını rica eder. Neyzen aynasını uzattığında Yalel koltukaltından üç tane bit çıkarıp üstüne koyar. Dediğine göre bunlar okunmuş bitlerdir: Yalel bitleri verdikten sonra sabah ona dua edeceğini söyleyerek Neyzen'in yanından ayrılır. Gerisini Neyzen'den dinleyelim:

"Adaamm, bende bunların yüzlercesi vardı. Üç tane fazla olmuş ne çıkardı. Saldım koynuma. Ne dersiniz, o gece kaşını durdu. Rahat bir uyku uyumuşum. Sabahleyin gömleğimi, çamaşırlarımı araştırdım. Arap Yalel'in okunmuş bitleri, üçü bir arada kıpırdamadan duruyordu. Öteki bitlere sanki kıran girmişti. Bu üç okunmuş bit, onların köküne kibrit suyu ekmişti."

Dediğimiz gibi, Neyzen'in bu iki esrar kahvesindeki saltanatı kısa sürer; bir polis baskınından sonra tekrar sokaklardadır. On arşınlık bayrağına sarınıp sokakta uyumaya başlar ve sonraları o uykuları şöyle anar:

"Bayrağıma sarınıp yatmak, bu ne güzel, ne korkusuz bir uykuydu!"

DAİMA HAKLIDIR

Eskiden esnafın duvarında dört tabela olurdu. Dükkanın giriş noktasına yakın bir yerde, hatta yoldan geçenlerin dahi görebileceği hassas bir açıda "Müşteri velinimetimizdir" tabelası. Müşteriyi tatlı dille öven ama çok da abartmayan bir söz. Velinimet; iyilik bahşeden, bağışta bulunan demek. Yani satıcı ile müşteri arasındaki ilişkiyi neredeyse doğrudan betimliyor. Lafı dolandırmadan, "Dükkanın cukkası müşterilerden geliyor" açıklığında söylemek malum, pek nazik değil. O kadarı da fazla dobra. Ama "Müşteri velinimetimizdir" diyerek hem yeterince gerçekçi olup hem de müşterinin ayağını alıştırmak mümkün.

İkinci tabela, daha az görünür bir yerdeki Karınca Duası. İmanın gösterişini yapmayı sevmeyen esnafın ilahi güçlerden beklentisini yazdığı kağıt. Karınca Duası, bereket talep etmenin özeti. Bol para yakarışı. İslam öğretilerinin en önemli duası değil ama esnafın favorisi. Karınca Duası'nın dükkana girişi dahi birine bereket sağlardı. Müttevazı bir kartona basılı dua elinde Yasin Kitapları, Karınca Duası, muska ve tesbihlerle gezip yemek parası kotarma derdindeki fukara bir seyyar satıcıyı sevindiren bir alışverişle dükkana giriyordu.

Üçüncü tabela, dükkan sahibinin, yani esnafın tuttuğu takımın posteriydi. Çerçevelemesine rağmen sararmış tarihsel bir belge. Demek ki o duvarda ohooo amma yıl geçirmiş 11 futbolcunun iki sıra dizilmiş fotoğrafı. 6'sı ayakta, 5'i çömelmiş. Kaleci her daim ayakta. Dükkan sahibinin dünyaya mesajı. Dünyanın derdi, mal sahibinin kirası, borçlunun vadesi, alacaklının çeki bir yere kadar. "Bizim çocuklar deplasmanda iki tane yaptırırsın da komşu bakkala, çaycının çırağına rezil olmayalım." duası aslında o poster.

Dördüncüsü de hayatın gerçeği. Tombul, dertsiz, gülbüz Peşin Satan'a karşı, müflis, sıksa, sefil Veresiye Satan poster. Bir resimle tüm ekonomik sistemin özeti. Mal peşin çıkıyorsa, para peşin gelecek. Veresiye satan esnaf karakterinin biçare hali olur da görünmezse diye dükkanın stratejik bir noktasına da "Teklif etme veresiye, dost kalalım ölesiye" özdeyişi asılmış. Esnafın yegâne dostluk kriteri veresiye önermemek.

Esnaf dört tabela ile kare asını belirlemiş.

- Müşterisi
- İnancı
- Kendi dünyası -tuttuğu takım yani-
- Vaktinde ödenen parası

Bu dördü hallolsun yeter diyen esnaflar, zaman içinde büyüdü. Fabrikalar açtı. Seri mağazalar. Bayilikler verdi Anadolu'nun her köşesine. Müdürler, sekreterler, mühendisler, işçiler çalıştırdı altında. Mercedes çekt. Şirketleşti. Tıkır tıkır para yapmaya başladı.

Para geldikçe etrafı danışman doldu. Duvarlarının dört tarafına dört tabela asan esnafa akıl verdi danışmanlar. O da azalttı tabelaları, kalanların da içeriğini değiştirdi. Önce takım poster kalktı duvardan. Malum, müşterilerimizin bir kısmı pek sevmiyordu o çubuklu formayı. Sonuçta marka ilkelerimiz hiçbir müşteriyi dışlamamalıydı.

Sonra Karınca Duası söküldü. Danışmanlardan birisi "irrelevant" demişti dua için, diğeri de "fazla domestik" bulmuştu. Patron anlamasa da bu yorumları, evet yani, şimdi dini imanı herkesin gözüne sokmaya da gerek yoktu. Çok şükür dönüyordu dükkan. Zaten dini bütün



müşterilerin gönlünü Cuma namazında alıyordu. Karınca Duası, büyük iş adamlarına göre değildi.

Veresiye karşıtı tabelalar ise yerini barkod sistemlerine, dijital alarm altyapısına bıraktı. Alıcı parayı o an ödemezse, mal falan alamıyordu. Ne gerek var görsel anlatıma, imaya. Kapiya da güvenlik koyalım bir tane. Al sana peşin dönen mağaza. Cebinde nakiti olmayan da kredi kartıyla ödesin. Ödemezse de, tahsilat işlerinden anlayan uzman bir ekiple çalışmaya başladı patron. Posterle çözülemeyecek kadar büyük paralar dönüyordu. Kolay mı?

Kalan, hatta güçlenerek kalan tek tabela "Müşteri Velinimetimizdir" oldu. Müşteriyi dair vizyonlar ortaya kondu. Duvarlara müşteri odaklılık resimleri nakşedildi. Müşteriyi dair ne kadar abartılı övgü varsa yapıldı.

Çünkü, dünün esnafı olan patron, kendisini günbegün zenginleştiren, lüks hayatın kapısını açan müşterisine âşık oldu. Müşteriden akan oluk oluk paradan gözlerini alamıyordu. Tüm duvarları müşterilerine ayırabilirdi.

Ama bu sefer de sistem izin vermedi. Bir duvara görünür şekilde milyon dolarların kaynağını, yani "Bu iş yerinde 891,03 TL Asgari Ücret uygulanmaktadır." tabelasını asma zorunluydu. Dört duvarın sadece üçünü müşterisine ayırabilen, dünün esnafı-bugünün yönetim kurulu başkanı çok bozuldu bu işe. Çalışanlara iş veriyor, karınlarını doyuruyordu. Babalık yapıyordu.

Her ay en eğitimsizlinin dahi ellerine çil çil 891 lirayı sayıyordu (müdürüne, mühendisine, uzmanına verdiği 1500-2000'leri hiç sorma) ve o nankör çalışanlar firmasının her şeyi olan müşterilere ayrılmış bir tabela boşluğunu dahi işgal ediyorlardı.

Madem öyle müşteriyi sevmeye işini de o kadar maaş alan beyaz yakalıları yapmıştı. Telefonda türeyerek konuşsunlar müşterileriyle. Ayağına kadar gidip üç kuruşluk mal için yalvarsınlar. Patron da çok satana çok para versin, az satana az para. Müşteriyi övsünler yeter ki. Bir dediklerini iki etmesinler. Yedirsinler, içirsinler. Sırt sıvazlasınlar. Tabii efendim desinler. Çok kibar zaten bu beyaz yakalılar. gitsinler müşteriye köle olsunlar.

Bu kadarı da yetmesin. Çağrı merkezleri açılın, görüşmelerimiz kayıt altına alınsın. Yeter ki müşteri çalışanına rahatça sövsün. Müşteri memnun olsun da, dünya yıkılsın yahu. Gerekirse beş yesin bizim takım, eğer müşterimiz böylesini istiyorsa. Şurada müşteriye eğilip büküleceğimiz üç beş saat değil mi? Nedir yani evet efendim çeksek? Çıkınca hepimiz birilerinin müşterisi değil miyiz? Bakkal senin, pizzacının kuryesi benim, kuaförün çırağı hepimizin. Tüm hincimizi onlardan çıkaralım arkadaşlar! Ağzından köpükler saçarak müşteri daima haklıdır, müşteri canımızdır; biz müşteri odaklıyız. Müşteri memnuniyeti birincil önceliğimizdir, müşterinizle nasıl konuşuyorsunuz, o benim en değerli müşterim diyen sapık bir kideye dönüştük. Halden anlama gitti, müşteri kibri geldi. Kaldı.

Müşteri olmanın, cebindeki parayı göstermenin tek geçerli vasıf olduğu bir dünya bıraktık biz çocuklara. İslanmış oldu gözyaşlarıyla. Oynaya oynaya gelemeyeceğiz muhtemelen, el ele ele veremediğimiz için.

KASA HER ZAMAN KAZANIR

81

Gençken pişman olmak daha mı kolay?

82

Bir şehrin en yüksek ve güvenli yeri, babamın omuzlarıdır.

83

Artık kabul edelim; bir şeyi gözümüzün önüne koymak, onu orada unutmayı peşinen kabul etmekten başka bir şey değil.

84

Huzur, insana en çok sabretmeyi öğretiyor.

85

Beklerken büküğüm çay kaşıkları, kırıp üzdüğüm kesme şeker... Hesabı kapatmaya geldim.

86

Çocuktuk ve hepimiz aynı şeyleri yapıyorduk. Belki de en çok bu yüzden utanmıyorduk birbirimizden.

87

Kış saati uygulamasını ezelden beri sevmem. Hakkım yenmiş gibi hissediyorum. Küçükken az oyun oynuyorduk, şimdi fazladan çalışıyormuşum gibi.

88

Ucu koparılmış ekmeğin acısını kim bilir? Bana onu getirin!

89

Yorgunum sevgilim. Lunapark dönüşü bir sabah, salonda, cilâsı çıkmış parkenin üstünde sönmüş bulduğumuz balonlar gibi... Anlıyorsun, değil mi?

90

Ayrılmayı değilse de çekip gitmeyi severim.

Her şey isimsiz bir e-postayla başladı:
“Ben istihbarat teşkilatının kıdemli bir üyesiyim.”

SNOWDEN DOSYASI

DÜNYANIN
EN ÇOK ARANAN
ADAMININ HİKÂYESİ

LUKE HARDING



NEDEN AFRİKA SANATI

Esiden İstanbul'da, eski ailelerin evlerinde harem ağaları vardı, dadılar vardı, bacılar vardı. Bu insanlar ailelerin demirbaşlarıydı; biz bu insanlara büyükanımız gibi, öz akrabalarımız gibi bakardık. Tanıdığım bütün ailelerde böyle insanlar vardı. Afrikalı insanlarla çocukluğumda tanıştım, onlarla büyüdüm ve onları çok sevdim. Afrikalılar bana hep çok sıcak geldi.

1952'de yüce lisans için Paris'e gittim. Paris'te hem gazeteye yazı gönderiyordum, hem de birkaç dergide daha yazılarımı yayınlıyordum. O dönem, Paris'teki ressam dostlarımla da yakın ilişkilerim vardı: Abidin Dino, Nejat Devrim, Avni Arbaş... Bir gün Abidin bana; Nazım'ın şiirlerinin burada ilk kez basıldığını söyledi. Bir telif hakkı doğmuş, Nazım telifin yayınevinden alınıp İstanbul'daki kimsine gönderilmesini istiyormuş. Abidin: "Sen yapar mısın Hıfzı?" diye sordu, "Hay hay" dedim. Telif, Nazım'ın kitabının ön sözünü de yazan Tristan Tzara'dan teslim almam gerekiyordu. Tristan; sürrealizm ve dadaizmin kurucularından olan ünlü bir ressamdı. Arkadaş grubu da Picasso, Matisse gibi ünlü sanatçılardan oluşuyordu. Telefon edip randevu aldım ve Tristan'ın Paris'teki evine gittim. Bir de bakım ki bütün ev Afrika maskeleriyle ve heykelleriyle dolu. Çok ilgimi çekmişti doğrusu. Daha sonra anladım ki; meğer bu insanlar; Afrika sanatını Avrupa'ya tanıtan insanlar... Ben de "Bir gün Afrika'ya yolum düşerse mutlaka bu eserlerden alacağım." demiştim kendi kendime.

1959'da Unesco'da çalışmaya başladım. Görevim; gelişen ülkelerdeki iletişim araçlarının ve gazeteciliğin geliştirilmesi üzerineydi. Gazetecilik eğitimi veriyor, yeni gazete ve dergiler kuruyorduk. Ben de Afrika, Latin Amerika ve Uzakdoğu'ya uzmanlar gönderiyordum. Gidilecek yer Afrika olduğunda dayanamayıp kendim gitmeye başladım. İlk kez 1960'da Dakar'a gittim. Pazartardan uyduruk birkaç şey satın aldım, daha sonra da Afrika'ya özgü eserler toplamaya başladım. Unesco'da 25 yıl çalıştım. Gittiğim yerlerde hep Afrika'ya özgü sanat eserlerini topladım. Paris'te yapılan açık artırmalara ben de katıldım. Bir süre sonra eski ve değerli parçalar Afrika'da bulunmaz olmuştu. Afrika'da görev almış eski sömürgeciler değerli eserlerin hepsini toplayıp, Fransa'da açık arttırmayla satıyorlardı. Tanıdığım ünlü bir sanat tarihi uzmanı vardı. O bana haber veriyordu: "Şurada bir müzayede var; gel istersen" diyordu. Neyi alıp almamam gerektiğini söylüyordu. Tanıdığım Afrikalılar da Paris'e geldiklerinde ilk olarak bana haber veriyorlardı.

Birçok kez Mali'ye gittim. Mali'ye gittiğim zamanlar görüyordum ki; halen daha sömürgecilerin hücumuna

uğramamış bazı yerler vardı, o yerlerde eski eserler bulunabiliyordu. Bana Afrikalı bir satıcının ismini verdiler: "Bu adamda muazzam bir koleksiyon var; bir bak istersen" dediler. Kalktım gittim o adamın evine. Dışardan gördüğüm kadarıyla,

balkonuna kadar Afrika heykelleriyle dolu bir evdi. Kılıksız bir Afrikalı belirdi karşımda, heykellere meraklı olduğumu söyleyince beni içeri buyur etti. Hangi eseri sorduysam: "O beş para etmez, bu uydurma, aman sakın ha buna para verme." dedi. Adam hiçbir şey satmıyordu, satmak istemiyordu. Resmen manyağın tekiydi. O sıra adamın çalışma masası gözümde çarpı; masanın üzerinde Rimbaud'dan otun, Marksist kitaplara, birçok değerli eser vardı. Dayanamayıp kitaplara olan ilgisini sordum; Rimbaud'yu aslında yıllar önce okuduğumu, şimdiyse çok sevdiğim için yeniden okumaya başladığımı söyledim. Meğer Mali'den sonra Paris'te sosyoloji okumuş, orada sosyalist eylemlere katılmış. Sosyalist eylemleri "Beceremediler, yüzlerine gözlerine buluşturdular." diye anlatıyordu. Paris'ten sonra da Amerika'ya gitmiş ve orada da eylemlere katılmış. "Umutumu kesip, Mali'ye geri döndüm, burada bu gördüğün eserlerle oynuyorum, açıkçası bir beklentim yok, bu gördüğün eserleri satmaya da niyetim yok" dedi. Ancak gerçekten isteyen birileri

olursa, evindeki eserleri paylaştığını söyledi. "Şunu alın, çok kıymetlidir." diyerek özel bir parça gösterdi, ben de birkaç eser beğenmiştim. O eserleri, uyduruk bir fiyat söyleyerek bana bir anlamda hediye etti...

Böyle böyle 400'den fazla eserden oluşan bir Afrika koleksiyonum oldu. Bu eserleri, hiçbir zaman satma niyetim olmadı. "Bunları ne yapacaksınız?" diye sorarlara, bir müze olursa bağışlayacağımı söyledim. Yeter ki hepsi yerini bulsun... Şimdi de bir "Kara Afrika Sanatı" kitabı hazırlıyorum. Herkesin değil, meraklıların ve uzmanların okuyacağı bir kitap olacak. Açıkçası beş para beklemiyorum bu kitap. Bir yayınevinin, bu kitabı kâr etmek için alması da hata olur; çünkü satmaz bu kitap. Çıktığında üniversite kütüphanelerine göndereceğim.

Afrika'ya en son geçen yıl gittim. Kongo Büyükelçisi'nden telefon geldi: "Hıfzı Topuz'u arıyoruz, siz misiniz?" dediler: Benim, dedim. "Kara Çığlık" adlı kitabım Fransızca'ya "Kongo'da bir Türk" adıyla çevrilmişti. Yayınevine başvurup beni buldular; Kongo'da Lubumbashi Üniversitesi'ne bana "Fahri Doktora" unvanı verecekmış.

Kongo'ya davet ettiler: Kalktık gittik, devlet töreniyle karşıladılar; İstiklâl Marşı çaldılar. Bizi çok iyi ağırladılar doğrusu. Gittiğim zaman da yine dayanamadım, çarşı pazar dolaşıp birkaç eser daha aldım...



"Kara Afrika Sanatı" kitabı hazırlıyorum. Açıkçası beş para beklemiyorum bu kitaptan çünkü satmaz bu kitap. Çıktığında üniversite kütüphanelerine göndereceğim.



ATA'ÜL KEBİR VE DRAM'ÜL DEVE

Gerçek bir hikayeden esinlenilmemiştir. Düpedüz gerçektir. Ha belki gerçek, bir hikayeden esinlenilmemiştir. Anıma mes'elimiz hanlar hanı, cengizler cengizi Cengiz Han. Bu adam öyle bir adam ki daha 12 yaşındayken ağabeyini, hakkundan çok yedi diye öldürüyor; henüz 107 yaşında iken ilan ediyor âleme bitmez tükenmez hukuk aşkını. Erip, sayılı güne dek çobanlık yapan, birbirinin sürüsünü talan ederken boğazlanan-boğazlayan Moğol ahalisinin başına geçtiğinde de aha diyor size bir dizi yasa, aha diyor hak hukuk:

- Er kişi ayyaş ise ve alkolden vazgeçemiyorsa, 3 defa sarhoş olma hakkı var. Kafası dağılsın ulemamin. Yok diyor 4 defa olursa, kafası alınsın, başka yere konulsun.

- Her kim mal alır ve iflas eder, sonra tekrar mal alır iflas eder diyor, o mal götüne sokulsun. Serbest piyasa ekonomisi de bir yere kadar.

- Tamamen yıpranmadan diyor elbiselerin yıkanması yasağı! Suyu ziyan etmeni istemediği gibi suya işemeni de istemiyor yigidi. Bunlardan birini yapın mı cezası idam.

Uzatmayalım; işemekten yemeğe, sosyal sınıfların düzeninden cariye haklarına, içkiden ticarete her konuda kanun yapılmaya başlıyor. Moğolları. Peki bir hukuk devletinin orta direği, temel taşı nedir? Güçlü bir ordu! Öyle yalova, öyle yıkıcı bir ordu kuruyor ki...

Bir kuşatmanın ilk günü şehrin surlarının önünde beyaz bir çadır kurulmuş. ~~Amerika'da~~ varsa teflim olun, kurtarın kapınız. Yok olmadı, üçüncü gün kurmaz çadır geliyor. Erkeklerinizin kelle kesin gitti de bari kadın ve çocuklarınızı kurtarın manasında. Kabul etmiyor musun, seçenek tükenmiyor. Siyah çadır, oksijen tüketen tüm varlıkların kadı için geliyor, sen tükeniyorsun.

Ordunun hızını kesmemek için hasetini dört nala giden abn sırtında ayağa kalkıp gideren askerlerden kurulu bu ordu gerekli azmi nereden mi alıyor? Cengiz'immin mozosundan; "Aç it daha iyi ısır". Kuşatmada; ey asker diyor, doymak mı istiyorsun? Şehir senin. Prensesi benim, gerisi senin. Git doyur kamını..

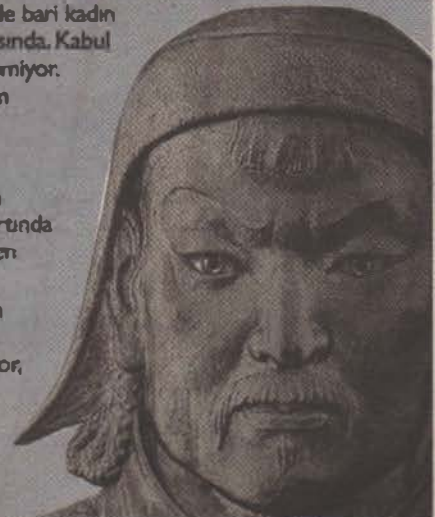
Doymalara doymayan ordunun, döneren tahlı aı nban Çin'e de düşüyor yoku.

Sinıra dayanıyorlar ki karşılarında koca duvar. Çinli adam da Moğol da azimli işte. Elbet diyor Cengiz'im, bu duvarın bir sonu var. Yürüyün! Duvarın kırsından götün götün ilerleyip buluyorlar bitimini. Girip tarumar ediyorlar Pekin'i. Zamanın seyyahı, gertsini şöyle anlatıyor: "Kamıştan meydana gelmiş dağlar yığınının ortasında, Sokaklardan nehir gibi kan akıyordu. Her yer kanla ıslanmış, sokaklar kaygan hale gelmişti. İnsanların eti sokaklarda paramparça ediliyordu."

Cengiz'im, Han'ım, sağlam İradem, yitip gidiyor vakti gelince. Böyle önemli bir şahsiyetin mezarı soyulmasın, kimse bilemesin yerini diye de ilk eşinden olan, varisleri sayılan oğulları adamlarına, cenaze alayının geçtiği yerlerde tek kişiyi sağ bırakmama talimatı veriyor. Öyle sistematik bir sır düzeneği kuruyorlar ki mezarı kazan insanları öldürecek askerleri öldürecek askerler bile belirleniyor. Yine o dönem seyyahı Marco Polo'ya göre bu silsilede 20 binin üzerinde cenaze çıkıyor hanelerden çadırlardan.

Mezarının yerini gerektiğinde hatırlanması için yapılan plan da neredeyse unutulması için yapılanlar kadar akılcı. Gömünün yanında, bir deve, henüz annesini emmekte iken kesiliyor. Yüreği ve hafzası güçlü anne deve gerek görüldü de her salındığında yavrusunun öldürüldüğü yere geri dönüyor ve böylece mezarın yeri tespit edilebiliyor. Anne devenin ölümü sonrası mezarın yerinin sır olması ise planlamada yapılan ve pek sonraları fark edilecek küçüklük bir hata.

Kendimizi sınavların: Düzenli bir ordunun hızını kesmemek adına askerler için en efektif sığınma yöntemi nedir?



TEKİN ABİ, MURTAZA, ADNAN

1980 darbesi yeni olmuş. Bizler lisede okuyoruz. Bir yandan da Girgir'a, Fırt'a karikatürler gönderiyoruz. Divriği ile İstanbul'un arası otobüsle 20 saat sürüyor. Posta bir haftada ulaşıyor. Gazeteler Divriği'ye 3-4 gün sonra geliyor. Kışın yollar kapanınca, iki hafta sonra geldiği oluyor. Siyah beyaz televizyon ya yeni gelmiş ya gelmemiş. Her evde telefon yok. Telefon olan evlerde de hangi numarayı çevirirsen çevir, aynı yer çıkıyor; PTT santrali.

Oğuz abinin ilgisi, koskoca adamın o kadar işin gücün arasında oturup, eliyle mektup yazıp göndermesi bizleri karikatüre bağlıyor. Ne acayip bir şey! Başka bir gezegende yaşıyorsun da merkezle bağlantı kurmuşsun gibi... Adnan'la her hafta Divriği'nin tek gazete bayiinden -eğer gelirse- Tarkan, Kara Murat, Girgir ve Fırt'ı aksatmadan alıyor. Hatta alıp bir de kokluyoruz. Murekkep kokuyor, matbaa kokuyor.

Darbe sonrası okullarda demokrat öğretmen kalmamış. Ortalık ana baba günü. Kimin ne ettiği belli değil. İhtiyarların hepsi, gençlerden korkuyor. Ortaokul, Lise, Üniversite gençliğinden her yerde, her daim herkes korkuyor. "Başımıza iş açar bunlar!" diye düşünülüyor.

Biz durmadan karikatür çiziyoruz. Gönderdiğimiz espri bir ay sonra çıkarsa dünyalar bizim oluyor. Girgir arka kapağa girmeyen esprilerimizi de Fırt'a, Hariçten Gazel Okuyanlar'a veriyoruz. Hiç olmazsa orada yayınlanıyor. "Hiç yoktan iyidir lan!" diye düşünüyoruz.

Adnan, bir ara bensiz İstanbul'a gitti. Girgir'a veremediği karikatürlerini Fırt'a vermiş. Hariçten Gazel Okuyanlar'da karikatürü yayımlanmış. Divriği'de havasına diyecek yok. O haftanın Fırt'ı elinde, ona buna gösteriyor. Normalde yapmazdık; dergilerimizi, karikatürlerimizi yayımlansa dahi okula götürmezdik. Adnan dayanamamış, Fırt dergisini almış okula götürmüştü. Okulda düzenli aramalar yapıldı. Adnan okulda Fırt'la yakalandı. Okul müdürü dergiyi eline almış. Muhtemel kendisi de gizli gizli okuyor olmalı ki hemen, 'Yavrunuzun Sayfası'nı açmış. Adnan'a dönüp, çıplak kadın fotoğrafını göstererek sormuş,

- Bu ney lan?!
- Ne ney?!
- Bu işte, elimde tuttuğum!
- Dergi, karikatür dergisi...
- Sende ne geziyor, okula niye getirdin?!
- O benim işim!
- Ney senin işin?!

- Benim mesleğim bu. Bu işi yapıyorum." Deyince, okul müdürü bizim oraların deyimiyle Adnan'ı ayagının altına alıp çiğnemiş.

Hiç unutmam, Adnan büyük bir nefretle söylenerek ve burnunu çekerek çarşıya geldi. Birkac gün okula gitmedi. Hoca akranıymış gibi sağda solda küfürler savurdu, meydan okudu.

"Erkekse buraya gelsin ulen!" dedi. Hoca çağırdığı yerlere gitmeyince "intikamım acı olacak" falan diye haberler saldı. Hiçbirimiz önemsemedik. Çocuktur, dayak yer geçer dedik. Öyle olmadı.

Adnan bir gün otobüse binip gitti. Soluğu direkt olarak Fırt'ta Murtaza'nın yanında almış. Murtaza, Adnan'ı "Dışarıda Anadolu'dan gelen bir arkadaş var. Öğretmeni, Fırt okuyor diye hırpalamış." diye Tekin abi ile görüştürmüş. Çok geçmedi, Tekin abi konuyu Fırt'taki köşesinde "Fırt'a Bakış"da yazdı. Hem de ne yazı. Bir tek isim vermemiş ama dayakçı öğretmeni bir güzel benzetmişti.

Adnan, muzaffer kumandan edasıyla Divriği'ye döndü. Daha sonra bu dergiyi de aldı okula götürdü. "Aııı!.. Uleeennn!.." der gibi, hocanın yüzüne çarpar gibi ortalıklarda dergiyi dolastırdı. Sınıftaki herkese gösterdi. Okuyan, bakan herkes, "Vay lan arkadaş, adamın Babı Ali'de yakını var. Bundan korkulur mirim" dedi. Adnan şişindikçe şişindi. Konu tekrar müdür beyin kulağına gitti. Müdür bir gün sınıfa tekrar geldi.

- Çıkar bakiim lan şu dergiyi!

Adnan çıkardı, önüne koydu. Müdür baktı, okudu.

- La oğlum sen uslanmayacan mı?!.. Niye gittin bu olayı anlattın da beni rezil ettin la sen?! diye küfredi ve ikinci kez ayagının altına alıp bir daha çiğnedi. Adnan o gün hayatının ikinci önemli dayağını yedi. Karikatürü bırakmadı ama hocanın peşini bıraktı. Hoca da fazla ilişmedi. Dövülmesi gereken çok sayıda öğrenci vardı.

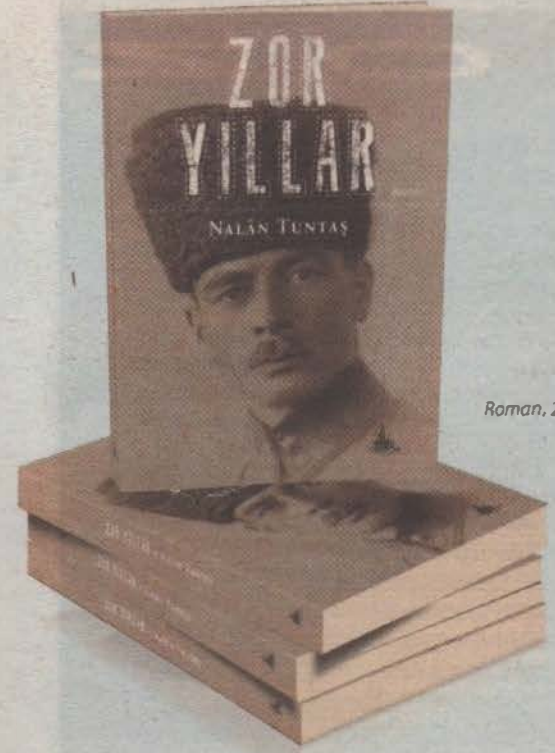
Yaşadığımız bütün travmatik olaylar da bize başımızdan geçen felaketleri keyifle anlatabilme yeteneği kazandırdı... Zaten öyle olmasa, mizahçıların tamamı akıl hasatanelerinde olurdu.

Tekin abi: Oğuz Aral'ın kardeşi Tekin Aral. Girgir'in kardeş dergisi, bir o kadar popüler olmuş Fırt'ın mizah yönetmeniydi. Abisi Oğuz Aral kadar mizah dergiciliğine emeği geçmiş, gençlere ön ayak olmuş bir ustamız. Saygıyla anıyorum.

Adnan: Bildiğimiz normal Adnan, Türk mizah ve karikatürü ona birçok şey borçlu olmayabilir ama onun da. Allaha şükür kimseye borcu yok. Gül gibi yaşayıp gidiyor.

Murtaza: Girgir'in en popüler olduğu dönemlerde dergide çalışmış, dünya güzeli, dillerden düşmeyecek mizah yazıları ve esprileri yayınlanmış bir güzel insan. Eşi benzeri zor bulunur biri. Hep anlatılır; kiracısı ödemeyi yapamayınca ona rastladığında yolunu değiştiren adam. "Kirayı ödeyemedi, beni görünce mahcup olur..." diyerek, kiracısından köşe bucak kaçan eşsiz adamlardan. Gerek önemli bir mizahçı, gerek bir dost olarak, yakın zamanda kaybettiğimiz Murtaza Gürkan'ı saygıyla anıyorum. Nuri içinde yat Murtaza.

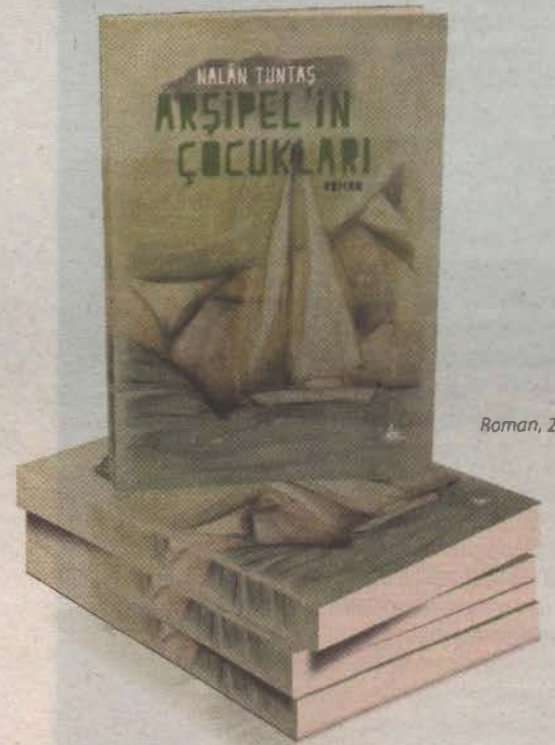
Zor Yıllar Nalân Tuntaş



Roman, 246 sf.

Zor Yıllar, Sarıkamış'tan Cumhuriyete uzanan süreçte cephelerde, sınır boylarında yurdunu savunan Sarı Saffet'in kişiliğinde ve onun çevresinde somutlaşan Mehmetçiğin destanıdır.

Arşipel'in Çocukları Nalân Tuntaş



Roman, 280 sf.

"Zor Yıllar", "Cahide" ve "Gölgekadın" adlı kitapların yazarı Nalân Tuntaş'tan sürükleyici, güçlü bir roman!



Yitik Ölkë Yayınları

facebook.com/yitikolkeayinlari - twitter.com/yitikolkeayinlari - www.yitikolke.com



genel dağıtım PUNT



Kubura içiyorsun sanki
Yavaşça!

Ölümüne kendini içiyor, kendini tüketiyorsun, can havliyle
Nasıl çelişmektir bu kendinle,
Hem ölümüne, hem can havliyle
Canın, eskisine göre daha şiddetli sancıyor
Daha zor nefes alıyorsun; içine, geceleri daha çok yel kaçıyor
Acıyor omuzun, san ki! kalp ağrısı
Kolunu ovuşturuyorsun, yan yatıyorsun, geçiyor
Ses tellerine mide asidin yerleşmiş
Bir iniyor, iki çıkıyor
Geberecek gibi oluyorsun
Hâlâ içiyorsun, geberene!
İstihare yatığında rüyada gördüğün zürafaya kurt yanaşıyor
Yayladaki evdesin, panjurları kapıyorsun korkudan
Ödek herif
Bakamayacak gibisin koskoca zürafanın, kurt ağzındaki leşine
Kurt kuzuyu kaparmış
Saliyor zürafayı kurt, yeniden ananın bahçesine
Arka kapıda düğün var, dernek var; herkes içiyor
Şerbet gibi portakal vodka, ayran niyetine gırla gırgırına rakı
Bi koşu aralarından geçerken her adımda ikiye kadeh attırıyorsun
Erkek adamsın ya!
İç ulan, iç, ölümüne,
Ölmemiş zürafa, oh!
O halde şimdi de onun şerefine,
Evine davet ediyorsun, boynunu eğerek giriyor kapıdan
Sen kahve pişiriyorsun, aklın debeleniyor
-ne işi var zürafanın ananın evinde-
Oturacağı koltuğu bulamıyor, şilteye buyur ediyorsun
Ulan iç; iç de öl!
Ölüyorsun bir keresinde de tam olmuyor.
Anlatıyorsun zürafaya anı niyetine
Senin anıların meylli, senin anıların, elinde hep bir kadehle
Senin anılarında kamburun çıkmış oturuyorsun
Mende bur diyorlar sana yanında uyanan kadınlar
Her sabah eşyalarını toplayıp çöpe atıyorsun
Tek elle!
Diğer elinde ya şişe, ya da işiyorsun işte.
Ulan öleceksin o kadar içme
"Ben böyle yaşamak istiyorum" diye açılıyorsun zürafaya
Zürafa kahvesinden bir yudum alıyor
Ölürsün ulan diyor, bu kadar içme
Bütün iltimaslar senin olsun istiyor, sorumluluklarını almıyorsun.
Şımarıksın!
Can havliyle içip, neşeyle yaşayayım istiyorsun, güzel!
O yüzden neyin kafasıysa,
evinde kurttan aparttığın zürafaya açılıyorsun
E boğuluyorsun nihayetinde
SON kadeh ulan bu! **SON**'u gelmez, kime anlatıyorsun
Yürüdüğün kaldırımında **SON**'una geliyorsun
Miles Davis diyorsun misal!
Zürafa yapıştırıyor sana lafı: "İstisnalar kaideyi..."
"Bozmaz" diyorsun kafiyeden yercesine
Ananın yayla evinde **SON**'un bir zürafanın elinde
Sen o kafayla bir kâğıda **SON** sözlerini yazıyorsun
Araban da afilliymiş hani! Bize gelmez!
Bok gibi paran var, bok gibi yaşıyorsun!

Uzun boylu kadınlar sevdin sen
Ölümün de, o kafayla, bunun yüzünden...
Zürafadan kadın olur mu?
Senden adamı olduysa...

Fotoğraf: Utku Sarıöz

MAHMUT FAZIL COŞKUN

O MU BU MU NİÇİN?



Türk sineması mı, Türkiye sineması mı? Niçin?

- Her ne kadar isimler benim için çok önemli olmasa da Türkiye sineması demek bir mahsur görmüyorum. Herkesin kendini bu isimde mutlu hissedeceğini düşünüyorum.

Romantizm mi, melankolik komedi mi? Niçin?

- Melankolik komedi. Çünkü ben romantizmden nefret ederim. Melankoli beni daha iyi ifade eder. Romantizm ucuz ve yapay, oysa melankoli doğuştan gelen bir duygu sanki.

"Uzak İhtimal" mı, "Yozgat Blues" mu? Niçin?

- Ben "Yozgat Blues"ı yapıyorum. "Uzak İhtimal" benim yaptığım ilk film. Bir takım kusurları olduğunu düşünüyorum kendimce. "Yozgat Blues" ise benim daha severek yaptığım bir film diyebilirim.

Mekanlar mı, karakterler mi? Niçin?

- Sanırım karakterler. Çünkü mekanlar ancak karakterlerle anlam bulabilir. Mekanlardan edinenler film yapanlar bence marzara bakarak şiir yazanlara benzerler.

Ana karakter mi, yan karakterler mi? Niçin?

- Ana karakterler ama yan karakterleri de seviyorum. Bazen, bazı yan karakterler çok önemli bir hale gelebiliyor ve daha ilginç olabiliyor. Yan karakterlerin hakkını yemeden, ana karakterler.

Minimalizm mi, maksimalizm mi? Niçin?

- İkisi de değil. Minimalizm son dönemlerde moda oldu. Bu tabirden çok hoşlanmıyorum. Ama ben buna tevazu diyorum. Bu soruyu tevazu diye cevaplamak istiyorum.

Şehir mi, taşra mı? Niçin?

- Bazen şehir, bazen taşra. Ben şehirde yaşıyorum ama taşrayı da seviyorum. Ama bütün ömrümü taşrada geçiremedim. Şehirden de çok sıkıldığım zamanlar oluyor.

Anlatmak mı, anlaşılacak mı? Niçin?

- İkisi de değil. Ben anlatmak için çalışıyorum.

Kısa metraj mı, uzun metraj mı? Niçin?

- Uzun metraj. Çünkü kısa metraj çok daha zor olduğunu düşünüyorum. Kısa sürede anlamlı bir şeyler anlatmak gerçekten zor bir iş. Uzun metraj kendimi daha iyi anlatabildiğim bir format. Ama bazen "çok iyi kısa film olur" dediğim hikâyeler de aklıma gelmiyor değil.

Film bir olayı mı anlatmalı, durumu mu? Niçin?

- Film bir olayı da anlatabilir, bir durumu da anlatabilir. Ama filmi ilginç hale getiren şeylerin içindeki durumlar olduğunu düşünüyorum. Filmin konusu her şey olabilir ama durumlardan oluşmalı.

Woody Allen mi, Aki Kaurismäki mi? Niçin?

- Aki Kaurismäki bence. Onun komedisini kendime çok daha yakın görüyorum. Woody Allen da çok sevdiğim bir yönetmen. Ama o son derece Amerikalı ve son derece New Yorklu. Kuzey Avrupa komedisi soğuk ve mesafeli olmasına rağmen bende daha büyük bir gülme etkisi yaratıyor.

Nişantaşı mı, Cihangir mi? Niçin?

- Ben Nişantaşı'nda oturup Cihangir'de çalışan biriyim ama ikisinin de sevdiğim ve sevmeyişim yönleri var. Ama son tahlilde Cihangir diyorum, çünkü her yere yakın.

Puro mu, nikotin sakızı mı? Niçin?

- İkisinden de kurtulmaya çalışıyorum ama kurtulamıyorum.

Yaşamışlıklar mı daha cezbedicidir, yaşamamışlıklar mı? Niçin?

- Yaşamamış şeyler tabii ki daha cezbedicidir. Sinemayı tarif ederken de öyle tarif edebiliriz. Biz film seyrederken hiç yaşamadığımız, belki de hiç yaşamayacağımız durumlara, mekanlara ya da insanlara yakından bakma şansını buluyoruz. Zaten sinemaya ilgilenmenin ön şartı, böyle bir merakın oluşmasıdır.

"En İyi Film" ödülü mü,

"En İyi Yönetmen" ödülü mü? Niçin?

- Film için her ödül değerlidir. Ama tabii ki en iyi film ödülü. Çünkü daha çok para veriyorlar.

Aliya mı, Roger Garaudy mı? Niçin?

- Garaudy'ye haksızlık etmek istemem ama Aliya diye düşünüyorum. Çünkü Aliya'yı ben tanıdım ve gerçekten çok enteresan bir insandı. Sadece yazdıklarını ya da yaptıklarını değil insan olarak da çok sevmişim.

Kahve mi, şay mı? Niçin?

- Ben kahveciyim. Kahve beni uykudan uyandıran bir şey. İnsanın yaşı ilerledikçe alışkanlıktan değişiyor. Son dönemde çaya da heves etmeye başladım.

Gerçeklik mi, duygusallık mı? Niçin?

- Duygusallıktan nefret ediyorum. Ama gerçeklik de benim çok kolay tahmin edilebilir bir şey değil. Dolayısıyla ben bunu hep şakaya vurarak tolere ediyorum.

Instagram mı, Twitter mi? Niçin?

- Twitter hesabım var ama neredeyse hiç kullanmıyorum. Ara sıra kim ne yazmış diye bakıyorum. Instagramı daha çok kullanıyorum ama oradakilerin de fotoğraf yarışmasındaymiş gibi davranmalarına biraz gıcık oluyorum.

Bir duyguyu seyirciye geçirmek için metafor mu kullanılmalı, film score mu? Niçin?

- Ben filmde müzik kullanılmasını zayıf olarak görüyorum. Metafor tabii ki kullanılabilir. Ama film gücünü kendisinden alır. Başka bir unsur ilave edilmesi filmin zayıflığını gösterir. Filmin gücünü oyunculuk, senaryo ya da nasıl çekildiği belirler.

Bakmak mı, görmek mi? Niçin?

- Ben görmeyi içsel bir şey olarak düşünüyorum. Kaba tabirle kalp gözüyle görmek. Görmek için illa bakmak gerektiğini düşünüyorum.

Modern hayat mı, dini hayat mı? Niçin?

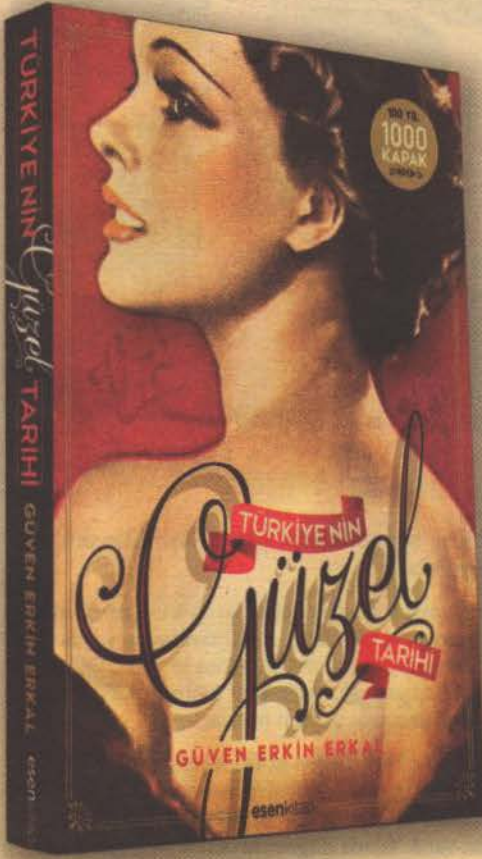
- Ben açıkçası inançlı biriyim. Modern hayatta dini hayat birbirine son derece zıttır tabii ki. İkisini bir arada götürmeye çalışıyorum.

Var olanla yetinmek mi, daha fazlasını istemek mi? Niçin?

- Var olanla şükretmek. 🌱



YENİ KİTAPLARIMIZ RAFLARDA



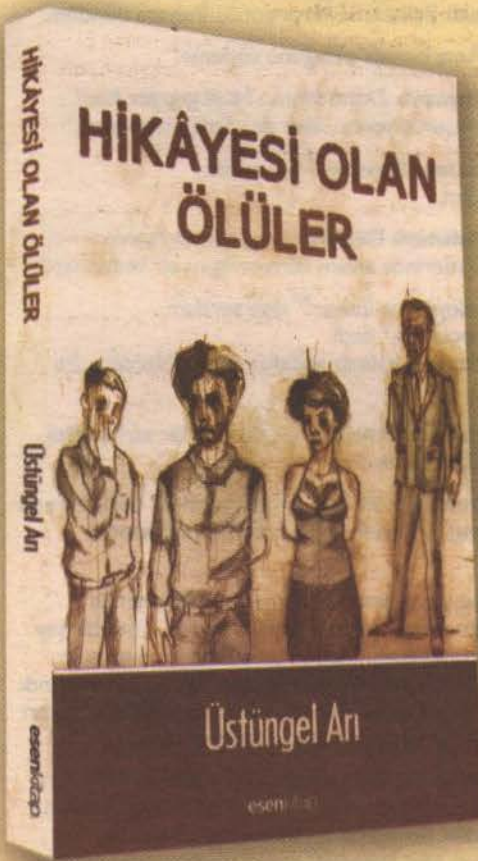
Türkiye'nin Güzel Tarihi
Güven Erkin Erkal



50 Yıllık Aşk
Ercan Akarsu



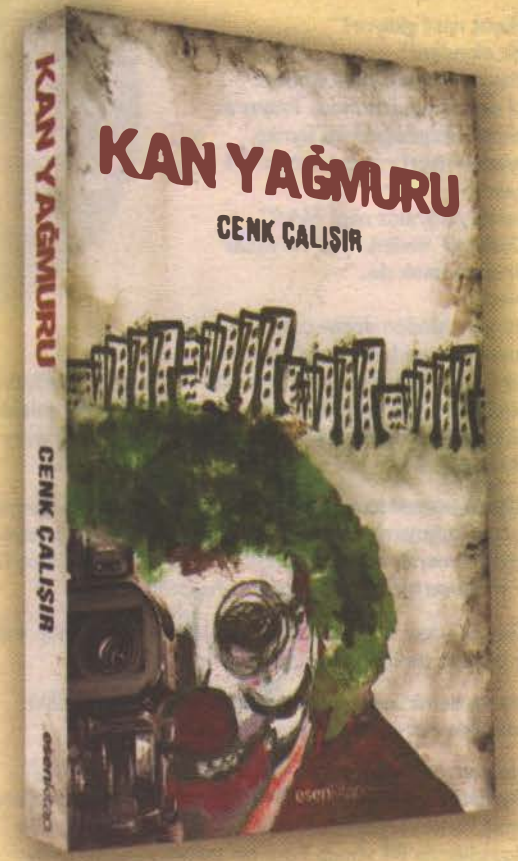
Meyhanedeyiz Yine Bu Gece
Ufuk Kaan Altın



Hikâyesi Olan Ölümler
Üstünel Arı



Bana Bi' Şey Olmaz
HIV Pozitif Öyküler



Kan Yağmuru
Cenk Çalışır

AYRILIK MÜZESİ

“Nereye gidiyoruz?” “Görmeni istediğim bir şey var...” Arabanın pencere kolunu birkaç kere çevirdi. Ardından ceketinin iç cebinden gümüş sigara tabakasını çıkartıp, önceden sardığı sigaralardan birisini dudaklarının arasına yerleştirdi. Tabakayı bana doğru uzattı. Bir tane aldım, yaktım. Sigaranın dumanı soğuk havayla yer değiştirirken İhtiyar’a baktım. Kış güneşi, kadife ceketinin sol tarafına ve geriye doğru taradığı kırışmış saçlarına düşüyor, arabanın her sarsıntısında gün ışığı yüzündeki kırışıklıklarda, saçlarının dalgalarında boğuluyordu. Sol dirseğini pencereye dayamış, sağ eliyle Arkadaş dediği 1957 model Chevrolet’inin deri kaplı direksiyonunu kavramış, gözleri yolda düşünceli bir ifadeyle arabayı kullanıyordu.

Onunla ilk karşılaştığım anı anımsadım. Yedi sene önce Taksim’de bir eyleme katılmışım. Her zamanki gibi polis bizlere büyük bir şiddetle saldırmış, düşman ordularını kovalar gibi Tünel’e doğru kovalamaya başlamıştı. Galata’ya doğru nefes nefese koşarken, kendimi zar zor ahşap tabelasında sahaf yazan bir dükkana atabilmişim.

“Ne olur yardım edin!”

İhtiyar gözlerini okuduğu kitaptan kaldırıp bana bakmış, daha sonra adının Cebrell olduğunu öğrendiğim uzun boylu adama dönmüş, “Çocuğu arkaya sakla!” demişti. Beni arkadaki bir odaya almışlar, polisler gidene kadar orada kalmışım. Aylar sonra iki iyi dost olunca sormuştum “Neden beni içeri aldın? Kimse kolay kolay bunu yapmazdı.”

Kimsenin bilmediği bir sır biliyormuş gibi gülümsemiş, sonra “Seninle bir alakası yok, sadece polisleri sevmem” demişti.

“Hayat nasıl gidiyor?”

“Hi..efendim?”

“Hayat diyorum, nasıl gidiyor?”

Sol omzumun üstünden İhtiyar’a baktım. Dalgınlığımdan sıyrılıp, hayatımı hatırlamaya çalıştım. “İyi sayılır”

“Sevda’yla aranız nasıl oldu?”

“Daha iyi,” dedim. “Her ne kadar görüşemezsek de...”

“Neden?”

“Bu yeni işinden dolayı çok fazla seyahati oluyor. Geçen hafta Paris’teydi. Dün de Berlin’e fuara gitti. Aslında bu kısa ayrılıklar ilişkimizi daha güçlendirdi. Geldiğinde çok özlemiş oluyor beni.” Manidar bir şekilde gülümsedim, “Görsen bir ilgi, bir alaka... Eski günlerimiz tekrar döndük.”

Gülümsememe karşılık vermedi. Gözlerini yoldan ayırmadan arabayı kullanamaya devam etti. Sanki ne yaptığımı, hayatımı, Sevda’yı merak etmiyor da asıl konuya girmeden önce kısa bir mola vermek için öylesine soruyordu.

“Geldik” dedi. Karaköy’ün ara sokaklarının birisinde, eski taş bir binanın önünde durduk. “Hadi içeri girelim”

Binanın demir kapısından girerken kapının üzerindeki Ermenice yazıya takıldı gözüm. “ բաժանարար ”

“Ne yazıyor?” diye sordum asansöre doğru yürürken. “Ayrılık” dedi İhtiyar. “1908’de yapılmış. Bir Ermeni ailesine aitmiş. Varlık Vergisi’nden sonra ülkeyi terk etmişler. Bir iş karşılığında 88 yılında Türk bir sarraftan aldım binayı. Yapacağım müze için en iyi yer burasıydı. Hem ismine hem de hikâyesine uygun.”

“Ne müzesi?”

“Birazdan göreceksin”

Asansöre doğru yürümeye başladık. Ben de arkasından gittim. Asansöre bindik. Birinci katın düğmesine bastık. Asansörün kapısı açılınca kendim büyük, genişçe bir salonda buldum. Gördüğüm manzara karşısında olduğum yerde donakaldım...

“Ayrılık Müzesi’ne hoş geldin”

Karşımda minyatür bir İstiklal Caddesi vardı. Mağazalar, vitrinler, seyyar satıcılar, caddeyi dolaşan insanlar... Her şey o kadar gerçekçiydi ki. Birden tüm o kalabalığın içinde genç bir erkekle, genç bir kadının birbirine sımsıkı sarıldığını fark ettim. Büyülenmiş gibi heykellerin yanına gittim. İkisinin de gözlerinde yaşlar süzülüyordu. Elleri birbirlerinin bedenlerine sımsıkı geçmişti. Platon’nun Sölen’indeki Androgynos’lar gibi iki kişi tek bir bedene dönüşmüştü. Bir ayrılık anının bu kadar sarsıcı olacağını hiç düşünmemiştim.

Hiçbir şey sormadan büyük bir merakla yan salona geçtim. Bir çay bahçesi. Pöskareli bir masa. Masada bir adam ve bir kadın. Kadının önündeki çay bardağı ve kül tablası dolu. Adamın önündeki çay bardağı ve kül tablası boş.

Bir oda. Duvarda resimler asılı. İçlerinden birisi yok. Sadece izi kalmış. Önündeki masada kitaplar ve defterler dizili. Bir defter açık. Kalemliğin içinde dişlenmiş kurşun kalem var. Defterde sadece seni özlediyorum yazıyor:

Bir meyhane. Üç ahşap masa. Diğer iki masada adamlar ve kadınlar duyulmayan kahkahalar atıyorlar. Garson elinde tepsiyle donmuş kalmış. Kirli sakallı, orta yaşlı bir adam, cam kenarına oturmuş, uzaklara bakıyor. Kadehi yarım, kavunu eksik, peyniri küflü...

Tiren garı. Vedalaşan insanlar: Genç bir kadın ayak uclarının üzerinde yükselmiş, pencereden sevgilisinin uzattığı ellerine tutuyor.

Heykelleri gördükçe, matruşkalar gibi sonsuz sayıda ayrılık anlarına açılan eserler karşısında tuhaf bir hüzne ve melankoliye düştüm. Sanki bu taş bina, bir miknatıs gibi dünyadaki bütün ayrılıkları kendinde toplamıştı.

Yaşadığı ayrılığın acısını ancak diğer ayrılıklara dağıtarak unutmaya çalışıyordu. Her ayrılık anında kalbin söylediği o iki sözcük, binanın taş duvarlarında yankılanıyor, hızla kalbime saplanıyordu. Beni Unutma!

Yerde kanlar içerisinde yatan bir kadın. Yanı başında bir erkek silahını ona doğrultmuş.

Lise üniformalı bir çocuk. Evinin salonunda kendini asmış. Ayaklarının gölgesi parçalanmış genç bir kızın fotoğrafının üstüne düşüyor.

Bir köy mezarlığı. Bayrağa sarılı bir tabut. Tabutun etrafında ağıt yakan kadınlar. Tahta mezar taşında yamuk yumuk bir yazı. Çok gençti...

Hakimin karşısında bir kadın, bir erkek. Adamların yüzleri ters tarafa dönük. Avukat elini kaldırmış. Sekreter kız parmağındaki tek taşa bakıyor.

Ameliyathane masasında bir kadın yatıyor. Kadının bacak arasından çıkan hayat bağı bebeğe sarılıyor. Doktor kucağındaki bebeğin kordon bağı kesiyor.

İki genç erkek, el ele bir kapının önünde. Karşılarında kaşları çatılmış, işaret parmakları öfkeyle kendilerine yönelmiş bir grup erkeğe bakıyorlar. Bakışlarında korku, endişe yok. Utanma yok. Sadece aşkın cesareti var.

Ne hissedeceğimi bilmiyordum. Her şey birbirine karışıyordu. İhtiyara onlarca soru sormak istiyordum fakat diğer eserleri görme arzum soruların önüne geçti. En üst

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>



Edward Munch

kata kadar hiçbir şey sormadan çıktım. Ayrılıklar tek tek önüme seriliyordu.

Babasının gözyaşlarını duvağın silen bir gelin. Arkadaşının omzunda ağlayan genç bir kadın. Ailesi tarafından yurda bırakılan bir üniversite öğrencisi. Yırtılmış bir bilet. Düşük düşecek bir takvim yaprağı. Yanmış bir kibrit. Sökülmüş bir kazak. Piyanonun üstünde uçan notalar...

Son merdiveni de çıktım. Terasa açılan kapıyı açtım. Teras birkaç temayla bölünmüştü. Hemen önümdeki bölümden demir parmaklıkların üzerine çıkmış, atlamak üzere olan genç bir kadın vardı. Yanına doğru yürüdüm. Aşağıya, sonra kadının gözlerine baktım. Gözlerinde terk edilmenin acısıyla başa çıkmama halini görebiliyordum.

“Birkaç heykel daha kaldı yapılması gereken. Onları da bitirince açacağım müzeyi”

Şaşkın gözlerle arkamı döndüm. İhtiyar, iki eli cebinde bana bakıyordu. Ne diyeceğimi bilemedim. Gördüklerim karşısında hiç uyanamayacağım bir rüyada gibiydim. O sırada telefonum çaldı. Baktım, Sevda arıyordu. İhtiyara döndüm.

“Aç” dedi, “Ama burada olduğunu söyleme.”

Alo... İyiyim hayatım... Dışarıdayım... Nasıl geçiyor fuar?... Tamam... Konuşuruz sonra... Ben de... Seni seviyorum...”

Telefonu kapattım. “Nasılmış” diye sordu. “İyiymiş” dedim.

Hiçbir şey söylemedi. Gözlerini bana dikmiş öylece bakıyordu. Gözlerinde anlam veremediğim bir keder vardı.

“Niye öyle bakıyorsun İhtiyar?” diye sordum.

“Sen iyi bir çocuksun” dedi.

“Sağ ol” dedim belli belirsiz gülümseyerek. “Nerden çıktı şimdi bu?”

Yanıma doğru geldi. Ceketinin iç cebinden bir zarf çıkardı. Bana uzattı. Zarfı aldım.

“Cenneti görmek için ilk önce ölmek gerekir” dedi. “Kusura bakma, ben senin dostunum, ilk önce seni öldürmem gerekiyor.”

Söylediklerine, yaptıklarına anlam veremedim. İçimde bilmediğim bir endişe hızla büyümeye başladı. Kötü bir şey olacaktı, hissediyordum. Zarfı yırttım. Elimi içine soktum. Fotoğraflar vardı. Çıkardım. Kamıma keskin bir ağrı saplandı. Midem bulanmaya, başım dönmeye başladı. Ayak uçlarımdan ensem kadar bir uyuşma bütün bedenimi sardı.

Nefes alamamaya başladım. Gözlerimin içine kor parçaları düşüyordu. Bir şey söylemek, bir ses çıkarmak istiyordum ama yapamadım. Boğazıma Sevda kaçmıştı. Sevda’nın yanındaki adam elini kollarıma arasına sokmuş, kalbimi var gücüyle sıkıyordu. Şimdiye kadar söylediği bütün yalanlar, zehirli oklar gibi bedenime saplanıyordu. Elimde fotoğraflar İhtiyar’a baktım.

Birden arkamdaki tentenin açıldığını duydum. İstemsizce döndüm. Olduğum yerde öldüm.

Benim bir benzerim karşımda duruyor, elinde fotoğraflar, gözlerimde hissedtiği acının dehşeti İhtiyar’ın bir benzerine bakıyordu.



gol oldum

aşk kapıyı çarptı gitti küt
saat sabah ezanı
sebepsiz münasebetsiz beni
bahtsız talihimle götürdü bıraktı

çok büyük deprem oldu
kuzey çeyrek küremde
ağzımın tadı kaçtı koşarak
habitatım bozuıldı

göynüme kaynar bir love düştü
kırıldı kolum kanadım
piç oldum öksüz kaldım
içtim soğuk alkollerini boğazlarım şişti

bir düzine dayak yedim mâziden
sürüdüm 90+160+190 bedenimi susuz çöllere
kar yağınca yolları sekiz ay kapanan
doğu köylerine benzedim

hep dengesiz dangıl dungul hislendim
çarpık çurpuk bireyleştim
durduk yere kaşındım da kaşındım
dombili kalın bir dert edindim

çürüdüm ve düştüm
daha olmadan hayat dalımdan
kalbim kıyıldı aşksızlıktan
gazi kaçmış gazozu döndüm

ben kendimi sanırdım ki
bulunmaz bir hint kumaşı
meğersem değilmişim bir alex de soza
bir pavlov'un köpeği bir sanat güneşi

bozdu kanatsız bir kuşun yuvasını
kıllı hoyrat ellerimle
girdim saf aşkımızın günahına
kaldım biraz plüton biraz da baş ağrısı

sevmem ben sen çok iyi bilirsin
kendi kendime hiç üzölmeyi
ve fekat sikine amayım ulan be
sırf nakarat bir şarkı da olmaz ki

yırtıldı gitti ömrüm ah
en bombastik en cafcaflı yerinden
gelişine vurdu hayat reis
ve kendi kaleme gol oldum!

1986 yılında kurulan ve hala çalmaya devam eden PENTAGRAM'ın kurucularından HAKAN UTANGAÇ, yola çıktıkları zamanlardan, ilk konserlerinden ve albümlerinden bahsetti.



O yıllarda, çok genç olmamızın verdiği toylukla müzik dünyasına bakışımız bambaşkaydı. Biraz komik biraz da acemilikle iç içe geçmiş, delilikle ergenliğin arasında gidip gelen bir hareketle başlamış gibi görünüyordu. Tabii şu anda bulunduğumuz durum bizim ortaokul hayallerimizdi. Hayallerini gerçekleştirmek bir insanın hayattan aldığı en büyük hediyedir. Emin olun o dönemlerde 75 kişi filandık bu tarz müziği dinleyen kitle olarak. Kendi şartlarımızda gerçekleştirdiğimiz minik konserlerde hep aynı kitle oluyordu zaten. Salyangozu bırakın satmayı, salyangozun bizzat kendisiydik. Toplumun bize bakış açısını hiç anlatmaya gerek yok. Azınlıkta işte. Hatta fazla da dikkate alınmıyorduk. Bizim için müzik, siyasetin yarattığı kargaşanın bulunduğu bir ortamda, tüm o saçmalıklardan uzak tutan, sığındığımız bir kale gibiydi. Şarkılarımızda, bahsettiğimiz konularda etrafımızda gelişen olayları şiddetli bir reddediş ve karşı duruş hep vardı. Bu yaklaşım içinde bulunduğumuz zamanlara kadar hep devam etti. O yüzden aşk şarkıları yazmadık hiç bir zaman.

İlk konserimiz Bağcılar'da bir düğün salonundaydı. Yüz ile yüz elli kişi arası bir izleyici vardı. Bir tek hatırladığım, bizden önce çıkan gurubun solistinin Gökhan Semiz olduğuydu. Yıllar sonra bir trafik kazasında hayatını kaybetti. O yüzden aklımda bu konserle ilgili bir bu var bir de Tarkan Gözübüyük. O zaman Kıbrıs'taydı ve ilk konserimize yetişememişti. Salona geldiğimizde masalar filan kurulmuştu sahnenin önünde, bildiğiniz düğün mantığı. Ortulu sandalyeler falan. Kaldırılabilir, bu masaları dedik mekan sahiplerine, "olur mu öyle şey seyirci nasıl oturacak" dediler. Biz de bütün masaları kaldırıp başka bir yere istifledik. Sonra konser esnasında sahneden gördüm mekan sahiplerini, arkada bir yerde gulusup duruyorlardı. Aralarında konuştukları şeyleri tahmin edebiliyordunuz.

Efsane olarak anılan Moda Sineması konseri, o dönem için acayip faotik ve dikkat çekici bir etkinlikti. Konser mekanları sinemalar olabiliyordu o zamanlar. Metallium, Metafor ve Pentagram o dönemin tarzında önemli gruplardı. Dostluğumuz vardı fakat aramızda tatlı bir rekabet de vardı. O konserden sonra sinema uzun bir müddet kapalı kalmıştı. Çünkü ne kadar liseli azınlık varsa oradaydı. Salonun yarısının koltukları kırılmış ve salon oldukça zarar görmüştü. Bir daha da konser olmadı o salonda. Davulümüzü rehin bıraktık zararı ödeyene kadar. Zaten daha sonra tamamen kapandı. Ailelerden borç alıp odedik tabii. Sinemanın kapısından içeri girerken Bulutsuzluk Özlemi'nden Nejat Yavaşoğulları sınırlı bir şekilde söylene

söylene yanımızdan geçmişti. Sonra anladık ki bizim konser yüzünden onların konseri iptal olmuş.

Ümit Yılbar'ı yitireli çok uzun bir zaman geçti ve yıllar geçtikçe daha çok şeyler ifade etmeye başladı bizim için. Bu konuda söyleyebileceğim tek şey; gitar ile silahın yer değiştirdiğinde neler olabileceğini görmemizi sağlamasıydı.

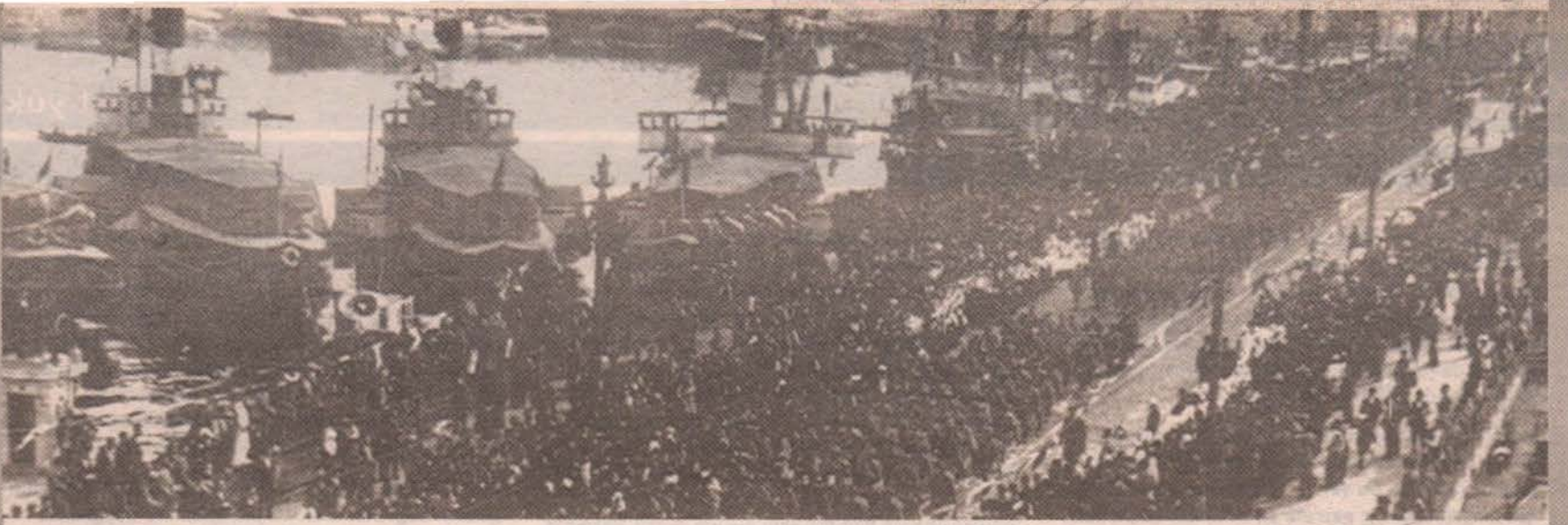
Halk Ozanlarından beslenme dönemimiz 1995 yılında Anatolia albümü ile başladı. Aşık Veysef'den 'Gündüz Gece' ile... 2000'li yıllarda hortlayan bir satanizm saçmalığına karşı bir şeyler söylememiz gerekiyordu. 'Şeytan Bunun Neresinde' halk ozanı Aşık Dertli'nin yazmış olduğu bir şarkı. Bizim için en gerekli cevabı zaten yüzyıllar önce vermiş. Biz de tekrar hatırlatalım dedik. Tabii en önemlisi 'Bir' adlı şarkı, asıl cevabımız oydu. Bütün bu olanların karşısında Aşık Veysef'den 'Bu Alemleri Gören Sensin' ile konuyu kapattık.

For Those Who Died Alone parçasının çıkış noktasında bize ait bir hikaye var. Aramızdan yitip gidenler için yazılmış bir şarkı. Fakat bu bize özel olmaktan çıkıp, artık bütün dinleyicilerle bir arada aynı hisleri paylaşıyor olma özelliğini taşıyor.

Uzun soluklu işler yapmak bu bölgelerde gerçekten çok zor. Hele ki müzikle uğraşıyorsanız... Hep ikinci bir işiniz olmak zorunda. Müzik gurupları hep fire vererek ilerler. Sonunda ya hepsi bırakmak zorunda kalır ya da bizim gibi çatlıklar nedenini bilmeden ısrarla devam ederler. Son zamanlarda çok grup oluşumu var gibi görünse de zaman gösterecek. Siyasi gelişmeler her sektörde etkisini gösterirken bizim tarafa da sığıyor elbette. Yani giderek daha da zorlaşıyor bu işler. Hâlâ azınlık gibiyiz, yakında kovulacağız gibi hissettiriyor hep. Geçtiğimiz yıl toplamda 16 konser vermişiz. Yani 80 milyonluk ülkede 1 yılda 16 konsere çıkmışız. Kim geçenebilir bununla, bir düşünün. Üstüne üstlük büyük festivaller organize eden markalar iki kapak getir konsere bedava gir dedikçe, izleyiciye yaptığınız işi ucuzlatan bir görüntü vermekten öteye gidemiyorlar. Uzun soluklu olmasını istediğiniz gurupların elemanları, zaman geçtikçe bir yerde genel mudur ya da muhasebeci olarak karşımıza çıkabiliyor.

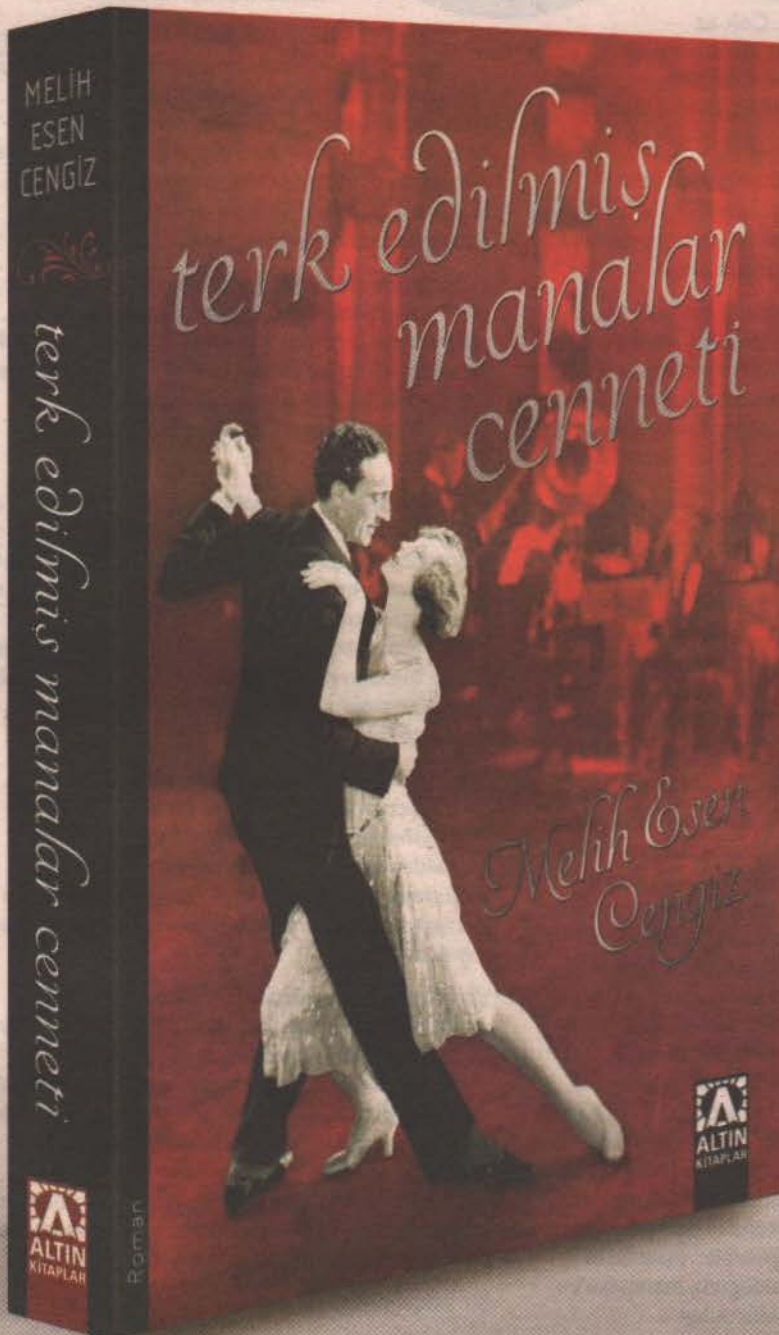
Yıllar geçtikçe fark ettiğim bir şey var. Hani hayatınız bir film şeridi gibi geçer dedikleri bir klişe var ya, biz ona müziklerini de eklemiş olduk. Hayatımız bir film şeridi gibi gözlerimizin önünden geçtiği an, müziklerini de duymak bir ayrıcalık olacaktır.





Terk Edilmiş Manalar Cenneti

Melih Esen Cengiz



Bana bu dansı...

*İşgal altındaki bir şehir,
savaşın gölgesinde filizlenen
imkânsız bir aşk.*

*Naif, dokunaklı,
hüzünlü ve isyankâr.*

*Bu romanda gökkuşağının
sekizinci rengini bulacaksınız.*

*Daha önce hiç görmediğiniz,
karanlıkların içinde saklı
duran, ortaya çıkıp kâinatı
o bilmediğimiz ışıkla
aydınlatmak için gerçek aşka
muhtaç olan...*



Tüm Kitapçılarda!

şehrin varoluşu

“Heidegger varoluşu çok bilinen bir formülle açıklıyor: In-der-Welt-sein, dünyada konumlanmış olmak. ... İnsan ve dünya salyangoz ve kabuğu gibi bağlıdır birbirlerine. Dünya insanın bir parçasıdır, onun uzantısıdır ve dünya değişikçe varoluş da (dünyada konumlanmış olma) değişir.” (Milan Kundera/Roman Sanatı)

İnsanlık; -varoluşunu tanımladığı dünya sürekli olarak kendisine hayal kırıklığı sunduğu için hızla yapılan/yıkılan bu yerde- kendini varlığını bilmek için olağan üstü bir gayrete girdi. Özellikle de son yüzyılda. Zira yaşadığını idrak etmesi için önce yaşamı tanımlaması gerekiyordu. O zamana kadar yaptığı tanımlandırma adım adım ilerlerken ve bu bilinçlenmeyle ilgili daha iyi şeyler olacağını umarken birden birinci dünya savaşı çıktı. Yarattığı dehşet o kadar büyüktü ki mahşerin dört atlısının (Savaş; evet insan diğerini öldürmeyi çok istedi, açlık; evet savaşın doğal uzantısıydı, hastalık; evet İspanyol gribi savaşın öldürdüğü kadar insanı öldürdü. Ve tabii ki de ilk üçü ölüm vaat ediyordu, dördüncü atlı da bunun için tırpanını indirdi) dörtlüde üzerinde koştuğunu ve bunun sorumlusunun da sadece kendi olduğunu anladı. Yaşadığı bu sarsıntıyı ifade etmek için de, savaş sadece Avrupa’da hatta Avrupa’nın tümünde değilken bile bunu “Dünya Savaşı” olarak adlandırdı. Çünkü kurduğu dünya başına yıkılmıştı. Bu yıkım üzerinden kendini tekrar konumlandırmaya çalışırken, çok değil 20 yıl sonra arzuladığı gerçek dünya savaşını çıkardı. Mahşerin atlıları bu davet üzerine daha da hoyratça dünyaya indiler.

İnsanlığın küçük dünyasını kurduğu zemin sürekli kayınca varoluşunu tanımladığı ifadelerin de yetersiz kaldığını gördü. Güvendiği dağlara sürekli kar yağıyordu; kendisini koruyacağına inandığı için sığındığı devlet, din, ırk, aile, toprak, sınır gibi mevhumlar onun için birer ölüm makinesine döndü. Ve mevcut dilinin bu durum karşısında iflas ettiğini görünce farklı ifade arayışlarına girdi. Resim 24 parçaya bölündü, sanat tanımları, eylemleri açıldı, fraksiyonlara ayrıldı. Sinema anlatım dememeleri içine girdi, edebiyatta durum ve varoluş anlatıları kendini göstermeye başladı vb.

Bunu daha önceden hisseden edebiyat (öncüsü ve ilerleticisi roman) bilinçdışını Freud’dan önce, sınıf mücadelesini Marx’dan önce tanımlamıştı. İnsan durumlarının özünün araştırılmasına Prost’la girmişti. Roman, malzeme olarak insanı kullandığı için, büyük bir öngörüyle Cervantes’ten itibaren kendi mantığı ve çözümlemeleriyle insanın başına gelenler üzerinden insanlığın/insanın kendi varoluşunu zamanın ve yıkımın ruhuna uygun olarak tasvir etmeye başlamıştı.

Cervantes’te evinden çıkarak zihninde yarattığı dünya da bir maceraya ilerlerken insan, Conrad’ta karanlığının yüreğine indi. Kafka’da neden yargılandığını bilmezken, Camus’da idama mahkum olduğu halde savunma yapmayı reddetti.

Dostoyevski’de mantığının sonuna kadar gitmek isteyen insan aklının deliliğini yakalarken, Tolstoy’da mantık dışının, akıl dışının müdahalelerini açığa çıkardı. Ursula K. Leguin’de her türlü kolaylaştırıcı şartlara rağmen ilerlememenin sebebi olarak insan egosu dururken, Tanpınar’da kendi varoluşunun ağırlığını meyhanede bırakıyordu. Bellow’da hayatının anlamını verecek nefesi orduya yazılıp, kendisini yönetecek olan disiplinde ararken, Böll’de savaş dönüşünün yorgun yıkımını gösterdi. Proust’la yakalanamayan geçmiş anın, Joyce’le yakalanamayan şimdiki anın peşine düştü. Balzac’la tarihle olan bağlarını, Flaubert’le de günlük yaşamın bilinmeyen anlarını araştırdı. Orwell’de bazı hayvanların/insanların daha eşit olduğunu öğrenirken, Atay’da çaresizce korkuyu bekliyordu.

Bu örnekleri çoğaltarak romanlar üzerinden bir insanlık atlası çıkarmak çok mümkün, lakin bu süreç içinde dünyadaki genel eğilimi (dünya öyle olduğu için) romanın pas geçmediğini de görüyoruz. İnsanlık erkek karakterler üzerinden tanımlanıp tasvir ediliyordu. Çok az sayıda olan kadın karakterler de umutsuz ya da yasak aşka düşüp kendi cezalarını kendileri vererek intihar ediyorlardı. (Bkz. Emma Bovary, Anna Karanina vb.)

Erkekleğin iktidar yaratma ve yarattığı iktidar üzerinden insanlığı hükmetme isteği, varlığını onun üzerinden tanımlamaya çalışırken aynı zamanda varoluşunu tehdit eden bir unsur oldu.

İnsan ve diğer mahlûkatlar arasındaki farklılıkların en büyüğü (modern) insan isteklerinin sınırsız ve doyumsuz olmasıdır.

Hayvanlarda bu yoktur, bir aslan avını yedikten sonra tekrar acıkıncaya dek uyur, aylıklık yapar. Bu insan için geçerli değildir. Giderdiği arzusunun daha da büyültür, daha da çoğunu ister. İhtiyacı olmasa bile biriktirir, kendisine ait olmasını ister.

Sınırsız isteklerinden ilk sırada olan da iktidar ve onur sahibi olmaktır (Russell). İktidar sahibi olunca da ihtiyaçları olduğunu düşündüğü şeyleri sınırsız ve sorumsuz olarak giderebileceğini

düşünür. En büyük iktidar modeli olarak da tanrı’yı görür, zira kendisi ne kadar iktidarl olursa olsun öleceğini, kendisinin bu dünyada bir zamanlar yaşamış olduğunu göstermek için diktiği devasa anıtların da yine insan eliyle yıkılacağını veya zaman içinde turistlerin gezi anılarında bir arka plan dekoru olacağını bilir. İşte bu acımasız açmaz içinde yine de tanrı’yı taklit eder. Krallar, kralıklar, dini liderler bu sebepten ötürü kendilerini “yeryüzünde tanrının gölgesi” olarak tanımladılar. İnsanların da onlarda tanrısal bir güç olduğuna inanmalarını istediler. İnanmayanları da öldürdüler.

Bu arzu zaman içinde biçimini-tanımını değiştirse de içerik aynı kaldı. Dünyayı ele geçirmeye çalışan bir orta çağ kralıyla, milyar dolarları olduğu halde daha da fazlasını isteyen bu çağın kapitalisti arasında bu yüzden fark yoktur. Kendi hâkimiyet sınırlarını artırmak, daha da fazlasına sahip olmak... (Zira bir iktidar sahibinin en büyük korkusu, bir başka iktidar sahibinin kendisi iktidarına göz dikmesidir. Çünkü iktidar, iktidarın kurdudur.)

İkisi de (kral ve kapitalist) diğer insanların kendisine göstereceği biat-itaat-takdir, eylem ve duygusunu ele geçirmek, sahip olmak-satın almak ister.

Komik ama bir o kadar da yıkıcı eylem. Soyluca insan öldürmeyi, soysuzca insan öldürmemeye tercih eden bir aptallık, insanın tanrıyı taklit etme çabası sonucunda çıkan iktidar tanımı.

Bu tanım içinde de insanlık doğal olarak ikiye ayrılıyor: Öldürme kararını verenler ve karar verenler adına öldüren ve ölenler. Yani iktidar sahibi olanlar ve onu takip edenler, iktidara onay verenler.

“İnsanlar iktidamlarını güçlü olduklarına inandıkları sürece severler, kendilerini güçsüz hissettiklerinde ise bir lideri izlemeyi tercih ederler.” (Russell) Gücünün yettiğine inandığı zaman kral, yetmediğine inandığı zaman da köle olmayı tercih eder. İkisini de reddedenler tabii ki vardı. Lakin kral ve köle arasındaki büyük uzlaşmada yok edildiler.

Adler’in de (İnsan doğasını anlama) belirttiği gibi “buyurulan ve buyurgan” tip ayrımı oluştu. “Buyurulan birey, başkalarının kuralları ve yasaları ile yaşar ve buyurulmayı bekler hep”, “Buyurgan kişi de ‘Herkesten üstün nasıl olabilirim?’ diye sorar.” Buyurulmayı bekleyen kişi de ona yol gösterir.

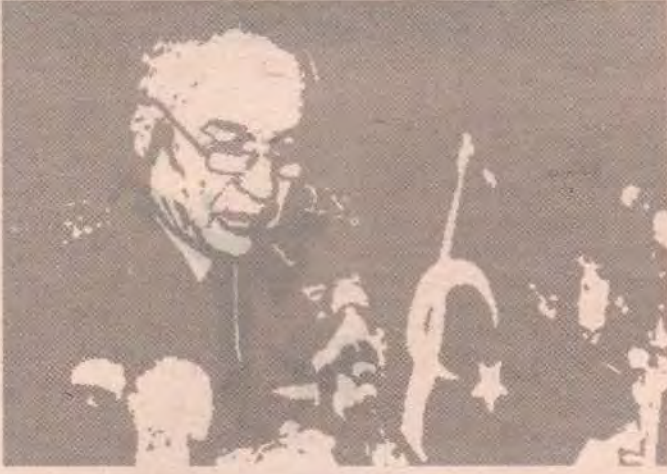
Her iki isteğin de kaynaklandığı yer korkudur. Çünkü bütün sığınmaların kökeninde o yatar. Buyurgan iktidarının peşinde koşmazsa, buyurulan da ona itaat etmezse öleceğinden korktuğu için. Hiyerarşik korku, sınıf ayrımı gibi ayrım yaratır ve emir verme, emir alma dünyanın değişmezi olur. Kimin kimden nasıl korkacağını tanımlar. İnsanlığı kendi kuyruğunu kovalayan sersem bir köpek haline sokar.

“Ne zaman ortaya kaçınılmaz bir tehlike çıkarsa, çoğu insanın tepkisi bir güç aramak ve ona uymaktır; bu gibi durumlarda çok az kişi başkaldırmayı düşlerdi. Savaş çıktığında halk hükümete bu gözle bakar.” (Russell) İktidar bu yüzden sürekli korku/düşman yaratır. Varlığı buna dayalıdır çünkü.

Varoluş, konumlanma, dünya, iktidar: Her bir tanım diğerini beslerken, kendi dünyamızın büyük bir parçası olan yaşadığımız şehre bakalım. İlk başa dönelim, dünya (şehir) değişikçe hepimizin varoluşu da değişmekte. Kendisinde değiştirme yetkisi gören iktidara onay verdikçe o da bize korku ve emir verecek. Varoluşumuz bu yapı üzerinden tanımlanacak. Yine romanlara bakalım ve varoluşumuzu onlar üzerinden tanımlayalım: Şehir değişti ve biz de değiştik, dönüştük. Ama neye?

Bir böceğe olabilir mi? 🐛





HOCAM NEREDEN ANLADINIZ?

Oldum olası tırtım büyük laflar etmekten. Beceremediğimdendir muhtemelen. Hani bazı adamlar vardır ceplerinde her duruma uygun aforizmalarla gezen. Bir şey olur, bir olay, bir durum, değişik bir şey işte... O özendiğim abiler laaps diye yapıştırıverirler lafı. Bense ne zaman elimi cebime atsam en fazla birkaç buruşuk BIM fişi çıkar. Vay amina koyim derim desem desem başka da bir şey diyemem. Bunun okumakla, yazmakla falan alakası yok. Bunun hayatı ve olayları ciddiye alıp almamakla alakası var. Neyi birazcık ciddiye almaya kalksam ya bir gülme geldi hep ya da ağlama. Her iki durumda da son derece komik görüldüğüm için de ciddiyet ve analiz gerektiren durumlarda hep başarısız oldum. Öyle öyle devirdim Dante'nin altını özenle çizdiği yaşı. Ne mutlu eveleyip gevelemeden konuşamayanlara!

Neyi birazcık ciddiye almaya kalksam ya bir gülme geldi hep ya da ağlama. Öyle öyle devirdim Dante'nin altını özenle çizdiği yaşı.

İlk ve orta gençliğimin tamamını çok akıllı olduğum yanılsamasıyla geçirdim. Bu esnada hayat bana götüyle gülüyormuş nereden bileyim. Yaşadıklarım, tanık olduklarım, görüp geçirdiklerim, kısaca şu an bulunduğum hal ve duruma sebep olan her şey artık şunu çok iyi anlamamı sağladı. Hocam haklıymış lan!

Lisede, şimdi adını da branşını da hatırlayamadığım bir hocam vardı.

Ona dair tek bir şey kalmış aklımda. Canı ders yapmak istemediği zamanlar sınıftan rast gele birini seçer, alakasız bir soru sorar, afallayıp cevap verilemediğinde de "tabii bilemezsin çünkü sen bir salaksın!" der, sonra da kahkahalarla gülerdi. Çok kişiden nefret ettim bugüne kadar, çok kişiye zarar vermek istedim. Ama Kenan Evren dahil hiç kimseyi öldürmek istemedim. Ciddiyim. Dünyanın en kötü, en pis, en sapık, ne bileyim en insanlık dışı adamını getirin karşıma yine de öldürmek istemem. Bir odaya kapatın, insan içine çıkmasın falan derim en fazla. İşte ömrü hayatımda bir tek lisedeyken o hocamı öldürmek istemiştım her "salak!" dediğinde. Bunun için ciddi ciddi planlar yapmış hatta kendime suç ortakları bile bulmuştım. Düşünün artık nefretin boyutunu...

Çok zaman geçti aradan. Adını da yüzünü de unuttum hocamın. Ne öfke kaldı artık ne nefret. Olmaz ya, olur da bir gün karşılaşırsam o hocamla yapmak istediğim tek bir şey var. Ellerine sarılıp öpmek ve şunu sormak; "Hocam, nereden anladınız?"

Not: Kardeşlerim, Kasım ayında Google hazretlerinin azizliğine uğradığım için girişteki şiirin altına Cahit Külebi yazmışım. Doğrusu tabii ki Cahit Sıtkı Tarancı olacak. Her iki ustanın da manevi huzurunda hepimizden özür dilerim.

Akşamsefası

Şinan'ın Geçmiş Zaman

Valla ben akrabalarla siyaset tartışmıyorum. Sonra kötü oluyoruz!

Şinan'ın Geçmiş Zaman



CESARET TESTİ

Taksinin arkı koltuğundaydım. Aynı metro istasyonundan çıkmış, aynı köşede taksi beklemiştim. Her sabah olduğu gibi... İşe uzanan, bir yanı inşaat halindeki bozuk yolda sarsılarak ilerliyordum. Ardında dönen dolapları lunapark reklamları gibi sunan renkli bez afişlerle örtülü inşaat perdeleme tahtalarından birinin önünde çok yakın bir arkadaşımı gördüm. Evet, Cem'di bu. Epeydir görüşemiyorduk. Göz göze gelirse diye sol elimi sallamak üzere hazır ettim. Ancak beni görecektim de değil. Etrafını sarınıp dört beş adamla tartışmaya başlamıştı. Tuhaf tiplerdi hepsi. Kaba saba, vahşi... Arkadaşımla ne işleri olduğunu anlayamadım. Ve ben tam yanından geçerken adamlar aynı anda Cem'e saldırdılar. Korkunç bir sertlikte... İçime bir buz küdesi düşmüştü. Çok yüksek bir yerden düşmesine rağmen parçalanmamıştı. Kafamı çevirip arkama baktığımda dostum yere yığılmıştı. Aç hayvanlar gibi tepesine üşüşen tekmeler birbirine karışmıştı. Her yanımı saran sabah sersemliği yerini başka türlü bir uyuşukluğa bırakmıştı. Midemde serin bir bulantı, dirseklerimde yabancı bir karıncalanma dolanıyordu.

İşe gidip bilgisayarı açtım. Monitöre bakıyordum ama görmüyordum. Ekranın üzerindeki küçük dosyalara gözlerimi dikmiştim kıpırdamadan. Sarı sarı dizilmişlerdi. Durakta bekleyen taksiler gibi. Cem gözümün önünde korkunç bir dayak yemişti ve ben taksile yanından geçip gitmiştim. Süslü bir faytonla geçen Marie Antoinette gibi. Sorsalar, böyle bir durumda kalsan diye... On kere sorsalar onunda da aynı şeyi söyledim: Tabii ki heinen aracı durdurup dışarı fırlardım. Bir solukta arkadaşımın yardımına koşardım. Ne olacaksa olurdu. Sonrasını düşünmezdim bile. Ama işte kimse bana bunu sormamıştı. Bu olay başıma gelmişti ve ben yoluma devam etmiştim. Bir yabancıdan yanından geçer gibi. Bunun başka bir açıklaması yok. On kişiye sorsan onu da aynı şeyi söyler: Korkmuşum. Ama işte kimseye soramazdım. Açık ofis beni kınayan gözlerle dolmuştu. Sanki biliyorlardı. Her bakış farklı bir şekilde aynı şeyi fısıldıyordu: Korktun, ürştün, biraz sıkı, üç buçuk attın, götün yemedi, yusuf yusuf oldun, ödün bokuna karıştı. İçine batmaya başladığım utanç yüzünden önümde duran çay içemiyordum. Çay içmeyi falan hak etmiyordum. Dumana bakıyordum sadece. Kaybolana kadar da gözümü üzerinden ayırmadım.

Dayak yiyen arkadaşımın yanından geçip gitmemden daha fena ne olabilir? Daha fenası onun yerine hâlâ kendimi düşünmemdi. Kendi ruh tahlilimde meşguldüm sadece. Çocuk ne durumda diye düşünmemiştim bile. Burnu mu kırılmıştı, kolu mu, elmacık kemliği mi? Belki de beyin sarsıntısı geçirmişti. Hiçbir şey hatırlamıyordu. Keşke ben de unatabilseydim. Bak hâlâ kendini düşünüyorsun. Cem iyi miydi? Ağzından kan gelmiş miydi? Dudağı padadığı için mi, iç kanama mı? Kanın rengi bir tuhaf mıydı? Yüzü dağılmış mıydı? Hangi yüzle arayacaktım onu? Arayp sormak istiyordum durumunu. Ama ne diyecektim? "Ya, sabah taksile geçerken dayak yediğini gördüm de, nasılsın daha iyi oldun mu bari?" Peki, öylesine aramış gibi yapsam... Çene çalmak için. Çenesi mi dağılmıştı yoksa? Yapamam. Bu kadar üçkâğıt, benim gibi üçkâğıtçı bir göt oğlanı için bile fazla... Ölmüş olabilir miydi? Yok artık. Olabilirdi. Arayamadım. Ama telefonumu da yanımdan bir an için ayırmadım. Bir haber gelirse diye. Kız arkadaşı arasa. Ne koşardım hastaneye. Yılın en iyi yardımcı erkeği seçilirdim. Sabaha kadar dostumun yanında kalırdım. Gözümü kırpmadan refakat ederdim ona. Vicdanım temizlenmek için kıvranıyordu. Pislik içinde... Ama telefon çalmıyordu.

Mesai sonuna kadar mal gibi oturdum. Ne Cem'i arayabildim ne elimdeki işlerle ilgilenebildim. Ofisten çıktığımda eve kadar yürüdüm. Hiç durmadan. Evim işime dört küsur saatlik yürüme mesafesindeymiş, onu öğrenmiş oldum. Kapıdan girdiğimde bacaklarım zangır zangır dırıyordu. Diz kapaklarım kamaşıyor, ayak bileklerim sızlıyordu. Kendimi duşa attım. Küvete yığılıp kalmamak için seramik duvara tutunarak yıkandım. Ağlasam rahattardım belki ama tük yoktu.

Yatak odasının beni sorgulamayı bekleyen sessiz karanlığına yaklaşamazdım. Salondaki kanepede, üzerimde saçma sapan bir pikeyle uzanıyordum. Açık televizyonun karşısında uyuyakaldım. Sadece konut reklamlarıyla dolu bir kanaldı açık kalan. Götüm açık kalsa daha iyiydi. Sabaha kadar duyduklarım, son birkaç aydır internet blog'larında gezinerek zihnimi doldurduğum mevzuların karışımından ibaret yeni konut projelerinin içinde gezinip durdum. "Black Mass İstanbul sizleri bekliyor: Ön satış fırsatından yararlanmak için hemen 666'yı arayın. / Blitzkrieg Konakları'nın Alman tasarımı 3K konseptine özellikle hanımlar bayılacak. / Çift Başlı Kartal'da bambaşka bir yaşam başlıyor; Hegel Evleri sizi bekliyor. / Pagan İstanbul'da sizin de yıldızınız parlayacak. / MK-Ultra Konutları'nda bildiğiniz her şeyi unutup yepyeni bir hayata başlayacaksınız.

Ertesi gün aynı renk taksile, aynı saatte, aynı yerden geçerken Cem'in saldırıya uğradığı kaldırıma baktım. Gözlerim korkuyla karışık bir telaşa kurumuş kan izlerini aradı. Arkadaşımla kanını yerde bırakmıştı.

Ofisin sabah sessizliğinde uzunca bir süre hareketsiz durarak boş boş önümdeki bilgisayar ekranına baktıktan sonra cesaretimi toplayıp Cem'i aradım. Vay be, cesarete de bak sen. Aman dikkat et, ararken bir yerine bir şey olmasın.

Öylesine aramış gibi yapamam diyordum ya hani. Bu kadar üçkâğıt, benim gibi üçkâğıtçı bir göt oğlanı için bile fazlaydı ya. İşte aynen öyle yaptım. Öylesine aramış gibi... Çalıyordu. Cem'in sesinin normal geldiğini duyunca geçen gün içime düşen o koca buz küdesi ilk defa erimeye başladı. Ucundan da olsa... Havadan sudan konuşarak ağzını aradım. Bütün dişleri yerindeydi. Dudağı bile kanamamış gibiydi. Bekledim ama dayak konusu açılmadı. Sanki öyle bir şey hiç olmamıştı.

O günüm daha iyi geçmişti tabii ama yine de huzursuzdum. En azından bu defa eve uzanan dört küsur saatlik yolu yürümedim. Eve, metroda kendimi yiyerek döndüm. Akşam televizyonun karşısında otururken dayanmadım, yine Cem'i aradım. Önden saçma sapan bir şeyler söyledikten sonra geçen sabah onu gördüğümü söylemeyi unuttuğumu ekledim. Olay anından biraz önce görmüş gibi anlattım. "Ne işin vardı bizim oralarda sabah sabah, el salladım görmedin" gibi cümlelerle artık düşülebi lecek daha rezil seviye bırakmadım. Ancak Cem orada olmadığını söyledi. Dedektif gibi üstü kapalı sorguladım durumu. O saatlerde İstanbulu tarafında bir toplantıydı. Cem toplantıda yaşadıklarını anlatırken onu

dinlemeyi bırakmıştı. Telefon açtığım an tedirgin bir biçimde üstünden kalktığı koltuğa geri yığıldım.

İnanması güçlü ama benzetmişim. Taksiden inip yardım etmediğim adam Cem değildi. Bir yabancıydı. Kim bilir belki de o dayağı fazlasıyla hak etmişti. Bir anda hafiflemiştim. Yatağa geçip güzel bir uyku çekebilirdim. İşte bu uğursuz olay da böylece geçip gitmişti. Süslü bir faytonla geçen Marie Antoinette gibi.



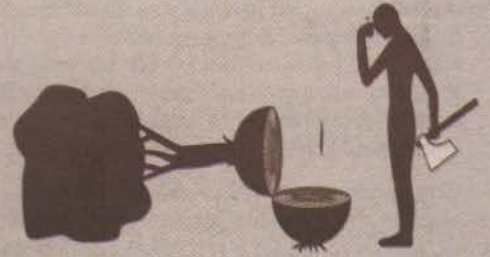
Eğitim



Ölüm cöl şaka



Önem



"Timsah gözyaşı"



goodreads



amazon



LOCKE LAMORA'NIN
YALANLARI

SCOTT
LYNCH

"Locke Lamora'nın Yalanları en sevdiğim on kitap arasında bulunuyor.
Belki de ilk beştedir. Kitabı okumadıysanız, okumalısınız. Okuduysanız,
muhtemelen yeniden okumalısınız..." —PATRICK ROTHFUSS

"Canlı, orijinal ve çekici.
Muhteşem bir şekilde yazılmış."
—GEORGE
R.R. MARTIN

LOCKE LAMORA'NIN YALANLARI

SCOTT LYNCH



ithaki

www.ithaki.com.tr

twitter.com/ithakiyayinlari

facebook.com/ithakiyayin

Genel Dağıtım PUNT

MERHABA NORVEÇLİLER

Ben bir ay önce bir deneye başladım. Dedim ki kendimi değiştirmeye çevremden başlayacağım. Norveç'teyim taklidi yapacağım. Adımı, beremi takım, Moda'ya yürüdüm. Bilinçaltıma girdim Freud'a, Jung'a selam çaktım. Buz gibiydi. Dondum.

Şey... Bence mesela bu şekilde âşık olup unutulabiliriz de. Ben bir gün biriyle sevgiliydim mesela. Ama o bunu bilmiyordu. Ben ilk sevgiliğimizde hemen anlamıştım sevgili olduğumuzu. Sonra bu, onu iki yıl anlamadı. Ben çok güldüm sonra buna da, o sırada değil tabii. O sırada gülseydim zıy olurdu. Yani demem o ki neye inanırsan, odur.

Canım Norveçliler,

Geçen gün çekmecemi açtım. Fotoğrafları karıştırdım. Ne kadar da çirkinmişim diye hepsine bakıp hüznümlendim. Ne kötü gydirilmişim diye hayırlıdım. Sanırım hayırlıdım kelimesini hayatımda ilk kez az önce kullandım. Sonra babamla iki fotoğrafımı gördüm. İkinci babam beni yatağımdan öpüyor. İkincisinde de ben yatağıma silip şımarıklık yapıyorum filan. Komik diye çekmişler. Bence değil. Çünkü görünce üzuldüm. Dedim keşke silmeseymişim yatağına, ne salâğı. İnsan, bazı anların devamını hep olacağını sanıyor ama öyle değil. Neyse, asıl diyeceğim bu değil. Aslında nokta ve A harfini arasında düşündüm de galiba buydu. Ölü kelimesi tuhaf, neden bu kadar kısa olmasın dikkat etmişler bilmiyorum. Sanırım kelimeyi söyledikten sonra düşünmek bol bol vaktimiz olacak diye.

Çekmecenin kapattım. Zaten açmış olmam da saçmalık. Kar yemiş gibiydim. Ya da kar beni yutmuş gibiydim. Soğuktan kulağım ağrıdı. Bence kalbimizi de bazen hisselememe hakkımız olmalı. Mesela göbek deliğimiz gibi... Ama hissediyorsunuz demek ki orada bir şey kimiliyor. Varlığını sana kanıtlamak istiyor. Ben mesela son günlerde kendime şöyle diyorum "Hiç âşık değilim" Ve canım Norveçliler yine de kalbimi hissediyorum. Kulağım gibi yani.

Aslında değil de bir yandan. Çünkü kulağım ağrıyor: Bilererek bu kadar çok tekrarlardım. Bilmem... Anlatırdım mı?

Tatlım Norveçliler...

Bence Türkiye'deki yıllarda amazonduk. Arada evde ayağa kalkıp aynanın önüne geçip kendimi alkışlıyordum, hâlâ yaşıyorum diye. Sonra alkışlar, ısıklar, alkışlar, ısıklar, alkışlar...

Duygulanıp ağlıyorum. Beni, sen yarattın diyordum. Elbette ben yarattım beni. Az uğraşmadım. Nerelerimi yonttum. Sonra bağırdım sokakta, bakın neye benzedim. Saçmaladım, tabii ki bilemediler. Bilselerdi, bunu niye yazayım? Sizin ki de yani...

Şirin Norveçliler,

Ben yıllarca portakaldan, portakal kokusundan, mandalinalardan nefret ettim. Öyle böyle değil... Bu yaz sonunda aniden bir şey hatırladım. Annemle, babam öldükten sonra, yatak odasında yatıyoruz. İçeride de babaannem ve dedem konuşuyorlar. İşte, bize nasıl bakacaklarını, benim kız çocuğu olmamın problemlerini vs... Ben gözlerimi kapatıyorum. Uyuyorum mesajı veriyorum, bak ben bu konuşmaya şahit olmadım mesajı... Sonra kalkıp mutfığa gidiyorum. Mandalinaları alıyorum ve babaanneme soyuyorum. Sanırım hizmet edersem, beni çok sever diye düşünüyorum. Böylece kimse kimseye yük... Neyse. Yani demem o ki, o turuncu sevimli meyvenin kabahati filan yokmuş. Yıllarca kendisini gördüğümde öğürdüm. Çek şunu dedim. Ayıp ettim. Saçmaladım. Allah affetsin. Bütün suç benim travmamınmış. Bazen bazı şeyleri niye yaptığımızı bilince, o bazı şeyler geçiyor biliyor musunuz... Tabii ki biliyorsunuz!

Neyse... Bence dünya gerçekten sihirli bir yer. Sadece izleyicisi yok. Herkes, hepimiz sihirbaz olmanın peşindeyiz. Ben bir numara öğlenemedim. Koltuğa oturup izlemek istiyorum. Gülmek, karnım ağrıyana kadar şaşkırmak... Alıştırmak, alıştırmak, alıştırmak...

Şey... Norveç'te kuşlar uçmıyor. Hava buz gibi. Ama bazen uçmak da kuşun özelliğidir, değil mi?

Akşamsetası



4. KİTAP
SIMPSONİSTAN
SIKIYSA OKUMA!

facebook.com/Aylakkitapyayinlari

twitter.com/versuskitap



aylak

MATT
GREENING

UNUTMAYIN BİZİ



Geçen sene dergide değildim, ama orada yazan bir iki arkadaşım vardı, TÜYAP'ta kendi imza günüm bittiğinde -gelenler sağolsun ama pek de fazla kişi gelmemişti, kendimi psikolojik gerilim filmlerinde sık sık karşıma çıkan, derdini insanlara anlatmayı beceremeyen, ama içindeki 'en iyi yazar benim' duygusundan da vazgeçmemiş, berbat ve bitik yazarlar gibi hissediyordum- yanlarına uğrayayım dedim, demez olaydım, salona bir girdim ki; önlerinde okurlardan oluşan iki kilometre kuyruk var, değil konuşmaya, merhaba bile demeye vakitleri yok hiçbirinin.

Kötü, hadi kötü demeyeyim de, vasat geçen bir imza gününden sonra o coşkulu kalabalığın içine girmek bana hiç iyi gelmemişti, ruhum kıskançlıkla dolmuş, moralim bozulmuş, yazı yazmayı da bırakmaya karar vermiştim. Gerçi bu radikal ve haset dolu kararı aldıktan tam iki gün sonra yeni bir roman yazmaya başlamam bambaşka bir yazının konusudur.

Velsahlı kelim 2014 yılının ortalarından itibaren ben de Ot'ta yazmaya başladım, o yüzden bu yılki imza gününde içim kıpır kıpırdı. İçim o kadar kıpır kıpırdı ki, metrobüste güzel bir kıza gülümseyip, karşılığında kızdan aldığım "Sen de kimsin, ne haddine?" bakışını bile umursamadan Beylikdüzü'ne kadar geldim.

Dergideki yazarların çok azını tanıyordum, çoğu ile ilk defa yüz yüze gelecektim, içimdeki amatör heyecanla standı geldiğimde hepsinin de senin benim gibi insanlar olduğunu gördüm.

Aslında bu durum bana çok garip geliyor, böyle yazar çizer tayfasının normal normal insanlar olması gerçekten çok acayip, ben onları gözümde çok farklı yerlerde görüyorum. Erkek yazarlar inanılmaz karizmatik, kadınlar da çok çekici falan olmalı diye düşünüyorum, ama öyle değil; zaten öyle de olmamaları lazım, çünkü yazar dediğin acı çekmeli, mesela ihtiyaçlarını hemen elde edebilecek maddi gücü olmamalı, o kadar güzel fiziklî bir insan da olmamalı ki; aşık olduğu kişi de ona hemen karşılık vermesin, acı çeksün, bu acısı ona elem dolu kelimeler yazdırsın, hüzünlü güzel cümleler kurdursun...

Başka türlü yazar olunmuyor sanki, hayatla ilgili, aşkla ilgili, en önemlisi kendinle ilgili bir problemin olması lazım, yazarlık çözmeye çalışacağın, yine de hiçbir zaman hiçbir şekilde çözemeyeceğin bir problem...

İşte bu problemlî insanları görmeye inanılmaz bir

kalabalık gelmişti. Çok kalabalıktı ortalık... Gelenlerin neredeyse tamamı pırıl pırıl gencecik insanlardı; sevgililer, arkadaşları için imza almaya gelenler, yurdun dört biryanından; Elazığ'dan, Denizli'den, Ankara'dan gelenler... 10 yaşında dünya güzeli bir kız çocuğu bile gelmişti babasıyla, en çok o çocuktan ve babasından etkilendim sanırım.

Bir yandan posterlere, dergilere imza atar, bir yandan da okurlarla sohbet ederken sigarasızlıktan bayılıp bir sigara yaktım, iki dakika sonra baktım, upuzun masadaki herkes sigaraları yakmış. Beş altı tane içmişimdir. Yakıcaksın abi sigarayı, yazar'sın sonuçta, sigara senden başka bir de şairlere yakışıyor zaten, sen içmeyeceksin de kim içecek?

Sigara içmemden, en çok sol tarafımda oturan Erdem etkilendi herhalde, sigarayı iki ay önce bırakmıştı ama ben her yeni sigarayı yaktıkça yüzünde istemsizce oluşan tiklerin farkında olmadan sigara bırakma hikayesini tekrar anlattı. Sağımda oturan Merve'nin neyse ki sigarayla bir sorunu yoktu, benim kadar iyi bir içiciydi. Merve'nin önündeki kuru pasta tabağının içindeki mini kandil simidini -yemin ederim başka hiçbir tabakta yoktu o simitten- yüzüme istemem, imza salonunda sigara yakmamdan daha büyük bir cesaret gerektiriyordu bana göre.

Sonlara doğru kolum ağrıdı imza atmaktan, bu harika buluşma kaç saat sürdü bilmiyorum, ama o kadar keyifliydi ki; her güzel anı gibi çok uzun bir süre, çok kısa bir zamana sığdı gibi geldi bana. Sonunda herkes gitti, yazarlar çizerler baş başa kaldık, fotoğraf çektirdik hep beraber, met üst Menderes Abi'ye benim için "Bu adamın ne iş yaptığını asla tahmin edemezsin" dedi, o da edemedi zaten.

Bence benim bankada çalışmam gerçekten mucize. keşke yazarlık para kazanabildiğim bir ülkede yaşasaydım. Fakat tüm keşkelere rağmen, çok güzel, iyi yürekli, vicdanlı insanlar da yaşıyor bu ülkede, seni okuyan, yazdıklarına değer veren, seninle tanışmak için o uzun kuyruktaki sabırla bekleyen gençler için yazmaya devam etmek lazım.

Fotoğraf çekimi biter bitmez Nihat Genç'i bulmak için ayrıldım arkadaşlardan, fuarın o karmaşasında bir görevliye sorup nerde olduğunu buldum, elime iki tane kitabımı alıp yanına gittim.

NihatAbi'yi gördüğümde çok heyecanlandım, çünkü Nihat Genç beni yazarlığa teşvik eden kişi, tüm yazılarını yirmi yıldır hatmettiğim yaşayan bir efsaneydi... Yanına gidip "Abi" dedim, "Sen bana yıllar önce bir mail atmıştın, 'Kendini iyi ifade eden bir kalemin var, vazgeçme yazmaktan' demiştin" dedim, güldü, "Ben kimseye pek öyle şeyler yazmam, ama sana yazdıysam, vardır sende bişiler" dedi. Kitaplarımı verdim kendisine, yine gülümseyip, teşekkür etti. Yanından ayrılırken biraz da duygusal bir tonda "Unutma beni Onur" dedi. "Seni nasıl unutayım abi?" dedim, sarıldık, vedalaştık. Ama son dediği de kafama saplandı bir kere. Unutma beni Onur, unutma beni Onur, unutma beni Onur... "Niye böyle dedi acaba, veda mı etti, yoksa her yazarın içinde olan "Ölümsüz olma" istediğinin dudaklarından dökülen hali miydi söyledikleri?" diye düşündüm.

Dönüş yolunda derginin servisine bindik, herkes -yorgunluktan biraz

da- çok sessizdi, Fatih (Angutyus)

yanıma oturdu, masada imza atarken dev gibi heybetli gözükten insanların hepsi kendi hayatlarına geri dönmüş, canlarını sıkan, onlara sayfa sayfa yazı yazdıran gerçeklerden sakınmak ister gibi kabuklarına çekilmişlerdi. Ben bunları düşünürken Fatih de yanımda "Ne biçim şehir lan burası, şu binaların çirkinliğine bak" diye AVM'leri göstererek yakınıyordu. Bir süre sonra Fatih'in sesi çıkmaz oldu, bir baktım ki Fatih'in kafası yana düşmüş, uyumuş kalmış.

Dışarıda yağmur yağıyordu, arabaların kırmızı stop lambaları yağmurdan ıslanmış asfalttan yüzüme yansırken, servisin camının diğer tarafında kalan binalara bakıyordum. Fatih haklıydı, hakikaten de çok çirkin bir şehir inşa etmişük. İnsan bu kente baktıkça medeniyetten, bu medeniyetin bir ferdi olduğu için de kendinden tiksiniyordu.

Bizi okuyan herkese, o kadar yolu üşenmeyip gelen okurlarımıza çok ama çok teşekkürler. Bizi unutmayın, olur mu?

Kabataş'ta indim minibüsten, iskeleye doğru yürümeye başladım, ama kafamda NihatAbi'nin sesi "Unutma beni Onur" diyor, sanki başka bir şey düşünmem mümkün değilmiş gibi onlarca kere art arda bu cümleyi tekrar edip duruyordu...

İskeleye gelmişim, akbilimi basıp içeri geçtim, hala o -kentkart mı nedir adı işte neyse- kartlardan kullanamıyordum, akbilimden ailemden biriymiş gibi vazgeçemiyordum yıllardır. Onlarca

insanın girip çıktığı hayatıma bugüne kadar sadece tek bir akbil girmişti. Sarı akbilimi ne kadar da sevdiğimi, onsuz yapamayacağımı düşünürken, motordan bozma Kadıköy vapuru iskeleye yanaştı. İçeri geçtim, en köşede sakin bir yer bulup gözlerimi kapayarak kafamı cama dayadım. "Bir gün de böyle geçti" diye düşündüm, içimde pek de alışık olmadığım ben biraz rahatsız eden, tarifsiz bir mutluluk, sinsi bir coşku vardı.

Ama bu sefer niye mutlu olduğumun sebebinin biliyordum; sebebi sizsiniz... Bu yazıyı okuyanlar, fuara gelenler, hepimize bok gibi davranan bu topraklarda, içten bir gülümsemeye hasret olan bizlerden bunu esirgemeyenler, teşekkür ederken, göz bebekleri gülenler...

Hepinize ama hepinize, on yaşındaki küçük kıza, onu fuara getiren babasına, devlet memuru Aysel Hanım'a, sevgilisinden gizli gelip onun için poster imzalatan güzel kıza, Elazığ'dan kalkıp gelen genç mühendise, Denizli'den gelen öğrencilere, -mini- kandil simidini bana veren Merve'ye, yurttaki Kadıköy'de kiralık ev arayan Marmara Üniversitelilere, Erdem'le benim isimleri ile ilgili klişe esprilerimize katlanan tüm Sevgi'lere, bizi okuyan herkese, o kadar yolu üşenmeyip gelen okurlarımıza çok ama çok teşekkürler.

NihatAğabey'in dediği gibi;

Bizi unutmayın, olur mu? 🌟





"Bahtımın hep kapalı oluşuna sebep neydi? Yaşamak, başkaları kadar benim de hakkım değil miydi?" (Knut Hamsun / Açlık)

FENERBAHÇE AMBLEMİNDEKİ MUALLA

Bir sefalet içinde ölecekti. 1967 yılında, ülkesinden uzakta, pekçoldanncı "delinin teki" diye anılarak, düğmesi kopmuş hırkalarını iğnelerle tutturarak ve defalarca akıl hastanesine yatırılan bu adam Reilane'deki bir çiftlikle 20 Temmuz 1967'de ölecek ve Paris Kimsesizler Mezarlığı'na gömülecekti. Ama bu hikayenin sonundan kimsenin haberi yoktu henüz; sene 1903'tü ve Dünyu-u Umumiye ikinci müdürü Mehmet Ekrem Bey ile Emine Nevber Hanım bir çocuk bekliyordu. "Mualla" dediler doğum yaklaşıncı, "Doğacak çocuğumuz bir kız olsa keşke, ismi de evet, Mualla olsun!" Fakat aksilik ilk nefesle geldi; bir erkekti bu. 2000'lere gelindiğinde yalnızca değnekçilerin ilgisine mazhar olacak Moda'daki bir konakta ufak adımlarla yürümeye başlıyordu Mualla. Bir erkek olmasına karşın uzun bulde bulde saçları ve onu bir kız çocuğu gibi yetiştiren annesinin giydirdiği etekli elbiselerde dolanıyordu hayatın o hiç bilmediği kuralları arasında. Ya dünya ya da insan hiçbir zaman bekleneni veremiyordu hayatta. Ve Mualla da bu kuralın ayaklı bir portresiydi sanki.

Yaşı biraz büyüyünce o da her çocuk gibi bir kahramana ihtiyaç duydu. Şans bu ki, hem elleri hem de ayakları hayli mahareti biri vardı yakınında; dayısı Hikmet Bey. O yıllarda Fenerbahçe'de sol açık oynayan Topuz Hikmet, 1910'da yaptığı bir çizimi şöyle anlatıyordu;

"İlk önce bayrağımızın renkleri kırmızı ile beyazı bir araya getirdim. Sonra kırmızı üzerine bir kalp şekli çizerek bunu sonlaiverte boyadım ve üzerine de melanet, kuvvet ve sağlamlığın ifadesi olan meşe dalını resmettim. Beyaz kısmı da kulübümüzün ismini ve kuruluş tarihini yazdım. Rozetimizi çizdikten, ona şu manayı vermeye çalıştım; Kalpten gelen bir bağlılıkla bu kulübe hizmet etmek."

Hem gollerin hem de tarihe geçen amblemin altına imza atan Fenerbahçeli Hikmet dayısına özenerek tek bir sevdaya bağlamaya başladı gönlini Mualla; futbol. Okulu asıyor, kimseyi dinlemeyip Moda sahilinde top peşinde koşuyor ve sadece dayısı gibi bir futbolcu olmanın hayallerini kuruyordu. Tıpkı dayısının "kalpten gelen bir bağlılıkla" deyişi gibi dışındaki dünyaya karşı kendi doğasını savunuyordu her hareketiyle; adı bile konulmuş bir kız beklenirken erkek doğuyor, yüksek sosyal sınıfa ait muntazam bir öğrenci olup derslerine önem vermektense meşin yuvarlağı toprak kahvesi ve çimen yeşiliyle düşleyip duruyordu. Fakat araya hayat girdi. Biz kendimiz olmaya çalışırken söz hakkı hayata geçer ve o ağzını açtığı anda hayli ağır konuşur. Öyle bir anda futbolcu olmak isteyen Mualla'nın ayağı kırıldı. Bir keşme sesi duyuldu, futbol spikerlerinin deyişiyle; çatı 12 yaşındaydı ve kırılan ayağı alçıdan çıktığında Mualla hayalleri de kırık bir çocukta artık; topal kalmıştı. Bu kadarla bitmiyordu hayatın sözleri; 15 yaşına geldiğinde okulda bir grip mikrobuyla karşılaştı; 1,5 yılda 100 milyona yakın insanı öldüren İspanyol Gribi.



Ve Mualla'dan annesine sığırayan bu hastalık Emine Nevber Hanım'ı cansız, Mualla'yı ise annesiz bırakıyordu. Mualla önce haksız bir kırmızı kartta oyundan atılmış sonra da stadyumun ışıkları annesinin gözleriyle tastamam kapanmıştı üstüne. Bu ölümden ötürü kendini suçlayacaktı hayatı boyunca. Sonra annesinin ölümünün üstünden çok geçmeden evlenen babasıyla da arası bozulacak ve iç dünyasında onu yitirecek, yetmezmiş gibi kardeşi de bir uçak kazasında hayatını kaybedecekti. Hayat Mualla'yı doğumundan beri herkesten tek tek kopardı; çocuktu annesiz kaldı, babasını "başka bir kadın" aldı, düşleri ve bir kahramanı vardı ama artık Mualla topal bir adamdı, bir kadına ilk büyük aşkı hissedecek ama aşkı Hale Asaf tarafından aşkına karşılık bulamayacaktı. Yaşamına karşı son sözü söylemek içinse yine kahramanını takip etti Mualla. Tek bir iz kalmıştı yürüyebileceği; resim. Dayısı çizdiği Fenerbahçe amblemiyle, Fikret Mualla ise "yürekten bir bağlılıkla" resmettiği kapkara bir yaşamın civil civil renkleriyle geçti tarihe. Uzun yıllar yaşadığı Paris'te tablolarını bazen ucuz bir şişe şarap parasına bazen yediği iki lokma yemeğin hesabına sattı. Bir sefalet içinde yaşarken kimseye benzemeyen dehasıyla iki limana sarıldı yalnız; içki ve resim.

Sanatçının paraya muhtaçlığını protesto etmek için 1934'te İstanbul'da Abidin Dino ile dilendi, arkadaşası Picasso'nun hediye ettiği tabloyu şarap almak için sattı ama para için sipariş resim çizmedi hiç. Hayatı baştan sona bir aksilikler senfonisiydi fakat en büyük sevincini de ona yine bir terslik yaşattı...

Mektup almayı çok seven ve hatta bu yüzden sık sık kendine mektup atan Fikret Mualla'yı en çok mutlu eden bu zarfın üzerinde Fenerbahçe Spor Kulübü yazıyordu.

Sene 1959'du ve bir teşekkür cevabıydı bu. Çocukluk aşkı Fenerbahçe'ye bir mektup atmıştı Mualla; o yıl Nice takımıyla maç yapmak için Fransa'ya gelen Fenerbahçe'ye uzun uzadıya Nice'in taktik analizini, takımın nasıl oynaması gerektiğini ve alınması gereken önlemleri yazdı. Cevaben gelen kağıtta ise pis pis sırtıyordu hayat; "İlginize çok teşekkür ederiz Mualla Hanım".

Fenerbahçe ve Türk Futbolu'nun en yoksul, en deli, en alıksız ama en dahiyane ve tarihe geçen gollerini Fikret Mualla attı. Şimdi tablolarına paha biçilemeyen Mualla, birkaç franka tablo verip yapayalnız dünya sanat tarihine geçerken "Pentürle hayatımı kazanıyorum daha ziyade kendimi öldürüyorum. Elimdeki avucumdaki ne ölecek ne de yaşayacak kadardır" diyordu. Artık ondaydı söz hakkı ve hem kendine hem bize pişmanlık dolu bir tokat, son düdükten sonra tabelaya işleyecek bir gol daha atıyordu kederle. Bir gol, tastamam sanata adanmış hayata bir yapayalnız ve açlık dolu kaderini özetleyen; bir gol, asil yürüyüşü bozuk topalın yeryüzü olduğunu gösteren;

"... sanırım çok fazla resim yaptım."

OT KAFE

İMZA ve SÖYLEŞİ GÜNLERİ

HAKAN GÜNDAY

13 Aralık Cumartesi: 16.00 - 18.00

OT SELANİK - ANKARA

makşat
muhabbet
olsun..



Selanik 2 Cad. No: 66 Kızılay-Çankaya
ANKARA

OtLaRkEn®

- Askerde m'iyiz olum, niye tuvalette duş alalım, artık evime gitmek istiyom ben!
- Sen yavaş yavaş bana mı benziyosun aşkım sevgilim bebişim!
- Her ay dergiyi yapmaya başlarken, sınava girince tüm bildiklerini unutan öğrenci gibi oluyorum, size de öyle olmuyor mu hacı!
- Fotoşop'ta sayfalarım var, fazla oturmaya, beklerler!
- Pink Floyd'dan Cengiz Kurtoğlu'na ne ara geçtiniz lan dingiller!
- Neee, üzüm mü!
- Çiğ köfteye karşı heyecanınızı anlayabiliyorum ama bu saatte yapmayın öyle şeyler, sonra çok üzülürsünüz söylem!
- Vay beee!
- Gece üç olmuş hâlâ dekupe diyosun ya beni çok üzüyosun!
- Ohh bi dergi daha bitenzooo ve gooll! Naapiyoz la gldiyoz mu Angara'ya maksat muhabbete içmeye gezmeye!

TEKZİP: OT Dergi Kasım sayısında yayımlanan Yahya Kurş raporunda, bahsedildiği üzere "6 ay Hollanda'da kaçak yaşadım" cümlesi gerçeği yansıtmamaktadır. Bilgi karmaşası nedeniyle özür dileriz.

ARALIK 2014 Sayı: 22 - Aylık Edebiyat Mizah Dergisi
Aylık Yayın Süresi Yayın - Yayıncı: MEÜYAYINCIKLIK TİC. LTD. ŞTİ.
İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Enes Hızal
editor@otdergi.com - bilgi@otdergi.com - reklam@otdergi.com
www.otdergi.com

Adresi: Berekezzade Mah. Banker Sok. No: 6A-B Beşiktaş (İSTANBUL)
Tel: (0212) 232 33 09
Baskı: Uygun Basım, Meriç Mah. Çınar Cad. Kavak Sok. No:34
Yenibosna-Bahçelievler (İSTANBUL) Tel: (0212) 451 60 90
Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22 - ISSN: 1308-450X

Abonelik: www.unitasdagitim.com

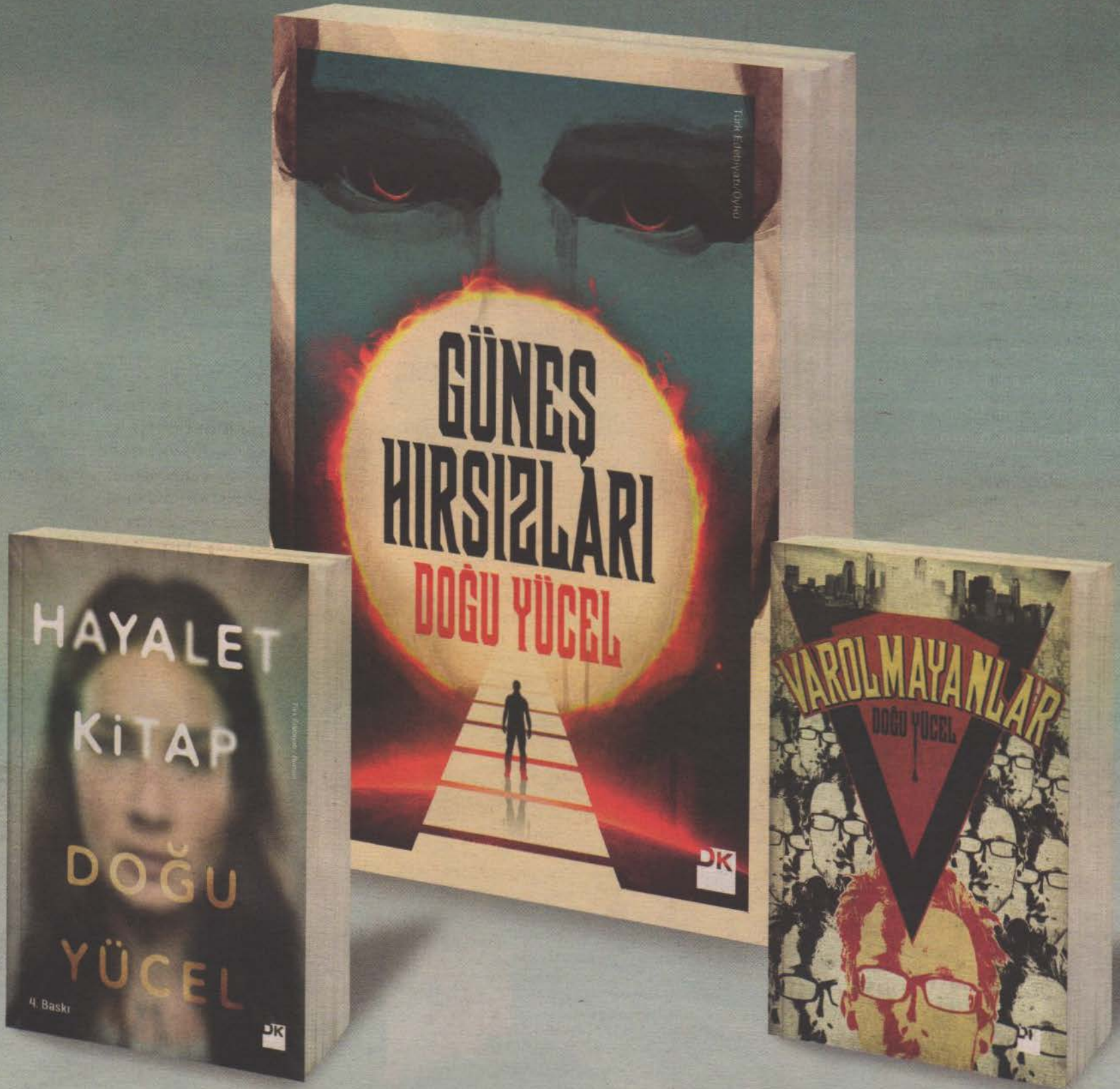
OT'la yayınlanan tüm yazı, çizim, eseri ve karikatürlerin yayın hakları saklıdır. Yayınları, yazar ve çizimci yazılı izni alınmaksızın hiçbir şekilde basılı ve görsel yayın ortamında ve sosyal medyada kullanılamaz.



DOĞU YÜCEL'DEN

Karanlıkta güneşi arayan öyküler

Güneş Hırsızları'nı okuduktan sonra dünyaya ve tabii ki güneşe bambaşka bir gözle bakacaksınız.



“ Mersin'in Mut ilçesinde, kendi adımı taşıyan 100 Bin ağaçlık bir ormanım var. 1960'larda buralar hep ormanlıktı, daha sonra orman ve ağaç türleri yok oldu. Gelip geçerken hep bakardım. Bir gün kiralayıp ağaçlandırmaya karar verdim. 1999'da müracaat ettim, 2000'de teslim ettiler. Ondan sonra da başladım çalışmaya. Bu orman için yıllardır çalışıyorum, bazı ağaçlar kocaman oldu, bir kısmı boyumu geçti.

Ben buralıyım. Ormana yakın yerde bir bağevim var, orada oturuyorum. Bu bir yaşam biçimi; burada yaşıyorum, bu ağaçlarla konuşuyorum, doğa benim öteki yarım. Çünkü müziğimde de söylediğim ve insanlara ulaştırmaya çalıştığım şey, doğa ve insan sevgisi. Sadece insanı sevmek yetmez, insanın yaşayacağı muhiti de seveceksin, bastığı toprağa da ilgi göstereceksin.

Biz çocukluk dönemimizde çok orman kestik. Çağırdılar, kesin dediler, kestik. O kestiğimiz her ağaca karşı, yüzlercesini dikmek istiyorum. Kazandığım paraları buralara yatırım yapıyorum. Bugüne değin hiç kredi almadım, hep verdim. Ormana kira, işçilere bakım ücreti, hep verdim. Vermeye de devam edeceğim. Benim yatırıмым geleceğe. Yoldan geçen insanlar daha iyi soluklansın bana yeter. Yaşanacak bir Toroslar'ı bırakmak; işte benim dünyam, işte benim düşlerim...”

